

ÖVERSIKTSPLAN 2010

FÖR LOMMA KOMMUN

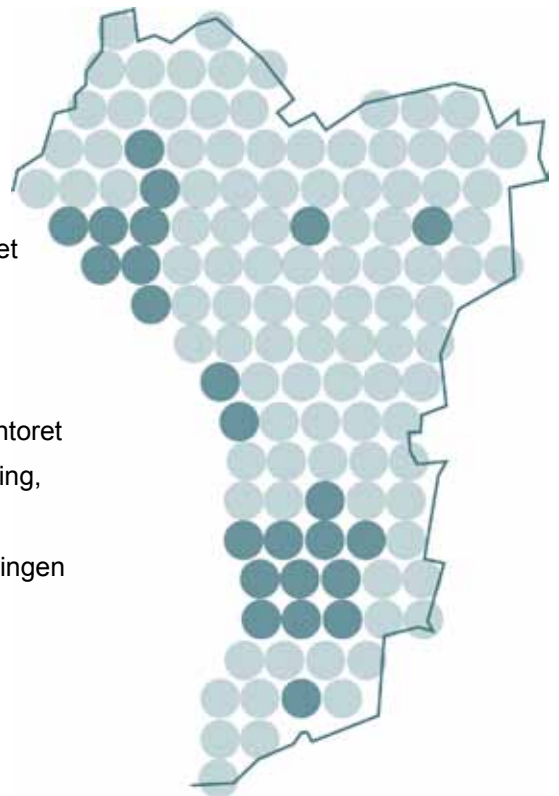
Antagen av kommunfullmäktige 2011-02-10

arbetsgrupp

- Anders Nyquist planeringschef, kommunledningskontoret
Helena Björn miljöstrateg, kommunledningskontoret
Susanne Berg planeringschef, socialförvaltningen
Lotta Ahlfors teknisk chef, tekniska förvaltningen
Ulrika Ström samhällsplanerare, kommunledningskontoret
Staffan Friberg utredningschef, förvaltningen för utbildning,
kost, kultur och fritid
Magnus Juhlin fysisk planerare, miljö- och byggförvaltningen
Sofia Yassin gisingenjör, tekniska förvaltningen
Gladys Fuentes arkitekt, tekniska förvaltningen
Maria Sandell miljöutredare, kommunledningskontoret

Torsten Jonsson konsult SWECO Architects AB

Förord

Översiktsplanen är ett av de viktigaste dokumenten en kommun tar fram. I denna plan tar vi ur politisk synvinkel sikte 20 år framåt i tiden. Den är en balansakt mellan å ena sidan behovet av en utbyggnad av samhället och å andra sidan skyddet av de värden som gör att kommunen är attraktiv att bo, arbeta och tillbringa sin fritid i. Det primära målet med planen är att skapa en god livsmiljö för boende och ett långsiktigt hållbart samhälle till glädje för kommande generationer.

Till skillnad från den förra översiktsplanen så finns i den här planen inga nya utbyggnadsområden för bostäder. Lomma kommun är en mycket attraktiv kommun att bo i men kommunen ser ett behov av att minska utbyggnadstakten och sätter därför som mål en folkmängd på 26 000 innevånare år 2030. Den redan beslutade utbyggnaden ska i första hand tillkomma genom utbyggnad i och i anslutning till de befintliga tätorterna. För att behålla Lommas attraktionskraft och starka kvaliteter som boendekommun måste skydd och utveckling av natur- och grönområden vara högt prioriterat.

Boendenärmiljön ska utvecklas och göras mer naturlig med fler träd och mer vegetation, begreppet ”Lummiga Lomma kommun” ska vi kunna leva upp till. Befintliga och nya gröna stråk ska knyta samman bostadsområdena. Markområdena för rekreation och naturupplevelser i anslutning till tätorterna ska utökas och gröna stråk mellan tätorterna säkras.

Vi ska aktivt verka för att arealen våtmarker och skyddszoner längs vattendragen utökas för att förbättra vattenkvaliteten i våra åar och i Öresund. Ytterligare naturreservat behövs, befintliga dammar ska skyddas, exploatering av den högvärdiga jordbruksmarken ska i möjligaste mån undvikas och avsnittet i planen om klimatanpassning är en viktig del för att förbereda oss för framtiden.

Naturligtvis arbetar kommunen för persontrafik på Lommabanan och ett yttre godsspår. Översiktsplanen saknar emellertid områden för vindkraft. Kommunen har bedömt att uppförandet av sådana anläggningar skulle förstöra karaktären av det öppna landskapet och de fria utblickarna över Öresund.

Genom ett starkt engagemang och omtanke i mötet mellan människor, respekt för natur och kulturarv, tillvaratagande av kommunens lägesfördelar och en balanserad och långsiktigt hållbar tillväxt är Lomma 2030 en plats där människor, företag, växter och djur stortrivs och frodas.

Anders Bergarn
Kommunstyrelsens ordförande

Innehåll

	Sida
1. Sammanfattning	3
2. Bakgrund och syfte	8
Inledning	9
Översiktsplanens syfte och innebörd	11
Övergripande mål	12
Kommunens planeringssystem	14
Planeringsprocessen	15
Aktuella förändringar i lagstiftningen	17
3. Lomma kommun i dag	19
Profil, särdrag och identitet	20
Lomma i regionen	23
4. Visioner, mål och strategier	25
5. Plankartor	28
6. Mellankommunala intressen	35
7. Planer och bestämmelser	39
8. Allmänna intressen	45
Natur, vatten och övriga naturresurser	46
Kulturmiljö	57
Befolkning	64
Bostäder och boende	66
Näringsliv och högre utbildning	71
Offentlig service	78
Rekreation och fritid	81
Kommunikationer	88
Teknisk försörjning	96
Riksintressen	98
9. Miljö- och riskfaktorer	102
Miljö kvalitetsnormer	103
Riskfaktorer	111
Klimatförändringar	114
Beredskap och säkerhet	120
10. Konsekvenser	122

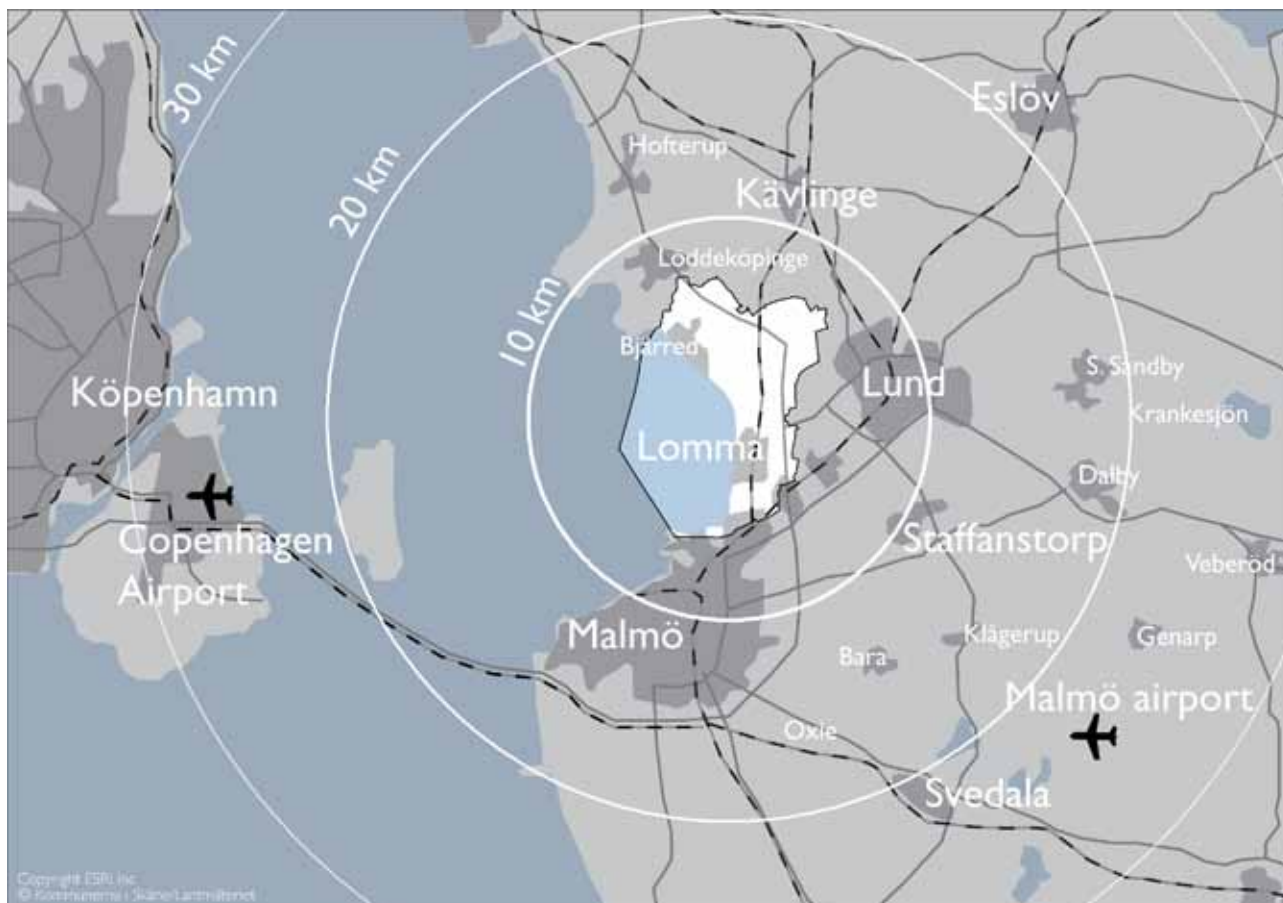

I ● Sammanfattning

I sammanfattningen finns de viktigaste delarna i översiktsplanen med. Den ger en snabb översikt av de mål och visioner kommunen arbetar efter och även de förändringar som föreslås i planen.

Sammanfattning

Lomma kommun ligger i en expansiv del av Öresundsregionen.

Bakgrund

Översiktsplanen är en långsiktig och strategisk plan som ska visa kommunens syn på mark- och vattenanvändningen. Kommunen ska enligt plan- och bygglagen (PBL) ta ställning till översiktsplanens aktualitet minst en gång under mandatperioden. Den förra översiktsplanen, Översiktsplan 2000 (ÖP 2000), antogs av kommunfullmäktige år 2001. Ett antal fördjupningar av översiktsplanen har därefter genomförts för olika delområden. Planeringsförutsättningarna har i vissa avseenden förändrats efter antagandet av ÖP 2000. Bl. a. har ändringar genomförts i lagstiftningen gällande översiktsplanering, strandskydd och vindkraftsutbyggnad. Tillkomsten av vattendirektivet (EU:s ramdirektiv) medför ett ökat behov av att belysa vattenfrågorna i planeringen.

Syfte

Översiktsplanen ska redovisa grunddragen i mark- och vattenanvändningen och vara kommunens underlag för avvägningar mellan olika allmänna intressen. Planen är inte juridiskt bindande, men vägledande för framtida beslut kring detaljplaner, bygglov och andra ställningstaganden som berör mark- och vattenanvändningen. Kommunen tar i planen även ställning till de riksintressen som utpekats av staten.

Lomma i regionen

Lomma har ett centralt läge i den expansiva Öresundsregionen. Närheten till arbetsplatser, och högre utbildning i Lund och Malmö, utbyggnaden av Öresundsförbindelsen och en ökad integration med Köpenhamnsområdet ger kommunen lägesfördelar. Kommunen är nära sam-

manflätad med grannkommunerna vilket ökar behovet av mellankommunal samordning.

Identitet och särdrag

Lomma är en till ytan liten kommun. Lomma-bukten och slättlandskapet utgör tillsammans med Höje å och Lödde å viktiga karaktärselement. Närheten till sundet är ett av kommunens signum. Den nära kontakten med vattnet ger särskilda boendekvaliteter vilket utnyttjats i den pågående utbyggnaden av Lomma Hamn. Kustzonen och den kustnära bebyggelsen i Lomma och Bjärred, Borgeby slott, parkmiljön kring SLU Alnarp, är andra exempel på karaktärsskapande miljöer inom kommunen.

Lomma upplevs som en bra kommun att bo i vilket bekräftats av utnämningar till Sveriges kvalitetskommun, landets bästa boendekommun samt vid flera tillfällen bästa skolkommun.

Visioner och mål

Översiktsplanen grundas på ”Visionen för Lomma 2030” och de politiska mål och riktlinjer som kommunstyrelsen fastställt i juni 2008.

Attraktivitet, tillgänglighet och hållbarhet är viktiga ledord för planeringen. Det primära målet är att skapa en god livsmiljö för boende och ett långsiktigt hållbart samhälle till glädje för även kommande generationer. Kommunens vision är att Lomma år 2030 ska vara en plats där människor, företag, växter och djur frodas.

Utvecklingsstrategi

Det goda läget och möjligheten att erbjuda goda boendemiljöer innebär också att det periodvis kommer att finnas ett stort tryck på utbyggnad av nya bostäder. Kommunens mål om en balanserad befolkningstillväxt blir därvid styrande för utbyggnadstakten.

Kommunens mål är att genom att erbjuda ett positivt företagsklimat och intressanta etableringsmöjligheter, kunna öka antalet arbetstillfällen inom kommunen.

I takt med att befolkningen ökar planeras en fortsatt utveckling av skola, omsorg och annan kommunal service. Utbyggnaden av nya bostä-

der ska i första hand ske inom eller i anslutning till befintliga samhällen. En spridd bebyggelse ska undvikas i syfte att bibehålla det öppna landskapets karaktär. Utvecklingen av handel ska koncentreras till centrumområdena i tätorterna Lomma och Bjärred. Förutsättningar för en aktiv fritid ska utvecklas i planeringen.

Utbyggnaden av kollektivtrafiken och en kraftig ökning av antalet kollektivtrafikresenärer är en förutsättning för en stark expansion av Öresundsregionen. En noggrann avvägning bör ske mellan alternativet att bygga ut väg E6 med ytterligare körfält och att förbättra kollektivtrafiken.

Befolkningstillväxt och utbyggnadsbehov

Målet är en balanserad befolkningstillväxt. Den tidigare dominerande inflyttningen av unga barnfamiljer förväntas fortsätta. Samtidigt åldras kommunens befolkning. Översiktsplanen har beredskap för en genomsnittlig befolkningsökning av 1 procent per år vilket motsvarar ett bostadsbyggande av cirka 100 lägenheter per år och totalt 2 000 lägenheter under planperioden. Den förväntade utbyggnadstakten innebär att befolkningen ökar till 26 000 invånare år 2030.

Nya bostäder

Ett varierat utbud av bostäder eftersträvas. Småhusbebyggelsen är idag starkt dominerande i kommunen. Utbyggnaden av Lomma Hamn tillsammans med andra projekt, såsom hyresprojekt i centrum och andra delar av Lomma samhälle, ger kommunen ett mera varierat utbud av boendeformer. Sammantaget planeras en utbyggnad av runt 1 400 nya bostäder i Lomma, cirka 500 i Bjärred-Borgeby och cirka 100 inom kommunen i övrigt.

Nya verksamhetsområden

Där så bedöms lämpligt integreras nya verksamheter och bostäder i en blandad bebyggelse. Särskilda verksamhetsområden för service och lättare tillverkningsindustri av icke störande karaktär, totalt cirka 51 hektar, planeras mellan Malmövägen och E6 i Lomma samt i anslutning till Borgeby verksamhetsområde. I anslutning till SLU Alnarp tillkommer dessutom områden för

teknik- och forskningsföretag med anknäytning till universitetet och de gröna näringarna.

Utbyggnad av handel och service

Genom planerad utbyggnad av Lomma centrum och Lomma Hamn kommer den nuvarande handelsytan i Lomma tätort att fördubblas.

Aktiv fritid

Kommunen kan erbjuda ett stort utbud av fritidsaktiviteter. Många aktiviteter som bad, båtsport och fiske är knutna till kustzonen och åarna. Utvecklingen av sammanbindande rekreatiönsstråk som exempelvis Strandstråket, Höjeåstråket och Skåneleden ingår i planeringen. En fortsatt utveckling av Haboområdet planeras för fotboll och idrottsaktiviteter. En successiv utbyggnad av ridvägarna inom kommunen planeras.

Bättre tillgänglighet till E6 och E22

I södra delen av Lomma planeras utbyggnad av en ny trafikplats vid E6. Utbyggnaden syftar till att förbättra tillgängligheten till motorvägen samt att möjliggöra passage för kollektivtrafiken. En ny väg mellan E6 och E22 planeras kopplat till utbyggnaden av den nya motorvägspåfarten.

Utbyggnad av väg 16 och väg 913

En utbyggnad av kapaciteten på väg 16 planeras inom avsnittet mellan Lund och trafikplats Flädie. Ombyggnad planeras också av väg 913 mellan trafikplats Flädie och Bjärred. Här ingår planskild korsning med järnvägen vid Flädie samhälle.

Persontrafik på Lommabanan

Införandet av persontrafik på Lommabanan är en prioriterad fråga för Lomma kommun. Planerade stationslägen i Alnarp, Lomma och Flädie ger nya förutsättningar för kommunens planering, där möjligheten att öka kollektivtrafikens attraktivitet ska tillvaratas. Utbyggnad av Lommabanan för persontågstrafik finns dock inte med i den statliga trafikinfrastrukturplan för åren 2010-2021 som antogs våren 2010.

Reservat för lätt spårtrafik

Införandet av spårvägstrafik i Skåne är ett viktigt samhällsbyggnadsprojekt som kräver nya

finansieringsformer och mellankommunal samordning. Ett spårreservat avsätts i planen med sträckning Löddeköpinge - Bjärred/Borgeby - Lomma där spårvägen ansluter till Lommabanan. Spårreservaten kan i ett första utbyggnadsskede trafikeras med busstrafik inom vissa avsnitt.

Reservat för en yttre godsbanä

Kommunen står bakom utredningen om utbyggnad av en yttre godsspår med sträckning öster om väg E6.

Nya gång- och cykelvägar

Gång- och cykelvägnätet ska successivt byggas ut för att öka trafiksäkerheten och tillgängligheten. Närheten till Lund och Malmö innebär goda möjligheter till cykelpendling. Kommunen avser att i samråd med grannkommunerna bygga ut felande länkar i det överordnade cykelvägnätet.

Grönstråk och ekologiska korridorer

Sammanhängande gröna stråk underlättar för såväl djur och växter som människor att förflytta sig i landskapet. Utvecklingen av befintliga grönstrukturer till sammanhängande stråk och överbryggande av hinder och barriärer ingår som viktiga delar i översiktsplanen.

Vattenanvändning

Översiktsplanen redovisar en zonerings av kommunens vattenområden där huvuddelen av strandzonen prioriteras för friluftslivet och för bevarande av naturvärden. Mindre områden avsätts för musselodling i syfte att minska övergödningen av vattnet.

Klimat effekterna

Lomma och övriga kustkommuner berörs av framtida klimat effekter bl. a. genom stigande havsnivåer, ökad nederbörd och kraftigare vindar. Kommunen har tagit ett första steg i att utreda konsekvenserna av klimat effekterna. Områden som i framtiden riskerar att översvämmas redovisas på karta och resonemang förs kring tänkbära åtgärder för att minimera riskerna.

Mellankommunala intressen

Behov av mellankommunal samordning finns beträffande vattenplanering, rekreatiöns- och

naturvårdsplanering samt planering av regional infrastruktur som vägar, järnvägar och kraftledningar.

Riksintressen

Kommunen delar statens uppfattning beträffande utpekade riksintresseområden. Utöver utpekade områden anser kommunen att det ”yttre godstågspåret” bör införas som riksintresse. I översiktsplanen redovisas förslag på hur utpekade riksintressen ska säkerställas i den fortsatta planeringen.

Konsekvenser av genomförandet

En stor del av den planerade utbyggnaden sker genom återanvändning av mark och genom tätningar av bebyggelsen. Utbyggnaden av infrastruktur samt nya bostäder och verksamhetsområden innebär ianspråktagande av värdefull jordbruksmark, totalt cirka 152 hektar. Ökningen av godstågstrafiken på Lommabanan innebär en ökad bullerbelastning för närboende. Även införandet av persontågstrafik på Lommabanan medför en ökad bullerbelastning för närboende, samtidigt som det även uppstår positiva effekter genom minskad biltrafik. Pågående utredningar av klimateffekterna visar på behovet av åtgärder för att minska risken för översvämningar.

2. Bakgrund och syfte

I översiktsplanens inledande kapitel förklaras syftet med en översiktsplan. Här presenteras även Lomma kommuns planeringssystem och hur processen att ta fram en översiktsplan går till. Kommunen beskriver även hur man förhåller sig till ett antal nationella och internationella mål.

Inledning

Decentraliseringen från stat till kommun lägger ansvar och beslutsbefogenheter på kommunen och ökar den enskilda människans möjlighet att påverka den offentliga verksamheten.

Sambandet mellan plan- och bygglagen och miljöbalken.

”Plan- och bygglagen” (PBL) och ”Miljöbalken” (MB) ger uttryck för denna demokratisering. De båda lagarna behandlar bland annat byggande, utformning av miljön samt användningen av, och hushållningen med, mark och vatten. Lagreglerna är oftast allmänt hållna och tolkning och anpassning är möjlig. Därigenom ges handlingsfrihet för kommunen.

Plansystemet är inte hierarkiskt. Detaljplaner kan upprättas i strid med översiktsplanen. Områdesbestämmelser är dock knutna till översiktsplanen. Lov kan också grundas direkt på tillämpning av PBL och MB.

Regionplan

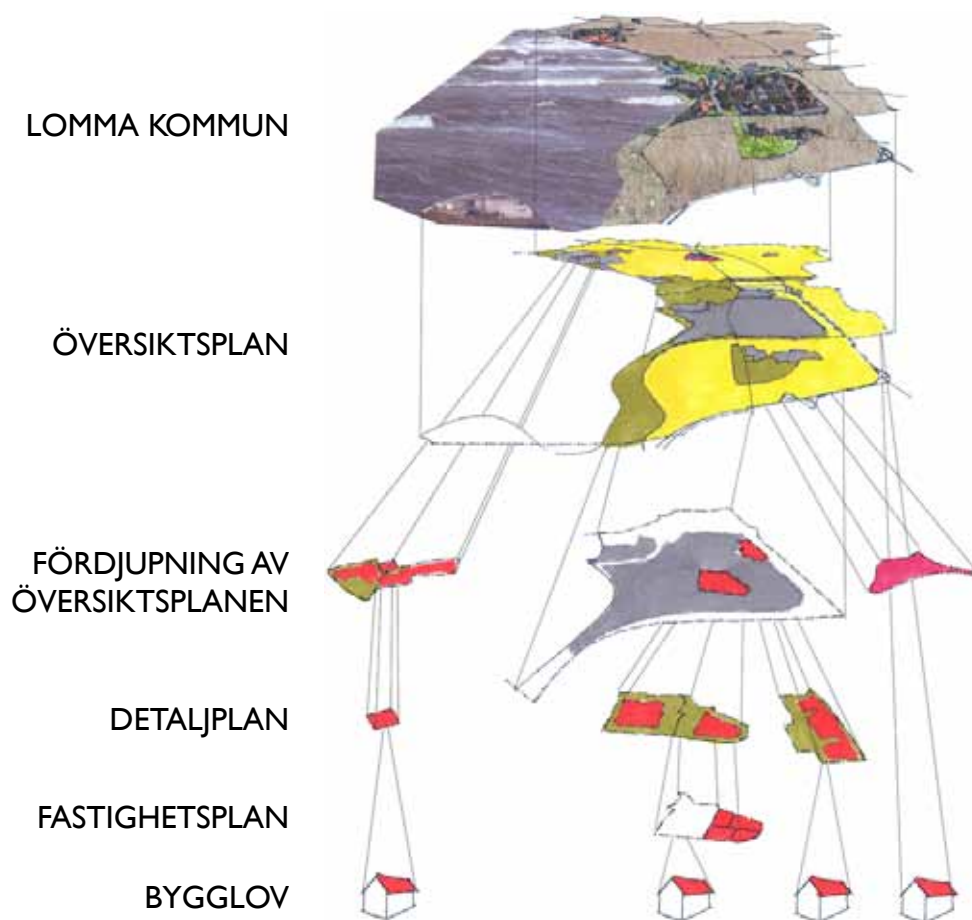
I alla delar av landet är det möjligt att utse landsting, regionförbund eller sammanslutning av kommuner till regionplaneorgan. Ett sådant organ kan upprätta regionplaner. Antagna regionplaner enligt PBL finns idag endast i stockholmsregionen. Region Skåne är inte regionplaneorgan, men bedriver en form av regional planering i nära samverkan med bland annat landskapets kommuner. Ett nytt regionalt utvecklingsprogram för Skåne antogs i juni 2009.

Översiktsplan

Översiktsplanen är obligatorisk. Den behandlar mark- och vattenanvändningen och byggens utveckling för hela kommunens yta. Den utgör underlag för detaljplaneläggning och vid prövning av ansökningar om lov, men innehåller inga avvägningar mellan enskilda och allmänna intressen. Den har ingen bindande verkan för enskilda eller myndigheter. Under varje mandatperiod ska kommunfullmäktige ta ställning till översiktsplanens aktualitet.

Översiktsplanen kan fördjupas, detaljeras, för ett mindre geografiskt område. I kommunen har hittills tre fördjupningar utarbetats och antagits: Bjärred – Borgeby år 1999, Lomma tätort år 2003, och Kustzonen – området mellan Lomma och Bjärred, år 2006. Tematiska fördjupningar är också möjliga att upprätta. Kommunens kulturmiljöprogram, från år 2005, och kommunens naturmiljöprogram från år 2008, har från kommunens sida hanterats som tematiska fördjupningar av översiktsplanen, men uppfyller inte fullt ut de formella kraven på en översiktsplan.

Ett annat exempel på en översiktlig plan, som formellt inte är en översiktsplan, är den i december 2008 antagna energiplanen: ”Energiplan med energistrategi för Lomma kommun 2009-2012”. Ett marint naturmiljöprogram har antagits av kommunfullmäktige 2010.

Planeringsnivåer enligt Plan- och bygglagen.

Detaljplan

Detaljplaner är till för att reglera användningen av mark och vatten samt utformningen av bebyggelse och anläggningar. Detaljplaner medför rätt att bygga i enlighet med planbestämmelserna. Rätten garanteras under en viss bestämd tid (högst 15 år). Detaljplaner är bindande för enskilda och myndigheter vid prövning av lov och ger i vissa fall rätt till ersättning. Detaljplaner ska grundas på ett program, om det inte anses onödigt. Fördjupningar av översiktsplanen kan, om de är tillräckligt aktuella, fungera som program för detaljplaner. Detta har varit fallet för detaljplaner under de senaste åren, i såväl Bjärred som Lomma och kustzonen.

Områdesbestämmelser

Områdesbestämmelser kan användas för begränsade områden och under vissa omständigheter. Områdesbestämmelser säkerställer syftet med översiktsplanen med bindande verkan för enskilda och myndigheter. Områdesbestämmelser ger ingen bygggrätt, men kan reglera bygglovsplikten enligt PBL.

Fastighetsplan

Fastighetsplaner är inte obligatoriska utan upprättas vid behov i områden med detaljplan.

Översiktsplanens syfte och innebörd

Varje kommun ska enligt plan- och bygglagen (PBL) ha en aktuell översiktsplan (ÖP), som omfattar hela kommunen. Fördjupningar av översiktsplanen kan göras för delområden, till exempel tätorter liksom tematiska tillägg för speciella sakfrågor. Inom de ramar som anges i PBL formar varje kommun sin egen översiktsplan utifrån sina förutsättningar.

Ett långsiktigt strategiskt dokument

Översiktsplanen är ett viktigt strategidokument. Planen bör ange visionen för kommunens framtida utveckling och de strategier som valts för att uppnå fastlagda mål. Översiktsplanen ska ha ett långsiktigt tidsperspektiv.

Ett samlat beslutsunderlag med en avvägning mellan allmänna intressen

Översiktsplanen ska redovisa allmänna intressen och kommunens miljösituation som underlag för planens förslag till förändringar. Om de allmänna intressena står i konflikt med varandra ska de vägas mot varandra och översiktsplanen ange vilket intresse som enligt kommunen ska prioriteras. Översiktsplanen behandlar inte avvägningen mellan allmänna och enskilda intressen.

En redovisning av grundragen i mark- och vattenanvändningen

Översiktsplanen är ett handlingsprogram som visar hur kommunen ser på mark- och vattenanvändningen inom kommunens geografiska område. Planen ska gälla under lång tid och bör därför inte vara för detaljerad. Översiktsplanen ska ge en bra överblick av planerade förändringar och ha ett tydligt fokus på att redovisa de övergripande strukturfrågorna för kommunen som helhet. Mer detaljerade

redovisningar, för till exempel tätorternas planering, kan tas upp i fördjupningar av översiktsplanen eller i särskilda utredningar.

Ställningstagande till riksintressen och miljö kvalitetsnormer

Översiktsplanen ska redovisa hur kommunen avser att tillgodose riksintressen och miljö kvalitetsnormer enligt miljöbalken (MB). Statens uppfattning redovisas i länsstyrelsens granskningsyttrande över den utställda översiktsplanen.

En tydlig redovisning av planens innebörd och konsekvenser

En sammanfattande beskrivning av de konsekvenser ett genomförande av översiktsplanen medför ska redovisas. Syftet med konsekvensbeskrivningen är att stärka översiktsplanens funktion som beslutsunderlag. Innebörden av olika förslag kan då lättare förstås och diskuteras tidigt under planprocessen. Enligt miljöbalken ska alla översiktsplaner dessutom miljöbedömas och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekterna i planen så att en hållbar utveckling främjas.

Översiktsplanens status

Översiktsplanen är vägledande, såväl när kommunen upprättar detaljplaner och områdesbestämmelser samt prövar bygglov enligt plan- och bygglagen, som när kommunen eller andra myndigheter fattar andra beslut om mark- och vattenanvändningen i kommunen. Den är inte juridiskt bindande. När planerade utbyggnader har stöd i översiktsplanen förenklas detaljplanearbetet genom att detaljplanen inte måste föregås av ett programskede.

Övergripande mål

Förutom kommunens visioner och mål finns ett antal internationella och nationella mål och åtaganden som den kommunala planeringen har att beakta. I följande text nämns några av dessa planeringsperspektiv.

Nationella miljömål

Riksdagen har antagit 16 miljö kvalitetsmål. Dessa beskriver de kvaliteter som vår miljö och våra gemensamma miljö-, natur- och kulturer resurser måste ha för att vara miljömässigt hållbara på sikt. De miljömål som är relevanta för denna översiktsplan redovisas i konsekvensbeskrivningen, se rubriken ”Så påverkas miljön”, i kapitel 10.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormerna anger de nivåer av störningar som människan och/eller naturen kan utsättas för utan fara för påtagliga olägenheter. Fastställandet av en miljö kvalitetsnorm görs utifrån kunskap om vad människan och naturen tål, inte utifrån vad som är ekonomiskt eller tekniskt möjligt att uppfylla.

För närvarande finns miljö kvalitetsnormer för svaveloxid, bly, PM 10 (luftföroreningar i form av inandningsbara partiklar), kväioxid, ozon och bensen. Miljö kvalitetsnormer kan gälla för vissa geografiska områden eller hela landet. Luftkvaliteten redovisas i kapitel 9, Miljö- och riskfaktorer. Översiktsplanens konsekvenser för uppfyllandet av normerna redovisas också i kapitel 10, Konsekvenser.

Från och med 2010 har också miljö kvalitetsnormer för vatten börjat gälla. För de flesta vatten ställs då kravet att de ska uppnå god status med avseende på ekologiska och kemiska parametrar, se vidare i kapitel 9.

Folkhälsoperspektivet

Översiktsplanen grundar sig på de mänskliga rättigheterna och ska trygga rätten till arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet och för en god levnadsmiljö. Ett folkhälsoperspektiv innebär att befolkningens allmänna hälsotillstånd starkt kopplas samman med hur samhället utvecklas socialt, kulturellt, fysiskt, politiskt, ekonomiskt och emotionellt. Folkhälsan är därför ett gemensamt ansvar för samhället, politiska församlingar, olika myndigheter och organisationer. En hälsofrämjande utveckling är mångas ansvar och förutsätter ett långsiktigt samarbete över verksamhets- och sektorsgränser.

Ett folkhälsoperspektiv innehåller ett samhällsperspektiv, hållbarhetsperspektiv, jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv, hälsofrämjande och förebyggande perspektiv samt medicinskt perspektiv. Perspektivet utgår från WHO:s Hälsa 21, regeringens proposition 2002/03:35 ”Mål för folkhälsan” med målområden och strategier, nationella, regionala och lokala miljömål, Agenda 21, FN:s barnkonvention samt målen för den nationella jämställdhetspolitiken.

Barnperspektivet

Barn är personer mellan 0 och 18 år. Barn har olika förutsättningar och behov i olika åldrar. Den fysiska miljön har mycket stor betydelse för barns liv och utveckling. Sverige antog 1990 FN:s barnkonvention och kommunerna i Sverige har en skyldighet att leva upp till denna. Grunden i konventionen är ”barnets bästa”, som framförallt handlar om att utgå från barnets förutsättningar och behov. Utgångspunkten i barnperspektivet är respekten för barnets fulla människovärde och integritet. Enligt Barnombudsmannen innefattas begreppet av tre synsätt; vuxnas syn på barn, samhällets syn på barn samt barnets egen syn på sin tillvaro. Barnperspektivet enligt barnkonventionen avser både barnet som individ och barn som grupp.

FN:s barnkonvention, plan- och bygglagen och de transportpolitiska målen är exempel på de lagar och politiska dokument för den fysiska planeringen som behandlar barns möjligheter och rättigheter till både deltagande och påverkan på den fysiska planeringen. Rörelsefrihet, säkerhet och tillgänglighet är viktigt för barns utveckling liksom leken. Leken finns med i allt barn gör och genom leken utforskas och undersöks närmiljön. Aktionsradien ökar med ökad ålder. Det har även visat sig att lekplatser endast används en begränsad tid av leken, miljön runt omkring är därför lika viktigt att planera och anpassa till barns behov.

Tillgänglighet

Ett tillgängligt samhälle är ett nödvändigt och självklart mål. Det innebär att alla som arbetar med den byggda miljön, från övergripande nivå ner i detalj, redan från början behöver ha tillgänglighet i åtanke. Vi behöver gemensamt stadsplanera och bygga för en god tillgänglighet för alla. Detta gäller särskilt barn, äldre och människor med olika funktionsnedsättningar. År 2001 skärptes kraven på tillgänglighet i plan- och bygglagen, vilket innebar att de enkelt avhjälpta hindren måste byggas bort. Med en miljö som är tillgänglig och användbar för personer med funktionsnedsättningar får vi en miljö som är bättre för alla.

Jämställdhetsperspektivet

En ny diskrimineringslag gäller fr.o.m. 2009. Lagen ska motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Begreppet jämställdhet innebär att alla människor har samma värde och ska ges samma möjligheter att leva och utvecklas på bästa möjliga sätt. Alla människor är unika och de unika egenskaperna kompletterar varandra för individens och kommunens bästa. Detta är viktiga aspekter att ta hänsyn till i den övergripande samhällsplaneringen.

Kommunens planeringssystem

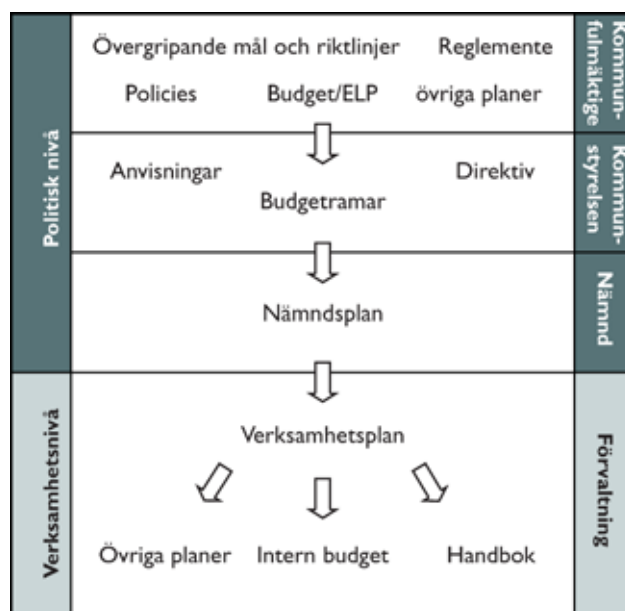
Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige besluta om mål och riktlinjer för kommunens verksamheter. Lomma kommuns övergripande mål och riktlinjer formuleras i ett särskilt strategiskt grunddokument. Detta dokument anger inriktningen på övergripande nivå, det vill säga det anger inte detaljer utan snarare principer. Dokumentet anger förhållningssätt i vissa kategorier av frågor snarare än att det speglar inställningen i enskilda frågor. Dokumentet "Övergripande mål och riktlinjer 2007-2010" är en mycket viktig utgångspunkt i denna översiktsplan.

Övergripande mål och riktlinjer 2007-2010.

energiplan. Viktiga policies för den fysiska planeringen som kommunfullmäktige har antaget under senare år är för vindkraft och trafiksäkerhet.

Kommunstyrelsen tar också ställning till många dokument och handlingar som på olika sätt samverkar med den översiktliga fysiska planeringen. Här finns till exempel kommunens årliga mark- och bostadsförsörjningsprogram, som sträcker sig 15 år framåt i tiden.

Kommunens planeringssystem.

Andra viktiga styrdokument som kommunfullmäktige antar är reglementen för kommunstyrelsens och andra nämnders verksamhet, olika policies, den årliga budgeten och den ekonomiska långtidsplaneringen (ELP). Bland övriga planer finns kommunens översiktsplan och fördjupningar av denna. Andra exempel på översiktliga fysiska planer som kommunfullmäktige har tagit ställning till är kommunens kulturmiljöprogram respektive naturmiljöprogram. Dessutom förekommer andra planer och program som har stor betydelse för den fysiska planeringen; såsom kommunens

Det finns många olika projekt som ibland kan pågå under flera år och som är viktiga delar i planeringssystemet. Aktuella sådana projekt är utvecklingen av ett strandstråk längs hela kusten och centrumutveckling i Lomma tätort. Kommunens miljömålsarbete och arbetet med kustvattenfrågor är andra exempel på viktiga projekt för den fysiska och strategiska planeringen.

Planeringsprocessen

När förslag till översiktsplan eller en ändring av planen ska upprättas, ska kommunen samråda och föra dialog med länsstyrelsen, regionplaneorgan och andra kommuner som berörs av förslaget. Myndigheter, sammanslutningar och enskilda medborgare som har ett väsentligt intresse av förslaget ska beredas tillfälle till samråd.

Arbetet med översiktsplanen ska ske med öppenhet och insyn samt med ett starkt medborgarinflytande. Goda kontakter med kommunens invånare är viktiga under hela planeringsprocessen.

Programskede eller annan form av förarbete

Översiktsplanearbetet kan inledas med ett programskede. Programmet bör ange inriktningen på det kommande planarbetet och göra eventuella avgränsningar. Lomma kommun har bedömt att den nya planen inte kräver upprättande av ett planprogram, då den i väsentliga delar bygger på den tidigare översiktsplanen med dess olika fördjupningar. Kommunen har istället valt att ta fram, och politiskt ta ställning till ett särskilt dokument, ”Översiktsplan för Lomma kommun – Mål och riktlinjer”, godkänt juni 2008, som behandlar ett antal mål och riktlinjer som en viktig grund för utformningen av den nya översiktsplanen.

Ett stort antal utredningar har också genomförts under 2007-2009 med direkt syfte att skapa bra underlag till översiktsplanen. Några av de viktigaste är:

- Befolkningsutveckling och markbehov
- Lomma: Södra stranden och Öresundsparkens fritidsområde
- Näringsliv och sysselsättning
- Framtida trafiksystem i Lomma kommun
- Radonrisker
- LommaPanelen diskuterar framtidsfrågor

- Resvaneundersökning Lomma kommun
- Förutsättningar för vindkraftsetableringar i Lomma kommun
- Området söder om Domherrevägen
- Översvämningskartering av nedre delen av Höje å mm

Som aktuellt underlag för översiktsplanen fungerar också pågående arbete med planprogram för Alnarp.

I inledningen av översiktsplaneprocessen hölls också två seminarier, dels för kommunens ledande politiker, dels för de tjänstemän som skulle arbeta med planen.

Samrådsskede

Ett första förslag till översiktsplan tas fram grundat på de politiska mål som främst kommit till uttryck i ovan nämnda mål och riktlinjer. Under samrådet ska synpunkter, idéer och kunskap tillföras planen av alla remissinstanser, de politiska partierna, myndigheter, organisationer, föreningar samt enskilda kommuninvånare. Samrådskedet avslutas med att inkomna synpunkter sammanställs och kommenteras i en ”samrådsredogörelse”. Här redovisar kommunen hur man ser på de i samrådet framförda synpunkterna.

Utställningsskede

Synpunkter från samrådet inarbetas i översiktsplanen, vilken sammanställs till en utställningshandling. Översiktsplanen ställs nu ut minst två månader, efter kungörelse i ortstidningarna. Samrådsredogörelsen från föregående skede bifogas planen. Under utställningstiden kan den som vill lämna skriftliga synpunkter på förslaget. Alla inkomna yttranden ska sammanställas av kommunen och förslag till justeringar redovisas. Detta görs i en särskild handling kallad utlåtande. Länsstyrelsen ska avge ett särskilt granskningsyttrande som

kommer att fogas till det slutliga planförslaget. Om stora förändringar sker därefter ska ny utställning genomföras.

Antagandeskede

Översiktsplanen antas av kommunfullmäktige. Översiktsplanen ska hållas aktuell och omarbetas i takt med att förutsättningarna inom kommunen förändras. Kommunfullmäktige ska minst en gång under varje mandatperiod ta ställning till översiktsplanens aktualitet. Detta kallas aktualitetsförklaring. Kommunens översiktsplan från 2001 aktualitetsförklarades i oktober 2006.

Dialog under planprocessen

Målet är att arbetet med översiktsplanen ska ske med öppenhet och insyn samt med ett starkt medborgarinflytande. Goda kontakter med kommunens invånare är därför viktiga för att översiktsplanen ska få en så bred förankring som möjligt.

Under planprocessen sker samråd med länsstyrelsen, myndigheter och organisationer med flera som har ett väsentligt intresse av översiktsplanen. Kommunens invånare har också möjlighet att delta i planprocessen.

Dialog har innan själva samrådsskedet skett med dels den så kallade LommaPanelen, dels med elevrådsrepresentanter från samtliga skolor i kommunen. LommaPanelen består av medborgare i kommunen som särskilt framfört att man är intresserad av att delta i diskussioner om olika frågor i kommunen. Särskilda rapporter har framställs efter dessa båda dialogtillfällen.

Planprocessen

Aktuella förändringar i lagstiftningen

Villkoren för den fysiska planeringen och byggandet har förändrats under de senaste åren. I december 2007 beslutade riksdagen om lagändring enligt propositionen "Ett första steg mot en enklare plan- och bygglag", som trädde i kraft den 1 januari 2008. Boverket har tagit fram skriften "PBL i praktiken – Fördjupning av och tillägg till översiktsplanen", som beskriver vilka förändringar som påverkar kommunens översiktsplanering. Ett antal propositioner är också att vänta under de närmaste åren; bland annat kring miljö kvalitetsnormer och klimat.

VAD KÄNNETECKNAR EN BRA ÖVERSIKTSPLAN?

Boverket har efter analys av ett flertal översiktsplaner pekat på följande tre faktorer;

A. TILLBLIVANDEPROCESS OCH DELAKTIGHET

- Stort engagemang hos politiker och tjänstemän

B. ENKELHET, BEGRIPLIGHET OCH ÖVERSKÅDLIGHET

- Koncentration på frågor som översiktsplanen tar ställning till
- Tydliga illustrationer

C. KONCENTRATION PÅ VIKTIGA FRÅGOR

Generella förändringar

Förändringar för översiktsplanarbetet enligt plan- och bygglagen från och med januari 2008 kan sammanfattas i följande punkter:

- Översiktsplanens karaktär av politisk långsiktig vision för mark- och vattenanvändning och bebyggelsens utveckling lyfts fram.
- Kraven på översiktsplanens obligatoriska innehåll nyanseras, planeringen ska bli enklare och plandokumentet mera överskådliga. Kopplingen till andra program och strategier, inte minst på regional nivå, blir tydlig.
- Kraven på översiktsplanens utformning blir friare, grundläggande är dock att innebörd och konsekvenser ska kunna utläsas. Kraven på handlingar i olika skeden nyanseras.
- Det blir enklare att ändra översiktsplanen genom geografiska tillägg.
- Reglerna kring förfarandet förenklas. Samråds- och utställningsförfarandet ska kunna anpassas efter förändringarnas omfattning.
- Syftet med översiktsplanens aktualitet tydliggörs. Ställningstagande ska kunna ge utgångspunkter för en eventuell omarbetning.
- Översiktsplanen ska ges ökad tyngd vid diskussioner av mellankommunal räckvidd, bland annat genom uttryckliga krav på samverkan med berörda kommuner.

Nya regler för vindkraft

Från augusti 2009 försvann kraven på detaljplan och bygglov om ett vindkraftverk har fått tillstånd enligt miljöbalken. Motivet för detta är att förkorta handläggningstiderna. I miljöprövningen kommer även lokalisering och påverkan på omgivningen att prövas noga. För att kommunerna ska behålla ett inflytande över etableringen av vindkraft införs det en bestämmelse om att prövningsmyndigheten får ge tillstånd till en vindkraftsanläggning endast om kommunen tillstyrkt det. Regeringen ska ändå i undantagsfall kunna tillåta en anläggning för vindkraft om det från nationell synpunkt är synnerligen angeläget att verksamheten kommer till stånd. Det ska dock fortfarande krävas detaljplan när vindkraftverk ska uppföras i områden där det råder stor efterfrågan på mark för bostäder eller anläggningar.

Nya regler för strandskydd

Från den 1 juli 2009 gäller nya regler för strandskydd. Reglerna har ändrats i miljöbalken och i plan- och bygglagen.

De viktigaste nyheterna i strandskyddet är att:

- Kommunerna får ansvar för att besluta om dispenser och upphävande av strandskydd i detaljplaner.
- Dispenser får endast ges om särskilda skäl föreligger.
- Kommunerna kan peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen där det ska vara lättare att få dispens, främst i områden med avfolkning.
- Vid varje beslut om dispens eller upphävande ska en fri passage för allmänheten lämnas.
- Länsstyrelsen ska bevaka strandskyddsintresset vid kommunal planläggning.
- Länsstyrelsen kan överpröva kommunala dispenser och upphävande av strandskyddet i detaljplan.

Ny plan- och bygglag 2011

En ny plan- och bygglag som ersätter lagstiftningen från 1987 och 1994 gäller från den 2 maj 2011. Lagen har moderniserats och förtydligats samtidigt som de grundläggande utgångspunkterna ligger kvar, exempelvis det kommunala självstyret och kommunernas ansvar för planeringen.

Syftet med förändringen av lagen är att plan- och byggprocessen ska förenklas samtidigt som kontrollen av byggandet ska skärps. Det här är några viktiga nyheter:

- Miljö- och klimataspekter ska beaktas vid planläggning och byggande.
- Alla som söker bygglov ska kunna få besked inom tio veckor.
- Skyldighet införs att i bygglov pröva krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.
- Det generella kravet på bygganmälan före byggstart slopas. Innan en bygg-, rivnings- eller markåtgärd påbörjas krävs startbesked. Innan ett byggnadsverk får tas i bruk krävs ett slutbesked.
- Processen att ta fram en ny detaljplan förenklas och förkortas genom att krav på planprogram slopas.
- Hänsyn ska tas till förutsättningarna för telekommunikation och annan informationsteknik, till exempel bredband.
- En byggsanktionsavgift ersätter de nuvarande tre avgiftsmöjligheterna.

3. Lomma kommun i dag

Lomma kommun ligger i en expansiv del av Öresundsregionen. Det är en kustkommun med både höga naturvärden och värdefull kulturmiljö.

Profil, särdrag och identitet

Lomma kommun är en av landets minsta kommuner till ytan med en landareal på 56 kvadratkilometer. Vattenarealen i Öresund omfattar 34 kvadratkilometer. Kommunen gränsar i norr till Kävlinge kommun, i öster till Lund och Staffanstorp, samt i söder till Burlöv och ute i Öresund även till Malmö kommun.

De båda städerna Malmö och Lund ligger på ett avstånd av 5-15 km från olika delar av kommunen. Öresundsbron når man med bil inom cirka 20 minuter från stora delar av kommunen.

Kommunen präglas av närheten till havet och det öppna jordbrukslandskapet. Stora delar av kuststräckan utgörs av bebyggelseområden med framför allt de båda tätorterna Bjärred och Lomma. Viktiga natur- och rekreationsområden i kommunen är Alnarpsområdet, Haboområdet och kustområdet längs Öresund.

Lomma är kommunens största samhälle med drygt 10 000 invånare. Bjärred är näst störst med ungefär 8 000 invånare. I Borgeby, som funktionellt är en del av Bjärred, bor drygt 900 personer. Längs kuststräckan mellan Lomma och Bjärred finns Haboljung med drygt 400 invånare. I korsningspunkten mellan Lommabanan och vägen mellan Bjärred och Lund ligger Flädie med runt 250 boende. En ytterligare något mindre by är Fjelle i den nordöstra delen av kommunen.

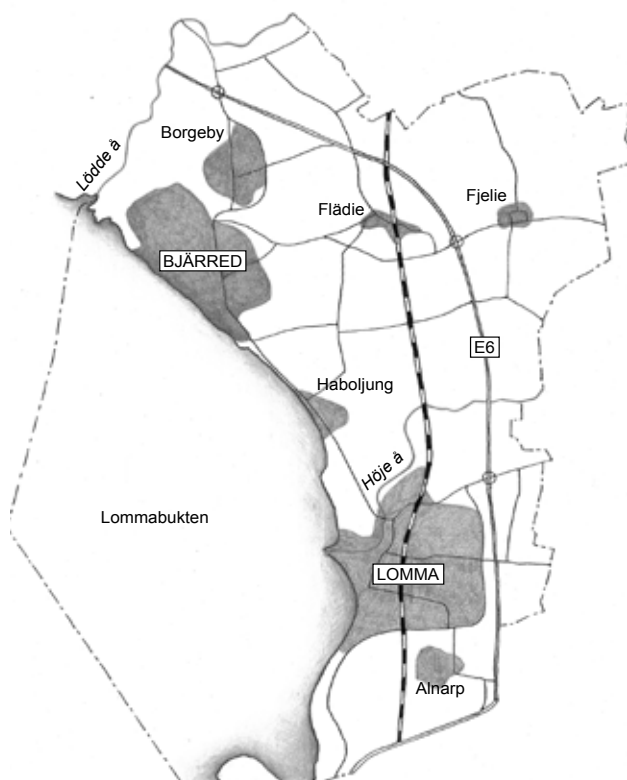
Ett bra geografiskt läge, goda kommunikationer m.m. har medfört en gynnsam utveckling och att kommunen upplevs som attraktiv. Kommunens attraktivitet framgår i olika sammanhang. Kommunen utnämndes till Sveriges kvalitetskommun år 2007. Lomma har också blivit utnämnd till årets boendekommun och årets skolkommun. Det senare har skett vid flera tillfällen.

Ett varierat landskap med kust, ådalar och slätt

Kommunen har en drygt 10 km lång kustzon med öppna partier längst i söder och norr samt i vissa bebyggelseluckor främst mellan Lomma och Bjärred. Utanför bebyggelsezonen längs kuststräckan domineras kommunen av det öppna landskapet. Landskapet är endast svagt kuperat och höjer sig mot nordost till 15-20 meter över havet i Fjelietrakten. Löddeåns dalgång och Højeåns dalgång genomkorsar kommunen i öst-västlig riktning.

Stora naturvärden

Kustzonen och ådalarna rymmer värdefulla naturmiljöer. Andra viktiga områden ur naturmiljösynpunkt är Alnarp och olika områden kring de numera vattenfyllda lertäkterna framför allt strax norr om Lomma samhälle.

En bild av Lomma kommun.

Gammal boplat

Kusten och områden kring större vattendrag var tidigt befolkade och kommunen är rik på förhistoriska lämningar. Bland annat finns ett antal gravhögar från bronsåldern. På platsen för Borgeby slott fanns på vikingatiden en trelleborg. Såväl Lomma som Flädie finns omnämnda i Knut den Heliges gåvobrev år 1085. Lomma kan mycket väl ha fungerat som det samtida Lunds hamnplats, men även till Lunds föregångare Uppåkra.

Värdefulla kulturmiljöer

Även om kommunen förändrats mycket de senaste decennierna finns många bevarandevärda miljöer i kommunen. Här finns till exempel Borgeby slott med rötter i sen vikingatid. Här finns också Alnarp med lång bebyggelsekontinuitet. Fjellie har en av de äldsta kyrkorna i Lunds stift, från 1130-talet. Dessutom finns enskilda byggnader och mindre områden i de olika samhällena i kommunen.

Levande landsbygd

Huvuddelen av åkerlandskapet utgörs av lerjordar av högsta bördighetsklass. Storskaligt jordbruk sätter sin prägel på stora delar av landskapet med stora sammanhängande öppna fält där brödsäd och sockerbeter utgör de dominerande grödorna. Landsbygden är välbefolkad med många mindre gårdar och små byar, där även andra verksamheter finns som komplement till jordbruket.

Bra kommunikationsläge

Lomma ligger bra till ur kommunikationssynpunkt trots avsaknad av spårburen kollektivtrafik. E6:an ger koppling till motorvägsnätet, närliggande större städer och olika kommunikationsknutpunkter.

Centralt läge i tätbefolkad region

Det centrala läget i en växande och tätbefolkad region ger goda möjligheter när det gäller utbud av arbetsplatser, utbildning, kultur och fritid. Samarbetet mellan grannkommuner och regioner är viktigt för framtiden.

Hög konkurrens om marken

Konkurrensen om den obebyggda marken i kommunen är stor på grund av det centrala läget i en

växande region. Här finns inte minst exploateringsintressen för boende och verksamheter, men också för infrastruktur, såsom vägar och järnvägar. Ett visst tryck finns också för att förtäta befintliga småbyar och mindre gårdsmiljöer.

Attraktiva boendemiljöer

Hög kvalitet inom skola, omsorg och fritid är viktiga faktorer vid sidan av goda bebyggelsemiljöer för att kunna erbjuda ett attraktivt boende. Småskalighet och variation i bebyggelsen tillsammans med närheten till vatten och grönområden är andra viktiga faktorer.

Varierat näringsliv

Lomma samhälle är en gammal industriort med bland annat en mängd tegelbruk och Sveriges första cementfabrik från år 1872. Kommunens näringsliv är idag dominerat av småföretag inom konsultbranscher och allmänna tjänster. Största arbetsgivarna är kommunen och Sveriges lantbruksuniversitet.

Besökskommun

Stränderna och sundet med de olika aktiviteter som sker där är viktiga mål för människor som besöker kommunen. Andra attraktiva platser är Alnarpsområdet och Habo fritidsområde med fure och dammar.

Aktiv fritid

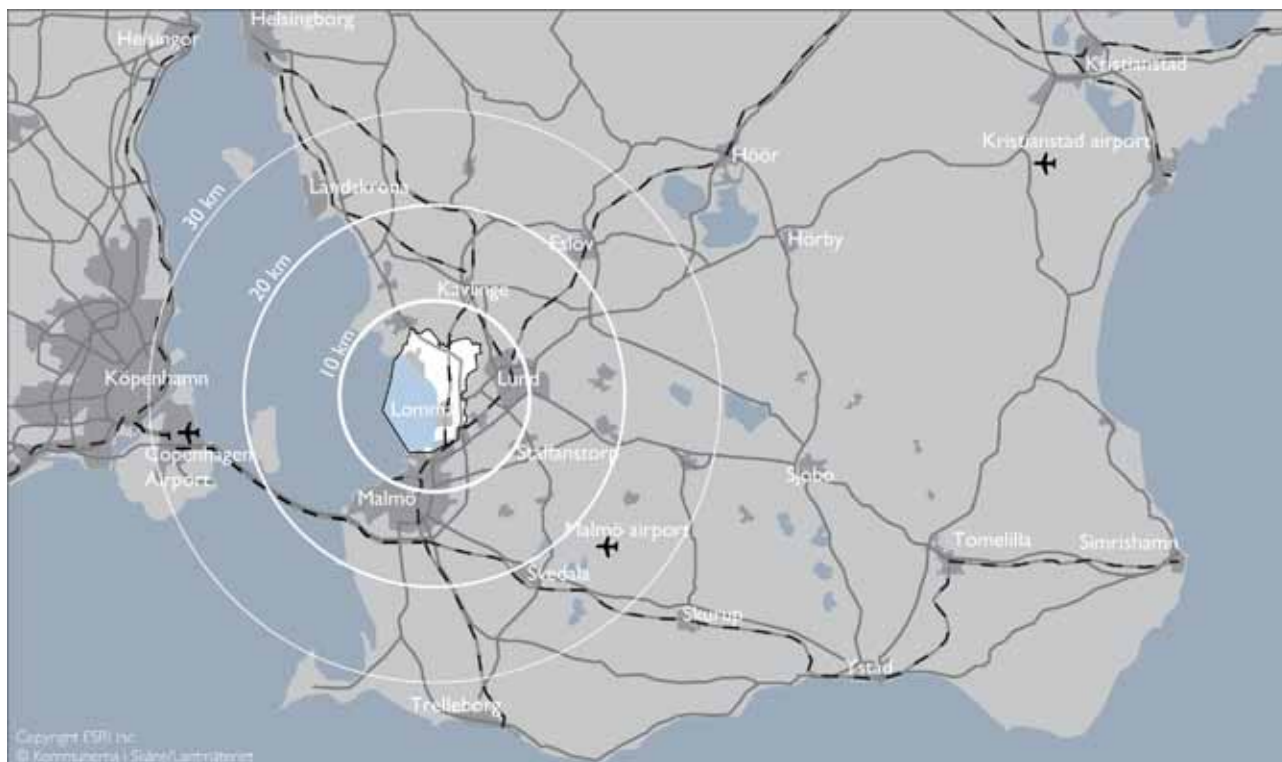
Kommunen ger goda möjligheter till en aktiv fritid. Sundet och kustzonen ger förutsättningar för bad, fiske, båtliv och andra aktiviteter med knytning till vattnet. Ridning, golf och fotboll är andra stora utomhusidrotter inom kommunen. Kulturskolan och olika föreningar och enskilda erbjuder deltagande inom musik, teater, konst och liknande.

Sveriges lantbruksuniversitet och Alnarp

Alnarpsområdet är en viktig del av kommunen. Här finns lantbruksuniversitetet med sin forskning och utbildning. Här utbildas landskapsarkitekter, landskapsingenjörer, hortonomer, lantmästare och trädgårdsingenjör. Här finns den atrika Alnarpsparken men också andra områden som är viktiga tillgångar som fritids- och rekreationsområden för hela regionen.

Lomma i regionen

Lomma kommun i ett regionalt sammanhang.

Skånes utvecklingsprogram

Region Skåne har tillsammans med de 33 skånska kommunerna tagit fram ett utvecklingsprogram för Skåne. Det senaste programmet antogs i juni 2009 av regionfullmäktige. Syftet med det regionala utvecklingsprogrammet är att skapa gemensamma visioner, mål och handlingsplaner för Skånes utveckling. I detta anges följande fyra mål som ska präglade utvecklingen i Skåne:

- Tillväxt
- Attraktion
- Bärkraft
- Balans

Dessa mål ligger väl i linje med denna översiktsplan.

Miljöprogram för Öresundsregionen

Öresundsregionens expansion kommer att leda till ökad integration, dynamik och tillväxt, men

också en ökad miljöbelastning. De danska och svenska regeringarna har därför tagit initiativ till genomförande av ett gemensamt regionalt miljöprogram för Öresundsregionen.

Målet med programmet är att man i ett gemensamt arbete ska utveckla Öresundsregionen till en av Europas renaste storstadsregioner.

I programmet finns mål för vatten och luft samt rekommendationer för miljöinriktad fysisk planering. Rekommendationerna behandlar områden som markhushållning, begränsning av transporternas resursförbrukning och miljöpåverkan samt vård och utveckling av områden för rekreation och biologisk mångfald.

IBU Öresund

Ett annat exempel på samarbete i Öresundsregionen är projektet IBU-Öresund (Infrastruktur och byutveckling i Öresundsregionen). Detta projekt verkade för att skapa en samsyn och ta

fram faktaunderlag till regeringar och myndigheter på båda sidor sundet för investeringar i infrastruktur och god regional utveckling. Projektet syftade till att ge ökad kunskap om hur man bygger ett hållbart transportsystem, hur energieffektiv stadsutveckling kan bli verklighet samt hur Öresundsregionens konkurrenskraft kan stärkas. Medverkande i projektet var bland annat Region Skåne, Region Hovedstaden och Region Själland samt ett antal statliga myndigheter och kommuner på båda sidorna Öresund.

Strukturbild för Skåne

Strukturbild för Skåne är ett pågående flerårsprojekt som med utgångspunkt i det skånska utvecklingsprogrammet framför allt ska belysa samspelet mellan bebyggelsestruktur, infrastruktur och grönstruktur. I det regionala utvecklingsprogrammet för Skåne finns flera mål och åtgärder med direkt koppling till arbete för en samsyn kring regional utveckling, fysisk planering och kommunernas översiktsplaner. Inom strukturbildsarbetet är exempelvis delprojektet ”Markanvändning, tillgänglighet och flerkärnig Ortsstruktur” ett sätt att arbeta vidare med och konkretisera det regionala utvecklingsprogrammet för Skåne och vara en hjälp i arbetet med att överbrygga glappet mellan kommunernas översiktsplaner och det regionala utvecklingsprogrammet. Andra exempel på delprojekt är ”Att arbeta och bo i Skåne!” och ”Näringsliv, handel och service i Skåne”.

Arbetet med strukturbild har en del likheter med framtagande av en regionplan för Skåne.

Lomma i regionen

Sydvästra Skåne utgör inte längre kommunens närregion vad gäller bostads- och arbetsmarknad. Nästan hela Skåne och delar av Själland lig-

ger idag tack vare förbättrade kommunikationer inom rimligt avstånd för dagliga resor mellan bostad och arbetsplats. Även om arbetspendlingen sker över allt längre sträckor så är det städerna Malmö och Lund som är allra viktigast för kommunens invånare. Här finns, på nära håll, tillgång till en stor och varierad arbetsmarknad, men också ett omfattande utbud av kommersiell och offentlig service, samt en stor bredd inom utbildning och kultur. Samtidigt erbjuder vår egen kommun omgivningen bland annat goda boendemiljöer och ett rikt utbud av rekreations- och fritidsmöjligheter.

Arbetsmarknaden i vårt närområde har haft en mycket positiv utveckling under många år. Lund kommer ytterligare att befästa sin ställning som en stad med inriktning mot forskning och utveckling genom anläggandet av MAX IV och ESS (European Spallation Source). Byggstart för ESS-anläggningen beräknades till år 2012. Malmö har vänt en tidigare negativ utveckling till en stad med stor tillväxt gällande både näringsliv och boende.

De beslutade investeringarna i infrastrukturen och utvecklingen av kollektivtrafiken i regionen innebär att resmöjligheterna och tillgängligheten till regionens stora arbetsplatsområden kommer att förbättras ytterligare. Genomförandet av Citytunneln, utbyggnad av fyra spår mellan Malmö och Lund, samt persontågstrafik på Lommabanan innebär förbättrade pendlingsmöjligheter till och från Lomma kommun.

Utvecklingen av infrastrukturen och kollektivtrafiken i regionen är några av de viktigaste frågorna i kommunens översiktsplanering.

4. Visioner, mål och strategier

Lomma kommun skall vara en plats där alla människor kan finna en behaglig boplats, där företagen frodas och där även växterna och djuren stortrivs. Detta uppnår vi genom att utveckla karaktärsdragen attraktivitet, tillgänglighet och hållbar utveckling.

Vision Lomma 2030

Genom....

- ett starkt engagemang och omtanke i mötet mellan människor,
- respekt för natur- och kulturvärden,
- tillvaratagande av kommunens lägesfördelar och
- en balanserad och långsiktigt hållbar tillväxt

...är Lomma år 2030...

En plats där människor, företag, växter och djur stortrivs och frodas.

I Lomma kommun kombineras fördelarna med det storstadsnära läget med livskvaliteten av att bo i mindre samhällen med närhet till både vatten och öppna landskap. Närheten till universitet och högskolor, tillgängligheten till en stor arbetsmarknad och möjligheterna till rekreation och friluftsliv gör Lomma till en attraktiv boendekommun.

Mål

Översiktsplanen grundas på ”Visionen för Lomma 2030” och de politiska mål och riktlinjer som planledningsgruppen godkände i juni 2008: ”Översiktsplan för Lomma kommun – Mål och riktlinjer”.

Det primära målet är att skapa en god livsmiljö för boende och ett långsiktigt hållbart samhälle till glädje även för kommande generationer. Skapandet av den goda livsmiljön förutsätter ett starkt engagemang och en helhetssyn i planeringen. Visions- och målbeskrivningarna är ett verktyg för att utveckla och forma det framtida Lomma.

Ett viktigt underlag i översiktsplaneringen är den förväntade befolkningstillväxten och bostadsutbyggnaden under planperioden. Målet är en balanserad befolkningstillväxt vilket bedöms svara mot en genomsnittlig befolkningsökning av 1 procent per år. Den antagna tillväxten innebär att översiktsplanen bör ha beredskap för ett bostadsbyggande av cirka 100 lägenheter per år och totalt 2000 lägenheter under planperioden.

Strategi

Attraktivitet, tillgänglighet och hållbarhet är viktiga begrepp i en kommun där **Tanke, Omtanke och Mertanke är kärnvärden i varumärket.**

ATTRAKTIVITET skapas genom:

- goda boendemiljöer
- goda möjligheter till sysselsättning
- trygghet och säkerhet
- bra skolor och omsorg
- brett utbud av service
- bra företagsklimat
- utvecklat kultur- och friluftsliv
- engagemang och omtanke
- intressanta mötesplatser
- tillgång till en mångfald av naturmiljöer
- tillgänglighet för alla

TILLGÄNGLIGHET skapas genom:

- utveckling av lokal och regional kollektivtrafik
- goda kommunikationer
- god kontakt med regionala centra och regional arbetsmarknad
- utveckling av grön infrastruktur med ekologiska korridorer och gröna stråk

HÅLLBARHET skapas genom:

- balanserad tillväxt
- stabila finanser
- förtätning och hushållning med mark
- byggande i bra kollektivtrafiklägen
- utveckling av stråk för cykelpendling
- klimatanpassning och ekologisk hänsyn
- materiell kretsloppsanpassning
- jämställdhet
- delaktighet i samhällsbyggandet

5. Plankartor

Lomma kommun har både land och vatten att ta hänsyn till i planeringen. Planen innehåller ny mark för verksamheter, spårtrafik, idrottsplatser men också områden för blåmusselodlingar och avvägningen mellan områden där naturvärden ska prioriteras och områden där bad och friluftsliv ska prioriteras.

Plankarta mark

Utgångspunkter

Den principiella utgångspunkten för att utveckla nya områden för bostäder, service och arbetsplatser i Lomma kommun är att dessa ska lokaliseras till de stora tätorterna Lomma respektive Bjärred-Borgeby. Viss utbyggnad kan övervägas av Flädie by och övriga mindre samhällen i kommunen. Ny bebyggelse på landsbygden, för annat än jordbrukets ändamål, bör undvikas såvida inte mycket särskilda skäl finns. Infrastruktur bör lokaliseras i första hand i anslutning till befintliga vägar, ledningar mm. Vid all exploatering ska balanseringsprincipen användas, så långt det är rimligt.

Öförändrad markanvändning

Översiktsplanen gäller tidsperioden fram till år 2030, men har konsekvenser långt därefter. Planens huvudinriktning är att slå vakt om den nuvarande mark- och vattenanvändningen i kommunen. Lomma tätort tillåts växa fram till motorvägen, men inte öster därom. I övrigt gäller här i princip dagens tätortsgräns. För Bjärred och Borgeby gäller med något mindre undantag samma yttre tätortsgräns som i Översiktsplan 2000. För Flädie by föreslås prövning i en fördjupad översiktsplan av en mindre utbyggnad. Översiktsplanen är mycket restriktiv mot ny bebyggelse på landsbygden om det inte finns en direkt koppling till jordbruksnäringen.

Ändrad markanvändning

Nya bostadsområden

I första hand bör pågående utbyggnadsområden i kommunen för bostäder färdigställas. Detta gäller till exempel Lomma Hamn och Lomma Centrum samt en del mindre områden som Östervång och Oskarsfrid i Lomma samhälle. I Lomma tätort prövas ny bostadsbebyggelse i området Prämlyckan-Lindströms samt förtätning i befintliga områden, exempelvis vid Alnarpsvägen. I

den norra kommundelen färdigställs först området vid Rutsborgsvägen i östra Borgeby. Därefter föreslås en fortsättning nordväst om Borgeby, sedan återigen öster om Borgeby och slutligen öster om Bjärred med bland annat området Ekehem och öster om Alfredshällsvägen.

Nya och ändrade verksamhetsområden

I Lomma föreslås att ett nytt verksamhetsområde utvecklas mellan Malmövägen och motorvägen, E6. I Alnarpsområdet föreslås en utvidgning av bebyggelseområdet för att möjliggöra ytterligare användning för universitets behov och för verksamheter med knytning till branscher som passar områdets profil. Verksamhetsområdet norr Vinstorp i Lomma föreslås omvandlas till ett område för lättare (icke störande) industri på grund av närheten till befintlig bostadsbebyggelse. Det lilla verksamhetsområdet mellan Prämlyckan och kyrkogårdsområdet i Lomma föreslås också på sikt ändras till annan markanvändning.

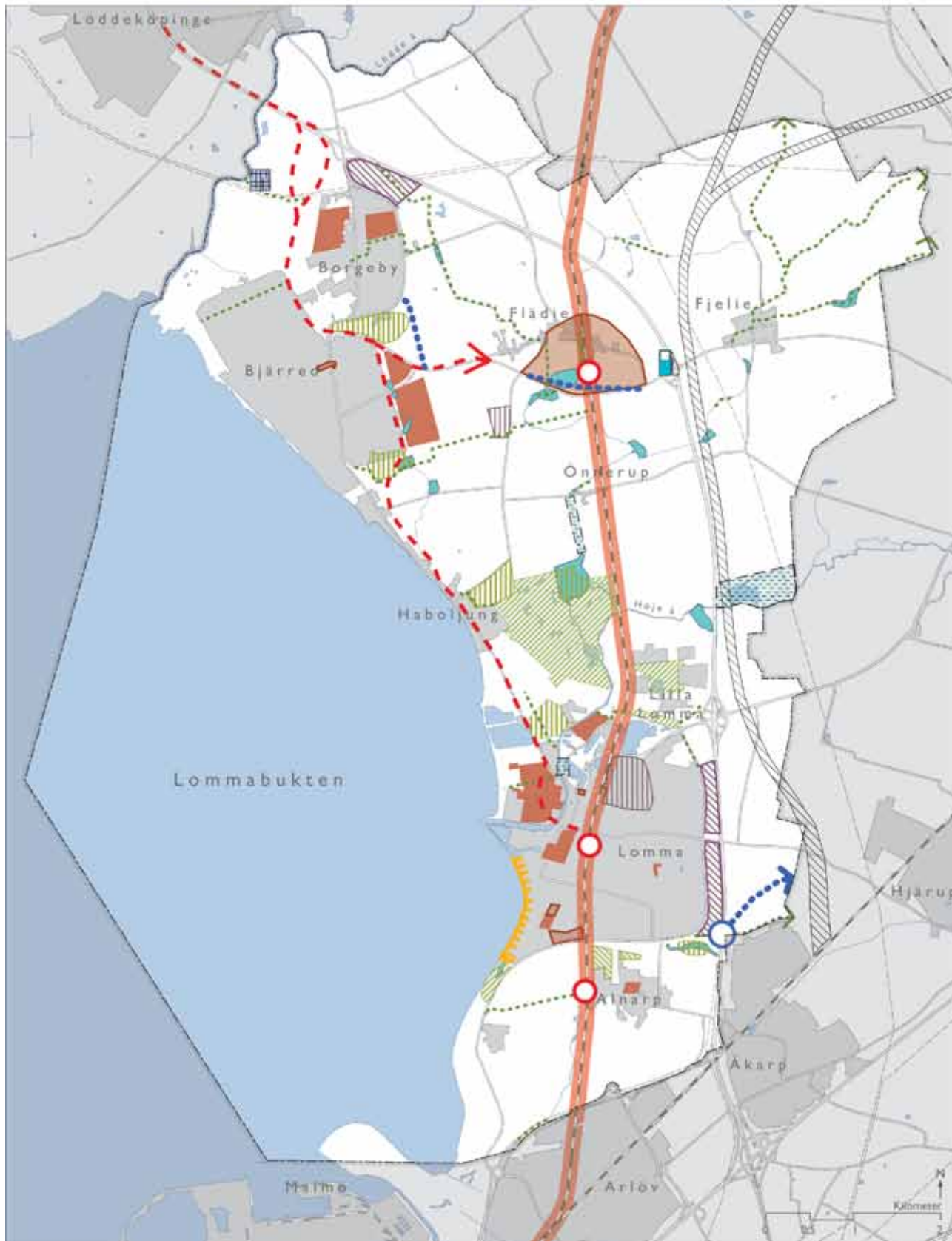
I den norra kommundelen föreslås att ett nytt verksamhetsområde etableras nordost om Borgeby mellan Österleden och motorvägen, E6. Verksamhetsområdet före detta Kaniks Tegelbruk föreslås ändras till ett verksamhetsområde med lättare (icke störande) industri på grund av närheten till befintlig bostadsbebyggelse och kommande utbyggnad av bostäder öster om Bjärred.

Servicebehov

Det är viktigt att i planeringen beakta behoven av såväl kommersiell som offentlig service. Den kommersiella servicen i form av butiker, restauranger och liknande avses i första hand placeras i Lomma Hamn, Lomma Centrum och de centrala delarna av Bjärred. Viss kommersiell service kommer också att lokaliseras till verksamhetsområdet i nordöstra Borgeby. Se vidare avsnittet ”Näringsliv och högre utbildning”.

Plankarta mark

	Reservat kollektivtrafik		

Inom den offentliga servicen förväntas utbyggnad i första hand behöva ske vad gäller förskolor, skolor och olika former av äldreboende. För dessa behov reserveras också mark. Se avsnittet ”Offentlig service”.

Utbyggda vägförbindelser

Väg 16 mellan trafikplats Flädie och Lund föreslås bli utbyggd till fyrfältsväg i enlighet med Trafikverkets planer. Söder om Flädie by föreslås en ombyggnad av väg 913, så att den passerar järnvägen planskilt mellan nuvarande korsning med järnvägen och byn. Efter att de östra delarna av Borgeby har byggts ut kan det bli aktuellt att skapa en tvärförbindelse mellan Österleden runt Borgeby och väg 913.

Ny trafikplats med ny förbindelse E6-E22

Mellan Lomma tätort och Åkarp föreslås en ny trafikplats till E6 etableras. Denna trafikplats är den viktigaste förutsättningen för att skapa ett sammanhållande busstråk längs Lommabukten. En förbindelseväg mellan den nya trafikplatsen och E22 med koppling mot Hjärup och Åkarp kan på sikt vara en intressant lösning för att hantera biltrafiken i detta område.

Persontrafik på Lommabanan

Införandet av persontrafik på Lommabanan innebär behov av utbyggnad av mötesspår vid planerade hållplatser i Alnarpsområdet och i Flädie by. Även i Lomma samhälle krävs åtgärder vid hållplatsläget även om inget mötesspår ska anläggas.

Reservat för kollektivtrafik

Mark reserveras för framtida eventuell kollektivtrafik på delvis egen bana från stationsområdet i Lomma via Lomma Hamn längs kusten till Bjärred och Borgeby och vidare norrut. Planen ska också beakta möjligheterna för framtida kollektivtrafik mellan Bjärred och Lund via Flädie. Det system som för närvarande är mest aktuellt är så kallad lätt spårtrafik.

Reservat för godsspår

Mark reserveras för ett framtida separat godstågsspår öster om motorvägen.

Intresseområde för vindkraft

I samrådsförslaget utpekade områden har strukturerats med hänsyn till kulturmiljöintressen, landskapsbild och försvarets intressen.

Habo fritidsområde

Kommunen har i en särskild utredning studerat förutsättningarna för att ytterligare utveckla Habo fritidsområde för rekreation och fritidsändamål. Det är bland annat det tidigare deponiområdet söder om Habovägen som har undersökts vad gäller möjligheterna att här etablera fotbollsplaner mm. Kommunfullmäktige har beslutat att rusta upp Lomma Idrottsplats för fotbollsändamål, men samtidigt också beslutat att den långsiktiga inriktningen för Haboområdet är att fortsätta utveckla området för fritid och rekreation.

Kompensationsområden

Lomma kommun har beslutat att bortfall av naturresurser vid exploatering i möjligaste mån ska balanseras. I första hand ska detta ske i eller i närheten av det område som berörs men om detta inte är tillräckligt eller möjligt kan kompensation ske på andra platser. Översiktsplanen pekar ut områden där kompensationsåtgärder kan utföras. I dessa områden kan underskott från flera olika projekt samlas för att få större sammanhängande naturområden som i regel är belägna i närheten av tätorterna för att även kunna utnyttjas som rekreationsområden. I planförslaget pekas två sorters kompensationsområden ut, typ I och typ II. Typ I är områden där markanvändningen ändras för att öka de ekologiska och landskapsmässiga kvalitéerna. Till exempel kan viss åkermark omvandlas till äng eller skogsmark. Typ II är befintliga natur- eller rekreationsområden där kvalitetshöjande åtgärder för att öka den biologiska mångfalden utförs, till exempel förändrat växtval på golfbanan och utveckling av vegetation i parkområden.

Grönstråk och ekologiska korridorer

För att öka landskapets vattenhållande förmåga, öka möjligheterna för djur och växter att förflytta och sprida sig i landskapet samt öka möjligheterna till rekreation ska de gröna stråken i landskapet utökas och sammanlänkas. I planen finns förslag på ändrad markanvändning främst av jordbruksmark som ligger i anslutning till diken, ägogränser eller annan ofta mer svårbrukad mark. Detta för att få en sammanhängande grön infrastruktur i landskapet som kan utvecklas vidare över kommungränserna.

Översvämningssytor och klimatanpassning

Kommunen har låtit genomföra en detaljerad översvämningsskartering av Höje å med Önerupsbäcken. Flera större områden norr om Lomma tätort kan komma att översvämmas oftare och mer både av havet och av höga flöden i Höje å/Önerupsbäcken. Översvämningarna i vattendragen beror till stor del på ökade dagvattenutsläpp högre upp i vattensystemen och behöver åtgärdas där. För att minska påverkan när vattnet väl når Lomma kommun har vissa områden pekats ut för att bygga fördröjningsmagasin.

Borgeby slott

År 2008 förvärvade Lomma kommun Borgeby slott i syfte att förvalta och utveckla verksamheten där. Lomma kommun har som mål att omvandla slottet med tillhörande byggnader och park till det kulturella centrum det en gång var. Aktiviteter kommer att fokusera på att slottet ska vara ett utflyktsmål för både turister och kommuninvånare, där skånsk kultur och historia ska kunna upplevas i en inspirerande atmosfär av andlig och lekamlig spis. Utvecklingen av slottet är tänkt att kunna erbjuda ett besöksmål med ett brett spektrum av upplevelser och aktiviteter, som alla tar sin utgångspunkt i respekt för slottet och dess historia.

Utredningsområden - reservområden

I vissa delar av kommunen är det idag svårt eller olämpligt att ta ställning till den framtida markanvändningen. Detta kan bero på att förutsättningarna för markanvändningen inte har studerats tillräckligt. Kunskapen är till exempel inte tillräcklig om markförhållanden eller störningar av olika slag. Det kan också finnas skäl att spara vissa områden för framtiden för behov som idag inte är kända. Det kan exempelvis handla om markbehov för olika former av samhällsservice.

Område vid tidigare statoilstationen i Lomma tätort

Statoilstationen i Lomma tätort flyttade år 2007 till kvarteret Nian vid trafikplats Lomma. Den före detta bensinstationstomten vid Industrigatan-Strandvägen ägs av kommunen. Med tanke på tomtens relativa närhet till centrum och goda trafikläge kan den i framtiden vara lämplig för

olika kommunala servicebehov. I avvaktan på annan markanvändning kan den användas som parkeringsplats.

Idrottsplatsen i Lomma tätort

Idrottsplatsen i Lomma kommer på sikt sannolikt att flyttas till annan plats. Delar av området bör kunna exploateras för bostadsbebyggelse. En del av området bör sparas för andra behov. Detta kan till exempel vara mark för förskola/skola, äldreboende eller som grönyta/bollplan. Halv ytan markeras som reservområde för framtida markbehov.

Område söder om Domherrevägen, Lomma tätort

Framtida markanvändning av området mellan Domherrevägen och Malmövägen i Lomma tätort har studerats inom ramen för översiktsplanearbetet. Utredningen har pekat på möjligheten att använda området såväl för förskola som bostäder och som grönyta. Även andra markintressen finns i området, såsom att anlägga en bilvägsförbindelse mellan södra Lomma och Malmövägen. Mot bakgrund av den osäkerhet som finns betraktas området som reservområde för framtida markbehov.

Centrumområdet i Bjärred

Bensinstationen mitt i centrala Bjärred bör av miljöskäl på sikt lokaliseras på annan plats. En flyttning av bensinstationsanläggningen öppnar möjligheter för en förnyelse av centrumområdet i Bjärred. Området markeras därför som ett reserv-/utredningsområde.

Flädie by med omgivning

Flädie by har idag cirka 250 invånare. Byn har förutsättningar att växa. Trafikverket planerar att flytta väg 913 mellan Bjärred och trafikplats Flädie till ett nordligare läge närmare Flädie by och planskilt med Lommabanan. Trafikverket planerar också att bygga ut järnvägen genom Flädie och anlägga en hållplats strax söder om byn i ungefär det läge där väg 913 kommer att passera järnvägen. När Trafikverkets planer har konkretiserats ytterligare kan det vara lämpligt att göra en fördjupning av översiktsplanen för Flädie by med närmaste omgivning.

Plankarta kustvatten

Utgångspunkter

Den öppna landskapsbilden över sundet är ett av Lommas kännetecken. Hela Lommabukten är ett ekologiskt känsligt område med ett rikt växt- och djurliv. För att skydda de mest värdefulla naturvärdena i bukten och bidra till goda förutsättningar för ett rikt rörligt friluftsliv och goda rekreativmöjligheter föreslås en zoneringsplanering av kustvattenområdet. Indelningen i zoner underlättar kommunens planeringsarbete då det visar vilka hänsynstagande som ska ha företräde beroende på områdets naturvärden och exploateringsgrad. Bidrag från den lokala naturvårdsstyrelsen (NIP/LONA) har delvis finansierat arbetet med en plankarta för kustvattnet.

Hänsynsområde ”Höga naturvärden”

Inom dessa områden ska höga naturvärden väga tungt och vid konflikt med andra intressen ska naturvärden prioriteras. Det är också viktigt att värna dessa områden som tysta, bullerfria oaser där den naturliga strandmiljön prioriteras. I dessa områden ska även belysning undvikas för att bibehålla naturliga ljusförhållanden längs stränderna.

- Ingen täktverksamhet får ske inom området.
- Inga nya bryggor eller byggnader längs stränderna.
- Endast motortrafik under fem knop.
- Vattensporter såsom windsurfing och kitesurfing bör helt undvikas även i områden som ej berörs av beträdnadsförbud.
- Ingen bortförsel av tång/ålgräs från stränderna.
- Erosionsskydd som kan påverka de biologiska värdena negativt ska ej byggas ute i vattnet.

Hänsynsområde ”Bad och friluftsliv”

En stor del av kuststräckan är avsatt till bad och rekreation. Hänsynsområdet för Bad och friluftsliv innefattar de allmänna bad som finns i Lomma kommun, Lomma norra strand, Habo-

området, stranden vid Långa Bryggan i Bjärred samt området mellan baden. Området sträcker sig ut till tre meters djup. Wind- och kitesurfing samt andra vattensporter ska samordnas med bad och annat friluftsliv.

- Tillåter att sand tillförs stranden.
- Tillåter aktiv bortförsel av ålgräs/tång från stranden sommartid.
- På sikt ska antalet bryggor längs stranden minska. Vid dispensprövning av strandskyddet för uppförande av brygga bör alltid möjligheten att omvandla flera enskilda bryggor till en gemensam brygga undersökas.

”Värdefullt havsområde” och ”Särskilt värdefullt havsområde”

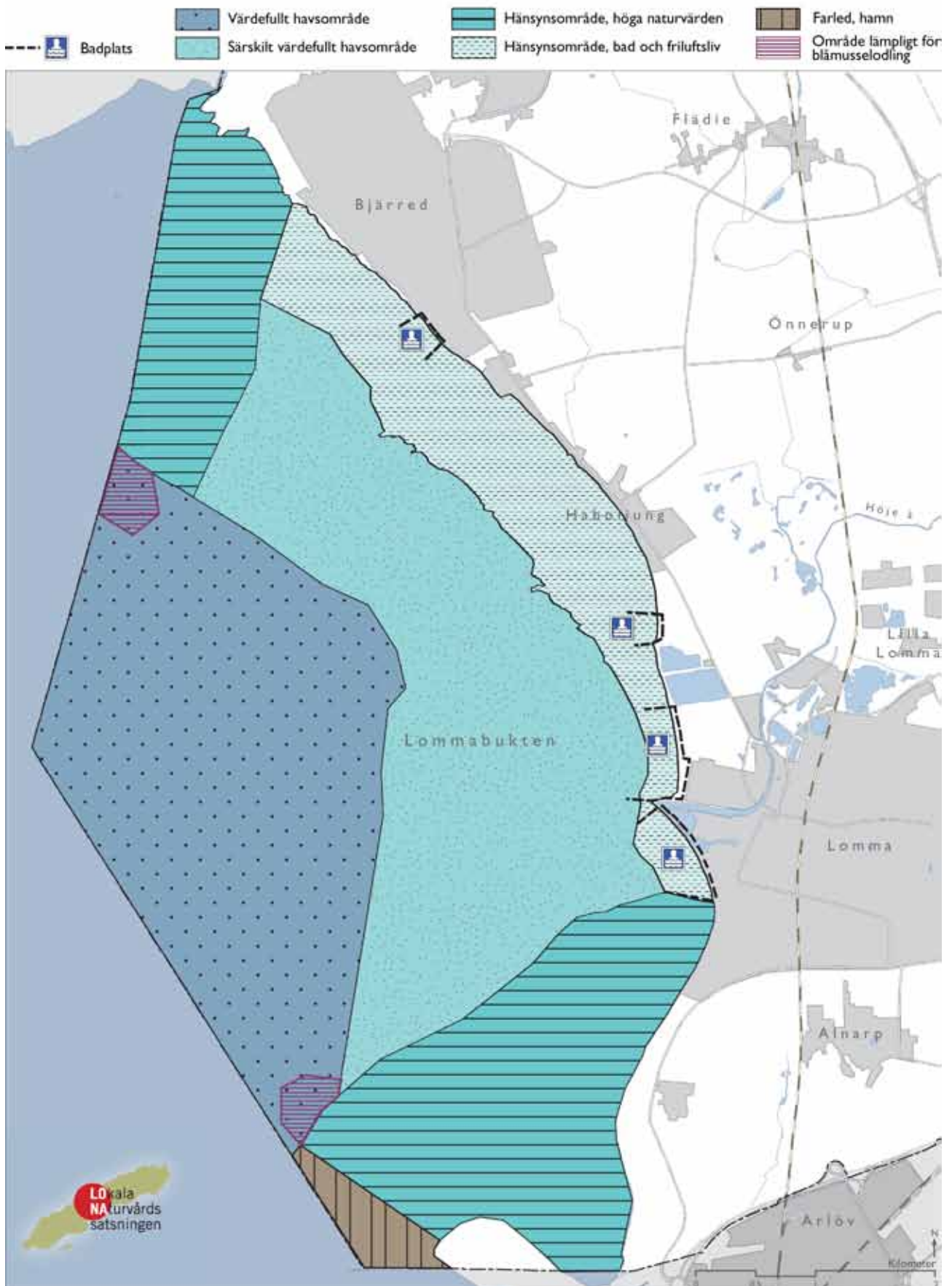
De grunda bottenarna i bukten är en ekologiskt känslig miljö med en hög biologisk mångfald. Området inom tio meters djupgräns är ett särskilt värdefullt havsområde med stor utbredning av ålgräs, viktiga lek- och uppväxtområden för fisk. Friluftsliv och rekreation i form av vattensporter, fiske och båtsport måste ta hänsyn till områdets naturvärden. Sandtäkt, muddring och andra fysiska störningar som påverkar bottenförhållanden utgör hot mot denna miljö.

- Ingen vindkraftutbyggnad bör förekomma i bukten som helhet.
- Täktverksamhet bör ej ske i bukten och speciellt inte i särskilt värdefulla havsområden.
- Erosionsskydd som kan påverka de biologiska värdena negativt bör ej byggas ute i vattnet.
- Åtgärder som påverkar djur- och växtlivet i bukten negativt ska undvikas.

Område lämpligt för blåmusselodling

Det största hotet mot Öresunds djur- och växtliv är de stora mängder näringsämnen som varje år tillförs havet. Musselodlingar kan vara en möjlighet att minska övergödningen. I planen finns förslag på områden i Lommabukten där musselodlingar kan placeras.

Plankarta kustvatten

6. Mellankommunala intressen

Många frågor berör inte bara Lomma kommun utan även kommunerna som gränsar till Lomma. Vissa frågor behöver fler kommuner arbeta med tillsammans, exempelvis vatten, kommunikationer och klimatpåverkan.

Mellankommunala intressen

Spårburen trafik

Den spårburna trafiken har stor betydelse för såväl person- som godstransporter. Det är för kommunen mycket angeläget att persontågstrafik inleds på Lommabanan, och att stationer/hållplatser inom kommunen anläggs i Flädie, Lomma och Alnarp. Kommunen är beredd att medverka till en sådan utbyggnad av Lommabanan som krävs för att möjliggöra en god kollektivtrafikförsörjning.

Kommunen ställer sig bakom den kommungemensamma utredningen om utbyggnad av en yttre gods bana.

En framtida utbyggnad med ett spårburet kollektivtrafiksystem från Lommabanan i Lomma tätort via Lomma Hamn – Haboljung – Bjärred till Löddeköpinge och eventuellt vidare norrut är i hög grad en regional fråga. Av såväl kostnads- skäl som miljöskäl förordas en lösning med lätt spårtrafik. Planen reserverar mark för denna lösning.

Möjligheterna att förverkliga spårutbyggnaden bör utredas i nära samarbete mellan Lomma, Kävlinge, Landskrona och Burlövs kommuner samt Trafikverket och Skånetrafiken.

Ytterligare spårutbyggnad kan på sikt vara intressant till exempel mellan Bjärred och Lund via Flädie och mellan Lomma och Lund. Dessa möjligheter anges i planen.

Vägar

Kommunen stödjer Trafikverkets förslag om att anlägga en ny trafikplats på E6 mellan Lomma tätort och Åkarp. Trafikplatsens lokalisering bekräftas av den gemensamma utredning om en tvärförbindelse mellan E6 och E22, som genom-

förts av Lomma, Burlövs och Staffanstorps kommun under år 2008.

Frågan om att av kapacitetsskäl generellt bygga ut E6 från Malmö och norrut från 4 till 6 filer bör nog utredas innan ställningstagande sker. Utbyggnad av kollektivtrafik och omläggning av godstrafiken till andra stråk och färdmedel kan vara bättre lösningar.

Kommunen stödjer Trafikverkets planer på utbyggnad av kapaciteten på väg 16 mellan Lund och trafikplats Flädie samt ombyggnad av väg 913 mellan Bjärred och trafikplats Flädie till bland annat planskild passage med Lommabanan strax söder om Flädie by, i anslutning till kommande järnvägshållplats.

Gång-, cykel- och ridförbindelser

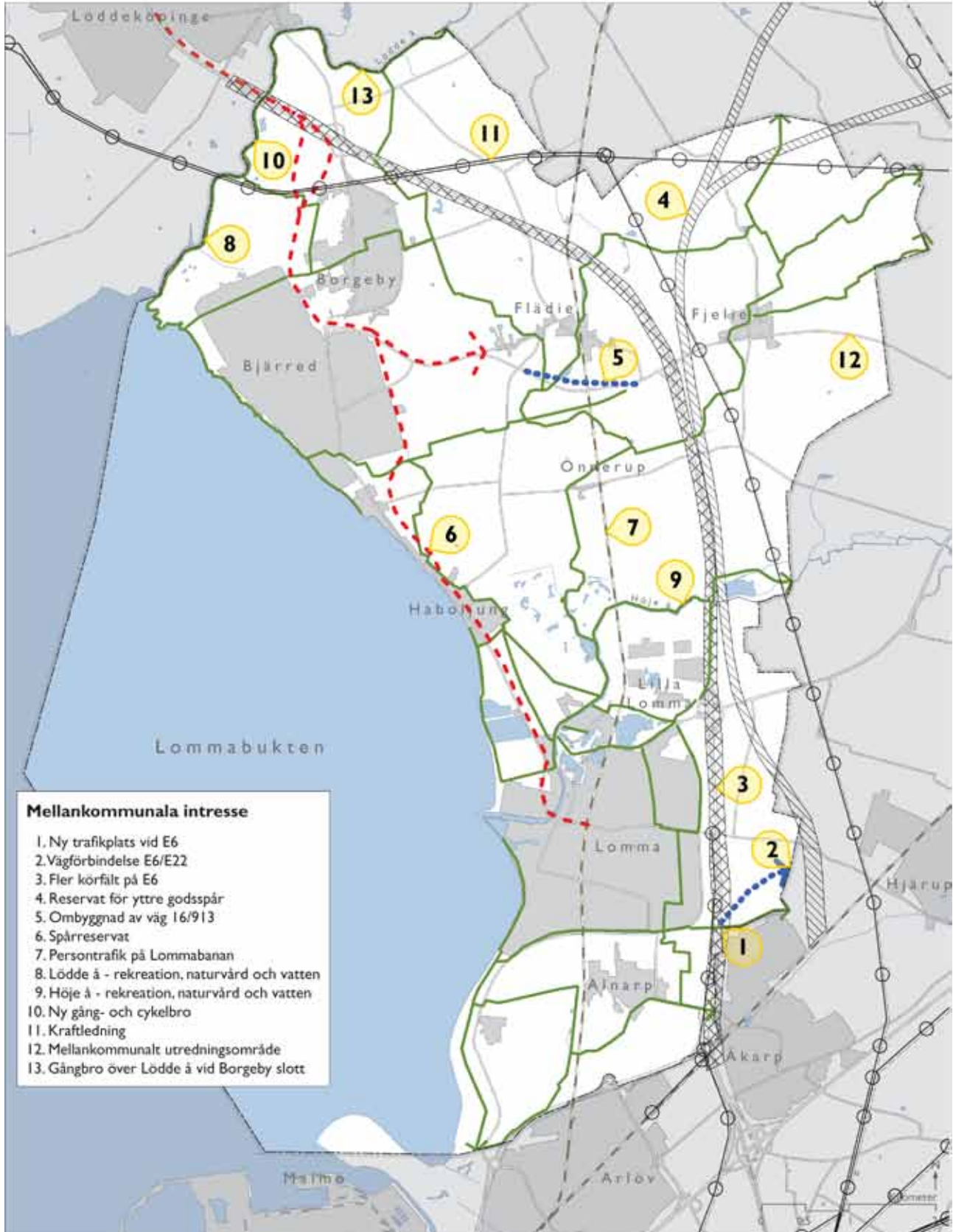
Att gemensamt verka för kontinuitet i gång-, cykel- och ridförbindelserna över kommungränserna är viktigt, i synnerhet till och från stationslägen, större arbetsplatser och rekreationsområden. Även rekreationsstråken längs kusten är viktiga att binda samman över kommungränserna.

Ett exempel som behöver diskuteras är en förbindelse över Lödde å för framför allt gångtrafiken som en del i en europeisk pilgrimsled mellan Trondheim i Norge och Santiago de Compostela i Spanien och med eventuell koppling till Skåneleden. Lokalt kan den binda samman projektet ”Vikingatider” i Kävlinge kommun och projektet Borgeby slott i Lomma kommun.

Ridvägar bör planeras i samarbete med närliggande kommuner.

Mellankommunala intressen

- Mellankommunala intresse**
1. Ny trafikplats vid E6
  2. Vägförbindelse E6/E22
  3. Fler körfält på E6
  4. Reservat för yttre godsspår
  5. Ombyggnad av väg 16/913
  6. Spårreservat
  7. Persontrafik på Lommabanan
  8. Lödde å - rekreation, naturvård och vatten
  9. Höje å - rekreation, naturvård och vatten
  10. Ny gång- och cykelbro
  11. Kraftledning
  12. Mellankommunalt utredningsområde
  13. Gångbro över Lödde å vid Borgeby slott

Handel och service

Av såväl sociala, som ekonomiska och miljöskalet är det viktigt att det finns dagligvaruhandel i våra samhällen. Samråd bör därför ske bland berörda kommuner vid eventuell utbyggnad av externhandel.

Områden för bostäder och verksamheter

Längs väg 16 mellan Fjellie och Lund finns ett mindre område vid kommungränsen med både bostäder och verksamheter. Lomma och Lunds kommuner bör överväga att gemensamt studera detta områdes framtida användning.

Grönstruktur

Befintliga och utvecklingsbara grönområden och grönstråk följer inte kommungränserna. Den mellankommunala diskussionen för att säkerställa en grön infrastruktur i Skåne är därför viktig.

Kävlingeån/Löddeån och Höje å är båda viktiga natur- och rekreationsstråk i regionen. En samordning måste ske över kommungränserna.

Klimat effekter

Kommunen har låtit genomföra en detaljerad översvämningskartering av Höje å med Önerupsbäcken. Flera större områden norr om Lomma tätort kan komma att översvämmas oftare och mera både från sundet och på grund av höga flöden i Höje å och Önerupsbäcken. För att minska påverkan från vattendragen som till stor del översvämmas till följd av dagvattenutsläpp högre upp i vattensystemet, behövs bland annat en tvärkommunal vattenplan för varje avrinningsområde.

Vatten

Arbetet med vattenplanering inom EU:s ramdirektiv för vatten utgår från avrinningsområden, som bygger på naturliga gränser i landskapet. Samtliga intressenter inom ett avrinningsområde måste gemensamt arbeta med att minska miljöpåverkan och höja vattenkvaliteten, vilket kommer att medföra samarbete med andra kommuner och med länsstyrelsen. Arbetet med Öresunds vat-

tenkvalitet innebär också samarbete mellan de svenska och danska kustkommunerna.

Vindkraft

Etablering av vindkraft medför landskapspåverkan. Ur landskapsbildssynpunkt är det den samlade mängden och typen av verk inom ett område som är av intresse för helheten, oavsett på vilken sida om kommungränsen som verken uppförs. Det är därför viktigt att etablering av vindkraftverk i områden invid eller nära kommungränsen föregås av samråd med berörda grannkommuner. Ett gemensamt ställningstagande i gränsområden bör eftersträvas.

Kommunen föreslår grannkommunerna som en gemensam policy att samråd sker med berörda grannkommuner vid prövning av vindkraftverk inom ett avstånd om 5 kilometer från kommungränsen.

Kraftledningar

Genom kommunen löper ett antal kraftledningar av olika storlek. På sikt bör övervägas att förläggas dessa under mark. Lomma kommun ställer sig positiv till att pröva omläggning av ledningarna i den norra delen av kommunen så att dessa fortsätter in i Kävlings rakt norrut där ledningarna från söder och öster strålar samman.

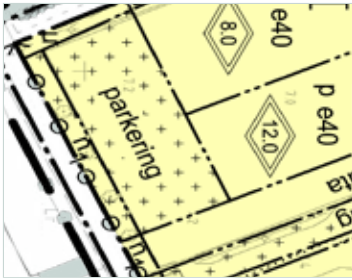

7. Planer och bestämmelser

I Lomma kommun finns det förutom översiktsplanen en rad andra planer som reglerar markanvändningen på en mera detaljerad nivå. Dessa planer är också viktiga att ta hänsyn till när man planerar för framtiden.

Planer och bestämmelser

Fördjupade översiktsplaner

I Lomma kommun finns tre antagna fördjupningar av översiktsplanen samt en gammal områdesplan som omvandlats till fördjupning.

Flädie by

År 1985 antogs en områdesplan för Flädie by. Begreppet områdesplan är sedan 1987 ersatt med fördjupad översiktsplan eller fördjupning av översiktsplanen. Denna plan har utnyttjats i mycket liten omfattning.

Bjärred och Borgeby

För Bjärred och Borgeby finns en fördjupad översiktsplan från 1999. Delar av de utbyggnadsområden som pekas ut i denna har exploaterats under 2000-talet, men fortfarande finns det ett antal områden både i Bjärred och i Borgeby där ytterligare i första hand bostadsbebyggelse kan komma att uppföras.

Lomma tätort

Sedan den fördjupade översiktsplanen för Lomma tätort antogs 2003 har detaljplaner tagits fram för de flesta av de föreslagna exploateringsområdena och många av dessa är också i det närmaste färdigbyggda. Av de områden som i den fördjupade översiktsplanen reserverats för tätortsutbyggnad är det idag delar av Lomma Hamn och Lomma centrum, samt Prämlyckan som det finns ytterligare mark för bostadsbebyggelse. Obebyggd planlagd mark för verksamheter finns i kvarteret Nian vid Malmövägen.

Kustzonen

Den fördjupade översiktsplanen för kustzonen behandlar ett område som sträcker sig från Bjärreds södra utkant till Haboljungs camping och Trekantsdammen. Planen omfattar även Örestads golfbana och den jordbruksmark som ligger mellan Södra Västkustvägen och Lommabanan. Den antogs av kommunfullmäktige i november 2006.

I den fördjupade översiktsplanen för kustzonen reserveras bland annat plats för spårburen kollektivtrafik. I övrigt är den i stora drag inriktad mot att bevara landskapsbilden i området och anger en restriktiv hållning till ytterligare bebyggelse.

Fördjupningarnas giltighet

Kommunens översiktsplan med dess olika fördjupningar är inte juridisk bindande, men vägledande för till exempel efterföljande planläggning och vid lovprövning. Planen antas av kommunfullmäktige och dess aktualitet ska prövas varje mandatperiod. Den grundläggande principen för beslut fattade i kommunfullmäktige är att, om det inte strider mot lag eller annan reglering, sist fattade beslut gäller.

Grundprincipen är således att fördjupningarna av översiktsplanen fortsätter att gälla till de delar som de inte står i strid med senare antagen översiktsplan i kommunfullmäktige.

Detaljplaner

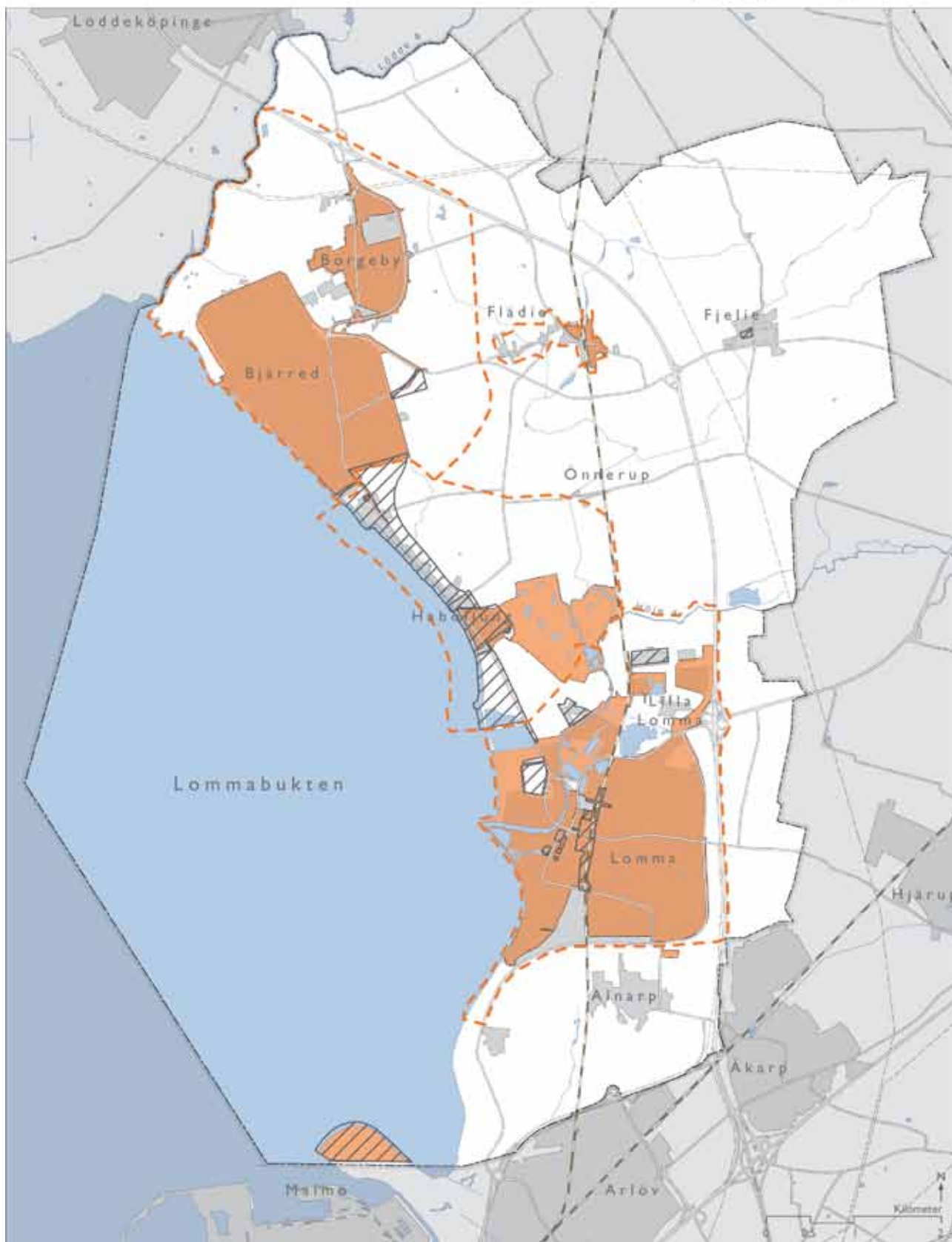
I Lomma kommun finns det ungefär 150 gällande detaljplaner som reglerar markanvändningen i Lomma, Bjärred, Borgeby, Flädie och Haboljung.

Samlad bebyggelse

I områden som inte omfattas av detaljplan och dessutom ligger utanför det som i Plan- och bygglagen (PBL) kallas "samlad bebyggelse" gäller vissa lättnader i bygglovplikten när det gäller komplementbyggnader och mindre tillbyggnader. I PBL finns det emellertid ingen definition på vad som ska räknas som samlad bebyggelse. I förarbetena till PBL har bostadsutskottet dock uttalat att samlad bebyggelse föreligger om en bebyggelsegrupp utgörs av 10-20 hus och de byggda tomterna gränsar till varandra eller skiljs åt endast av väg, parkmark eller liknande.

Planer och bestämmelser

- Fördjupningar av översiktsplanen
- Gällande detalplaner
- Pågående detalplanearbete

 Samlad bebyggelse

Vid sin lagtolkning har byggnadsnämnden framför allt att ta ställning till om husgrupper där husen är flera än tio men färre än tjugo ska anses utgöra samlad bebyggelse. Härvid torde hänsynen till grannintressena spela in, men också allmänna intressen kan få betydelse. Vad som kan behöva beaktas torde till exempel vara området läge, avståndet till kommunikationer och service samt bebyggelsestrycket i området. Detta betyder att redan tio hus i ett attraktivt område nära en tätort kan utgöra samlad bebyggelse, medan avlägsna byar med lågt bebyggelsestryck kan hänföras till samlad bebyggelse först vid en omfattning som närmar sig tjugo hus. I de grupper där tomtplatserna inte gränsar till varandra torde nämnden behöva beakta karaktären och omfattningen av den mark som skiljer tomterna åt.

Med tanke på den relativa närhet till tätorter och kommunikationer som råder i hela kommunen, kombinerat med det stora bebyggelsestryck som finns i Lomma kommun, bör rimligen områden som utgör samlad bebyggelse definieras så att även relativt små grupper av bebyggelse blir att betrakta som samlad bebyggelse.

Förslagsvis kan samlad bebyggelse normalt definieras som en bebyggelsegrupp om tio eller flera hus, vars tomter gränsar till varandra eller endast skiljs åt av väg, parkmark eller liknande. Även mindre bebyggelsegrupper kan betraktas som samlad bebyggelse om de gränsar till detaljplanlagt område och om de tillsammans utgör fler än tio hus.

Riktlinjer för placering av master, antenner och teknikförråd

I kommunen finns det riktlinjer antagna för placering av master, antenner och teknikförråd. Av riktlinjerna framgår att nya master ska prövas restriktivt och i första hand ska befintliga master användas.

Nya master ska i första hand tillkomma inom planlagt industriområde, i anslutning till befintlig industriell anläggning eller inom kraftledningsområde. Nya master ska lokaliseras så att de kan samutnyttjas av flera operatörer.

Nya master ska inte tillåtas inom naturreservat, Natura 2000-, byggnadsminnes- eller strandskyddat område. Nya master ska prövas synnerligen restriktivt inom områden som är riksintresse för kulturmiljö eller naturvård, eller som har landskapsbildsskydd samt tätortsnära rekreationsområde, tillkommande bostadsområde eller utredningsområde för bostäder enligt översiktsplanen.

Bebyggelse på landsbygden

Ny bostadsbebyggelse utanför tätorterna i kommunen bör undvikas såvida det inte finns synnerliga skäl för denna. Stora delar av kommunens mark är högklassig jordbruksmark och där så är möjligt bör denna mark inte användas för ny spridd bebyggelse. Ny bebyggelse kan påverka möjligheterna att driva ett effektivt jordbruk och kan också inverka negativt på landskapsbilden. Det stora bebyggelsestrycket som finns gör att även enstaka nya bostäder bör omfattas av krav på detaljplan för att mångsidigt belysa konsekvenserna av en eventuell exploatering.

Kommunens ställningstaganden

- Fördjupningarna för Bjärred-Borgeby, Kustzonen och Lomma tätort fortsätter att gälla till de delar de inte strider mot Översiktsplan 2010 för Lomma kommun.
- Ny fördjupning av översiktsplanen för Bjärred - Borgeby bör tas fram för att ytterligare precisera och pröva idéer om dessa samhällens fortsatta utbyggnad och utveckling.
- Fördjupningen av översiktsplanen för Flädie by upphör att gälla på grund av bristande aktualitet när Översiktsplan 2010 för Lomma kommun vinner laga kraft. Ny fördjupning bör upprättas för detta område bland annat med syfte att studera utbyggnad av infrastruktur och bebyggelse.
- Samlad bebyggelse definieras som en bebyggelsegrupp om tio eller flera hus, vars tomter gränsar till varandra eller endast skiljs åt av väg, parkmark eller liknande. Även en mindre bebyggelsegrupp kan betraktas som samlad bebyggelse om den gränsar till detaljplanelagt område och den tillsammans med bebyggelsen i det planlagda området omfattar flera än tio hus.

8. Allmänna intressen

I kapitlet om allmänna intressen visar kommunen hur den vill förvalta och utveckla ett antal olika områden, till exempel natur, bostäder, kulturmiljöer. Kommunen redovisar också hur man ställer sig till de riksintressen inom kommunen som länsstyrelsen bevakar.

Natur, vatten och övriga naturresurser

I detta avsnitt beskrivs värdefulla naturområden och övriga naturresurser samt de långsiktiga mål och riktlinjer som ska gälla för nyttjandet av dessa områden.

Naturmiljöprogrammet

För att underlätta planering och utveckling av kommunens natur- och grönområden har kommunen upprättat ett Naturmiljöprogram med grönplan (antaget av Kommunfullmäktige 2008). Programmet innehåller en beskrivning och värdering av särskilt värdefulla natur- och grönområden med mål och åtgärdsförslag för att främja natur- och kulturvärden samt för att utveckla möjligheterna till ett rikt friluftsliv i kommunen. I Naturmiljöprogrammet finns fastställda naturvårdsmål som ingår i kommunens lokala miljömålsprogram. Dessa naturvårdsmål omfattar sju av de nationella miljömålen. Programmets mål- och genomförandeplan ska integreras i kommunens ordinarie nämnds- och verksamhetsarbete. Naturmiljöprogrammet ska också vara vägledande bl.a. vid detaljplaneläggning och bygglovshantering.

Naturresursbalansering och områden för kompensering

Balanseringsprincipen är en metod som kan användas i exploateringsprocessen för att uppnå god hushållning med naturresurser. Den utgår från att alla fysiska förändringar påverkar miljön och att negativ påverkan ska kompenseras. Balanseringsprincipen bygger på fyra steg, där man i första hand undviker negativ påverkan och i andra hand minimerar den. Om negativ påverkan inte kan undvikas ska den kompenseras genom att värden och funktioner som försvinner återskapas i sitt funktionella sammanhang. I sista hand ska de förlorade värdena och funktionerna ersättas på annat sätt. Det är viktigt att undvika att kompensationsåtgärder resulterar i en mängd små områden. Kompensation bör samordnas från flera projekt för att skapa stora områden och helst också skapa högre kvalitet än de som gått förlorade. Lomma kommun har tagit beslut om att bortfall av naturresurser vid exploatering i möjligaste mån ska balanseras. I första hand

skall detta ske i eller i närheten av det område som berörs men om detta inte är tillräckligt eller möjligt kan kompensering ske på andra platser. I dessa områden kan underskott från flera olika projekt samlas för att få större sammanhängande naturområden som i regel är belägna i närheten av tätorterna för att även kunna utnyttjas som rekreativområden. I planförslaget pekas två sorters kompensationsområden ut, typ I och typ II. Typ I är områden där markanvändningen ändras för att öka de ekologiska och landskapsmässiga kvalitéerna. Till exempel kan viss åkermark omvandlas till äng eller skogsmark. Typ II är befintliga natur- eller rekreativområden där kvalitetshöjande åtgärder för att öka den biologiska mångfalden utförs, till exempel förändrat växtval på golfbanan och utveckling av vegetation i parkområden. Se karta "Ekologiska korridorer och områden för kompensering".

EU:s ramdirektiv för vatten

EU:s ramdirektiv för vatten antogs år 2000. För genomförandet av vattendirektivet svarar i Sverige fem vattenmyndigheter i lika många vattendistrikt. Avsikten med vattendirektivet är att skapa en helhetssyn på hanteringen av vattenfrågor inom EU och har som mål att alla sjöar, vattendrag och kustvatten ska uppnå god kemisk och ekologisk status till år 2015 och allt grundvatten ska uppnå god kvantitativ och god kemisk status till år 2015. Vattenmyndigheterna kan besluta om undantag från detta mål antingen i form av en tidsfrist eller i form av ett mindre strängt kvalitetskrav. Kommunen ska aktivt verka för att vattenkvaliteten i vattendrag och i Lommabukten kan klassas som god ekologisk och god kemisk status i enlighet med EU:s vattendirektiv och att grundvattnet i kommunen kan klassas som god kemisk och god kvantitativ status i enlighet med EU:s vattendirektiv.

Arbetet med att uppnå god vattenstatus sker i sexårscykler. Efter en kartläggning och analys av vattenförekomsterna anges miljömål

och normer. Samtliga vattenförekomster klassificeras och det upprättas åtgärdsprogram för att uppnå kraven på vattenkvalitet i varje vattenförekomst. Förvaltningsplaner upprättas och det sker regelbundna övervakningar av miljötillståndet. I december 2009 antogs åtgärdsprogram och förvaltningsplaner och vattenmyndigheterna fattade beslut om miljökvalitetsnormer i form av kvalitetskrav för yt- och grundvattenförekomsterna. Se vidare kapitel 9 under ”Miljökvalitetsnormer”.

Vattenförvaltningen utgår från naturens egna gränser för vattnets flöde, avrinningsområden. I enlighet med vattendirektivet ska vattenförvaltningen ske inom avrinningsområden och i samverkan med alla berörda aktörer. Lomma kommun tillhör Södra Östersjöns vattendistrikt och har del i tre större avrinningsområden (Höje å, Kävlingeån/Löddeån och Alnarpsån), dessa är i sin tur uppdelade i sammanlagt 14 stycken vattenförekomster med både yt- och grundvatten. Se kartor ”Statusklassning ytvatten respektive Statusklassning grundvatten” i kapitel 9.

Samverkan är tänkt att ske i vattenråd som ska fungera som ett forum där berörda aktörer kan mötas och finna gemensamma lösningar i vattenfrågor. Kommunen är delaktig i vattenråden för Höje å och Kävlingeån/Löddeån. Alnarpsån kommer att delas mellan Vattenrådet för Sege å och Vattenrådet för Höje å. Ett kustvattenråd för Lommabukten är under bildande. Kommunen är sedan många år också delaktig i ”Samarbetskommittén för Alnarpsströmmen”, se vidare under ”Övriga naturresurser – Grundvatten”. Kommunen berörs av direktivet eftersom den är ansvariga för mark- och vattenanvändning, hantering av risker kring översvämningar, tillsynen av miljökvalitetsnormer, dagvattenavrinning, dricksvattenproduktion och avloppsrening. För att få ett fullgott planeringsunderlag borde varje avrinningsområde omfattas av en tvärkommunal vattenplan som hanterar alla dessa frågor.

Naturen och landskapet

För att behålla Lommas attraktionskraft och starka kvaliteter som boendekommun måste skydd och utveckling av natur- och grönområden vara högt prioriterat.

Havet

Kommunen domineras av den långa kuststräckan som omfattar Lommabukten. Bukten utgör ett stort grundområde i Öresund som är betydelsefullt ur fiskeri- och marinbiologisk synvinkel. Bukten med sina sandrevlar och ålgräsängar är också ett viktigt område för övervintrande och rastande fåglar.

Det öppna landskapet

På land domineras Lomma av ett böljande slättlandskap som är tydligt format av människan. Vid havet ligger både i norr och söder betade strandängar med mycket lång historia. Insprängt i odlingslandskapet ligger våtmarker och mossar, åkerholmar, gravhögar, mangelgravar och pilevallar. Dessa landskapselement är mycket viktiga livsmiljöer för insekter, fåglar och vilt.

Vattenmiljöer såsom vattendrag, dammar och våtmarker

Genom slättlandskapet slingrar sig åar och bäckar, på sina ställen kantade av våtmarker och fuktängar. Inom kommunens område finns inga sjöar. Däremot finns det ett flertal dammar som är kvarlevor från tegelbrukens tid. Dammarna och våtmarkerna minskar näringstillförseln till åar och bäckar och i slutändan Öresund. De utgör dessutom viktiga miljöer för växter och djur, men bidrar också till att minska översvämningar.

Tillgänglighet och ökad kvalitet i natur- och grönområden

Tillgängligheten till natur- och grönområden är viktigt för att de ska fylla en funktion i människors vardag. Åtgärder som görs för att öka tillgängligheten ska dock alltid ske med hänsyn till natur- och kulturvärden. Kommunen ska arbeta aktivt för att höja kvaliteten på natur- och grönområden. För att ge bättre livsmiljöer för djur och växter kan man genom olika åtgärder öka, återskapa och nyskapa naturvärden.

De skyddsvärda naturmiljöer som finns i kommunen ska säkerställas. Hit hör biotoper som är viktiga för den biologiska mångfalden och som inte specifikt skyddas i lagstiftning, till exempel ängar, alkärr och andra trädmiljöer samt våtmarker. Kommunen ska medverka till en biotoputveckling i kommunen i avsikt att skapa

ett rikare och mer varierat biologiskt liv i såväl tätorter som det öppna odlingslandskapet, och därmed minska den ekologiska känsligheten.

Ekologiskt känsliga områden

Bevarandet av biologisk mångfald kräver kunskap om hur olika biotoper och miljöer reagerar på störningar. Områden skiljer sig åt i sin förmåga att stå emot och återhämta sig från påverkan. Miljöbalken 3 kap § 3 anger att ”Mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön”. Ekologisk känslighet är ett begrepp som utgår från ett områdes ekologiska funktion och känslighet för påverkan. Påverkan som förstör den ekologiska funktionen på områden kan vara föroreningar som orsakar övergödning eller förgiftning, hydrologisk påverkan genom dikning, uppdämning eller muddring, mekanisk påverkan av maskiner, introduktion av främmande arter eller slitage och störningar från friluftsliv.

Landskapets ekosystemtjänster

Begreppet ekosystemtjänster kan sammanfattas som direkta eller indirekta funktioner som vi människor får från naturen. Dessa tjänster genereras genom processer i ekosystemen. Reglering av lokalklimat och vattenflöden, skydd mot erosion och häftiga översvämningar, nedbrytning av giftiga substanser, pollinering, bevarande av genetisk information, luftrening, vattenrening, underhåll av markbördighet är alla exempel på sådana tjänster som kan utföras i till exempel ett jordbrukslandskap som det som återfinns i Lomma kommun.

Den stora strukturomvandling som jordbrukslandskapet genomgått under de senaste 150 åren med utdikningar och rationaliseringar har medfört omfattande förändringar i landskapsmosaiken. Detta har fått den negativa effekten att den biologiska mångfalden har minskat och därmed att landskapets motståndskraft mot förändringar har minskat. För att återskapa och öka denna förmåga utan att göra avkall på produktionskapaciteten i jordbruket kan man utöka de ytor som kan ges flera funktioner i slättlandskapet. Dessa obrukade småytor i jordbrukslandskapet kan vara exempelvis

våtmarker, kantzoner, buskiga ägogränser och bryn, bioträdor, åkerholmar, enstaka träd, mangelgravar, blommande vägrenar, markvägar och gröna obrukade stråk. Alla dessa bidrar till att öka den biologiska mångfalden och skapa utrymme för landskapets ekosystemtjänster. Genom att öka dessa obrukade ytor kan även produktionen i jordbruket öka genom bl. a. ökad pollinering och en bättre reglering av landskapets vattenrenande och vattenreglerande funktioner.

Gröna stråk och ekologiska korridorer

Det är viktigt att utgå från ett landskapsperspektiv när man arbetar med skydd och bevarande av natur och biologisk mångfald. Fragmentering av livsmiljöer gör att mindre områden blir isolerade. Arter har svårt att sprida sig mellan områden och risken för utdöende ökar. Om man istället arbetar för att öka den sammanhängande gröna infrastrukturen kan man med relativt små medel skapa förutsättningar för ökad biologisk mångfald, rekreation i landskapet och ett landskap som bidrar med fler ekosystemtjänster (se ovan).

Gröna stråk och ekologiska korridorer kan beskrivas som remsor av natur i landskapet som är sammankopplade och som utgör stråk genom bebyggelse och åker. De har i många fall kontakt med större naturområden och underlättar både för djur och växter att förflytta och sprida sig mellan områden och i landskapet.

I kommunen finns idag större sammanhängande gröna stråk och ekologiska korridorer framförallt längs å-dalarna och delar av stranden. Många av de befintliga gröna stråken slutar dock antingen i en barriär som omöjliggör vidare förflyttning, till exempel järnväg eller motorväg, eller upphör, som i en åker. Minst lika viktigt som att utöka de gröna stråken är det att i möjligaste mån undanröja barriärer och att sammanlänka redan befintliga stråk, även över kommungränser. I kartan ”Ekologiska korridorer och områden för kompensering” är befintliga barriärer, gröna stråk och ekologiska korridorer, samt förslag på tillkommande gröna stråk och ekologiska korridorer utpekade. De större barriärerna bör undanröjas när ombyggnationer sker i framtiden av motorväg och järnväg.

Ekologiska korridorer och områden för kompensering

Olika skydd för naturen

Riksintressen och Natura 2000-områden

Lommabuktens norra del är klassad som riksintresse för yrkesfisket, och området kring Löddeåns mynning och Kävlingeåns/Löddeåns dalgång är klassat som riksintresse för naturvård. Hela kommunens del av Lommabukten och landområdet fram till motorvägen i öster ingår i riksintresse för kustzonen.

Inom naturvårdsarbetet i EU har man antagit två särskilda direktiv för att bevara den biologiska mångfalden – fågelskyddsdirektivet (79/409/EEG) och habitatdirektivet (92/43/EEG). Alla medlemsländer i EU är skyldiga att garantera god bevarandestatus för de arter och habitat som anges i dessa direktiv. Ett nätverk av skyddsvärda områden för dessa arter och habitat har skapats i EU:s medlemsländer s.k. Natura 2000-områden. Inom Lomma kommun finns två Natura 2000-områden (se nedan).

Strandskydd

Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för friluftslivet vid våra kuster, sjöar och vattendrag och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Strandskyddet regleras främst i Miljöbalken kapitel 7. Från och med den 1 juli 2009 har delvis nya regler införts. Kommunen har tagit över ansvaret för större delen av de strandskyddade områdena, både med avseende på dispenshantering och på tillsyn. De områden i Lomma kommun som Länsstyrelsen fortfarande ansvarar för är Natura 2000-områden (Lommabukten och Löddeåns mynning) samt statliga naturreservat (Östra dammen och Södra Lommabukten/ Alnarps fälad) och områden med landskapsbildskydd. Endast om särskilda skäl föreligger får dispens ges. Om sådana särskilda skäl föreligger ska ändå det område som ligger mellan strandlinjen och anläggningen inte omfattas av dispensen, detta för att säkerställa fri passage för allmänheten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. En annan förändring är att det ska ske en differentierad gränsdragning av områden som omfattas av strandskydd. Senast 2011 ska kommunen inkomma till Länsstyrelsen med förslag på områden som även efter 2014 ska omfattas av

strandskydd som sträcker sig mer än 100 meter från strandlinjen.

Landskapsbildsskydd

Landskapsbildsskyddet infördes innan riksintressen fanns som ett alternativ till reservatsbildning för att skydda stora områden från större påverkan eller förändring. Det var framförallt de visuella upplevelsevärdena i landskapet som man önskade skydda. Trots att begreppet inte finns med i nu gällande miljöbalk gäller bestämmelserna fortfarande och reglerar framförallt bebyggelse inom områden med landskapsbildsskydd. Landskapsbildsskyddet betraktas som ett skydd enligt Miljöbalken kapitel 7. Höje ås dalgång, norr om tätorten Lomma, har landskapsbildsskydd.

Naturreservat och biotopskydd

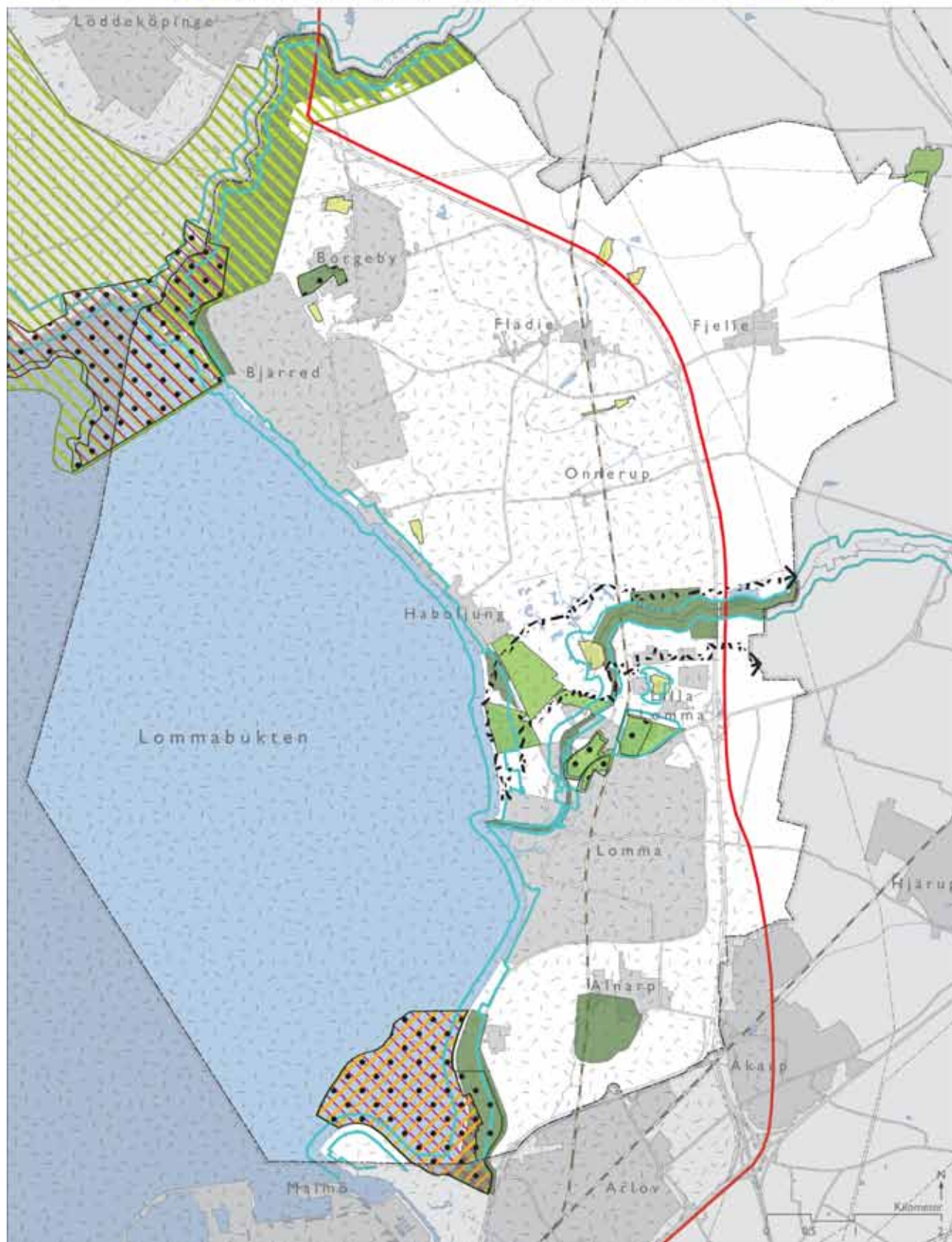
Miljöbalken kap 7 innehåller även bestämmelser om olika former av områdesskydd. Nationalparker och naturreservat används för att skydda mark- eller vattenområden med höga naturvärden och värna om den biologiska mångfalden. Biotopskyddsområde är en annan form av områdesskydd där mindre områden som utgör livsmiljöer för hotade djur- och växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda får förklaras som biotopskyddsområde. Generellt biotopskydd som alltid gäller är idag utpekade för alléer, källor med omgivande våtmark i jordbrukslandskap, åkerholmar samt odlingsrösen, småvatten, våtmarker och stenmurar i jordbruksmark.

Naturreservat och Natura 2000-områden

Södra Lommabukten med Tågarps hed och Alnarps fälad

Lommabuktens södra del med tillhörande strandängar är naturreservat sedan 2008. Delar av området är också klassat som Natura 2000-område inom både fågelskyddsdirektivet (benämning Lommaområdet) och habitatdirektivet (benämning Lommabukten). Det är ett kustlandskap med traditionellt hävdade, havsvattenpåverkade strandängar, öppna sand- och stenstränder och grunda havsområden med ålgräsbestånd och revlar. Revlarna ute i bukten är viktiga födo- och rastplatser för fåglar.

Skyddad och värdefull natur

Löddeåns mynning

Vid Kävlingeåns/Löddeåns utlopp till Lommabukten ligger naturreservatet Löddeåns mynning. Området är också Natura 2000-område inom fågelskyddsdirektivet. Det blev statligt naturreservat 1970 och det består av flera beteshagar och två större sammanhängande vassområden vid Löddeåns mynning. De fuktiga betesängarna hyser en rik flora med många av de saltkrävande strandängsarterna representerade. Fågellivet i området är mycket rikt.

Östra dammen

Östra dammen är en vattenfylld före detta lertäkt nordost om Lomma tätort. Den stora dammen är sedan 1982 ett statligt naturreservat som skyddades i första hand för sitt rika och värdefulla fågelliv. Fiskbeståndet i den stora dammen är rikt. Området har både stort ornitologiskt värde och betydelse för faunan i övrigt samt stor betydelse som närrekreationsområde.

Domedejla mosse

Domedejla mosse är ett litet skogs- och våtmarksområde som ligger i den västra delen av Borgeby. Naturtypen är unik i området med sin näringsrika kärrmiljö. Området är vildvuxet och har i stort sett utvecklats fritt. Det kommunala reservatet bildades 2001 för att skydda områdets värde som rekreationsområde för närboende och för att bevara botaniska och ornitologiska värden.

Slättängsdammarna

Det kommunala naturreservatet ”Slättängsdammarna” bildades 2008 för att skydda och bevara ett område av stort biologiskt och kulturhistoriskt värde. Området domineras av dammar som är rester av gamla lertäkter. Runt dammarna finns en frodig träd- och buskvegetation med bl.a. en hagtornsskog. Slättängsområdet har en rik fladdermusfauna och är ett viktigt område för rastande och övervintrande fåglar. Det är också ett viktigt tätortsnära naturområde.

Särskilt värdefulla miljöer på land och i vatten

I Lomma kommun finns 21 områden som är utpekade som värdefulla naturområden i Naturmiljöprogrammet. De har delats in i tre naturvärdesklasser som utgör en värdering av naturområdena utifrån olika intresseaspekter.

Områden med högsta naturvärde (klass 1) har unika egenskaper när det gäller natur och innehåller oftast hotade eller sällsynta arter. Här ingår områden av regional, nationell eller internationell betydelse, exempelvis Lommabukten och naturreservaten. Områden med mycket högt naturvärde (klass 2) har också unika värden vad gäller naturtyp men har inte sällsynta eller hotade arter. De kan även vara av intresse för friluftsliv, rekreation eller kulturhistoria. Områden med högt naturvärde (klass 3) är naturområden med intresseaspekter på lokal nivå. Se även kartan ”Skyddad och värdefull natur” samt ”Skyddat och värdefullt vatten”.

De områden på land som klassats som särskilt värdefulla naturområden i Naturmiljöprogrammet och ännu inte har någon form av skydd, men som bör få det är Augustenborg och Fels mosse. Augustenborg har bland annat goda förutsättningar att återskapa biotoper för groddjur och Fels mosse är en rest av den ursprungliga slättbiotopen med bland annat orkidéängar och ett rikt fågelliv. Östra dammens naturreservat bör utvidgas och övergå i kommunal regi.

Länsstyrelsen i Skåne län har i sitt naturvårdsprogram pekat ut områden med biologiska, geologiska, odlingslandskaps- och friluftslivsmässiga värden. Kävlingeåns/Löddeåns dalgång och strandzonen från Öresundsparken och söderut är utpekade som klass I-områden (särskilt höga naturvärden), områden kring lerdammarna, inklusive fyrkants- och trekantsdammen som klass II (mycket höga naturvärden) och Höje ås dalgång som klass III (höga naturvärden).

I Strategi för grön struktur i Skåne, utarbetat av Region Skåne 2004 är Alnarpsparken, Habo ljunng och Löddesnäs utpekade som viktiga områden för friluftslivet. Habo ljunngområdet är också klassat som viktigt regionalt kärnområde. Region Skåne föreslår att kusten mellan Malmö och Landskrona är ett befintligt grönstråk som kan utvecklas medan nya utvecklingsstråk i den regionala grönstrukturen som bör etableras är Lunda-Kävlingestråket (via Löddeköpinge) samt Tvärstråket som förbinder Saxån och Kävlingeån/Löddeån.

Skyddat och värdefullt vatten

- Strandskydd
- Naturreservat
- Ekologiskt särskilt värdefullt havsområde
- Natura 2000 enl fågeldirektivet
- Natura 2000 enl habitatdirektivet
- Riksintresse för yrkesfisket

Vatten

I kommunen finns inga naturliga sjöar men flera dammar och stora vattendrag. Lommabukten utgör en stor del av kommunens areal. Inom kommunen finns tre större avrinningsområden, landområden som avvattnas via samma vattendrag, Alnarpsån, Kävlingeåns/Löddeåns och Höje ås avrinningsområde. Länsstyrelsen har identifierat biologiskt och kulturmiljömässigt särskilt värdefulla sötvattensmiljöer som behöver ett långsiktigt skydd. De regionalt särskilt värdefulla vattenmiljöerna fokuserar på biologiska värden medan de nationella även väger in kulturmiljövärden och fiskevårdsintressen. Kävlingeåns/Löddeåns mynning är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten och Kävlingeån/Löddeån i sin helhet som regionalt särskilt värdefullt vatten.

Dammar och våtmarker

Det finns ett 15-tal dammar i kommunen, de flesta i och omkring Lomma, varav de flesta har uppstått vid lertäktsverksamhet. Dammarna är viktiga för den biologiska mångfalden och landskapsbilden i kommunen, därför bör de skyddas mot igenfyllnings- och exploateringshot. Kustdammarna, Habo dammar, Östra Dammen samt Slättängsdammarna är särskilt skyddsvärda ur naturvårdsperspektiv. Inom Höjeåprojektet har också nya dammar och våtmarker skapats. Dessa har som främsta funktion att fungera som kvävefällor för att minska näringsutsläppen till havet. Men de nyskapade dammarna och våtmarkerna fungerar också som viktiga livsmiljöer för djur och växter och som vattenhållande magasin. På flera ställen i kommunen finns även flera fördröjningsmagasin för dagvatten som har eller kommer att få betydelse för biologisk mångfald och rekreation.

Det finns några få ursprungliga våtmarker kvar i kommunen, bl.a. Haboljungs alkärr, Fels mosse, Domedejla mosse och Tångarna. Dessa gamla våtmarker är naturtyper med mycket hög biologisk mångfald men även dessa har betydelse som kväverensningsverk, utjämnare av vattenflöden och som rekreatjonsobjekt.

Vattendrag

Kommunen har tre större vattendrag, Alnarpsån, Kävlingeån/Löddeån och Höje å. Alla tre är

typiska slättåar som flyter långsamt genom landskapet och som huvudsakligen omges av fuktiga betesmarker och åkrar. Önerupsbäcken är ett biflöde till Höje å som med flera förgreningar sträcker sig genom i princip hela kommunen. Se även under ”EU:s ramdirektiv för vatten”.

Höjeåprojektet

Höjeåprojektet har drivits i samarbete mellan Lunds, Staffanstorps och Lomma kommuner genom Höje å vattendragsförbund (numera Höje å vattenråd). I de jordbruksdominerade delarna av avrinningsområdet har vatten- och landskapsvårdande åtgärder genomförts som syftar till att begränsa näringsämnestransporten till Öresund, att gynna växt- och djurliv i åkerlandskapet samt att öka tillgängligheten till ån. En landskapsvårdsplan för Höje å har upprättats som vägledning för vatten- och landskapsvårdande åtgärder för perioden 2006 – 2013.

Kävlingeåprojektet

Kävlingeåprojektet är ett åtgärdsprogram som syftar till att minska miljöproblemen i vattendragen och sjöarna inom Kävlingeåns/Löddeåns avrinningsområde. Åtgärderna avser också minska transporten av näring till havet och att vara till gagn för den vilda floran, djurlivet och människorna i jordbrukslandskapet. Projektet har pågått sedan 1995 och avslutas 2011. En fortsättning av åtgärderna kommer att utföras inom det nybildade vattenrådet för Kävlingeån och får då beteckningen ”Vattenvårdsprogram för Kävlingeån”.

Öresund

Den innersta delen av Lommabukten ingår i kommunens vattenområde och utgör 38 procent av kommunens yta. Hela havsområdet och speciellt strandzonen har såväl starka naturvårds- som friluftsintrassen och utgör en ekologiskt känslig miljö. Delar av Lommabukten är utpekad i EU:s nätverk över skyddsvärd och värdefull natur som Natura 2000-område (se naturreservaten Löddeåns mynning och Södra Lommabukten). Den norra delen av bukten är utpekad som riksintresse för yrkesfisket. Hela bukten utgör uppväxtplats och födosöksområde för kommersiellt viktiga fiskar som torsk, sill och skrubba.

Bukten är ett långgrundt havsområde med maxdjup på 15 – 18 meter och en salthalt kring 10 promille. Strömmarna i bukten är svaga och främst nordgående. En detaljerad inventering av ålgräsutbredningen som genomfördes 2007 visar att stora delar av havsbotten ut till 10 m djup är täckt av ålgräsängar. Ålgräsängar är viktiga lek- och uppväxtområden för många fiskarter exempelvis torsk, sill och ål. Lax, öring och horngädda söker också föda i ålgräsängarna. De grunda vegetationsfria bottenarna mellan ålgräsängarna är uppväxtområden för olika arter av flatfisk. Bukten är ur både nationell och internationellt perspektiv en viktig rastnings- och övervintringsplats för fåglar. Under vintern utnyttjas området som födosöksområde och viloplats av gäss och änder. Strandängarna i norr och söder är viktiga häckningsplatser för fågel.

Öresundsvattenvårdsförbundet har sedan 1980-talet samordnat miljöövervakningen i Öresund. Regelbundna kontroller av miljöförhållanden sker i Öresund samt tillrinnande vattendrag. Tre provpunkter till havs ligger inom kommunens del av bukten. Bukten biologiska, kemiska och fysikaliska förhållanden behandlas mer detaljerat i det marina naturmiljöprogram som är under utarbetande.

Övergödning och risken för olyckor till havs som medför oljeutsläpp utgör de främsta hoten mot havsmiljön i Öresund. Andra hot mot bukten naturvärden är muddring, sandtäkt och andra fysiska störningar som förändrar bottenförhållanden i bukten. Täktverksamhet i bukten bör inte tillåtas, speciellt inte i särskilt värdefulla havsområden eller områden med höga naturvärden.

Kusten är också utsatt för sanderosion, se vidare under kapitel 9 ”Riskfaktorer”. Med dagens teknik ska hårda erosionsskydd ej byggas ut i vattnet. Sådana erosionsskydd kan förändra vattenströmmar och ändra vattenomsättningen i bukten. De utgör även hinder för vattensporter i bukten.

I kommunens arbete med strandskyddsdispenser ska ett helhetsperspektiv användas där samlade effekter av bryggor och andra exploateringar av strandmiljön inkluderas i bedömningar

av dispenser. Inom hänsynsområde för höga naturvärden ska ingen utbyggnad tillåtas.

I juni 2010 antog kommunfullmäktige ett nytt Marint Naturmiljöprogram. Det Marina Naturmiljöprogrammet ska komplettera Naturmiljöprogrammet och innehåller mål och riktlinjer för arbetet med kustvattenplanering och miljöövervakning i Lommabukten.

Övriga naturresurser

Grundvatten

Grundvattnet är en viktig naturresurs och en del i vattnets kretslopp. Grundvattnet bildas av regn och smält snö som går ner i marken och når ner till grundvattenzonen. I denna zon är alla hålrum, porer, i jord och/eller berg vattenfyllda. Grundvattnet rör sig långsamt genom jordlagren och berggrunden för att slutligen rinna ut i sjöar, hav och vattendrag igen. Grundvattnet kan vara några veckor eller flera tusen år gammalt beroende på uppbyggnaden och mäktigheten i grundvattenlagren.

Grundvattentillgången i Lomma är mycket god (se karta ”Grundvatten”), men kvaliteten kan påverkas av saltvatteninträngning, jordbruk, trafik, exploatering och förorenade områden. Det finns sex stycken grundvattenförekomster i kommunen, varav Alnarpsströmmen är den största och löper i stort sett under hela kommunen. Se karta ”Statusklassning grundvatten” i kapitel 9. Vattenmyndighetens statusklassificering av allt grundvatten i kommunen är att den kvantitativa och den kemiska statusen är god. Bedömningen är dock att det finns en risk att den kemiska statusen inte kommer att upprätthållas som god. Anledningen till detta är framförallt att belastningen av bekämpningsmedel, ammonium och klorid kan riskera att gränsvärden överskrids.

Alnarpsströmmen är en av Sveriges största grundvattenförekomster. I Lomma kommun beräknas uttaget för industrier och lantbruk vara ca 30 000 kubikmeter per år. Uttaget av grundvatten ur Alnarpsströmmen har minskat under de senaste tio åren från 18 till ca 10 miljoner kubikmeter per år och ett beräknat möjligt uttag av ca 25 miljoner kubikmeter per år. Lomma kommun är medlem i ”Samarbetskommittén för Alnarps-

strömmen” som har som syfte att kontrollera och säkra kvalitet och kvantitet av grundvattnet.

Jordbruksmark

Huvuddelen av kommunens yta utgörs av odlad mark av fullåkerskaraktär. Detta öppna jordbrukslandskap, beläget på en del av den vidsträckt Lundaslätten, präglas av storskalig drift med stora sammanhängande fält och få inslag av grönytor och naturmark. Kartan Åkerklassning nedan visar de olika bördighetszonerna i Lomma kommun, där 10 är den bördigaste jorden. Större delen av åkerjorden består av lera med mycket hög avkastningsförmåga; bördighetsklasserna 9+ och 10+. Detta innebär att en stor del av marken i Lomma kommun tillhör Europas mest produktiva, och klassas som ett nationellt intresse. Odlingslandskapet i den nordvästra delen av kommunen, norr om Bjärred/Borgeby, avviker från ovan beskrivna mönster. Här övergår leran i mer sandiga jordarter, och marken har följaktligen lägre bördighet.

Åkerklassning

Kommunens ställningstaganden

- Kommunen ska aktivt verka för att arealen våtmarker/skyddszoner längs vattendragen utökas som ett led i att förbättra vattenkvaliteten i åarna och i Öresund samt öka förutsättningarna för en rik biologisk mångfald.
- Befintliga ekologiska korridorer ska värnas och nya skapas där så är lämpligt.
- Möjligheter att skapa rekreativstråk i det öppna slättlandskapet ska beaktas.
- Augustenborg ska inrättas som naturreservat och Östra Dammen övergå från statligt till kommunalt naturreservat. Utvidgningen av naturreservatet Östra dammen mot öster ska fullföljas.
- Grönstråk från Slättängsområdet till havet ska säkras.
- Landskapsvårdsplanerna för Höje å och Kävlingeån ska fullföljas.
- Åtgärder mot kusterosion ska vidtas med hänsyn till ekologiska värden och till rekreation.
- Naturresursbalansering ska tillämpas vid planarbete i kommunen så långt det är rimligt.
- Relativt tysta och mörka områden ska värnas och ytterligare uppsplittring av landskapet ska undvikas.
- Tåktverksamhet utmed kusten bör ej förekomma.
- Alnarpsströmmen ska bibehållas som resurs för framtiden.
- Å-landskapen ska utvecklas till gagn för rekreativ- och miljöintressen.
- Befintliga dammar ska skyddas mot igenfyllnad, särskilt dammar av betydelse för den biologiska mångfalden och för kvävereduktionen i vattendragen.
- Kustvattnet inom kommunen ska fysiskt planeras och ingå i översiktsplanen.
- Dagvatten bör tas om hand och fördröjas så nära källan som möjligt.
- I möjligaste mån ska exploatering av den högvärdiga jordbruksmarken undvikas.

Kulturmiljö

Lomma kommun rymmer två slott, äldre tegelmiljöer men även ett karaktäristiskt skifteslandskap. Detta avsnitt redovisar bevarandevärda och kulturhistoriskt intressanta miljöer.

Lomma kommun bildades 1963 genom sammanslagning av Lomma köping och Flädie storkommun. Kommunen karaktäriseras av sitt läge vid havet, jordbrukslandskapets fullåkersbygd och kommunikationslederna som skär genom landskapet i nord-sydlig riktning. Historisk sett har jordbruk och tegelindustri varit de mest betydelsefulla näringarna i området, vilket speglas i de kulturmiljöer som återfinns i kommunen. Kommunens norra gräns går i Lödde å, och vid Lomma har Höje å sitt utlopp.

De största tätorterna i kommunen är Lomma och Bjärred, två samhällen med olika karaktär och olika bakgrund. Lomma har rötter i medeltiden, men utvecklades främst i samband med tegel- och cementindustrin i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. Bjärreds historia är kortare och är kopplad till det bad- och semesterliv som etablerades på platsen kring sekelskiftet 1900. Fjellie och Flädie, belägna mellan Bjärred och Lund, är medeltida kyrkbyar som kom att förändras i och med järnvägarnas dragning. Flädie framstår idag till stora delar som ett stationssamhälle. Borgeby samhälle, norr om Bjärred, började växa fram under slutet av 1800-talet i samband med laga skiftet i socknen, som splittrade den gamla byn vid Borgeby kyrka och slott. Haboljung, vid kusten norr om Lomma, kom till som ett sommarstugesamhälle på 1930-talet.

Värdefulla kategorier och områden

Teglet och tegelindustrin

Den betydelsefulla tegelindustrin avspeglar sig i Lommas kulturmiljöer på flera sätt. Industribebyggelsen är till stora delar försvunnen idag, vilket gör att det som finns kvar är särskilt värdefullt att bevara. Stora, sammanhängande områden med tegelarbetarebostäder från tiden kring sekelskiftet 1900 finns dock bevarade i kom-

munen, och utgör unika bebyggelsemiljöer. Vidare avspeglar sig teglets betydelse för Lomma i byggnadstraditionen. En stor del av byggnaderna i kommunen har fasader i lokalt tillverkat tegel. Det gula teglet är dominerande. Rött tegel, som tillverkades i Kanik, är vanligt främst i Bjärred. Även cementindustrin med produkten Eternit har lämnat spår i bebyggelsen. In på 1970-talet, då stora enhetliga bostadsområden uppfördes i kommunen, var fasadmaterialet tegel. Eternit användes då i stor utsträckning som takmaterial.

De idag vattenfyllda lertäkterna som bland annat återfinns i norra Lomma är en kulturhistoriskt värdefull lämning efter industriepoken.

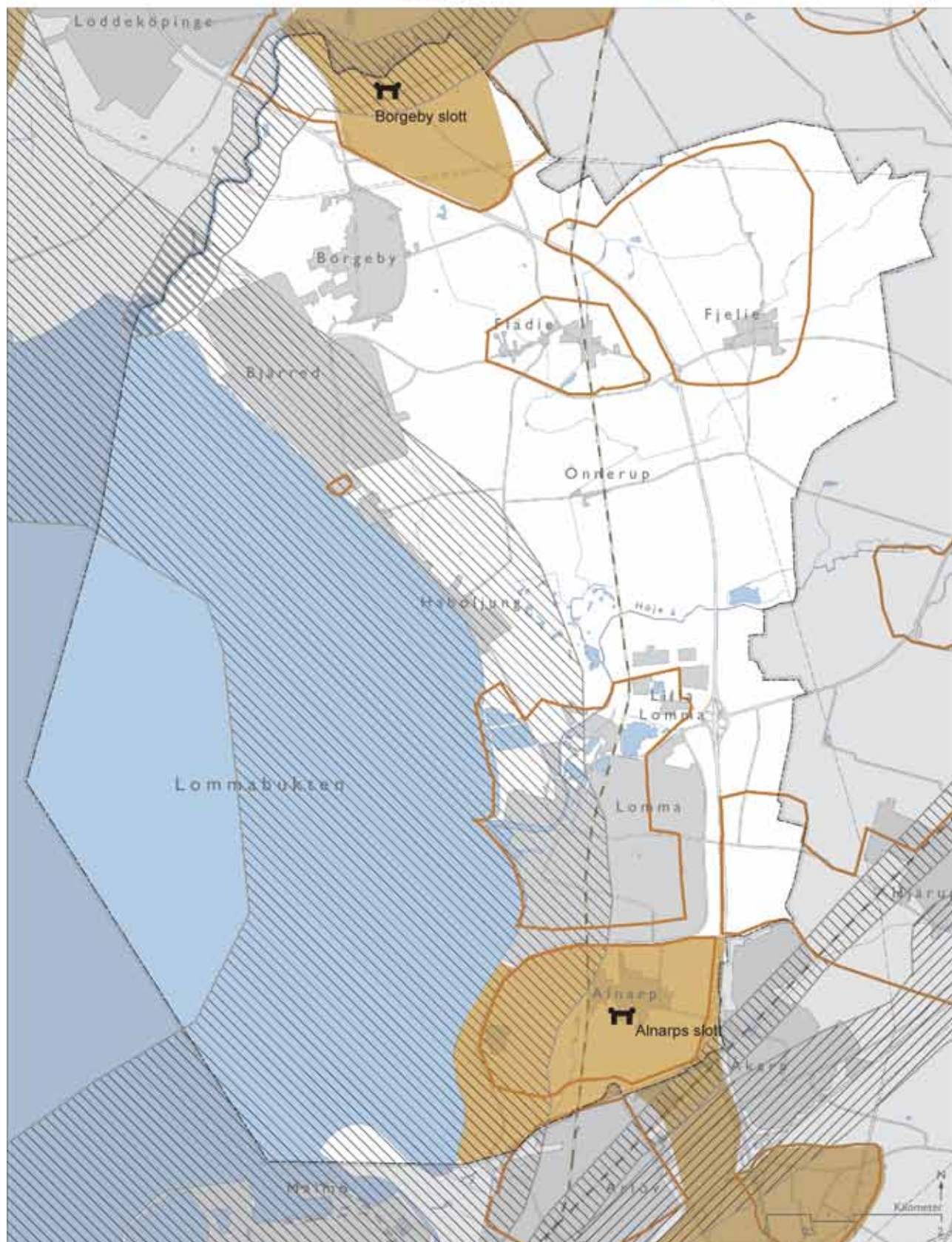
Närheten till havet

Många kulturmiljöer i Lomma har en koppling till havet, mer eller mindre direkt. Det var havet som under 1900-talets första hälft drog semesterfirande stadsbor till Bjärred och Haboljung, vilket kom att prägla bebyggelsen på dessa orter. Vid kusten och utmed Höje å finns hoddor som används och använts av fiskare. Bryggor och båtar kantar kusten på flera ställen. För arbetarna längs med Strandvägen i Lomma var fisket en viktig binäring, och tomterna där sträcker sig långsmala ner mot havet.

Skifteslandskapet

Den karaktäristiska blockformiga och rätlinjiga struktur som går igen i landskapets fastighetsstrukturer, vägnät, och markanvändning är ett arv från enskiftet vid 1800-talets början. Enskiftets syfte var att varje enskild gård skulle tilldelas en sammanhängande ägofigur, vilket ofta medförde att gården flyttades ut från bytomten och placerades centralt på de nya samlade ägorna. På flera håll vittnar gårdar, som nu ligger omgärdade av yngre bebyggelse, om det tidigare landskapet.

- Slott
- Regionala kulturmiljöstråk
- Riksintresse för kulturmiljövården
- Regionalt särskilt värdefulla kulturmiljöer

Större träd i det utpräglade jordbrukslandskapet är ofta spår av utflyttade gårdslägen.

Byarna som skiftades ut kom dock i de flesta fall att leva kvar då bygdens centrala och gemensamma funktioner samlades på eller i anslutning till bytomterna. Bykaraktären är här i de flesta fall tydlig än idag.

Vägar

Vägnätet i Lomma kommun domineras av enskiftets rätlinjiga vägar och 1900-talets motorvägar och trafikleder, men rester av medeltidens terränganpassade byvägar finns också bevarade. Vägarnas utformning och vägnätets struktur återspeglar det samtida samhällets ekonomi och tekniska nivå.

Slotten Alnarp och Borgeby

Lomma kommun har två slottsanläggningar som har legat länge på samma plats. Alnarps gods är känt sedan 1100-talet och har varit i både kyrkans och adelns ägo. Alnarp har bebyggts främst under 1800-1900-talen och utgör något av ett miniatyr-samhälle, med bostäder och institutionsbyggnader av genomgående hög arkitektonisk kvalitet. Under 1800-talets senare hälft ökade behovet av teoretiskt utbildad personal inom lantbruket och för att tillgodose behovet av utbildning inrättades 1858 Alnarps lantbruksinstitut. Alnarp är idag en del av Sveriges Lantbruksuniversitet och utemiljön med den stora parken är värdefulla delar. Såväl Borgeby som Alnarp är förklarade som byggnadsminnen.

Slottet i Alnarp.

Borgeby slott

Borgebys slott är strategiskt placerat, där vattenvägar och landvägar en gång korsades. Slottet har anor långt bakåt i tiden. Här anlade kung Harald Blåtand kring år 980 en så kallad "trelleborg", en ringborg med uppgift att vara administrativt och militärt centrum i området. Lomma kommun erbjöds att köpa Borgeby slott av stiftelsen, och under 2009 kunde affären slutföras. Borgeby slott är en historisk plats där kultur och natur kan mötas. Här finns möjlighet att erbjuda en plats för samarbete med entreprenörer och visionärer, i syfte att skapa något unikt. Kommunen ser gärna att de framtida upplevelserna på Borgeby slott är kopplade till konst och historia, till skånsk mat och kultur, till resandet och till platsen i sig. I kommunens vision ska Borgeby slott i framtiden "kunna erbjuda ett besöksmål av rang med en brett spektrum av upplevelser och aktiviteter, som alla tar sin utgångspunkt i respekt för slottet och dess historia." (Ur förarbete till beslut om förvärv.)

Bebyggelse

Bebyggelse och bebyggelsemiljöer som framträder som karaktäristiska och värdefulla kategorier i Lomma kommun är bebyggelse på de gamla bytomterna, skiftesgårdar, gathus, tät arbetarbebyggelse från sekelskiftet 1900, praktfulla villor från samma tid, byggnader med sommarstugekaraktär, områden av egnahemskaraktär från 1920-50-talen, lummig villastad med mycket grönska i gaturummet, enhetliga småhusområden från 1950-1970-talen och nyckelbyggnader såsom skolor, järnvägsstationer med mera.

Borgeby slott.

Riksintressen

Lomma kommun berörs av två områden som pekats ut som riksintressen för kulturmiljövården. Det ena är området kring Borgeby slott, det andra är området kring Alnarp. Nedanstående texter är hämtade från länsstyrelsen och är utdrag ur motiv samt uttryck för riksintressena.

Löddeköpinge - Stävie - Borgeby (M:K 44)

Motiv: Dalgångsbygd kring Lödde å och omgivande betes- och odlingslandskap med lång bosättnings- och brukningskontinuitet och omfattande fornlämningsmiljöer samt betydelsefulla tätt liggande kyrkbyar med kyrkor av medeltida ursprung. Fornlämningsmiljöer av stort pedagogiskt och forskningshistoriskt intresse. Vidsträckt slottslandskap runt Borgeby medeltida slott.

Uttryck för riksintresset: Stenåldersboplatser, stora järnåldersgravfält, bronsåldershögar och en gånggrift längs med ådalen. Stävie, Löddeköpinge och Högs kyrkbyar med kyrkor som omgestaltats eller nybyggts under 1800-talet med intilliggande gårds- och bymiljöer samt kvarnmiljö med holländarmölla vid Löddeköpinge. Betade strandängar utmed Lödde å.

Det vidsträckta slottslandskapet med förhistorisk bosättningskontinuitet kring Borgebys medeltida ärkebiskopssäte - sedermera kungligt danskt boställe med rötter i 1500-talet. Borgeby består av en fyrlängad, tidigare befäst borganläggning med 1500-tals huvudbyggnad som under 1700- och 1800-talen endast bitvis förändrats, en f.d. slottskyrka från 1400-talet, det medeltida Börjes torn, hårt restaurerat vid 1800-talets slut av H Zettervall, trelängad ladugård från 1730-talet, omfattande parksystem, Borgeby kyrka av medeltida ursprung öster om slottsparken, prästgård från 1881, samt av jordbruksskiftena präglat landskap med utflyttade gårdar från Borgeby forna bykärna och betade strandängar. Flera landskapsdominerande bronsåldershögar.

Alnarp- Burlöv (M:K 77)

Motiv: Vid Alnarp institutionsmiljö för Sveriges lantbruksuniversitet som vuxit fram ur det forna Alnarps kungsgård, med bebyggelse av stort arkitekturhistoriskt värde belägen i öppen slätt-

bygd med förhistorisk bosättningskontinuitet. Landskapet präglas helt av lantbruksuniversitetets försöks- och utbildningsverksamheter.

Uttryck för riksintresset: Välbevarat och arkitekturhistoriskt intressant institutionsbyggnadsbestånd i park och trädgårdsmiljö med arboretum från 1800-talets andra hälft. Den trelängade korsvirkesgården Gamlegården från 1600-talets kungsgård. Alnarps slott från 1862 av F Meldahl, ekonomibyggnader från 1860-talet av C H Granzow, Hovbeslagsskolan från 1876 av H Zettervall, Gamla mejeriet från 1872, Alnarps lantbruksmuseum i fornnordisk stil som flyttats till platsen från Baltiska utställningen i Malmö 1914, det nationalromantiska Elevenborg och det funktionalistiska ”Nya” mejeriet från 1930-talet och kring universitetet allésystem. I det omgivande odlingslandskapet finns fornlämningsmiljöer från bronsåldern och utmed Öresundskusten betade strandängar med den forna strandlinjen tydligt avläsbar, några mindre gårds- och torpmiljöer samt en större trädplantering med olika trädslag - ett s.k. arboretum.

Regionala intressen

I länsstyrelsens kulturmiljöprogram för Skåne pekas för kulturmiljön viktiga stråk och områden ut ur ett regionalt perspektiv. Nedan nämnda områden och stråk i Lomma kommun är utpekade som regionalt intressanta ur kulturmiljösynpunkt.

Skånelinjen Per Albin-linjen

Skånelinjen, eller Per Albin-linjen som den också kallas efter dåvarande statsministern Per Albin Hansson, började byggas år 1939 och skulle fungera som en befästningslinje längs den södra kusten. Skånelinjen sträckte sig från Båstad till Vieryd och skulle förhindra mindre båtar, sjöstridsvagnar och trupper att nå land. Värnen i Skånelinjen var avsedda för flankerande eldgivning, det vill säga längs med stranden. Endast ett fåtal hade skjutmöjligheter ut mot vattnet. Åren 1939 och 1940 byggdes här över 1 000 betongvärn av olika typer, de flesta genomförda av entreprenörer. Anordningar för närförsvar, skydd och hinder byggdes av trupperna. Det rådde stor tidspress, andra världskriget hade börjat, och inga kostnadsbegränsningar rådde. Grundlinjen

stod färdig hösten 1940 medan byggande och förstärkning av skyddsrum, taggtrådshinder och eldställningar fortsatte under hela kriget.

Kävlingeån

Kävlingeåns sankta strandängar utnyttjades för bete under mycket lång tid. Det är av stort värde att denna hävd fortgår. Därtill finns flera anläggningar som visar hur vattenkraften utnyttjats för olika processer och i de flesta fall varit direkt avgörande för verksamhetens lokalisering. Detta gäller särskilt de vattendrivna kvarnarna och de tidiga industrisamhällena. Verksamheter direkt relaterade till Kävlingeån har ett särskilt värde i detta sammanhang och är av största betydelse för upplevelsen och förståelsen av landskapet.

Bjersunds tegelbruk

Söder om Bjärreds tätort ligger före detta Bjersunds tegelbruk från mitten av 1800-talet. Tegel-tillverkningen har haft lång kontinuitet och betydelse i området på grund av lerans kvalitet och stora tillgång. Tegelbruket drevs med ångkraft, som kom att bli början på den industrialisering som präglade slutet av 1800-talet.

Synliga spår efter tillverkningen består av en tegelugn, så kallad valvugn, torklada, kolkällare och bostadshus för arbetare och tegelmästare. Användandet av valvugn innebar periodisk drift, det vill säga att den var tvungen att svalna mellan bränningarna. Bruket var i drift under cirka 30 år men då den moderna tekniken infördes, med nya ringugnar som kunde hållas i drift utan avbrott, hade bruket svårt att hävda sig i konkurrensen.

Borgeby-Löddeköpinge-Hög-Stävie

Fornlämningsbeståndet och det rika utgrävningmaterialet illustrerar Lödde ås centrala roll i landskapet allt sedan stenålder. Strandängarna visar en landskapstyp som var vanlig i Skåne under äldre tid. Borgeby är en av de få medeltidsborgarna som inte förändrats genom senare seklers ombyggnader. Ekonomilängorna från 1700-talet har i princip bibehållit sitt ursprungliga utseende. Det av storgodsdrift präglade landskapet med fornlämningar, kyrkomiljö och bebyggelse är av stor betydelse.

Bomhög-Hjärup-Uppåkra

Mellan Lomma, Åkarp och Lund utbreder sig ett flackt odlingslandskap som är kännetecknande för den landskapstyp som uppstod i samband med skiftet under 1800-talet med utflyttade gårdar omgivna av sina ägor. Ägogränser och vägar markeras av alléer och trädrader. Flera av gårdarna bevarar ett äldre byggnadsskick och har en bibehållen fyrlängad plan. Förutsättningarna för ett tidigt åkerbruk har här varit mycket goda. Den stora gravhögen Bomhög norr om Svanetorp tillhör bronsåldern. Vid utgrävningar i närheten har boplatslämningar och en brandgrav från yngre bronsålder påvisats.

Fjellie-Laxmans Åkarp

Området är beläget i nordöstra delen av Lomma kommun. Fornlämningarna, bland annat flera gravhögar och rester av en gånggrift, visar att trakten tidigt togs i anspråk. Landskapet norr om Fjellie är präglat av jordbruk där vidsträckta åkrar bryts i svagt markerade svackor och kullar. Utflyttningen av gårdar i samband med skiftet 1803-1804 medförde stora omvandlingar av landskapet med bland annat ett rätvinkligt vägnät och anläggande av alléer. Före skiftena fanns det fyra gårdar i Laxmans Åkarp och 28 i Fjellie. Både Fjellie och Laxmans Åkarp, där bytomterna ligger centralt placerade mellan vångarna, har en tydlig koppling till slättens större byar i fråga om markanvändning och bebyggelsens placering. De skiljer sig således från de övriga byarna i kommunen där byvångarna var avlånga och var placerade mellan bytomterna och Lommabuktens kust.

Fjellie kyrkby bevarar delvis sin långsträckt form från tiden före skiftet. Kyrkan, som ligger öppet i byns norra del, är en romansk anläggning från 1100-talet med väl bibehållen medeltida karaktär. Det breda västtornet med emporvåning kan tyda på att kyrkan anlagts av en storman. Anläggandet av Nya kyrkogården 1908 visar den ökade efterfrågan på nya gravplatser. Enligt traditionellt mönster ligger prästgården, den nuvarande byggd på 1930-talet i villastil, samt skolhus i nära anslutning till kyrkan. Byns övriga bebyggelse består av äldre gatuhus, enstaka kvarliggande gårdar med moderniserade byggnader och modernare villor. Det i sen tid till bostad

ombyggda stationshuset i byns östra del erinrar om den numera nedlagda badortsjärnvägen mellan Lund och Bjärred (LBJ). Samtliga stationer och banvaktsstugor utmed linjen uppfördes i trä i gemensam stil.

Flädie

Flädie ligger mitt i ett landskap präglad av jordbruk, öster om Bjärred. Flädie gamla kyrka byggdes på 1100-talet men revs 1886 då man ansåg att den var för liten och inte kunde rymma den växande folkmängden, som berodde på industrialisering och förbättrad avkastning från jordbruket. Den nya kyrkan stod färdig 1888 och i murarna finns murrester från den medeltida kyrkan. Den rika tillgången på tegel hade säkert betydelse för kyrkans utformning. Efterfrågan på nya gravplatser speglas i utbyggnaden av kyrkogården 1932.

Järnvägslinjen Malmö-Billesholm (MBJ) öppnades 1886 och ett stationshus byggdes i Flädie 1885. Längs järnvägen anlades nya stationer kring vilka samhällen växte upp. Järnvägens tillkomst i Flädie bröt dock inte upp det gamla bebyggelsecentrumet förrän i början av 1910-talet. Järnvägen blev viktig för bettransporter från Flädie till Arlövs sockerbruk och i stationens närhet uppstod industriell verksamhet och administrativt och servicemässig bebyggelse. I anslutning till stationen byggdes en lantmannahandel men också en smedja och ett mejeri. Vid sidan om de större gårdarna uppfördes även ett antal gatuhus längs byvägarna.

I Flädies utkant finns en fyrlängad korsvirkesgård fortfarande ursprunglig plats efter enskiftet under 1800-talets första årtionden. Andra rester av odlingsmönster är att Flädie är ett exempel på by med särskild ängsvång, som inte följde det tresäde som gällde för andra vångar. Möllan i Flädie är idag den enda kvarvarande vindmöllan i Lomma kommun. Tidigare har här funnits sju vindmøllor. Möllan uppfördes 1848 och byggdes med tegelfot i två våningar. Under 1950-talet började den drivas med elektricitet men 1972 utvecklades verksamheten.

Lomma

Lomma ligger vid mynningen av Höje å, vilket troligen var en gynnsam plats under vikingatid eller tidig medeltid med möjlighet till jakt, fiske och transporter. Tegelkyrkan i Lomma byggdes 1871-1873 och ersatte en medeltida anläggning som visade sig vara för liten och otidsenlig när befolkningen ökade till följd av förbättrat jordbruk, industrietableringar och bättre levnadsförhållanden. År 1960 tillkom församlingshemmet på Skolgatan, ritat av Tage Møller. Kyrkogården utvidgades och förändrades under 1900-talet. Det modernt utformade gravkapellet i gult tegel och svart skiffer, med fasaden mot Höje å i glas, uppfördes 1964. Prästgården fungerade även som disponentvilla till det intilliggande AB Lomma tegelfabrik. Intill ligger två byskolor, den ena i rött tegel från 1822 och den andra i gult tegel från mitten av 1800-talet. Vid kyrkan finns även den fyrlängade Kommungården och ett ålderdomshem från 1920- eller 1930-talet.

Med järnvägens etablering 1886, Malmö-Billesholm, kom ortens centrum att förskjutas söder ut. Kring stationsbyggnaden uppfördes industriell verksamhet blandat med handel och bostäder. Arbetarebebyggelse uppfördes främst utmed Strandvägen men även utmed andra viktiga landsvägar. I området uppfördes även missionshus och epidemisjukhus från 1893. Den senare byggnaden har under åren används för många ändamål bland annat som kommunhus. Den nuvarande Vinstorpskolans äldsta delar uppfördes 1885-1886 i gult tegel. År 1927 uppfördes ytterligare en skolbyggnad, också den i gult tegel. Industrin, med tegelbruken som dominerande verksamhet, var avgörande för Lommas utveckling under 1900-talet. Spår som vattenfyllda täkter men också valet av byggnadsmaterial visar detta.

Förutom järnvägen var hamnen viktig för industrin. En utlastningslada i tegel från 1800-talets senare hälft är vad som finns kvar av landets första cementfabrik, Skånska Cementaktiebolaget. Tullvaktstugan i hamnen tillkom då Skånska Cementaktiebolaget höll tullaren med hus då hamnen var privatägd. En annan industri som var viktig för orten var Skandinaviska Eternit AB. Idag finns endast huvudkontorsbyggnaden kvar. Spår av eternitfabrikens verksamhet finns beva-

rad, inte minst i Lomma tätort, i många hus med fasader klädda i eternit eller tak belagda med eternitplattor. Vid industrietableringen kring sekelskiftet 1900 uppfördes Kraften, en transformatorstation från 1908. Byggnaden är kvadratisk med fasader i rött tegel. Till industrierna fanns även en stark arbetarrörelse knuten. Folkets hus uppfördes 1898 och kom att bli en viktig samlingsplats för arbetarna, både som möteslokal och som en plats för rekreation och nöje. Byggnaden byggdes sedan om och till flera gånger under 1900-talet. I byggnaden fanns även under vissa perioder biograf, servering och ölkafé. Uthuset från 1910 i kalksandsten användes som hönsbarnhus och svinstall men också som arrestlokal och toaletter. Dansrotundans nuvarande utseende är från 1930-talet. Tillbyggnaden med entré, garderob och toaletter uppfördes 1947.

Runt sekelskiftet 1900 uppfördes villor för välbärgade familjer, bland annat utmed Allégatan och på södra sidan om landsvägen till Karstorp. Både sommarvillor och åretrunboende byggdes och storlek och stil varierade. Gemensamt är dock de stora tomterna. Under 1920-talet började uppförandet av egna hem, framför allt visas en homogen bebyggelse kring Storgatan. Utbyggnaden av egnahem fortsatte under 1930- och 1940-talen bland annat vid Linnéavägen. Intilliggande Pilängsskolan uppfördes 1952 i gult tegel. Villor och radhus uppfördes under 1940- och 1950-talen i en rätvinklig stadsplan öster om järnvägen. I ytterkanten av Lomma tillkom grupphus på 1960- och 1970-talen. I slutet av 1960-talet uppfördes även Centrumhuset, som skulle samla handel och andra verksamheter som tidigare låg utmed gamla huvudgatan Strandvägen. Allteftersom bebyggelsen i Lomma expanderat har enstaka gårdar omringats av senare bebyggelse. Flera av gårdarna finns dock bevarade.

Kulturmiljöprogram

Sedan 2005 har Lomma kommun ett kulturmiljöprogram. Här utpekade värdefulla miljöer och objekt i kommunen, och förslag ges på åtgärder för att bevara dem. Åtgärdsprogrammet har varit föremål för ett omfattande samråd med bland annat länsstyrelse, föreningar och enskilda. Programmet är en del av beslutsunderlaget i samband med fysisk planering och ärendehantering.

Genom att en samlad bedömning gjorts av kommunens kulturmiljöer kan exempelvis bygglovsärenden bedömas på likvärdiga grunder. För fastighetsägare innebär det också en större tydlighet i beslutsprocessen.

Den första delen av kulturprogrammet innehåller en översikt av kommunens kulturhistoriska utveckling och en omfattande inventering av all bebyggelse i kommunen uppförd år 1960 eller tidigare. Även viss bebyggelse uppförd senare än 1960 finns med i inventeringen. Dessutom ingår ett åtgärdsprogram samt broschyrer för fastighetsägare. Alla delarna i programmet finns på kommunens hemsida www.lomma.se/kulturmiljoprogram.

Kommunens ställningstaganden

- Kommunens kulturmiljöprogram ska vara vägledande bland annat vid detaljplanläggning och bygglovshandling.
- Riksintrasset Borgeby slott med omgivning bör säkerställas genom detaljplan eller områdesbestämmelser. För Alnarpsområdet bör detaljplan upprättas.
- Det öppna landskapets karaktär ska bevaras. Nya byggnader och andra anläggningar ska prövas restriktivt och medges endast om de kan anpassas till landskapets karaktär.
- Information om god byggnadsvård ska bidra till att byggnader och gårdsmiljöer ingår i ett vackert och levande kulturlandskap.
- Kulturlandskapet bör i största möjliga utsträckning bevaras och i vissa fall återskapas.
- Trädtrader och alléer i landskapet ska bevaras och vid behov kompletteras och återplanteras. Nyplantering av gran bör undvikas i kommunen.

Befolkning

Befolkningens fördelning och förändring har stor betydelse för kommunens utveckling och planering. I detta avsnitt redovisas kommunens befolkningsstruktur och befolkningsutveckling.

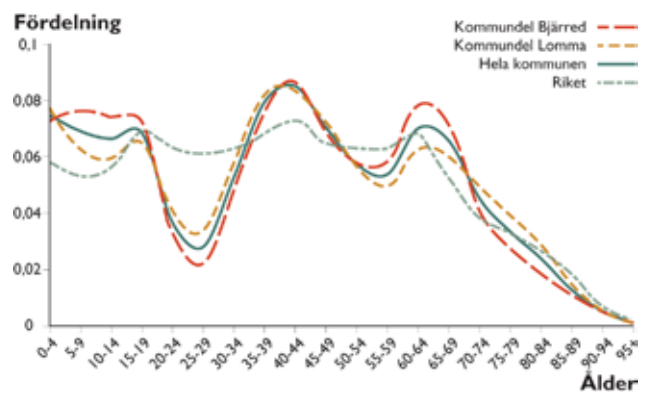
Befolkningsutveckling

Kommunen fick till följd av ett omfattande bostadsbyggande en mycket hög befolkningstillväxt under 1960- och 1970-talen. Den största ökningen inträffade i Bjärred och Borgeby, vilka tillsammans med Flädie och Fjelle med omgivande landsbygd utgör den norra kommundelen.

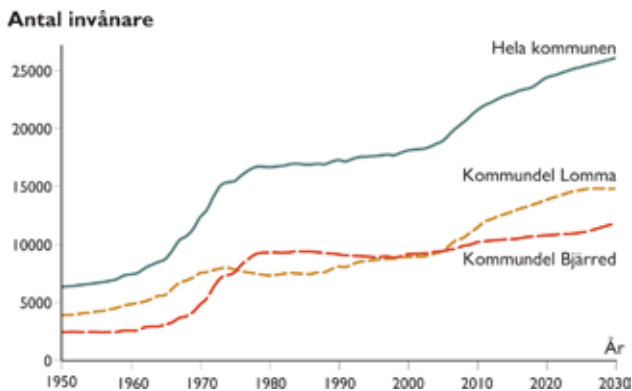
Under 80- och 90-talen har utvecklingen varit betydligt lugnare. En mindre minskning i den norra kommundelen har vägts upp av en större ökning i den södra kommundelen.

Under de allra senaste åren har befolkningstillväxten återigen ökat betydligt. Huvudskälet är det omfattande bostadsbyggandet framför allt i Lomma tätort och där särskilt i området Lomma Hamn.

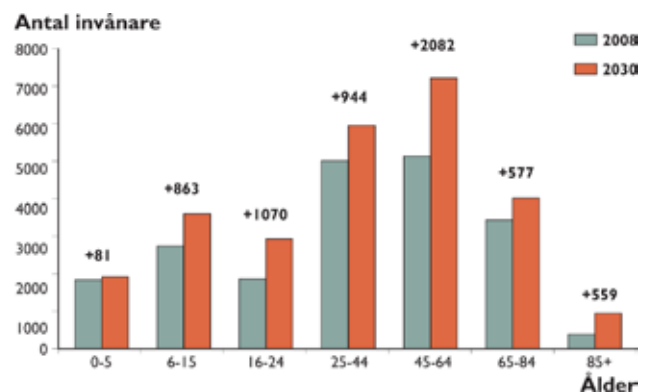
nare år 2030. Detta motsvarar en genomsnittlig befolkningsökning på cirka 200 personer och ett byggande av ungefär 100 bostäder per år.

Åldersfördelning i Lomma kommun och riket 2008. Fördelning på 5-årsgrupper.

Befolkningsutveckling i Lomma kommun 1950-2030.

Prognos för folkmängdsförändringar i Lomma kommun.

I inledningen av arbetet med denna översiktsplan studerades olika scenarier vad avsåg befolkningstillväxt, bostadsbyggande och markbehov för olika ändamål. Här fastställdes vid avvägning gentemot olika intressen - markutnyttjande, landskapsbild, bevarande av god åkermark och naturområden mm - att översiktsplanen ska inriktas mot en befolkningsstorlek på 26 000 invå-

De första åren under planperioden kommer befolkningstillväxten att vara hög till följd av framför allt utbyggnaden i området Lomma Hamn. Tillväxten förväntas sedan sjunka successivt och i genomsnitt uppgå till cirka 1 procent per år under hela planperioden fram till år 2030.

Kommunen har idag en något annorlunda befolkningsstruktur än länet och riket som helhet. Det är framför allt barngrupperna, 0-14 år, och deras föräldrar, som är överrepresenterade, och ungdomsgruppen 20-29 år som är underrepresenterad. Detta är i viss mån en spegling av bostadsbeståndets fördelning i kommunen.

Den antagna inriktningen på befolkningsutvecklingen i kommunen leder till ökningarna i samtliga åldergrupper. Den tidigare dominerande inflyttningen av unga barnfamiljer förväntas fortsätta. Samtidigt åldras kommunens befolkning, men förväntas att i större utsträckning än tidigare bo kvar till följd av ytterligare byggande av bostäder lämpliga för äldre.

Kommunens ställningstaganden

- Kommunens planering ska inriktas mot en befolkningsstorlek på 26 000 invånare i kommunen år 2030. Detta innebär en tillväxt med i genomsnitt 1,0 procent per år.

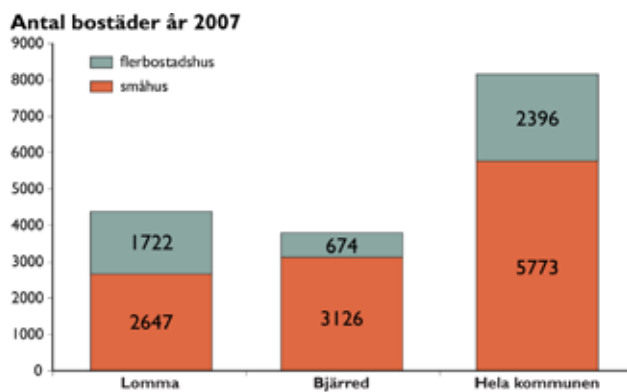
Bostäder och boende

Ett varierat och allsidigt bostadsbestånd med goda boendemiljöer är viktigt för kommunens invånare. I detta avsnitt redovisas dagens bostadsbestånd, framtida behov samt planer på nyproduktion.

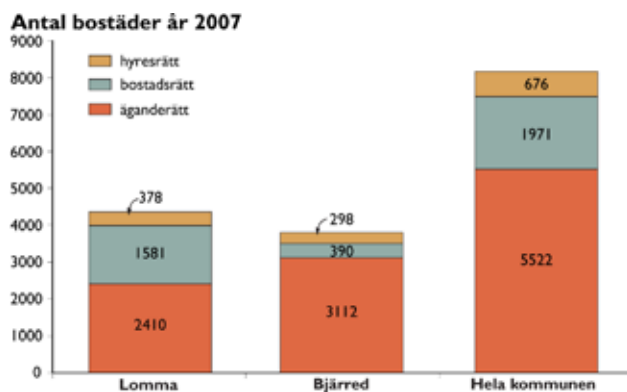
Översiktsplanen ska medverka till att bostadsbeståndet i kommunen har en sådan sammansättning att det erbjuder såväl den redan bofasta som inflyttande befolkningen ett varierat och blandat utbud i de båda samhällena Lomma och Bjärred inklusive Borgeby. Planen ska också medverka till att goda sociala förhållanden råder och skapas i såväl befintlig miljö som i nya utbyggnadsområden. Bostadsbyggandet ska inriktas mot att minska framtida olägenheter av befolkningens nuvarande ålderssammansättning och mot att åstadkomma en social balans och valmöjlighet.

Bostadsbeståndet

I kommunen finns drygt 8 000 bostäder. Antalet är något större i den södra kommundelen (Lomma med omgivande landsbygd) än i den norra (Bjärred, Borgeby, Flädie och Fjelle med omgivande landsbygd). Bjärred används i figurerna som den samlande beteckningen för den norra kommundelen. Huvuddelen av bostäderna är enfamiljs småhus. De flesta bostäder i kommunen upplåts med äganderätt. I kommundelen Lomma finns också ett betydande antal bostadsrättslägenheter.

Kommunens bostadsbestånd fördelat på hustyp.

Kommunens bostadsbestånd fördelat på upplåtelseform.

Framtida bostadsbehov

Lomma kommun är mycket attraktiv ur boendesynpunkt. Det finns goda förutsättningar att öka folkmängden i kommunen. För att nå upp till en befolkningsstorlek på ungefär 26 000 invånare år 2030 krävs att det i genomsnitt byggs 100 nya bostäder per år.

Dagens bostadsefterfrågan

Efterfrågan på alla typer av bostäder i kommunen är stor. Den har dock minskat till följd av omfattande bostadsbyggande under de senaste åren. Det finns emellertid fortfarande en tydlig brist på hyreslägenheter som till exempel passar ungdomar och äldre. Även tomter för småhusbyggande i egen regi är mycket efterfrågade.

Utbyggnad 2011-2020

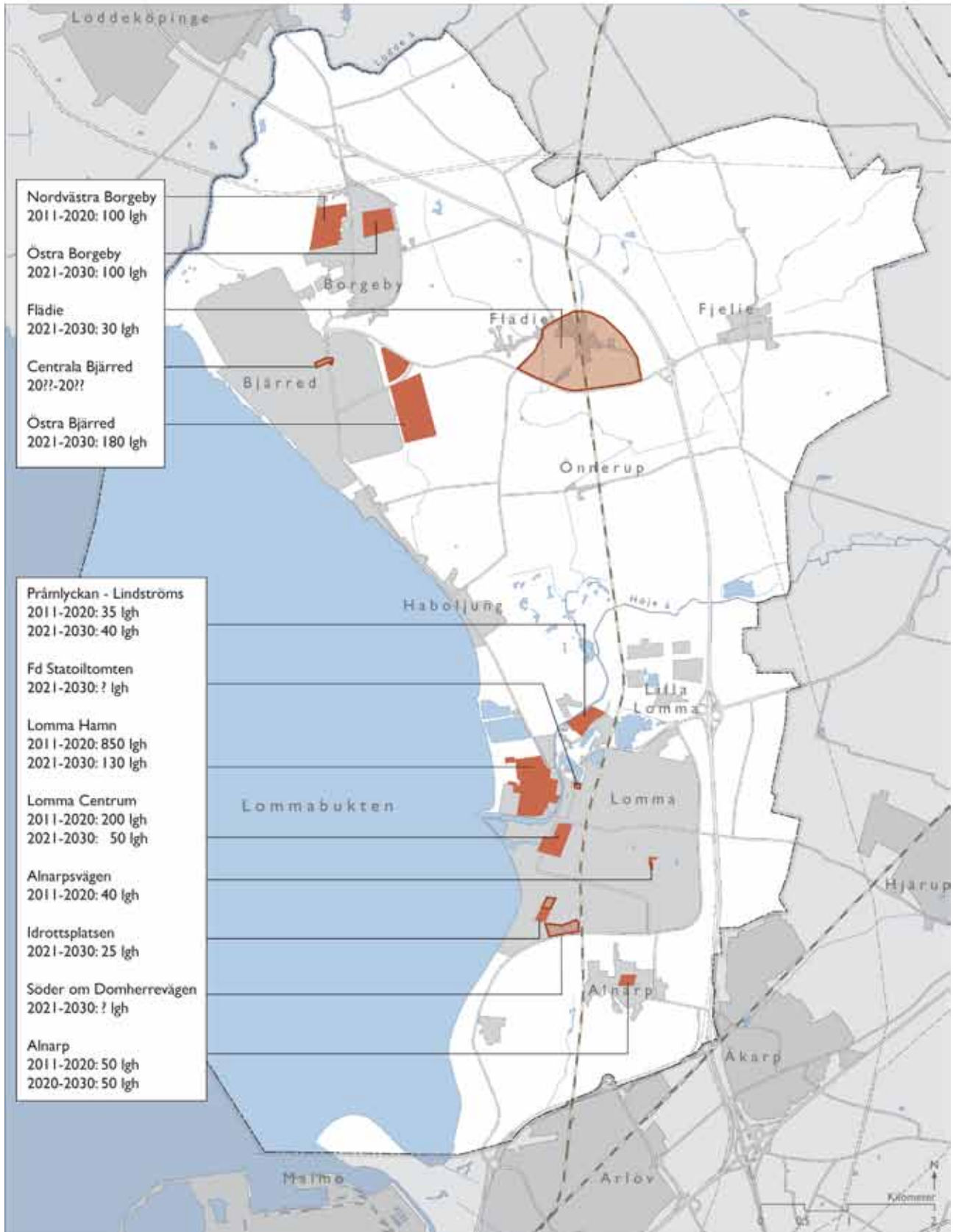
Den planerade utbyggnaden under perioden 2011-2020 omfattar ungefär 1 400 bostäder i kommunen. Såväl hyres- som bostadsrätter och egnahem är avsedda att uppföras i båda kommundelarna. Projekten rymmer alltifrån flerbostadshus med mellan två och fyra våningar till styckebyggda enfamiljshus.

Planerad utbyggnad i Lomma

Mer än hälften av den planerade utbyggnaden i kommunen under 2011-2020 beräknas ske inom

Bostäder och boende

- Utredningsområde byggnation
- Utbyggnadsområde bostäder

området Lomma Hamn. För områdets helhet är det angeläget att utbyggnaden inte drar ut för långt i tiden. Med tanke på projektets stora omfattning och varierande förutsättningar förväntas inte hela området Lomma Hamn vara fullt utbyggt förrän strax efter år 2020.

Ett annat viktigt område för bostäder är centrumområdet i Lomma. De mest centrala delarna av Lomma tätort genomgår nu stora förändringar. Förutom att det här skapas nya byggnader för butiker, kontor och andra verksamheter tillkommer ett antal bostäder i flera nya kvarter. Här kommer att uppföras lägenheter med bostadsrätt och med hyresrätt i olika storlekar.

Kring Hamntorget växer nya flerbostadshus fram med lokaler för verksamheter som restauranger och affärer i gatuplanet och bostäder ovanpå. Ett av kvarteren innehåller seniorbostäder.* Samma sak kommer att ske kring det nya Centrumtorget. Det är också möjligt att komplettera Havsblickstomten med en mindre byggnad för bostäder. Det särskilda boendet vid Vegagatan kan även komma att byggas ut.

Vid Alnarpsvägen planeras att i anslutning till de befintliga hyreshusen uppföras ett 60-tal nya hyreslägenheter. Ett annat utbyggnadsområde i kommundelen är Prämlyckan-Lindströms, där kommunens bostadsförsörjningsprogram anger att ett 35-talet småhus bör kunna uppföras inom den närmaste 10-årsperioden. Planprogramarbetet pågår för området.

Vid Hans Hanssons gård i nordöstra delen av Lomma tätort finns möjlighet att genomföra ett bostadsprojekt med drygt 10-talet bostäder.

I Alnarpsområdet finns diskussioner om att bygga nya studentbostäder under de kommande åren. Planarbete pågår för att göra detta möjligt. I översiktsplanen antas att minst ett 50-tal lägenheter/studentrum ska kunna uppföras under den närmsta 10-årsperioden.

* Bostadshus avsett för personer från 55 år och uppåt. Bostäderna har särskilt anpassats för äldre boende, och husen innehåller oftast fler gemensamhetslokaler än ”normala” bostadshus.

Planerad utbyggnad i Bjärred, Borgeby och Flädie

Exploateringen av området kring Rutsborgsvägen i östra Borgeby inleddes under 2006 och beräknas bli slutförd år 2012. Området omfattar totalt 123 småhus, huvuddelen i form av grupp-husbebyggelse med många olika byggföretag, men också ett relativt stort antal stycketomter för byggande i egen regi.

Nästa utbyggnadsområde i Borgeby förväntas komma nordväst om byn. Detta område beräknas kunna omfatta cirka 100 småhus.

	2011-2020	2021-2030	Hela perioden
Lomma	1 150	300	1 450
Lomma Hamn	850	130	980
Lomma centrum	200	50	250
Övrigt	100	150	220
Bjärred och Borgeby	175	340	515
Borgeby	100	100	200
Öster Bjärred	0	180	180
Övrigt	75	60	135
Övrigt kommunen	50	90	140
Hela kommunen	1 375	730	2 105

Utbyggnadsområden för bostäder 2011-2030.

I Bjärred, i anslutning till Bjärehovskolan, genomförs under 2010 och 2011 ett bostadsrättsprojekt med totalt 47 seniorlägenheter i flerbostadshus och enplans radhus. I projektet ingår också ett LSS-boende med fem lägenheter.

Utbyggnad efter 2020

Utbyggnaden i Lomma tätort efter 2020 antas bli relativt begränsad och bestå av bland annat några mindre områden i Lomma Hamn och Lomma Centrum. Till detta kan komma något eller några av dagens utredningsområden och viss kompletteringsbebyggelse inom tätorten. Om idrottsplatsen i södra Lomma flyttas till Haboområdet bör det bli möjligt att uppföra en mindre bebyggelse på det nuvarande idrottsområdet. Ungefär hälft

ten av detta område föreslås dock reserveras för framtida kommunala allmänna behov. På den andra delen kan rymmas ungefär ett 30-tal småhus. Om efterfrågan finns kan också flera bostäder byggas för studenter och forskare med flera i Alnarp.

I Borgeby förväntas den sista planerade utbyggnadsetappen, mellan det befintliga verksamhetsområdet och bostadsområdet vid Rutsborgsvägen, att genomföras. I Bjärred planeras området öster om Alfredshällsvägen att bli det stora utbyggnadsområdet. Viss bebyggelse kan också bli aktuell i anslutning till Flädie by. Detta blir dock beroende av när ombyggnaden av väg 913 och järnvägen genom byn kan genomföras. Utbyggnaden av Flädie by bör lämpligen först prövas genom fördjupning av översiktsplanen.

Bebyggelsetäthet, hustyper och upplåtelseformer

Bebyggelsetäthet, hustyper, våningshöjder och liknande prövas främst i samband med upprättande av detaljplan. Vissa principiella resonemang bör dock kunna föras i en översiktsplan, särskilt i fördjupningar av översiktsplanen som omfattar delar av kommunen. Så har också skett i fördjupningarna för både Bjärred-Borgeby och Lomma tätort.

	Flerbostadshus	Grupphusområden	Tomter
Lomma	950	470	30
Lomma Hamn	560	420	0
Lomma centrum	250	0	0
Övrigt	140	50	30
Bjärred och Borgeby	100	345	65
Borgeby	0	220	10
Öster Bjärred	50	100	30
Övrigt	50	40	25
Övrigt kommunen	10	100	30
Hela kommunen	1 060	915	125

Möjliga hustyper i utbyggnadsområden 2011-2030.

Generellt bör gälla att bebyggelsen är tätare i centrala områden i de två stora samhällena Bjärred och Lomma med hänsyn till bland annat närheten till serviceutbud och befintlig bebyggelses utformning. Tomter för enskilt byggande bör erbjudas i mera perifera lägen som till exempel öster om Borgeby och Bjärred samt i kommunens mindre samhällen.

Det slutliga valet av upplåtelseform i olika projekt sker i allmänhet i samband med markanvisning, upprättande av olika avtal (ramavtal; exploateringsavtal) mm. Stor hänsyn måste här tas till vad som är lämpligt mot bakgrund av aktuella behov och efterfrågan från olika grupper. Kommunens bostadsförsörjningsprogram behandlar frågan om upplåtelseformer i olika projekt.

Grön miljö

Olika boendeformer ställer olika krav på grönytor inom nära respektive långt avstånd. I villaområden torde behoven vara mindre av offentliga grönytor än i områden med flerbostadshus. Detta beror på att man får sitt behov av grön närmiljö tillgodosett genom att ha en egen trädgård.

Att skapa lättillgängliga och användbara grönytor är ett viktigt mål i planeringen. Det ska finnas grönområden i nära anslutning till bostadsområdena så att alla får tillgång till rekreation i närområdet. Grönytor bör där så är möjligt anordnas i sammanhängande stråk för att öka kvaliteterna och användbarheten. Det är positivt om man kan röra sig mellan olika bostadsområden via grönområden.

Den så kallade balanseringsprincipen gäller i Lomma kommun. Balanseringsprincipen är en metod som kan användas i exploateringsprocessen för att uppnå god hushållning med naturresurser. Den utgår från att alla fysiska förändringar påverkar miljön och att negativ påverkan ska kompenseras. Balanseringsprincipen bygger på fyra steg, där man i första hand undviker negativ påverkan och i andra hand minimerar den. Om negativ påverkan inte kan undvikas ska den kompenseras genom att värden och funktioner som försvinner återskapas i sitt funktionella sammanhang. I sista hand ska de förlorade värdena och funktionerna ersättas på annat sätt. Kompensa-

tion bör samordnas från flera projekt för att skapa stora områden och helst också skapa högre kvalitet än de som gått förlorade.

Social boendemiljö

Det finns tre viktiga länkar mellan boendemiljö och psykisk hälsa. Dessa utgörs för det första av de sociala relationerna i bostadsområdet, för det andra av hur prydligt och snyggt eller nedskräpat och vandaliserat området är och för det tredje av den hemkänsla som de boende känner. Det finns belägg för att dessa förhållanden påverkas av bostadsområdets utformning.

Övriga faktorer som styr den psykiska hälsan i bostadsområden är bland annat tillgången till mötesplatser, ålderssammansättningen, in- och utflyttningstakten och individernas ekonomiska resurser. I områden där sådana förhållanden är ogynnsamma har människor sämre nätverk och sämre psykisk hälsa än i andra. När förhållanden förbättras i ett område blir såväl nätverken som den psykiska hälsan bättre.

I all planering av nya områden såväl vid förändringar av gamla är det av största vikt att utgå från områdets trivsel och de boendekvaliteter som man önskar att det nya området ska få. Det är också viktigt att inse att både den yttre och den inre miljön har betydelse för de boendes välbefinnande och ha det som ett riktmärke i planeringen.

En möjlighet kan vara att planera in ”gemensamma intressen” i områden, till exempel samlingslokaler, gemensamma grönytor, aktivitetsytor eller annat. Att låta de boende delta mer ingående i planeringsprocessen och framför allt låta dem komma in på ett mycket tidigt stadium är en annan möjlighet som är värd att pröva. Detta kan medföra att man känner sig mer delaktig i området och därmed även tar ett större ansvar för skötseln av området.

De fysiska miljöerna i bostadsområden och på andra platser ska alltid utformas så att det bidrar till social trygghet, är säkra och främjar hälsa, kreativitet och välbefinnande.

Kommunens ställningstaganden

- Ett bostadsförsörjningsprogram omfattande en längre tidsperiod ska årligen tas fram. I detta program tar kommunen årsvis ställning till lämplig inriktning på bostadsbyggandet.
- För att pröva fortsatt utbyggnad av Bjärred – Borgeby med områden för bostäder, verksamheter, infrastruktur mm bör en fördjupning av översiktsplanen ske för detta område.
- För att pröva utbyggnad av Flädie by bör en fördjupning av översiktsplanen ske för detta område.
- Bostadsutbyggnaden ska inriktas mot att komplettera det befintliga bostadsbeståndet med lägenheter som passar för småhushåll för att i första hand tillgodose de ungas och äldres behov. Behov av bostäder för studenter vid Lantbruksuniversitet i Alnarp ska särskilt uppmärksammas.
- Ny bostadsbebyggelse ska i första hand tillkomma genom utbyggnad i och i anslutning till de befintliga tätorterna, såvida detta inte innebär försämringar av befintliga boendemiljöer.
- Kommunen ska medverka till att enskilda får möjlighet att uppföra hus på egen tomt i nya exploateringsområden.
- Goda livsmiljöer som är tillgängliga för alla ska skapas och bevaras.
- Vid större förändringar i den fysiska miljön ska hälsokonsekvensbedömningar göras.
- Boendenärmiljön ska utvecklas och göras mer naturlig med fler träd och mer vegetation.
- Befintliga och nya gröna stråk ska knyta samman bostadsområdena.
- Markområdena för rekreation och naturupplevelse i anslutning till tätorterna ska utökas. Gröna stråk mellan tätorterna säkras.
- Vid nyetableringar av bostadsområden ska bästa möjliga miljövänliga teknik väljas i alla avseenden.
- Vid detaljplanering av områden och vid nybyggnation ska det skapas öppna miljöer som motverkar otrygghet.

Näringsliv och högre utbildning

Nya verksamhetsområden planeras vid E6 och med ett stort engagemang för de expansiva branscherna handel och service arbetar Lomma kommun för en positiv utveckling av det lokala näringslivet.

Företagskulturen i Lomma kommun präglas av en hög grad av diversifiering där tillverkningsindustri verkar i samklang med konsult- och serviceföretag. Mångfalden av branscher ger Lomma en stark bas. Strukturomvandlingarna som skett de senaste 15 åren har i sydvästra Skåne inneburit en vilja till förnyelse av befintliga branscher och en framtidstro till utveckling av nya branscher, en trend som präglar även Lomma. Kommunen ska arbeta aktivt för att stötta och initiera initiativ till program för fortsatt företagsutveckling av både nya och gamla branscher.

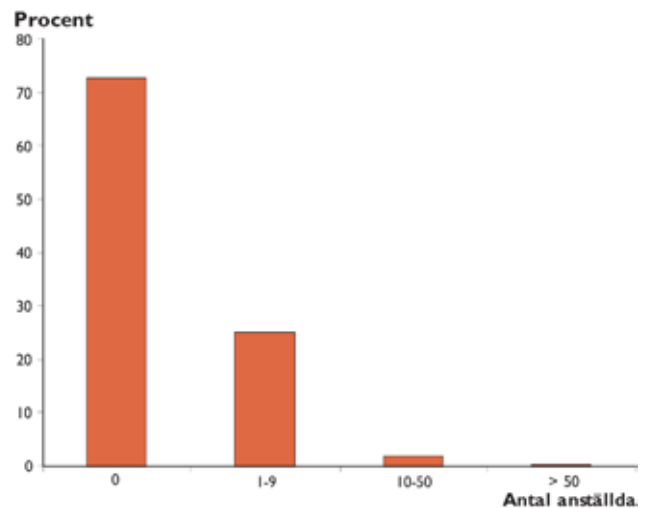
Tillgänglig mark för företagsetableringar är en viktig förutsättning för fortsatt tillväxt. Företagsmark bör ligga med bra tillgänglighet för trafik, det vill säga i nära anslutning till E6 och med tanke på framtida tågtrafik inom gångavstånd från hållplatser. Nya verksamhetsetableringar ska så långt som möjligt integreras med övrig bebyggelse, där stor uppmärksamhet ska läggas på att tung trafik inte ska ha möjlighet att gå genom bostadsbebyggelse.

Näringslivets struktur i Lomma kommun

Lomma kommun har idag ett diversifierat näringsliv där ett flertal branscher finns representerade. Det finns ungefär 1 900 företag registrerade i Lomma kommun, 100-120 nya företag startas varje år, en siffra som varit konstant under de senaste åren.

Storleksmässigt dominerar soloföretagarna, det vill säga företag utan anställda. Dessa utgör drygt 70 procent av samtliga registrerade företag i kommunen. Största arbetsgivare är Lomma kommun med runt 1 200 anställda följt av Lantbruksuniversitetet i Alnarp. Största privata arbetsgivare är KåKå och Nolato Medevo.

Dominerande branscher för etablerade, och även nystartade, företag är konsultverksamhet och företagstjänster, följt av parti- och detaljhandel. Även andelen tillverkningsföretag kan anses vara relativt hög för en ort av Lommas storlek.

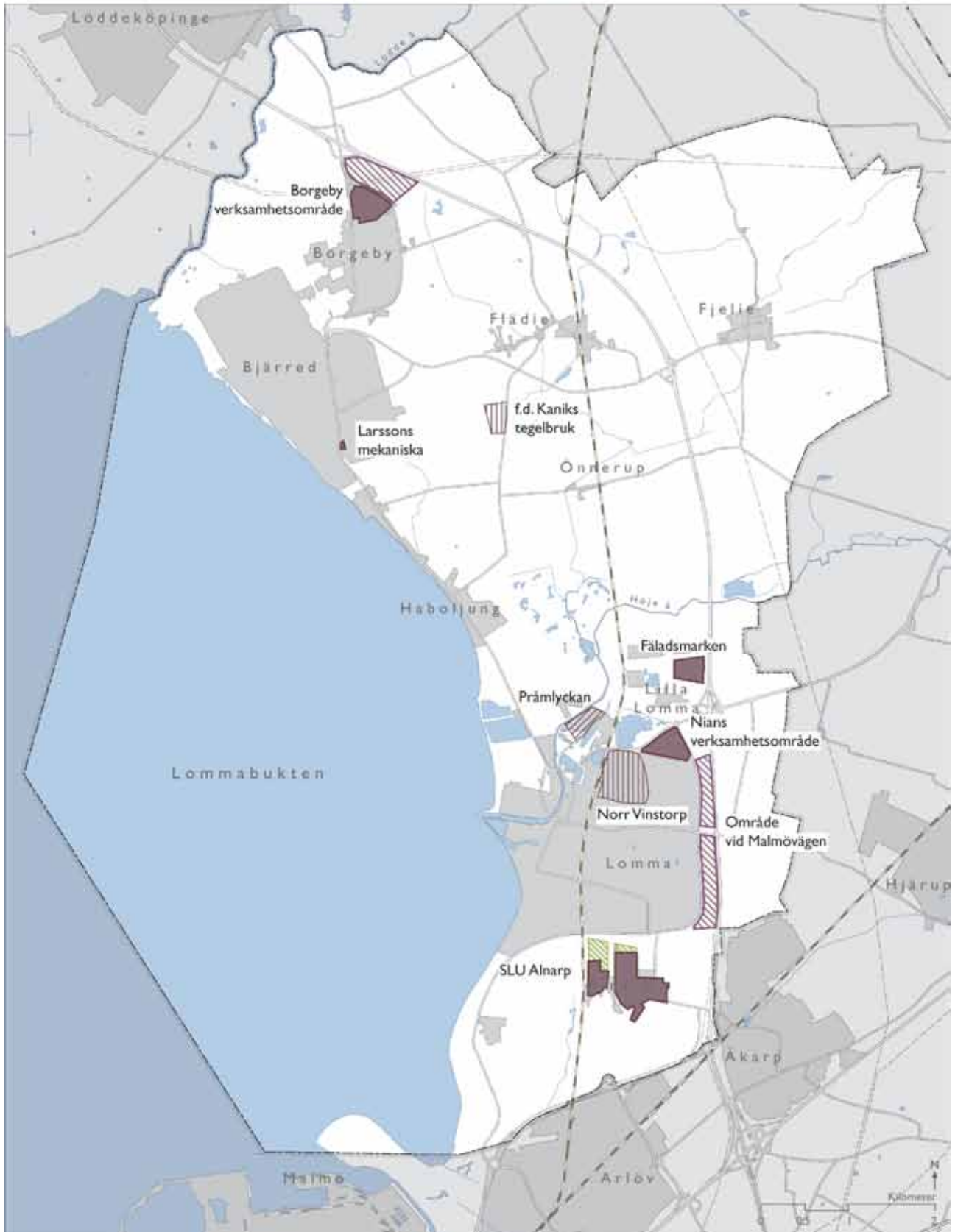
Enmansföretagen dominerar i Lomma kommun.

Verksamhetsområden

Med den inriktning på verksamheter som idag finns i Lomma kommun kan konstateras att samtliga områden har blandade verksamheter.

I Lomma kommun finns idag fyra stora verksamhetsområden; tre i Lomma tätort och ett i Borgeby. I framtiden föreslås en förtätning och utökning i Alnarpsområdet, samt att två helt nya områden etableras: nordost om Borgeby samt i Lomma mellan Malmövägen och motorvägen. Enligt ett generellt ställningstagande från kommunen ska enbart lättare industri av icke störande karaktär tillåtas i kommunen, samt att gods-/lastbilstransporter i möjligaste mån ska undvikas genom boendeområden.

Verksamhetsområden

Norr Vinstorp

På området finns knappt 80 företag etablerade samt två privatägda företagshotell. Området innehåller flera industrier med tillverkning av bland annat plastgranulat, medicinsk utrustning, vattenreningsystem och plåtindustri. Det finns ingen tillgänglig kommunalägd mark för byggnation på området men viss förtätning på privatägd mark är möjlig.

Fäladsmarken

Cirka 15 företag har byggt, köpt eller reserverat mark för etablering. Området har en profil av tillverkning och viss handel. Dominerande på området är Lunds Energi med kraftvärmeverket och Svensk Bilprovning. Det finns ingen tillgänglig mark för ytterligare byggnation på området.

Nians verksamhetsområde

Området ägs av Skanska. Förutom Statoils etablering finns inga aktuella planer från Skanskas sida för nyetableringar. Hela området har en yta på 65 000 kvadratmeter. Detaljplanen för området medger verksamheter inom lätt tillverkning.

Borgeby verksamhetsområde

Området kommer att få en intressant blandning av lättare tillverkning, service och handel. På området har cirka 15 företag byggt, köpt eller reserverat mark för etablering. Möjligheten att bygga kontors- och företagshotell utreds. Endast en mindre yta finns tillgänglig för försäljning.

Alnarp

SLU Alnarp har cirka 350 anställda och är med det Lomma kommuns näst största arbetsgivare. Lantbruksuniversitetet har runt 900 studenter som utbildar sig till hortonomer, landskapsarkitekter, lantmästare, landskapsingenjörer och trädgårdsingenjörer inom fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap. Flera företag är etablerade i Alnarpsområdet, till största delen inom till universitetet relaterade verksamheter men här finns även eventbolag, restaurang och juristbyrå. Pågående planarbete ska ge förutsättningar för etablering av ytterligare verksamheter i området med inriktning mot den gröna sektorn. Det handlar således om verksamheter som knyter an till sådant som redan finns i området och som

passar i den speciella miljö som Alnarpsområdet utgör.

Nya verksamhetsområden

Många företag i Lomma kommun har sina verksamheter med utgångspunkt i hemmet. Det finns, och kommer med största sannolikhet att även i framtiden efterfrågas företags- och kontorshotell i kommunen.

Två helt nya verksamhetsområden föreslås i kommunen. För båda är utgångspunkten att verksamheterna ska vara av icke störande karaktär, en blandning av service och lätt tillverkningsindustri. Konceptet för Borgeby verksamhetsområde står som förebild.

Område vid Malmövägen

Området mellan E6 och Malmövägen i Lomma lämpar sig väl för verksamheter, tillgängligheten från E6 är god. Området kan även fungera som bullerdämpande för bostadsbebyggelse väster om Malmövägen.

Borgeby Nordost

Området mellan Österleden och motorvägen kan vara en naturlig utökning av Borgeby verksamhetsområde, även detta område med god tillgänglighet från E6.

Förändrade verksamhetsområden

För områdena Kanik och Norr Vinstorp finns ambitionen att de framöver ska ändra karaktär till områden med lättare industri. För verksamhetsområdet Prämlyckan-Lindströms föreslås ändring till bostäder mm.

Pendling

Dagbefolkningen, de personer som arbetar i kommunen oavsett boendeort, finns inom branscherna tjänster och handel. Runt 2 700 personer pendlar in till Lomma för att arbeta, drygt 7 500 invånare i kommunen pendlar till annan kommun för att arbeta.

Sysselsättningstendenser

Med den utveckling av Lomma Hamn och Lomma Centrum som pågår kommer andelen sysselsatta inom handel och service i Lomma att öka. Konsultverksamheter liksom

Pendling till och från Lomma kommun.

Av kommuninvånarna är det 2 208 personer som både bor och arbetar i kommunen.

tillverkningsindustri kommer troligtvis även fortsättningsvis att vara dominerande branscher i kommunen. Ett av tillverkningsindustrins största hinder för fortsatt expansion är att kunna rekrytera personal med rätt utbildning, en utmaning som inte är lokal utan snarare nationell.

Handel och service

Lomma Hamn och Lomma Centrum

Med ny infrastruktur och nya byggnader för både handel, service och boende i Lomma Hamn och Lomma centrum öppnas en mängd möjligheter för olika typer av verksamheter inom framför allt service och handel, men även upplevelser.

Den planerade omvandlingen av det tidigare eternitkontoret i Lomma Hamn kan ge utrymme för likartade verksamheter. Området tillåter verksamheter med service till allmänheten, för vissa fastigheter skall service till allmänheten inrättas.

Den handel och service som finns idag i Lomma kommun är framförallt koncentrerad till Lomma centrum och Bjärreds centrum med viss extern

handel, som Flädie Lantmannaaffär, Lindströms VVS, Zoo Giganten och verksamheter på Borgeby verksamhetsområde.

Köptroheten i Lomma kommun är låg, 63 procent för dagligvaror och 28 procent för sällanköpsvaror. Troliga orsaker till detta är att både Lomma och Bjärreds centrum har ett begränsat utbud. Lommas invånare arbetar i hög utsträckning på annan ort och gör sina inköp på sina respektive arbetsorter, vilket försvårar lönsamhet inom kommunen för dessa branscher. En ytterligare bidragande faktor är att Lomma har flera stora externa köpcenter på kort avstånd från kommunen. Önskvärda köptrohetstal är 80 procent för dagligvaruhandel och 40 procent för sällanköpshandel.

Med det nya centrum (där även Lomma Hamns handel och service inkluderas) som planeras och byggs i Lomma kommer handelsytan att fördubblas. Ett varierat utbud med dagligvaruhandel, sällanköpshandel, caféer och restauranger ger Lomma en attraktivitet som shopping- och upplevelseort. Av stor vikt är

att två större livsmedelsbutiker med något olika utbud etablerar sig. Arbetet med nya verksamheter kommer att ha fokus på mångfald, med en så hög grad av fristående butiker som möjligt inom den övriga handeln. Deras behov och önskemål är viktiga att se till och försöka svara upp mot för att skapa ett lockande centrum.

Bjärred centrum har en stark dagligvaruhandel. Centrumbyggnaden behöver dock göras mer inbjudande för att locka kunderna till spontanhandel för övriga butiker. Liksom i Lomma är utbudet på sällanköpsvaror mycket begränsat, lokalbrist är en orsak till det, men även närheten till stora köpcentra, Nova Lund och Center Syd.

Borgeby verksamhetsområde har etablerat sig med stark sällanköpshandel. Ytterligare verksamheter är planerade på området, vilket kommer att ha en blandad karaktär av handel, service och tillverkning.

Areella näringar

Jordbruk och fiske är viktiga näringar inom kommunen. Spannmålsodling är dominerande, djurhållning sker i relativt ringa omfattning. Olika former av försöksverksamhet bedrivs vid Alnarp och vid Borgeby gård. Yrkesfisket är ett karaktärsskapande inslag i hamnen och verksamheten är viktig att slå vakt om.

Kommunens ställningstaganden

- Nya verksamhetsområden ska etableras i goda kommunikationslägen i både den norra och den södra kommundelen.
- Vid etablering av nya verksamhetsområden bör övervägas om ett gestaltungsprogram ska tas fram för respektive område.
- Inom Alnarpområdet ska områden för nya verksamheter med anknytning till forskning/utbildning, inkluderande bland annat inkubatorverksamhet, utvecklas.
- Kommunen ska särskilt arbeta för att handels- och servicenäringarna kan utvecklas i de centrala delarna av Lomma (Lomma Centrum-Lomma Hamn) och Bjärred.
- Kommunen vill i samarbete med intressenter skapa förutsättningar för ökad köptrohet inom kommunen.
- Kommunen ska arbeta för att tillvara de möjligheter som finns att utveckla besöksnäringarna i våra samhällen och på landsbygden.
- Detaljplaner för samtliga verksamhetsområde bör ses över med syfte att se över nuvarande inriktning på verksamheter och om de motsvarar de krav kommunen ställer på dessa områden med hänsyn taget till närboende och övriga verksamheter.
- Kommunen vill verka för och uppmuntra privata initiativ vad gäller kontors- och företagshotell.
- Kommunen avser att ta fram ett förvaltningsövergripande näringslivsprogram med åtgärder.
- En strategi för att möta framtidens behov av mark för verksamheter ska utarbetas.
- Kommunen ska verka för att jordbruket och yrkesfisket kan fortsätta att utvecklas.

Offentlig service

Detta avsnitt handlar om offentlig service framförallt i form av barnomsorg, utbildning, äldreomsorg, handikappomsorg och individ- och familjeomsorg.

Kommunens förvaltningar finns samlade i Kommunhuset i Lomma. I Lomma finns också bland annat tandläkare, apotek, polis och vårdcentral. Utveckling av Lomma centrum sker i samverkan med berörda näringsidkare. Nytt bibliotek har tagits i bruk under 2008. Bibliotek, vårdcentral, tandläkare, apotek mm finns även i Bjärreds centrum.

Utveckling inom fritid och kultur

Inom kommunen finns en mängd olika anläggningar för fritid och kultur. Inom kulturområdet finns, förutom biblioteken i Lomma och Bjärred, exempelvis Medborgarhuset i Bjärred och Folkets Hus och Dansrotundan i Lomma. Många skollokaler används för kulturella ändamål. Lokaler för fritidsaktiviteter redovisas i avsnittet om rekreation och fritid.

Behovet av lokaler och andra anläggningar för fritid och kultur växer i takt med befolkningsutvecklingen. Lomma kommun förvärvade Borgeby slott år 2008 med syfte att återskapa slottets roll som ett kulturellt centrum. Mera information om Borgeby slott finns i avsnittet om rekreation och fritid.

Utveckling inom förskola och skola

Det finns 25 förskolor och 10 grundskolor i kommunen. I södra kommundelen finns 14 förskolor och fem skolor, medan 11 förskolor och fem skolor finns i norra kommundelen (from ht 2012). Öppen förskola finns i båda kommundelarna. I kommunen finns fem fristående förskolor. Den fristående grundskolan i Borgeby erbjuder utbildningsplatser för elever från förskoleklass till och med skolår 9. Kommunen har ingen gymnasieskola. I kommunen finns cirka 20 dagbarnvårdare. Inom dagbarnvårdarverksamheten erbjuds också omsorg under kvällar, nätter och helger.

Efterfrågan på platser inom förskolan och grundskolan innebär behov av markytor. Under början av 2000-talet har ökade behov i första hand tillgodosetts genom anpassning av befintliga lokaler. Ny förskola har byggts i södra kommundelen i Brohusområdet. Den omfattande inflyttningen av inte minst unga barnfamiljer innebär att ytterligare lokaler och mark behövs för förskolans och skolans behov i framtiden.

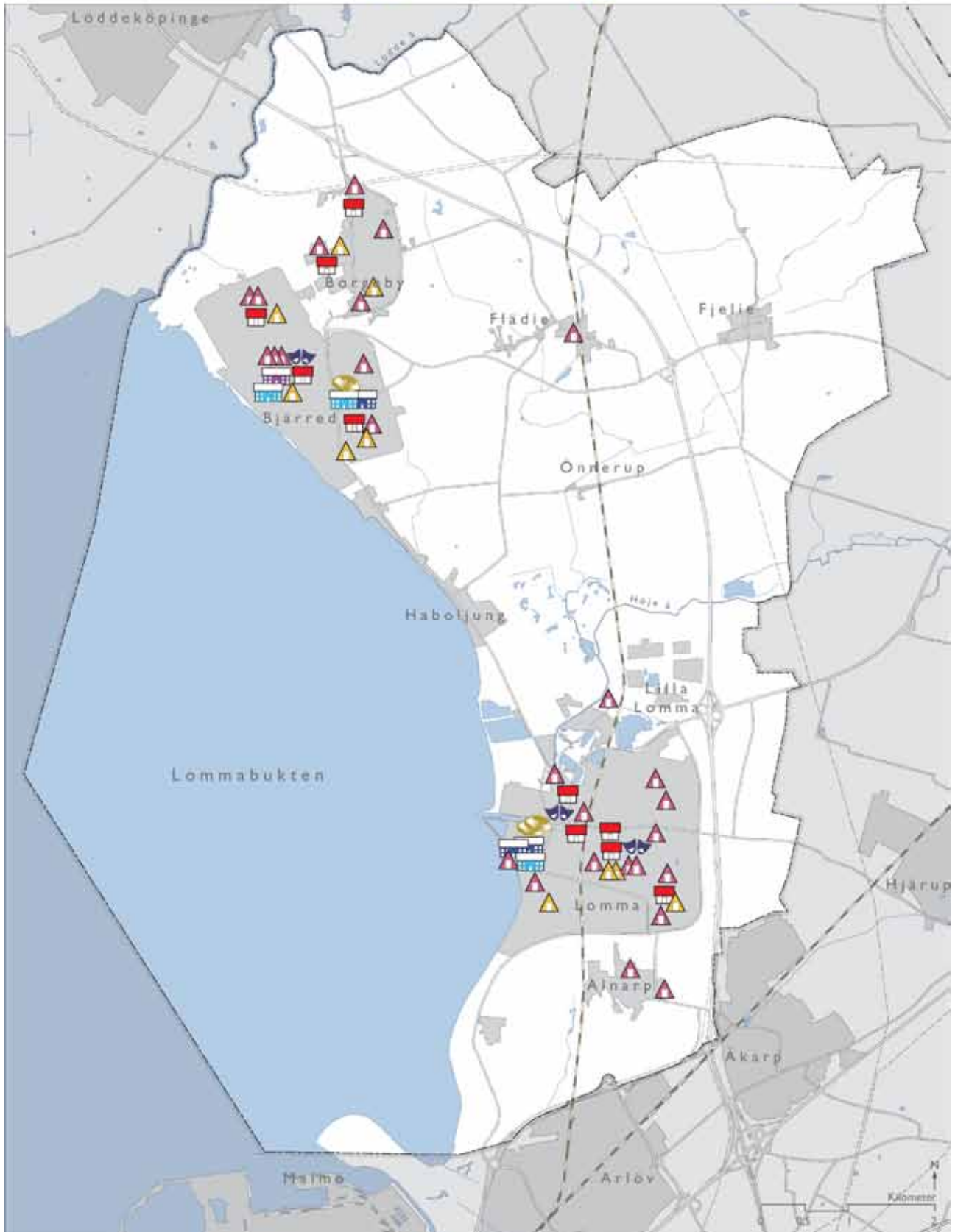
Under perioden 2010-2020 visar befolkningsprognosen en ökning av antalet barn i åldern 1-15 år med drygt 700 personer. Följande 10-årsperiod, åren 2021-2030, visar befolkningsprognosen en minskning av antalet barn/elevantal. Antalet barn/elever är dock cirka 450 fler år 2030 än år 2010.

Förändringen av antalet barn i förskolan märks tydligast under perioden 2010-2015, medan förändringen av antalet elever i grundskolan sker successivt mellan åren 2010 och 2020. I förskolan sker en gradvis minskning av barnantal under andra hälften av planperioden, medan motsvarande avmattning i grundskolan antas ske under åren 2021-2030. Den antagna ökningen av antalet barn och elever inom utbildningssektor har gjort att utbyggnad av både förskolor och grundskolor planerats i kommunen som helhet.

I södra kommundelen bedöms efterfrågan av platser i förskolan vara störst i början av planperioden. Även efter år 2021 noteras viss ökad efterfrågan inom förskolan. Ökningen av efterfrågan på utbildningsplatser i grundskolan bedöms vara konstant under hela planperioden, men kan komma att mattas av något efter 2021. I kommundelen planeras förskola i Brohusområdet och skola på Fladäng i början av planperioden. En idrottshall i Fladängsområdets

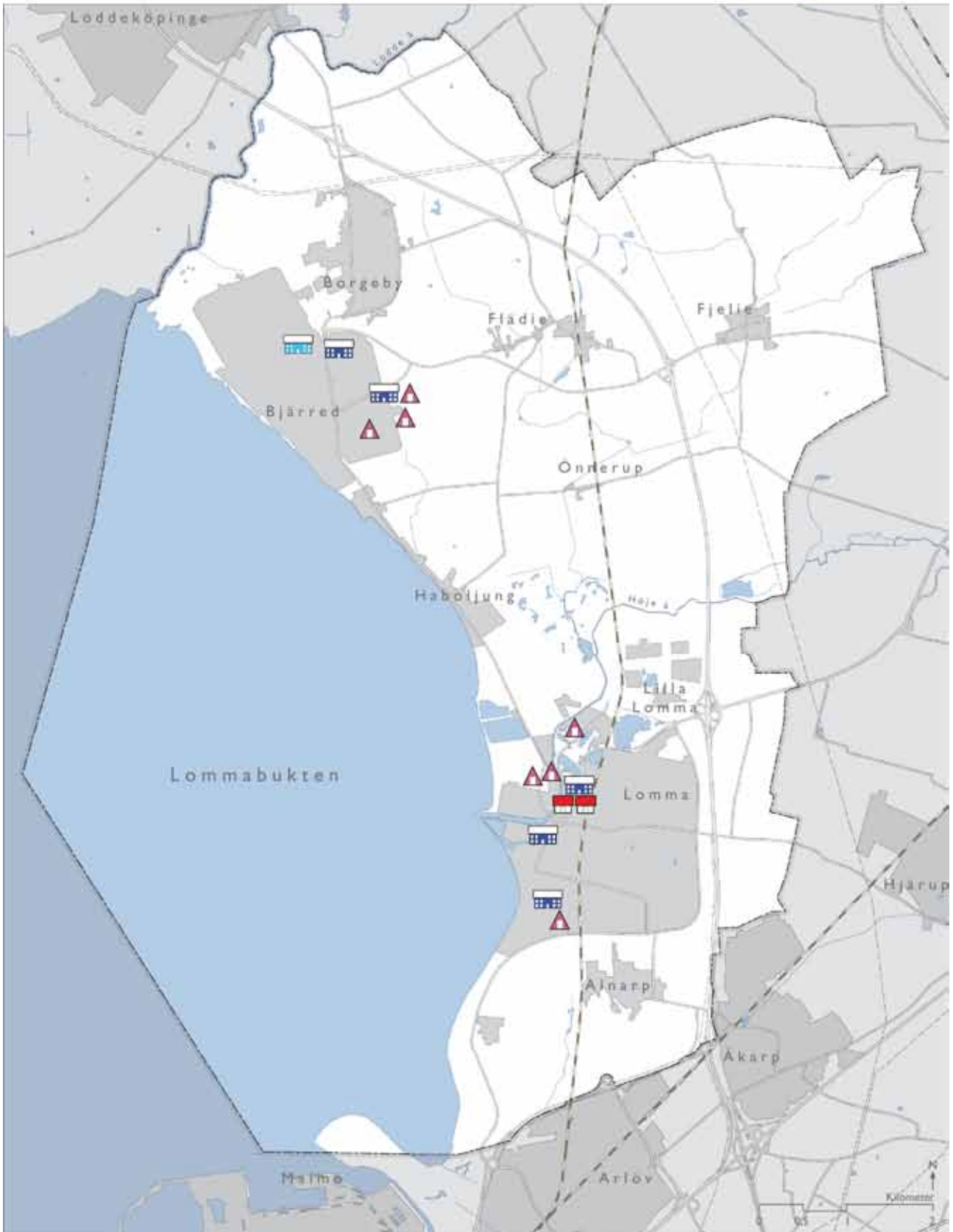
Offentlig service, befintliga verksamheter

- Kulturverksamhet
- Skola
- Daglig verksamhet LSS
- Social träffpunkt äldre
- Förskola
- Gruppbostad LSS
- Fritidsanläggning
- Särskilt boende

Offentlig service, framtida behov

- Förskola
- Gruppbostad LSS
- Skola
- Särskilt boende

närhet kommer också att uppföras för bland annat skolans behov. På sikt kan det också bli aktuellt med ytterligare en skola i Lomma tätort. Vinstorpskolan planeras att fortsätta att användas som skola till dess att skolkapaciteten byggts ut.

I norra kommundelen bedöms behov finnas av ytterligare platser i förskolan under de första åren av planperioden. Rutsborgskolan har utökats med lokaler för elever i grundskolans skolår 7-9. Den nya skoldelen har tagits i bruk under år 2006. Rutsborgskolans nya skoldel är byggd så att ytterligare utbyggnad medges när

behov uppkommer.

Under planperioden noteras en ökning i åldersgruppen 16-19 år. Den största ökningen i denna åldersgrupp antas ske under åren 2021-2030. Elever i gymnasieåldern har huvudsakligen sin skolgång i Lund respektive Malmö. Gymnasieskola i kommunen är för närvarande inte aktuell. Högre utbildning bedrivs vid Lantbruksuniversitetet i Alnarp.

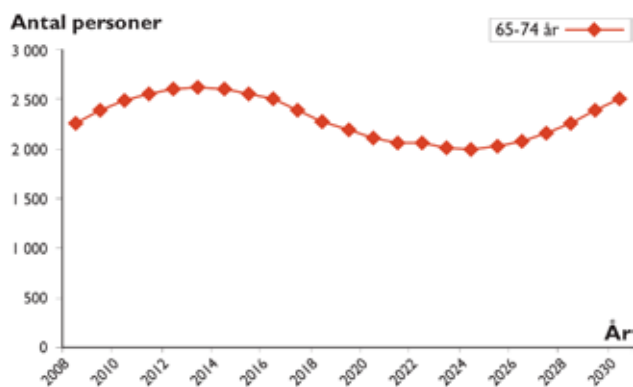
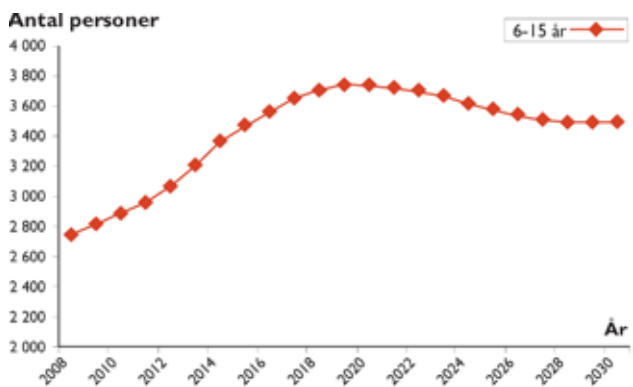
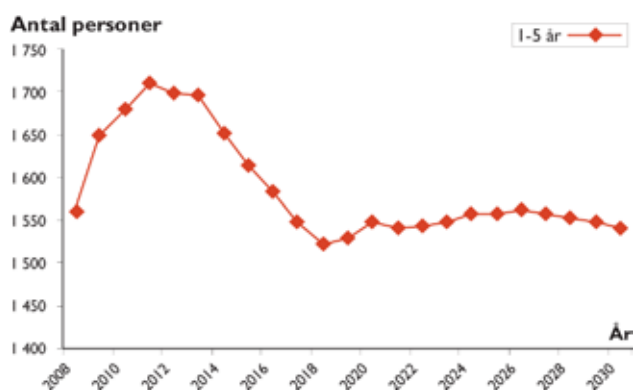
Utveckling inom socialtjänsten

Utifrån Socialtjänstlagen och Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har kommunen ansvar för verksamheter samt särskilt boende för äldre personer och personer med funktionshinder. Det kan handla om fysiska, psykiska, intellektuella och sociala funktionshinder. Socialförvaltningen upprättar ett särskilt bostads- och lokalförsörjningsprogram för verksamhetsområdet.

Det finns idag, år 2011, sammantaget 123 lägenheter i särskilt boende samt 10 lägenheter i gruppboende inom LSS-området. Ytterligare fem lägenheter i gruppboende är planerade till 2011. Socialförvaltningen har också tillgång till 32 lägenheter med stöd inom individ- och familjeomsorgen.

Enligt befolkningsprognosen är stora befolkningsökningar att vänta i de äldre befolkningsgrupperna. På lång sikt är det främst inom den äldsta gruppen, 85 år och äldre, som ökningarna väntas. Även i gruppen kommuninnevånare i åldern 75-84 år förväntas stora ökning motsvarande cirka 70 procent fram till år 2020 för att sedan minska något. Ibland dessa yngre-äldre är ökningen störst i den norra kommundelen, Bjärred.

I den äldsta gruppen, 85 år och äldre, väntas stora ökning fram till år 2020. Ökningen antas fortsätta även fram till år 2030, då ökningen av antalet kommuninnevånare i denna grupp motsvarar en total ökning med cirka 130 procent. Ökningen i gruppen äldre-äldre är till en början störst i den södra kommundelen, men jämnar ut sig i kommundelarna fram till år 2030.

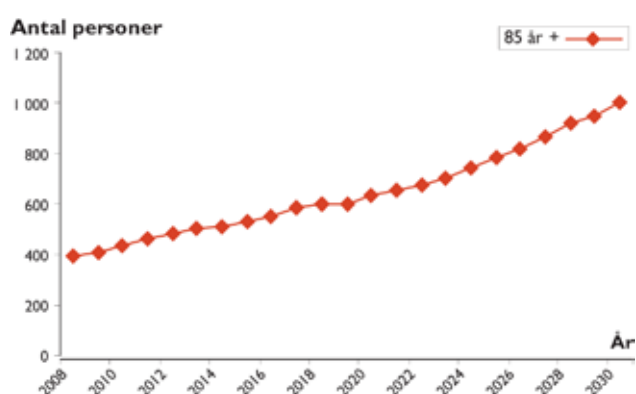
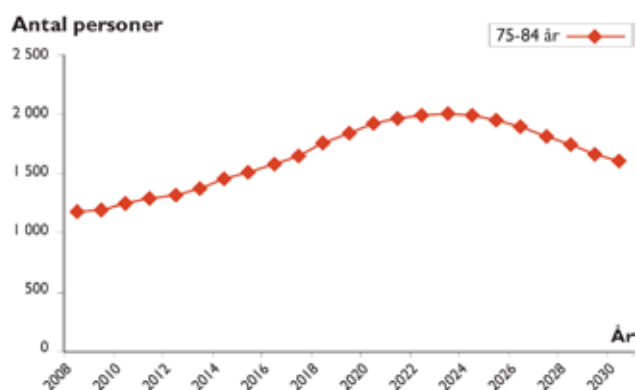

I dagsläget bor cirka 17 procent av kommunens invånare i åldersgruppen 85 år och äldre i särskilt boende. Med en ökande äldre befolkning i kommunen ökar behovet av särskilt boende, vård och omsorg och annan social service.

Ökningen av äldre kommuninnevånare ställer också krav på god tillgänglighet och väl utbyggd kollektivtrafik och samhällsservice i övrigt. En större folkmängd kommer också att ställa ökade krav inom handikappomsorgen på utveckling av boende och daglig verksamhet. För att tillgodose framtida behov av särskilt boende och verksamhetslokaler måste markbehovet för verksamhetsutveckling säkerställas.

Mark för kommunal service

Den förväntade befolkningsutvecklingen innebär utökat behov av mark för kommunal service. I södra kommundelen har följande områden bedömts lämpliga för förskola, skola respektive särskilt boende: området Pråmlyckan – Lindströms, markyta där Industrigatan mynnar ut i Strandvägen – före detta Statoil, Trädgårdsstaden, kvarvarande tomtmark vid Vega respektive Havsblick, Lomma idrottsplats samt området söder om Domherrevägen. I norra kommundelen föreslås markyta för kommunal service i Löddesnäsområdet, Bjarreds centrum – Statoil, östra delen av Bjarreds tätort, Ekehem samt i Alfredshällsområdet.

Kommunens ställningstaganden

- Med anledning av den förväntade befolkningsökningen måste mark för utbyggnad av omsorgs- och utbildningslokaler, särskilt boende och annan social service, reserveras i den översiktliga planeringen.
- Vid utveckling av nya bostadsområden ska behovet av mark för kommunal verksamhet bedömas.

Rekreation och fritid

I detta avsnitt redovisas viktiga områden för friluftsliv och hur de tillsammans med bostadsnära grönområden ingår i en grönstruktur.

Område för rekreation och fritid

Lödde å och dalgången

Lödde å är den sista delen av Kävlingeån, innan denna når Öresund. Lödde å är känd för sina bestånd av stora gäddor och abborrar, som fiskas framför allt i åns nedre delar. Längs ån finns en vegetationsbård som är viktig livsmiljö för både fisk- och fågelfaunan. Ån som är en del i riksintresse för naturvård är utpekad och prioriterad som nationellt och regionalt särskilt värdefullt vatten av Länsstyrelsen, Naturvårdsverket, Fiskeriverket och Riksantikvarieämbetet. Området är naturskönt och kan kompletteras med gång- och cykelvägar i sin yttre gräns. Löddeåns och Kävlingeåns dalgång är utpekad som ett viktigt område i Länsstyrelsens rapport om tätortsnära natur.

Löddesnäs

Strandpromenaden utmed Öresund som norrut övergår i ett naturreservat är ett uppskattat promenadstråk för många bjärredsbor. Den innehåller stora naturvärden och är ett viktigt friluftsstråk och ska därför bevaras som sådant.

Fritidsområde Borgeby

Idag finns inom området följande aktiviteter: Friluftsförbundet vilka arrenderar Otto Pers Gård, Lomma Bjärred Tennisklubb vilka bedriver tennisverksamhet i sin stora tennishall och fotbollsverksamhet (Bjärreds IF, Borgeby FK och FC Bukten) på idrottsplatsen med olika naturgräsplaner samt en konstgräsanläggning. En ny sporthall (20 x 40 meter) uppfördes inom området under 2010. Området är en samlingsplats för olika friluftslivs- och idrottsgrupper och har stor social betydelse. Cirkusar har möjlighet att på närliggande ytor ha föreställningar. Området mellan Otto Pers Gård och Borgeby IP, samt området öster om idrottsplatsen, reserveras för framtida fritidsändamål.

Domedejla mosse

Domedejla mosse är ett litet skogs- och våtmarksområde mellan Bjärreds samhälle och Borgeby. Området består av vildvuxen skog, manshöga örter och mindre vattensamlingar. I början av 1900-talet fanns här en liten grund sjö, som försvann när området dikades ut under 1930-talet. Markerna runt om var tidigare öppna ängs- och betesmarker. Längs gränsen mot åkermarken i väster finns resterna efter en forsythiaodling.

Haboområdet

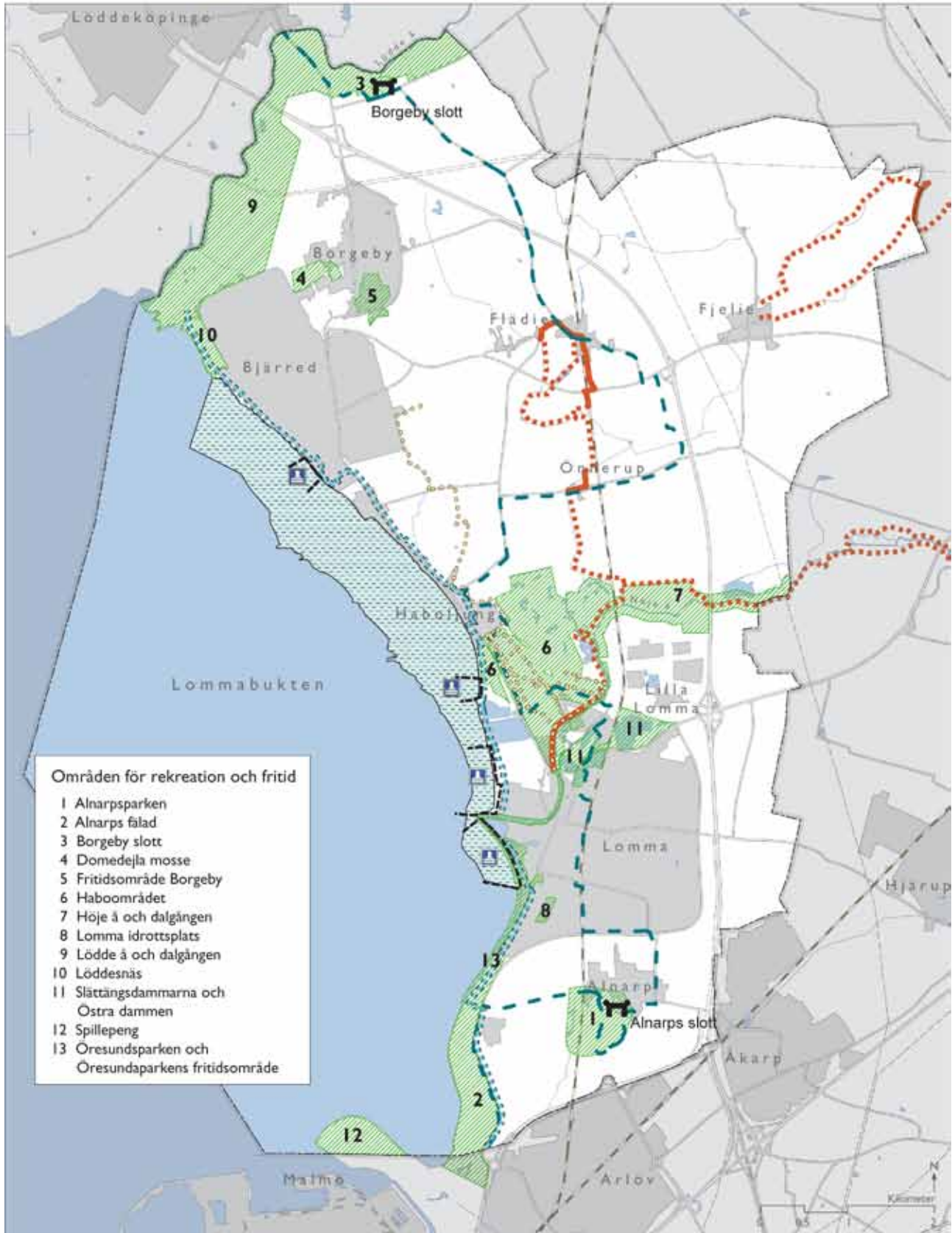
Huvuddelen av Haboområdet ligger mellan Södra Västkustvägen, Lerbäcksvägen, järnvägen och Höje å. Området väster om Södra Västkustvägen med Haboljungs camping, Alkärret, strandområdet ner till piren vid hamnutloppet räknas i vissa sammanhang som en del av Haboområdet.

Haboområdet erbjuder en mängd möjligheter till aktiviteter såsom ridning, hundsport, scouting, motionslöpning och golf. Vidare består området av Kyrkfuret och Haboljungs fure, vilka ger stora möjligheter för det rörliga friluftslivets olika uttryck. Habo gård finns här också som bland annat en plats för rekreation och rehabilitering. En utredning har slagit fast att Haboområdet ska fortsätta att utvecklas för fritid och rekreation, samt att målet är att här på sikt etablera en idrottsanläggning i den sydvästra delen av området för främst fotbollsändamål. I den sydligaste delen av området finns båtuppläggningsplats.

Höje å och dalgången

Höje å erbjuder goda rekreativsmöjligheter. Ån kan användas som kanotled om tillgängligheten ökar. En landskapsvårdplan har utarbetats för hela området på uppdrag av kommunstyrelserna i Lund, Staffanstorps och Lomma kommuner. Planen kommer att utgöra underlag för det fortsatta arbetet både med vattenkvalitetshöjande åtgärder och med rekreation. Se även Höjeåstråket längre fram i texten.

Slott	Strandstråket	Befintliga gångstigar (Höjeåstråket)
Ridvägar	Områden för rekreation och fritid	Föreslagna gångstigar (Höjeåstråket)
Badplats	Områden för bad och rekreation	Förslag till sträckning av Skåneleden

ten. Dalgången är utpekad som ett viktigt område i Länsstyrelsens rapport om tätortsnära natur.

Slättängsdammarna och Östra dammen

Naturreservaten Slättängsdammarna och Östra Dammen är viktiga tätortsnära natur- och kulturområden. I områdena finns goda möjligheter till rekreation med iordningställda stigar och rastplatser. Dammarna är fiskrika, och fiske är tillåtet i Östra Dammen samt i Slättängsdammen (den östligaste av dammarna i Slättängsområdet) om man innehar fiskekort. Framför allt Slättängsdammarna är ett viktigt utflyktsmål för skolor och förskolor som har möjlighet att använda det västra området som utomhusklassrum. I Stora Brohusdammen i reservatet Slättängsdammarna finns en hävningsbrygga för att man ska kunna titta på djur i vattnet.

Alnarps fälad

Alnarps fälad består av Tågarps hed och Alnarps ängar. Det är naturområden med stort ekologiskt och kulturhistoriskt värde. Området är naturreservat med beträdnadsförbud under häcknings-säsong och med beträdnadsförbud i vattnet året runt. Man kan eventuellt öka tillgängligheten något i en del av området under vissa delar av året. Detta måste i så fall ske i samarbete med Länsstyrelsen, SLU, kommunens naturskyddsförening och fågelskydd Spillepeng.

Alnarpsparken

I sin nuvarande form anlades Alnarpsparken 1878. Dessförinnan utgjordes den av en almskog. Parken fick sin karaktär av ”engelsk landskapspark”, ett uttryck som fortfarande är bestående i större delen av parken. Alnarpsparken är ett populärt utflyktsmål för såväl lommabor som utifrån kommande besökare. Förskolor, skolor och föreningar utnyttjar parken flitigt. Ur dendrologisk (dendrologi = läran om träd) synpunkt är den landets förnämsta. Utbudet av trädarter och sorter är imponerande stort, inte minst sedan det nya sortimentet av träd och buskar anlades i mitten av 70-talet. Alnarpsparken är också en uppskattad och viktig rekreations- och friluftsplats för många lommabor. Den uppfattas av de flesta som en ”riktig” park, det vill säga den har ett innehåll och en karaktär som återfinns i flera av våra större parker i landets tätorter. Området har

ett stort socialt värde för friluftaktiviteter. Parken tillhör staten och ingår i Sverige lantbruksuniversitetets (SLU) verksamhetsområde. Det är av mycket stort värde att den även i fortsättningen kan vara tillgänglig för allmänheten.

Spillepeng

Spillepengs fritidsområde kommer på sikt att bli ett viktigt tillskott av friluftsmark för Lomma kommun. I planerna för området ingår bland annat att skapa anläggningar för motion och rekreation. Området bedöms i framtiden som värdefullt för olika fritidsaktiviteter. Slutdatum för upphörandet med avfallsdeponeringen i området har senarelagts på grund av minskade deponimängder.

Borgeby slott

Förr var Borgeby slott en plats med både trädgård och park. Där fanns gångar längs ån med vackra platser att vila på. Platsen omfattas av riksintresset för både kulturvård och naturvård. Slottsparken ska vara öppen för allmänheten, med hänsyn taget till de kulturhistoriska sammanhangen och förutsättningar i relation till naturlivet. Att återställa stigar och återskapa en del av den stiliserade slottsträdgården är ett framtidsscenario. I parken finns också utrymme och förutsättningar för att i samarbete med skolorna utveckla en plats för naturpedagogik. Tillgängligheten till slottsområdet ska säkerställas genom att särskild hänsyn tas till platsen som ett framtida besöksmål, vilket påverkar utformningen av parkeringsmöjligheter, entréer och tillfartsvägar. Där förr den gamla Malmövägen gick, planeras en ny gång- och cykelväg som förbinder Norra Västkustvägen med Borgeby slott och park. Där kan också vandrare längs Skåneleden uppleva hur naturen och kulturlandskapet i långa tider varit sammanbundna. Där cykelvägen viker upp, mellan Hushållnings-sällskapet och slottet, viker troligen ett framtida promenadstråk till en gångbro över Lödde å ner. En bro där skulle utgöra en knutpunkt för förbindelser till gångstråk i slottsparken och bro över till Vikingatider samt färdvägen över ån för vandrare på både pilgrimsleden och en framtida Skåneled.

Bad och rörligt friluftsliv

Inför badsäsongen 2008 registrerade Lomma kommun fyra badplatser som EU-bad, Långa Bryggan i Bjärred, Haboljung, Norra badplatsen (Lomma camping) och Centrumbadet (T-bryggan). Motivet till att dessa blev EU-bad är att respektive bad har mer än 200 badande per dag i snitt under den definierade badsäsongen.

Bjärreds saltsjöbad

Bjärred har en historia som fashionabel badort för borgare från Lund från sekelskiftet 1900. I dag utnyttjas badplatsen i första hand av de boende i Bjärred och som sådan är den viktig. Karaktären av bad- och friluftsliv är tydlig med viktiga beståndsdelar som till exempel Långa bryggan, som har ett kulturhistoriskt värde. Idéer finns om att utveckla området i framtiden för rekreation och fritid.

Haboområdet, bad och camping

Området begränsas i söder av piren, i norr av bebyggelsen i Haboljung och i öster av Södra Västkustvägen mot Bjärred. Området erbjuder friluftsmöjligheter med bad och camping som viktiga aktiviteter. Lomma Norra camping har lagts ned under år 2008. Haboljung camping föreslås i detaljplanearbetet som pågår, ges möjlighet till viss utveckling av verksamheten. Utvecklingen av Haboljung camping ska ske i samklang med de natur- och friluftssintressen som finns i detta område. Den västra delen av Haboområdet, i sin helhet, erbjuder fina möjligheter till naturupplevelser. Tillgängligheten till strandområdet förbättras genom arbetet med Strandstråket.

Alkärret, som ligger i området, skyddas som naturområde som kommunalt naturreservat eller med annat skydd.

Öresundsparken, Öresundsparkens fritidsområde samt stranden norr därom

Öresundsparken och Öresundsparkens fritidsområde ligger söder om Lomma mellan stranden och Malmövägen. Området är en del av Lommas södra entré. Infarten är avstängd för biltrafik men bussar och cyklister anländer till orten söderifrån genom detta område. Öresundsparken ligger i den södra delen av området. Öresundsparkens fritidsområde ligger norr om Öresunds-

parken och var mellan 1950 och 1990 campingplats. När campingverksamheten lades ner blev det istället ett område för idrott och lek. I den södra delen ligger Blå caféet med minigolfbanor och uteservering. I norra delen finns parkering och bouleplaner och flera gångar med belysta stråk. Öresundsparkens fritidsområde används idag mest som strövområde och som en del av strandstråket. Närheten till havet, och revlarnas värde som fågelokal, är områdets största tillgång men även dess variation i växtlighet och struktur ger grunden till stort upplevelsevärde. De karaktärer som finns idag bör bevaras och förfinas. Områdets funktion som entré till Lomma bör förstärkas.

Norr om Öresundsparken och Öresundsparkens fritidsområde ligger Strandhusen och Strandparken. Området sträcker sig från bebyggelseranden vid Strandvägen i söder till dammarna vid Seglaregatans västra förlängning. Området är dessutom kuperat med kullar och åsar som förstärker inramningen av rummen. Bland kullarna finns en amfiteater och en mycket populär lekplats. Genom området går gång- och cykelvägar. Möjligheten att ta sig upp till Strandvägen finns på flera ställen. Tre dammar, förbundna med varandra skiljer bebyggelsen längs Höje å från Strandparken. På vintern används en av dammarna som skridskobana.

Närheten till bostadsbebyggelse gör området attraktivt. Här kan utvecklas möjligheter till eventuellt bad, motion, promenader med flera aktiviteter som passar det sjönära läget. En cykel- och promenadväg finns anlagd genom hela området från norr till söder och denna omfattas också av arbetet med Strandstråket – tillgängliggörande av kuststräckan - längs havet från norr till söder. Den norra delen av området med gräsytor, gång- och cykelvägar kan utvecklas ytterligare, kanske tillsammans med Folkets Hus och Dansrotundan till ett område med fler aktivitetsmöjligheter, bad och rekreation.

Vatten och strandsport

Våra vatten- och strandsporter har utvecklats under senare år och behovet av plats och utrymme för dessa är centralt om de ska kunna utvecklas i Lomma kommun. De nya sporterna/verksamhe-

terna som växer fram är bland annat olika typer av strandsporter och surfing. Dessa etablerar sig allt starkare i kommunen vid sidan om våra mer traditionella idrotter/verksamheter såsom exempelvis segling.

Rid- och cykelvägar

Nuvarande ridvägar

I Haboljungs fure, med utgångspunkt från områdets ridanläggning, finns ridstigar som genomkorsar furet. Ridstigarna knyter därefter an till Haboljung och förbi bebyggelsen och vidare norrut mot Bjärreds östra delar. Detta system av ridvägar behöver utvecklas då ridintresset är stort både i Lomma och Bjärred. Etablerandet av en ridklubb i Bjärred har också drivit på behovet av ytterligare ridvägar främst i den norra kommundelen.

Nuvarande cykelvägar

Cykelvägarna i kommunen utgör en viktig ingrediens till att underlätta för folkhälsan. Inom kommunen finns gång- och cykelbanor mellan tätorterna Lomma och Bjärred. På delar av denna sträcka finns ny gång- och cykelväg. Från Bjärred går en gång- och cykelbana till Lund via Flädie och Fjellie, och en annan till Löddeköpinge via Borgeby. Söderut från Lomma går en gång- och cykelbana längs kusten till Malmö via Arlov och en annan via Alnarp till Arlov. Från Lomma finns även gång- och cykelbanor österut till Lund via Värpinge, till Hjärup och till Åkarp via Alnarp.

Kopplingen mellan rid- och cykelvägar

När nya cykelvägar anläggs så bör dessa vara bredare än ”normalt” för att möjliggöra även ridning vid sidan av cykelbanan. Den bredare ”cykelvägen” bör ha olika underlag för de olika nyttjarna.

Gröna stråk och beträdor

Stommen i denna grönstruktur utgörs av strandzonen samt Lödde å och Höje å med dalgångar. I landskapet mellan dessa kan man binda samman grönstrukturen med så kallade beträdor (tillfälliga gräsremсор i åkerlandskapet som får beträdas av allmänheten). Här finns också stora möjligheter att samordna åtgärder mot översvämningar och vattenkvalitetshöjande åtgärder med

rekreationsintressen och åtgärder för att gynna biologisk mångfald. Åtgärder för att förbättra och utveckla gröna stråk i kommunen förutsätter ett intresse från markägare och en samsyn kring hur landskap och produktionsmål kan gynnas av effekterna av dessa åtgärder.

Strandstråket

Lomma kommun arbetar med att utveckla ett strandstråk längs hela kusten från fritidsområdet Spillepeng i söder till Lödde å i norr. Syftet är främst att öka tillgängligheten till det kustnära området och att bland annat skapa promenadmöjligheter längs hela sträckan. Strandstråket är utpekad som ett viktigt rekreativt område i Länsstyrelsens rapport om tätortsnära natur.

Höjeåstråket

I den gällande landskapsvårdsplanen för Höje å är fem stråk eller beträdor föreslagna i kommunen, längs såväl Höje ås huvudfåra som längs Önnerupsbäcken. Från Fjellie by till Fels mosse, Lomma-Värpinge, Flädie-Önnerup-Habo, före detta Flädie tegelbruk och banvall, samt Flädie längs med väg 16. En del av sträckan vid Habo dammar kommer att ha en utformning med hög tillgänglighet. En del statliga medel har erhållits för att skapa delar av detta stråk. Det långsiktiga målet för Höjeåstråket är att man ska kunna vandra hela vägen från Lomma till Härkeberga i Lunds kommun.

Skåneleden

Skåneleden omfattar mer än 100 mil av vandringsleder. Fem leder länkas samman i ett ledsystem över en stor del av Skåne. Längs västkusten arbetar nu kommuner från Höganäs i norr till Malmö i söder med att skapa en ny led i väster, Öresundsleden. I Lomma kommun är sträckningen tänkt att ansluta från Kävlinge kommun i norr vid Löddeköpinge, passera Borgeby slott och slottspark, och sedan via slättlandskapet nå Haboljung, Slättängsdammarna och Alnarpsparken för att slutligen ansluta till Burlövs kommuns sträckning vid Tågarps hed i söder. För att inte enbart behöva gå på allmänna vägar ute i slättlandskapet krävs att markägare är villiga att ställa upp med sina privata markvägar eller beträdor.

Anläggningar för rekreation och fritid

Större idrottsanläggningar

Större framtida idrottsanläggningar avses i första hand lokaliseras till Haboområdet öster om Väst-kustvägen och Fritidsområde Borgeby. Vad gäller Haboområdet har en utredning fastslagit att detta område på sikt ytterligare ska utvecklas med nya fritidsanläggningar, såsom fotbollsplaner.

Lomma idrottsplats har rustats upp för fotbollsändamål genom exempelvis anläggande av en konstgräsplan. Här finns för övrigt klubbhus, omklädningslokaler, grus- och gräsplaner samt faciliteter för friidrott. På lång sikt, 10 år eller mera, kan fotbollsverksamheten komma att flytta över till Haboområdet.

Fritidsområde Borgeby utvecklas genom bland annat det nyanlagda konstgräset och den idrotts-hall som uppfördes under 2010. Vidare finns idéer om området direkt öster om idrottsplatsen men också förbindelser till exempelvis Dome-dejla mosse.

Haboområdet föreslås också ses i ett större perspektiv när det gäller utvecklingen av detsamma. En möjlig omfördelning av ”aktivitetsytorna” till förmån för ett eventuellt framtida mer samman-hållet idrotts- och fritidsområde diskuteras.

För båda Haboområdet och Borgebyområdet finns diskussioner kring rena aktivitetsytor men också kopplingar till naturområden förbundna med olika spår/leder etc.

Större idrottshallar

Kommunens större idrottshallar, Pilängshallarna, Bjärehovshallen och Rutsborgshallen, fyller en

viktig funktion för skola och föreningsliv. Hallarnas placering i anslutning till skolområdena gör dem lättanvända för skolans räkning och fungerar bra även för föreningslivet. Hallarnas användning kvälls- och helgtid är mycket omfattande och ett stort antal olika aktiviteter utövas där. Framst är det det organiserade föreningslivet som får tillgång till de stora idrottshallarna för träning och arrangemang/matcher. Framtidens stora idrottshallar kan med fördel lokaliseras till ett skolområde då effektivt nyttjande både dagtid och kvällstid är att föredra. I Lomma tätort i direkt anslutning till Pilängshallarna finns kommunens simhall, som också bör ha utvecklings-möjligheter

Mindre idrottshallar, mindre idrottsplatser

Kommunens mindre idrottshallar är belägna vid Alfredshällskolan, Vinstorpskolan, Karstorpskolan och Löddesnässkolan. De mindre idrottsanläggningarna kan sägas utgöras av Pilängsom-rådets fotbollsplan och tillhörande gräsytor samt de anordningar som finns där för friidrottsän-damål exempelvis löparbanor, Karstorpskolans gräsplan och ”friidrottsanläggning”, Bjärehovskolans skolidrottsplats samt Löddesnässkolans skolidrottsplats. Dessa anläggningar används av skola, fritids och föreningsliv i stor utsträck-ning. Deras placering i närheten av skolmiljöer gör dem användbara för dessa olika grupper på ett enkelt sätt. Idrottsanläggningarna utomhus används under perioden april – oktober och de mindre idrottshallarna främst september – maj. Båda anläggningstyperna är viktiga för det orga-niserade föreningslivet. När det gäller de mindre idrottshallarna så är dessa också till en del ut-nyttjade av privatpersoner och andra hyresgäster.

Framtidens diskussioner om de mindre idrotts-hallarnas och de mindre idrottsplatsernas ut-

Bryggan i Haboljung.

formning och placering är viktig för det organiserade fritidslivet men också för spontana eller nya fritidsaktivitetens framväxt.

Bollplaner, gräsytor och större lekplatser

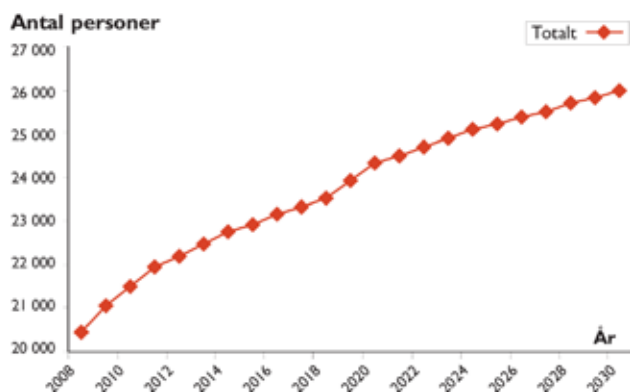
Aktivitetsytor i form av bollplaner, gräsytor och liknande finns ofta i boendemiljön. Deras placering och utformning utgår ofta inte från det organiserade föreningslivets behov och behöver inte heller så göra.

Tillgänglighet

Kommunen kännetecknas av ett aktivt fritidsliv. Detta medför förväntningar på möjlighet till friluftsliv och rekreation. Fritids-, idrotts- och rekreationsanläggningar behöver därför vara tillgängliga för alla oavsett ålder eller eventuell funktionsnedsättning.

Totalt antas befolkning öka från 20 500 år 2008 till 26 000 år 2030 det vill säga med cirka 5 500 personer under hela prognosperioden. Prognosen visar störst ökning i södra kommundelen, +4 000, medan prognosen för norra kommundelen visar en ökning med drygt 1 500 personer.

Den ökade folkmängden innebär att hänsyn behöver tas i den översiktliga planeringen för att tillgodose och säkerställa markbehovet för framtida behov av utbyggnad av fritids- och rekreationsanläggningar.

Antagen ökning av kommunens totala befolkning.

Kommunens ställningstaganden

- Kommunen ska medverka till att markområden för rekreation och naturupplevelser inom och i anslutning till tätorterna utökas.
- Haboområdet ska fortsätta att utvecklas för fritids- och rekreationsändamål.
- Möjligheterna att anlägga rekreationsstråk genom det öppna jordbrukslandskapet ska tillvaratas i den mån detta inte står i konflikt med djur- och växtliv.
- Kommunen ska verka för att vattenkvaliteten i vattendragen och havet höjs till en sådan nivå att allt bad kan ske i vatten som har godtagbar kvalitet och att stränderna håller hög standard.
- Arbetet med strandstråksvisionen ska fortsätta.
- Ytor för fritid och rekreation ska etableras så att det både finns aktivitetsytor i invånarnas närområden och större anläggningar.
- Goda och säkra kommunikationer ska skapas mellan olika aktivitetsområden.
- Fritids-, idrotts- och rekreationsanläggningar ska vara tillgängliga för kommuninvånarnas behov.
- Framtida fritidsanläggningars och verksamhetsytors behov av mark ska tillgodoses och säkerställas i planeringen.
- Kommunen ska arbeta för att Skåneleden går genom Lomma kommun.
- Öresundsparkens fritidsområde ska ytterligare studeras med särskild utgångspunkt i den genomförda studien: Lomma Södra Strand; ”Idéer för framtida markanvändning”.

Kommunikationer

De allra flesta är idag beroende av bra kommunikationer i sin vardag. I detta avsnitt redovisas frågor som rör vägar och järnvägar, flyg, sjöfart och kollektivtrafik.

Översiktsplanen ska bidra till att skapa ett mera miljöanpassat och trafiksäkert transportsystem i kommunen och regionen, vilket dessutom är tillgängligt för huvuddelen av kommunens befolkning. Kommunens policy i trafikarbetet ska ges en positiv generös inriktning där anvisningar, hänvisningar och rekommendationer prioriteras före förbud, restriktioner och hinder för att medverka till utveckling av mer ansvarskännande, lojala trafikanter. Det som kommunen önskar göra när det gäller infrastruktur hänger nära ihop med de investeringar som görs från statligt håll.

Den 1 april 2010 bildades Trafikverket. Trafikverket är en sammanslagning av Banverket, Vägverket och delar av Sjöfartsverket samt ytterligare några myndigheter. Verket ansvarar för långsiktig planering av transportsystemet för vägtrafik, järnvägstrafik, sjöfart och luftfart. Trafikverket bygger, driver och underhåller de statliga vägarna och järnvägarna. Våren 2010 fastställde regeringen den nationella planen för transportsystemet 2010-2021.

Järnvägar

Lommabanan

Lommabanan som går genom Lomma kommun är utpekad som riksintresse och trafikeras idag endast av godstrafik. Trafikverket har ansvar för Lommabanan. Enligt det avtal som skrevs 1996 mellan Lomma kommun och dåvarande Malmöhus Trafik skulle persontåg trafikera Lommabanan redan 1998 men datumet för detta har flyttats fram. Lommabanan finns inte med i den nya infrastrukturplanen för åren 2010-2021 och trafikstarten kommer som det ser ut nu inte att kunna ske förrän efter 2021. Banverket har genomfört flera utredningar av sträckan Arlov – Lomma – Kävlinge och för Lomma kommun är införandet av persontåg på Lommabanan mycket viktigt. Kommunen planerar för stationer i Alnarp,

Lomma och Flädie och persontågstrafik skulle innebära stora förbättringar i möjligheten att resa kollektivt till och från kommunen.

Yttre godsspår

Prognoserna för godstransporter på Lommabanan visar på en ökning av trafik och eftersom järnvägen går rakt genom samhället vill Lomma kommun att godstrafiken lyfts bort från Lommabanan för att istället trafikera ett önskat yttre godsspår. Detta både på grund av bullerstörning från tågen och av säkerhetsrisker vid järnvägs korsningar samt vid transporter av farligt gods. Ett särskilt spår för godstrafiken utanför tätorterna har länge förordats av flera kommuner i sydvästra Skåne och Lomma kommun reserverar mark för ett yttre godsspår i översiktsplanen.

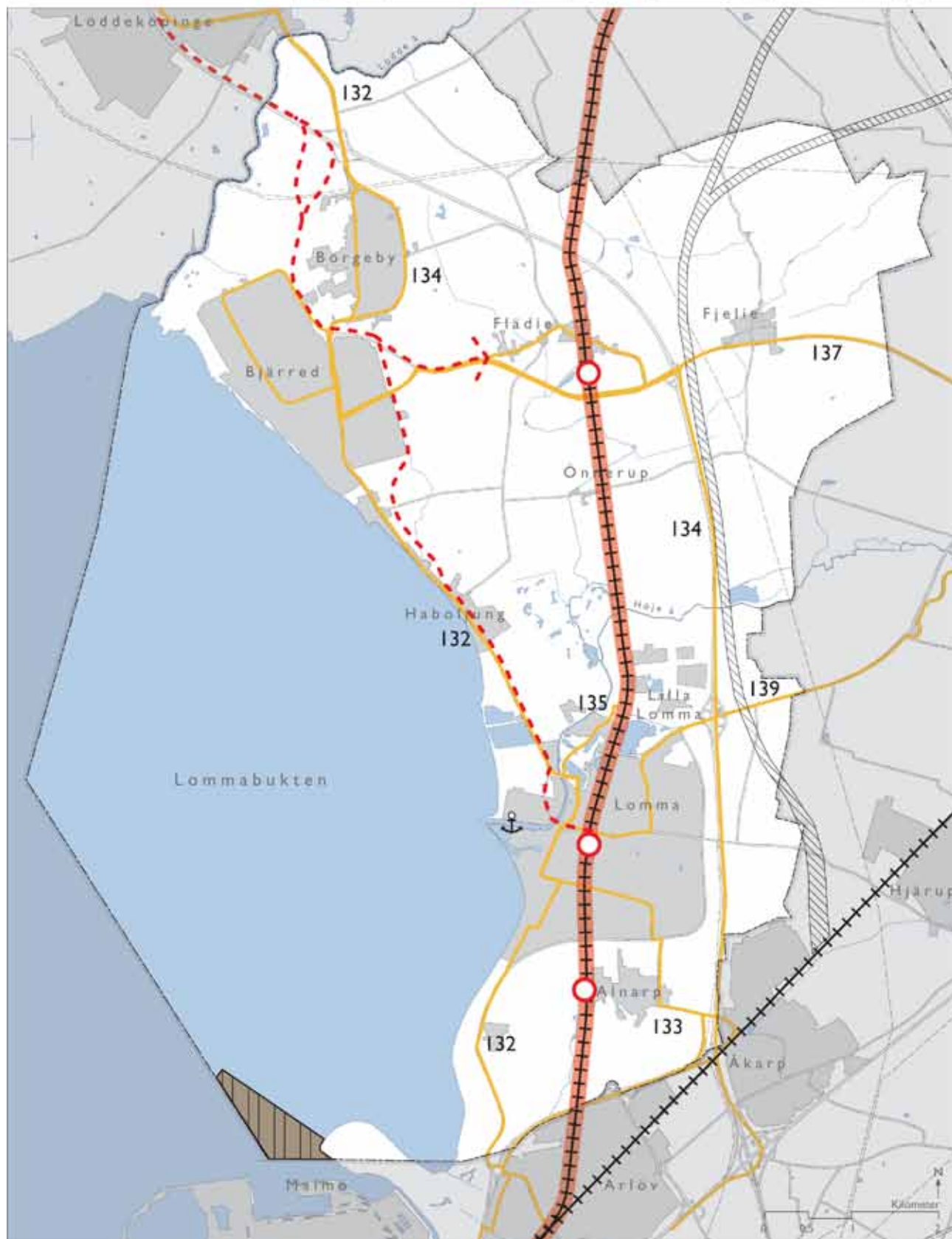
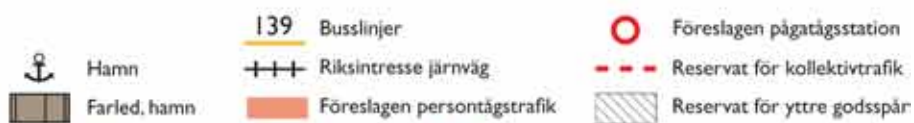
Vägar

Huvudvägnätet i Lomma kommun består av vägar i tätorterna Lomma och Bjärred-Borgeby samt förbindande stråk mellan tätorterna och till angränsande orter. Genom hela kommunen går motorvägen E6 som även är klassad som riksintresse. Motorvägen är idag hårt belastad både av personbilar men framförallt av gods som transporteras på lastbilar. Per dygn (2006) passerar 41 780 fordon varav 5 840 är lastbilar. Trafikverket bedömer att om den historiska trafikutvecklingen fortsätter, kommer kapacitetsförstärkande åtgärder att behöva genomföras på delar av väg E6 Malmö – Helsingborg. Olika alternativ utreds. Kommunen arbetar också efter de kvalitetsmål och riktlinjer som anges i ”Kvalitetsprogrammet för Yttre Ringvägens närområde”.

Ny trafikplats i Lomma

Lomma kommun har länge arbetat för att få en ny trafikplats på E6:an mellan Lomma och Åkarp eller i Vinstorpsvägens förlängning i Lomma tätort. En ny trafikplats skulle förbättra trafiksituationen inne i orten och även ge bättre

Kommunikationer - järnväg, kollektivtrafik och sjöfart

Kommunikationer - vägar och cykelstråk

- Ombyggnad av trafikplats
- Riksinträsse väg
- Föreslagen trafikplats
- - - Ombyggnad av väg
- Föreslagen väg
- - - Regionala GC-stråk

förutsättningar för kollektivtrafiken att snabbt komma fram. Ur trafikflödessynpunkt är det sydliga läget är att föredra, eftersom det norra skulle skapa alltför mycket genomfartstrafik inne i orten. Trafikplatsen bör placeras så att en gång- och cykelväg kan byggas under motorvägen. Det är också viktigt att trafikplatsen dimensioneras och utformas så att kollektivtrafiken lätt kan passera. Trafikplatsen är en förutsättning för att skapa ett bra kollektivstråk med buss längs Lommabukten.

Fler utfarter mot Malmövägen

Lomma kommun är beredd att i en utredning pröva fler anslutningar till Malmövägen söder om samhället för att minska genomfartstrafiken på Karstorpsvägen och ge möjlighet för boende i området att komma ut på Malmövägen utan att köra längre sträckor inne i Lomma. Denna utredning görs när beslutet om trafikplats Lomma är fattat.

Utredning om ny väg E6-E22

Tillsammans med grannkommunerna Staffanstorp och Burlöv kommer Lomma kommun att fortsätta utreda en ny koppling mellan väg E6 och E22. En sådan väg skulle förbättra tillgängligheten till E22 för boende i såväl Lomma som Hjärup och Åkarp. Vägen skulle vara en statlig väg där ansvaret ligger hos Trafikverket. Förutsättningen är att den nya trafikplatsen i södra Lomma blir byggd.

Ombyggnad väg 913-16

Sträckan Bjärred-Lund, väg 913/16, och trafikplats Flädie har utretts av Trafikverket och en ombyggnad ska göras i syfte att förbättra standarden och säkerheten. Det alternativ som valdes innebär en utbyggnad av väg 16 (trafikplats Flädie-Lund) till smal fyrfältsväg med mitträcke. Trafikplats Flädie byggs om med ny bro över E6 och cirkulationsplats. Den befintliga pendelparkeringen flyttas till västra sidan om E6:an och planer finns på att förbereda för ett framtida tankställe på platsen. Byggstart av väg 16 är planerad till tidigast år 2015. För väg 913 (Bjärredtrafikplats Flädie) har en flytt av vägsträckningen norrut utretts. Där vägen då kommer att korsa järnvägen planeras för en planskild korsning och en pågatågsstation. Beslut kommer att tas när planerna för järnvägen och station vid Flädie är klara.

Ny koppling Borgeby – Bjärred

På sikt vill kommunen möjliggöra för en ny väg mellan Bjärred och Borgeby. En sådan tvärförbindelse skulle kunna anläggas när Borgeby är fullt utbyggt för att minska trafikbelastningen inne i Bjärred. Vägen är tänkt att koppla Österleden till Lundavägen. Borgebyborna kan på så sätt lättare ta sig mot både Lund och Lomma utan att köra igenom Bjärred.

Gång- och cykeltrafik

Ett ökat cyklande innebär både en hälsovinst för den enskilda människan och en miljöförbättring i samhället om man genom ökat cyklande kan minska biltrafiken. Gång- och cykelvägnätet i kommunen ska successivt byggas ut för att öka trafiksäkerheten och förbättra tillgängligheten för alla grupper. Inom kommunen finns gång- och cykelbanor mellan tätorterna Lomma och Bjärred. På delar av denna sträcka finns ny gång- och cykelväg. Från Bjärred går en gång- och cykelbana till Lund via Flädie och Fjellie. Söderut från Lomma går en gång- och cykelbana till Malmö via Arlov och en annan via Alnarp till Åkarp. Från Lomma finns även en gång- och cykelbana till Lund via Värpinge, samt en länk till Hjärup. Det är viktigt att den som cyklar upplever att det är lätt och enkelt att ta sig fram. Bra skyltning och markering på vägen krävs. En utredning pågår om en ombyggnad av cykelbanan mellan Bjärred och Flädie by.

Kollektivtrafik

Kommunen ska aktivt delta i arbetet med att utveckla den regionala trafiken. Nya alternativa kollektivtrafiklösningar, tekniska eller nya systemlösningar, ska stödjas. Dessutom ska möjligheterna att utvidga kollektivtrafiknätet, både det väg- som spårburna, tillvaratas. Vid behov ska även pendelparkeringar anläggas vid tåghållplatser, större busstationer och motorvägspåfarter.

Lomma kommun trafikeras idag av Skånetrafikens regionbussar som till en mindre del även fungerar som lokaltrafik inne i Lomma och Bjärred. Tillsammans med Skånetrafiken arbetar kommunen för att få till stånd ett högklassigt busstråk längs med kusten. Ett sådant stråk skulle få pendelstatus med både tätare avgångar,

snabbare körväg och hög standard på bussarna. Tillsammans med Skånetrafiken tittar kommunen på möjligheten att bygga en bussgata i nordvästra Borgeby för att understödja busstråket. Kommunen önskar utbyggd helgtrafik och tätare turer på linje 133 som trafikerar Lomma – Alnarp – Malmö. Arbete pågår också med linje 137 som trafikerar sträckan Bjärred – Flädie – Lund. I och med den planerade flytten av väg 913 och 16 söder om Flädie kommer en framtida pågatågsstation att anläggas där vägen korsar järnvägen. Fram tills att vägen byggs om så att den också blir säkrare för gång- och cykeltrafikanter, eller att busshållplatserna flyttas närmare byn menar kommunen att det finns behov av att några turer om dygnet fortsatt går genom Flädie.

Kommunen planerar och arbetar aktivt för att få i gång persontågstrafik på Lommabanan. Med tågförbindelser både till Malmö i söder och Helsingborg i norr kan fler personer än i dag tänkas resa kollektivt både till arbete men även på fritiden. Pågatågsstationer planeras i Alnarp, Lomma och Flädie by. Kommunen ska arbeta för att stationsområdet i Lomma utvecklas till ett resecentrum som besöks av människor med olika ärenden och inte bara för resande.

Lätt spårtrafik

I den fördjupade översiktsplanen för Kustzonen som antogs 2006 planeras för en framtida lätt spårtrafik mellan Lomma och Bjärred med uppehåll i Haboljung. Kommunen delar en långsiktig vision med andra kommuner om ett stråk som sträcker sig från Malmö i söder till Höganäs i norr. Längs detta stråk skulle spårvagnar gå både på befintlig järnväg men också på nylagd spårväg mellan och inne i orterna för att fånga upp ett så stort resandeunderlag som möjligt. Lomma kommun reserverar därför mark längs kusten och arbetar nu med detaljplaner för området. I ett ännu längre perspektiv kan spårtrafik mellan Bjärred och Lund bli aktuellt och även från Lomma via Hjärup till Lund. Beroende på den tekniska utvecklingen kan annan teknisk lösning komma i fråga för reservatet.

Flyg och sjöfart

Den största internationella flygplatsen i regionen är Köpenhamns flygplats Kastrup. Att ta sig dit från Lomma kommun är enkelt både med bil eller kollektivt med tåg från Lund eller Malmö. Lomma kommun berörs även av Kastrup i och med att ett av inflygningsstråken går över den norra delen av kommunen.

I Lomma tätort finns en hamn som numera endast används för fritidsbåtar och fiskebåtar. Hamnen ägs av Lomma kommun och är en positiv tillgång för orten. Hamnen innehåller cirka 750 platser för fritidsbåtar. Som fiskehamn är Lomma hamn en av 36 hamnar i Sverige där landningar som överstiger 750 kg torsk från Östersjön får göras. Sjöfarten i Öresund utanför kommunen är mycket omfattande och här sker ofta transporter av farligt gods. Oljeutsläpp och andra olyckor till sjöss är något som kan påverka kommunen.

Trafiksäkerhetsplan

Trafiksäkerhetsplanen för Lomma kommun har omarbetats och Åtgärdsprogram II antogs under 2009.

Kommunens ställningstaganden

- Persontågstrafik på Lommabanan ska införas.
- Ny cykelväg till Flädie by ska anläggas längs väg 913.
- Förflyttningar på gång- och cykelvägar genom och inom kommunen ska vara säkra och ändamålsenliga.
- Kommunen ska arbeta för ett yttre godsspår.
- Kommunen ska medverka till att säkra framtida utbyggnadsmöjligheter för lätt spårtrafik, eller annan teknisk lösning, i första hand från Lomma längs kusten till Bjärred och Borgeby, samt vidare norrut.
- På längre sikt kan även spårväg från Lomma till Lund via Hjärup och mellan Bjärred och Lund vara aktuell.
- Kommunen ska arbeta för att persontågen på Lommabanan även trafikerar Citytunneln i Malmö.
- Kommunen ska arbeta för att stationsområdet i Lomma tätort på sikt utvecklas till ett resecentrum.
- En utbyggnad av E6 bör ske först efter noggranna överväganden med hänsyn till klimatpåverkan, ingrepp i landskapet, buller samt andra satsningar på kollektivtrafik.
- Ny trafikplats vid E6 ska anläggas vid södra delen av Lomma tätort.
- När beslut fattats om att anlägga ny trafikplats vid södra delen av Lomma ska kommunen pröva möjligheten att öppna nya utfarter mot Malmövägen.
- Trafikplats Flädie bör byggas om för att bli mer trafiksäker. Detta görs lämpligen i samband med ombyggnaden av väg 913 förbi Flädie by.
- Kommunen ska tillsammans med grannkommunerna Burlöv och Staffanstorp samt Trafikverket fortsätta att utreda förutsättningarna för ny väg mellan E6 och E22.

Teknisk försörjning

Detta avsnitt beskriver övergripande kommunens tekniska försörjning så som vattenförsörjning, kraft- och energidistribution, avfallshantering och IT-struktur.

Översiktsplanen ska medverka till att kommunens invånare, i kommunen verksamma företag och institutioner samt kommunala förvaltningar kan tillförsäkras en god teknisk service. Planen ska vidare stödja en successiv övergång till ett samhälle som baserar sin energianvändning på förnyelsebara energikällor. Enligt energiplanen ska kommunen medverka till en minskad energiförbrukning.

Dricksvatten

Sydvatten svarar för Lomma kommuns dricksvattenförsörjning. Inpumpningen sker i tre punkter, Lomma, Bjärred och Fjellie. Därtill finns en reservledning från Burlöv-Malmö. Ledningsnäten är sammankopplade för att möjliggöra alternativa leveransvägar. Totalt levererar Sydvatten cirka 1,5 miljoner kubikmeter per år till kommunen. Inom kommunen finns ingen egen dricksvattenproduktion. I kommunen saknar runt 30 hushåll kommunalt vatten, men ambitionen är att fler ansluter sig till det kommunala nätet.

Det finns två mindre reservvattentäkter för krigsliknande förhållande. Inom kommunen finns även en reservvattenanläggning som tillhör Lunds kommun. Samtliga reservvattentäkter planeras att övertas av Sydvatten.

Spillvatten

Borgeby avloppsreningsverk renar avloppsvattnet från Bjärred, Flädie, Fjellie, Önnerup och den omkringliggande landsbygden. Avloppsvattnet från Lomma, Haboljung, Alnarp och landsbygden i den södra kommundelen pumpas till Sjölanda avloppsreningsverk i Malmö. Lomma kommun är en flack kustkommun vilket innebär ett stort antal pumpningar av avloppet. Utbyggnad av avloppsförsörjningen för landsbygden pågår.

Dagvatten

Mottagarna av dagvatten i kommunen är Höje å, Lödde å och Öresund. Största belastningen och påverkan inom kommunen är från Höje å. Utjämning av flödena eftersträvas så nära källa som möjligt. Havets nivåvariationer påverkar dagvattensystemen, som säkras genom backventiler vid utloppen. Åtgärder mot klimatpåverkan är viktiga. Lomma påverkas av både havets nivåer och inlandets flöden.

IT-infrastruktur

Kommunens infrastruktur inom IT består av ett fibernät och lokala bredbandsnät så kallade LAN i de olika byggnaderna vilka ansluter alla kommunens verksamheter. Nätet används enbart för kommunens egna verksamheter och förser omkring 900 datorer med kommunikationslösningar och verksamhetssystem. Kommunen arbetar i nära samarbete med olika organisationer, såsom Sambruk, för att dra nytta av gemensamma lösningar för att utveckla kommunen.

I IT-infrastrukturplanen beskrivs Lomma kommuns vision om vilka möjligheter som bör finnas för företag, hushåll, och offentlig verksamhet att utnyttja kommunikationstekniken via bredband i kommunen inom överskådlig framtid. Kommunen agerar i nära samarbete med de intressenter som arbetar direkt med frågan såsom Region Skåne, Kommunförbundet Skåne, Sveriges Kommuner och Landsting och Skånet AB som administrerar BAS-projektet.

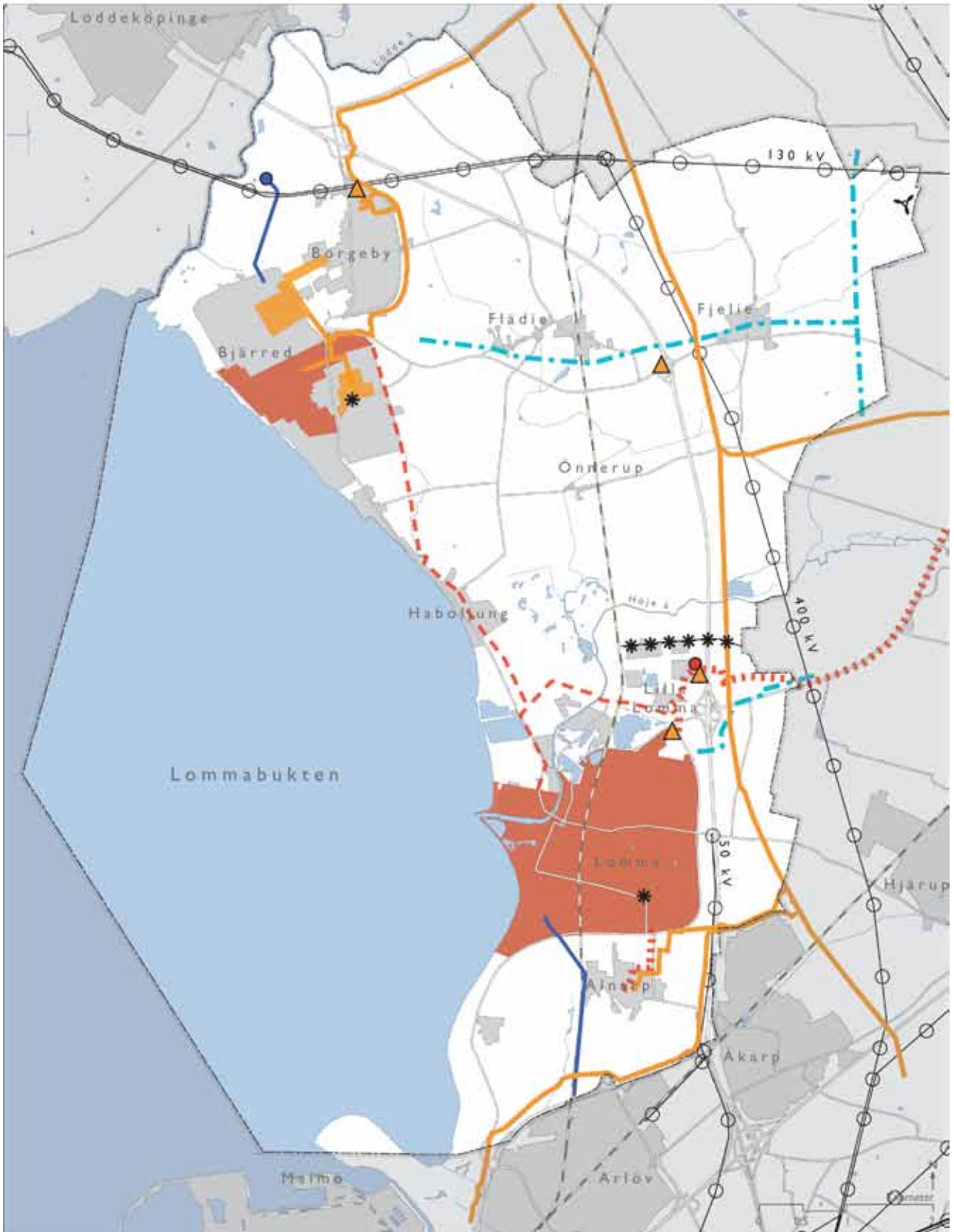
Elförsörjning

Två energibolag äger elnätet inom Lomma kommun; Lunds Energi och E.ON. E.ON äger nätet som innefattar tätorterna Borgeby och norra delen av Bjärred samt området Alnarp.

Teknisk försörjning

● Kraftvärmeverk	○ Kraftledning	▲ Plats lämplig för fordongas	⋯ Fjärrvärmeledning
● Reningsverk	⋯ Huvudledning vatten	— Gasledning	- - - Reservat för Fjärrvärmeledning
✶ Befintligt vindkraftverk	— Huvudledning spillvatten	■ Gas befintligt område	■ Fjärrvärme befintligt område
✶ Reservvattentäkter			

Lunds Energi äger nätet i övriga delar av kommunen. Avregleringen av elmarknaden har medfört att kommunens medborgare fritt kan välja elleverantör. Detta gör att, teoretiskt, över 100 elleverantör kan komma i fråga som aktörer inom kommunen.

Geotermi - Alnarpsströmmen

Tekniska nämnden har genom energiplanen fått i uppdrag att se till att det så långt som möjligt används miljöanpassade värmesystem vid nybyggnation i de fall kommunen äger marken eller har sålt den till annan part. Målet är att elförbrukningen i kommunens byggnadsbestånd ska minska med fem procent mellan år 2008 och år 2012.

I samband med nybyggnationen av Lomma centrum och Hamntorget har Lomma kommun och Midroc Project Development AB ingått ett avtal för att på ett miljövänligt och energieffektivt sätt, genomföra ett projekt för att utvinna energi från grundvattnet i Alnarpsströmmen. Redan idag utvinns värme och kyla för byggnader på kommunens fastigheter från Alnarpsströmmen, och avsikten är att detta ska utvidgas till att även omfatta Midrocs kommande byggnader i Lomma centrum.

Fjärrvärme

Fjärrvärmenätet ägs och förvaltas av Lunds Energi AB, se karta. Bolaget ägs gemensamt av kommunerna Lomma, Lund, Eslöv och Hörby. Kraftvärmeverket Återbruket i Lomma producerar värme (11,4 MW vid full drift) och el (4,3 MW vid full drift). Återbruket kan även förse Lund med värmeenergi då en fjärrvärmeledning är förlagd mellan kommunerna. Denna ledning används även i omvänd riktning vid tillfällen då Återbruket inte är i drift. Ett förslag på ny dragning av fjärrvärmeledning har inkommit från Krafringen När AB. Dragningen är preliminär och anslutningspunkten i Lomma ännu inte fastställd.

Naturgas

En stamledning för naturgas går genom kommunen öster om motorvägen. Alnarp är anslutet till naturgasnätet och Bjärreds fjärrvärmecentral drivs redan idag på naturgas. Anläggningen ställ-

des om till gasanvändning efter ett beslut som togs av Lunds Energi år 2000. Anläggningen ägs av Lunds Energi AB, men driften sköts av dotterbolaget Krafringen AB.

Fordonsgas

Det finns idag ingen möjlighet att tanka fordonsgas i kommunen. Fyra tänkbara lägen, två i norr och två i söder, som bör prövas pekas ut i planen.

Vindkraft

Kommunen har i en särskild utredning under 2009, "Förutsättningar för vindkraftsetableringar i Lomma", studerat möjliga landområden för etablering av storskaliga anläggningar för vindkraft. Med stöd i utredningen samt efter prövning i översiktsplanen bedömer kommunen att storskaliga vindkraftsanläggningar inte är möjliga inom kommunen med hänsyn till kulturmiljöintressen, landskapsbild och försvarsintressen.

Avfallshantering

Kommunen ansvarar för insamling av hushållsavfall och trädgårdsavfall. Kontrakterade entreprenörer tömmer kärl enligt avtal. Hushållen kan även lämna grovavfall och miljöfarligt avfall vid Sydvästra Skånes Avfallsaktiebolags (SYSÄV) återvinningscentraler. SYSÄV svarar då för återvinning så långt det är möjligt. Förpackningar och tidningar kan lämnas på återvinningsstationer som finns på flera platser inom kommunen. Förpacknings- och tidningsinsamlingen tar hand om och återvinner inlämnat material. Kommunen i samarbete med SYSÄV har för avsikt att snarast möjligt anlägga en återvinningscentral inom kommunens gränser.

Från och med januari 2010 gäller ett nytt hämtningssystem för hushållsavfall i kommunen. Matavfall ska sorteras ut och samlas i särskilda kärl för att sedan behandlas biologiskt för att utvinna biogas och biogödsel. Matavfallet hämtas tillsammans med restavfallet på den enskilda fastigheten. Möjlighet till fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar har även införts för en- och tvåfamiljshushåll. Hushållen lämnar sitt avfall i flerfackskärl på den egna tomten. Allt restavfall tas emot vid SYSÄV:s anläggning Spillepeng där det förbränns och omvandlas till el och fjärrvärme.

Kommunens ställningstaganden

- Mark för återvinningscentral bör reserveras inom kommunen.
- Mark för utökning och skydd av befintligt reningsverk alternativt nytt reningsverk kommer att behövas som en konsekvens av att de norra kommundelarna byggs ut.
- Som ett led i att minska risken för översvämningar bör mark reserveras för dammar, och andra tekniska anläggningar som bidrar till att minska riskerna.
- Markområden lämpliga som tillfälliga översvämningssytor måste säkras i kommunen.
- Mark för upplag av schakt-, fyll-, och muddermassor samt grönavfall ska reserveras i både norra och södra kommundelarna.
- Kommunen ska medverka till att biogastankställe kan anläggas på lämplig plats.
- Kommunen ska verka för att de två stora kraftledningarna markförläggs och att en omläggning sker i den norra kommundelen så att Borgeby ej längre behöver beröras av ledningarna.
- Kommunen ska undersöka möjligheterna till ytterligare utbyggnad av energiuttag ur Alnarpsströmmen.
- Kommunen bedömer det som olämpligt med storskalig vindkraft på de områden som har studerats i kommunen och tar därför ställning mot sådana etableringar inom kommunens geografiska område.

Riksintressen

I detta avsnitt redovisas de områden som centrala verk angivit vara av riksintresse. Konflikter med andra allmänna intressen och kommunens ställningstaganden till dessa redovisas också.

I en översiktsplan ska enligt plan- och bygglagen områden av riksintresse enligt miljöbalken (MB) kapitel 3 och 4, särskilt anges. Kommunen ska också redogöra för hur riksintressena ska tillgodoses.

Lomma kommun berörs av ett flertal riksintressen. Utöver de riksintressen som visas på karta finns riksintressen för försvaret i kommunen. De redovisas inte i översiktsplanen. Vilka områden som ska bedömas vara av riksintresse enligt miljöbalken avgörs av centrala myndigheter på grundval av material sammanställt av länsstyrelserna. Ett kommunalt intresse kan stå mot riksintresset. Motsättningarna redovisas då i översiktsplanen. Om det finns enighet ligger ansvaret för den kommande detaljplaneringen bara hos kommunen, om inte ska länsstyrelsen bevaka riksintresset vid kommunens framtida detaljplanering.

Enligt 12 kapitlet i plan- och bygglagen ska länsstyrelsen pröva kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser, om det kan befaras att beslutet innebär att ett riksintresse inte tillgodoses.

I miljöbalkens 3 kapitel 5 § sägs bland annat att områden, som är av riksintresse för yrkesfisket ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringens bedrivande.

I 6 § sägs bland annat att områden, som är av riksintresse för naturvården, kulturminnesvården eller friluftslivet ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i och i närheten av tätorter ska särskilt beaktas.

I 8 § sägs bland annat att områden som är av riksintresse för anläggningar för energi-

produktion, energidistribution, kommunikationer och vattenförsörjning ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar.

Riksintressen i Lomma kommun

En sammanställning av de riksintressen som berör Lomma kommun redovisas nedan med hänvisning till karta.

Yrkesfisket

Del av Lommabukten är utpekad av Fiskeriverket 2006 i sin egenskap av viktigt rekryteringsområde för ål och flatfisk.

Natura 2000-områden

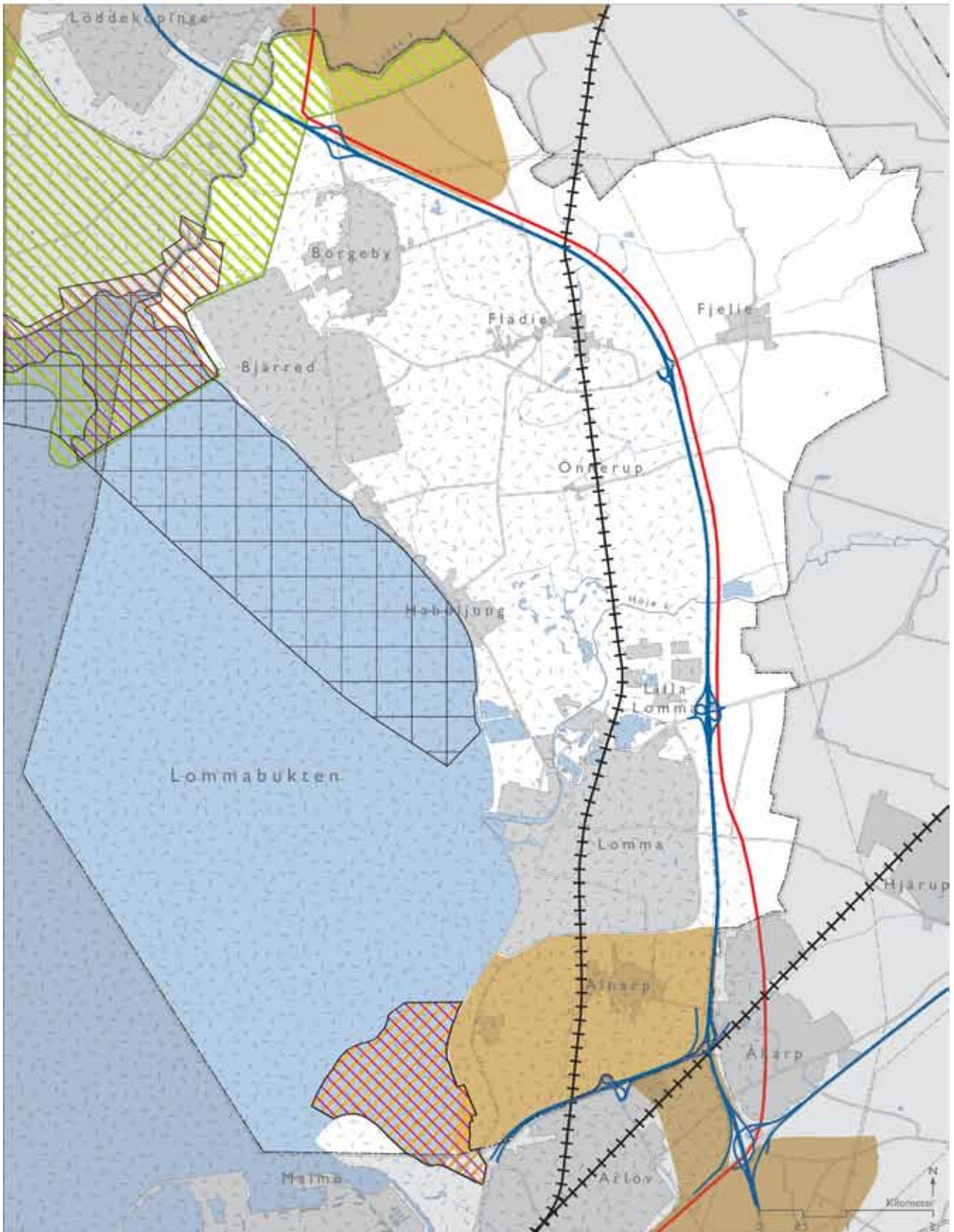
Inom naturvårdsarbetet i EU har man antagit två särskilda direktiv för att bevara den biologiska mångfalden – fågelskyddsdirektivet (79/409/EEG) och habitatdirektivet (92/43/EEG). Alla medlemsländer i EU är skyldiga att garantera god bevarandestatus för de arter och habitat som anges i dessa direktiv. Ett nätverk av skyddsvärda områden för dessa arter och habitat har skapats i EU:s medlemsländer s.k. Natura 2000-områden. Dessa områden har status som riksintressen i miljöbalken. Inom Lomma kommun finns tre Natura 2000-områden, varav två överlappar varandra. Det ena området finns i södra delen av Lommabukten och är utpekad som Natura 2000-område inom både fågelskyddsdirektivet (benämning Lommaområdet) och habitatdirektivet (benämning Lommabukten), det andra området finns vid Löddeåns mynning.

Naturvården

Kuststräckan Häljarp–Lomma med inland (N 51) (tidigare N 10). Beslut, redovisning: Naturvårdsverket, beslut 1989-02-07.

Beskrivning: Isälvsdelta, typiskt och välutvecklat. De representativa odlingslandskapen

	Natura 2000 enl fågeldirektivet		Riksintresse för yrkesfisket		Väg av riksintresse
	Natura 2000 enl habitatdirektivet		Riksintresse för naturvården		Järnvägar av riksintresse
			Riksintresse för kulturmiljövården		Riksintresse Kustzonen

Järavallen och Löddeån-Salviken är flacka odlingsbygder med rikt fågelliv. Här finns utvalt område med ängs- och naturbetesmarker, Saxåns mynning. Detta område utgörs av sidvallsäng, öppen hagmark och havsstrandäng. Här återfinns delvis art- och individrika växtsamhällen med hävdgynnade arter som jordtistel och sumpgentiana. Havsstrandängen är en viktig fågelokal. Lödde ås omgivning utgörs av värdefull mad vid vattendrag.

Säkerställande: Naturreseptaten Saxåns mynning, Järavallen och Löddeåns mynning, och Salvikens strandängar. Ingår i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt M6101, M6102, 61-63, 82-27/28/29) och i länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövården i odlingslandskapet (objekt 61- 1:1/1:2/2/85-1:5). Lundåkrabukten är CW-område enligt Ramsarkonventionen. Natura 2000-område: Löddeåns mynning, Lundåkrabukten (SPA). Saxåns mynning-Järavallen (SCI).

Kulturmiljövården

Borgeby (M 44). (tidigare K 75)

Alnarp (M 77). (tidigare K 77)

Beslut, redovisning: Riksantikvarieämbetet, beslut 1987-11-05. Värdetexten enligt beslut 1997-08-18.

Beskrivning Borgeby: Dalgångsbygd kring Lödde å med omgivande betes- och odlingslandskap med lång bosättnings- och brukningskontinuitet och omfattande fornlämningsmiljöer samt betydelsefulla, tätt liggande kyrkbyar med kyrkor av medeltida ursprung. Fornlämningsmiljöer av stort pedagogiskt och forskningshistoriskt intresse.

Uttryck för riksintresse: Det vidsträckta slottslandskapet med förhistorisk bosättningskontinuitet kring Borgebys medeltida ärkebiskopssäte, sedermera kungligt danskt boställe med rötter i 1300-talet. Borgeby består av en fyrlängad, tidigare befäst, borganläggning med 1500-tals huvudbyggnad som under 1700- och 1800-talen endast bitvis förändrats, en före detta slottskyrka från 1400-talet, det medeltida Börjes torn, hårt restaurerat vid 1800-talets slut av H Zettervall, trelängad ladugård från 1730-talet, omfattande parksystem, Borgeby kyrka av

medeltida ursprung öster om slottsparken, prästgård från 1881 samt ett av jordbruksskiftena präglat landskap med utflyttade gårdar från Borgeby forna bykärna och betade strandängar. Flera landskapsdominerande bronsåldershögar.

Beskrivning Alnarp: Odlingslandskap i öppen slättbygd kring Burlövs kyrkby med av rationella brukningsmetoder och storgårdar präglat landskap successivt framvuxet ur en förhistorisk bosättningskontinuitet. Vid Alnarp institutionsmiljö för Sveriges lantbruksuniversitet som vuxit fram ur det forna Alnarps kungsgård, med bebyggelse av stort arkitekturhistoriskt värde, belägen i öppen slättbygd med förhistorisk bosättningskontinuitet. Landskapet präglas helt av lantbruksuniversitetets försöks- och utbildningsverksamheter.

Uttryck för riksintresse: ”Välbevarat och arkitekturhistoriskt intressant institutions- och byggnadsbestånd i park- och trädgårdsmiljö med arboretum från 1800-talets andra hälft. Den trelängade korsvirkesgården Gamlegården från 1600-talets kungsgård, Alnarps slott från 1862 av F Meldahl, ekonomibyggnader från 1860-talet av C H Granzow, Hovbeslagsskolan från 1876 av H Zettervall, gamla mejeriet från 1872, Alnarps lantbruksmuseum i fornnordisk stil som flyttats till platsen från Baltiska utställningen i Malmö 1914, det nationalromantiska Elevenborg och det funktionalistiska ”Nya” mejeriet från 1930-talet och kring universitetet allésystem. I det omgivande odlingslandskapet finns fornlämningsmiljöer från bronsåldern och utmed Öresundskusten betade strandängar med den forna strandlinjen tydligt avläsbar, några mindre gårds- och torpmiljöer samt en större trädplantering med olika trädslag - ett så kallat arboretum.”

Kommunikation, vägar

E6 och E6.01

Beslut, redovisning: Vägverket: Beslut 2004-11-08.

Motivering: Vägen ingår i det transeuropeiska transportnätet TEN.

Kommunikationer, järnvägar

Godsstråket genom Skåne (Lommabanan).

Beslut, redovisning: Banverket: Beslut 2006-12-20.

Motivering: Godsstråket genom Skåne, som går mellan Ängelholm och Trelleborg, ingår som TEN-bana i det strategiska godsnetet och utgör en viktig länk i det internationella godstransportnätet.

Kustzon med geografiska bestämmelser

Lomma kommun berörs i delen väster om E6 av ett större kustområde med geografiska bestämmelser enligt MB 4 kap 1§ och 4§.

1 § De områden som anges i 2-8 §§ är, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i områdena, i sin helhet av riksintresse. Exploateringsföretag och andra ingrepp får komma till stånd endast om hinder inte möter enligt 2- 8 §§ och om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden. Bestämmelserna i första stycket 2 och i 2-6 §§ utgör inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet eller för utförandet av anläggningar som behövs för totalförsvaret. Om det finns särskilda skäl utgör bestämmelserna inte heller hinder för anläggningar för utvinning av sådana fyndigheter av ämnen eller material som avses i 3 kap. 7 § andra stycket.

4 § Inom kustområdena...får fritidsbebyggelse komma till stånd endast i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse. Om det finns särskilda skäl får dock annan fritidsbebyggelse komma till stånd, företrädesvis sådan som tillgodoser det rörliga friluftslivets behov eller avser enkla fritidshus i närheten av de stora tätortsregionerna.

Bland annat mot bakgrund av intentionerna i lagtexten planeras ingen fritidsbebyggelse i Lomma kommun. För det rörliga friluftslivet planeras dock för ett mindre antal uthyrningsstugor och vandrarhem i anslutning till befintligt campingområde i Habo. Strandzonen prioriteras för rekreation. Se vidare avsnittet ”Rekreation och fritid”. Tätorternas utbyggnad planeras i första hand ske på djupet, inte utmed strandzonen. Så långt möjligt ska fria stråk i landskapet och öppna samband mellan strandzonen och åkerlandskapet bevaras. Stor restriktivitet gäller i hela kommunen för uppförande av bostäder och annan bebyggelse utanför de stora tätorterna. I kustzonen mellan Lomma och Bjärred ska detta säkras med detaljplan.

Totalförsvaret

Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält samt flygflottiljer som kan redovisas, dels finns områden som av sekretesskäl inte kan redovisas. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset.

I kommunen kan riksintresset framför allt påverkas av uppförande av höga byggnadsobjekt som master och vindkraftverk. De kan utgöra flyghinder eller störa olika typer av kommunikationssystem. Försvarsmakten bör kontaktas i tidigt skede i sådana plan- och bygglovsärenden. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 50 m inom tätort.

Kommunens ställningstaganden

- Riksintresset för yrkesfisket ska prioriteras. Havsområdet jämte övriga Öresund bedöms vara ekologiskt särskilt känsligt område. Riksintresset ska säkras genom att kommunens kustvatten tas med i den fysiska planeringen, dels som en särskild plan, dels genom att det ingår i översiktsplanen.
- I området utmed Lödde å och i Lommabukten ska riksintresset säkerställas genom befintligt naturreservat och åtgärder enligt kommunens naturmiljöprogram.
- Riksintresset Borgeby slott med omgivning bör säkerställas genom detaljplan eller områdesbestämmelser. För Alnarpsområdet bör detaljplan upprättas.
- I övrigt delar kommunen huvudsakligen länsstyrelsens uppfattning om de riksintressen som finns i kommunen. Så snart Trafikverkets utredning om stråk för det ”yttre godsspåret” genomförts bör detta anses vara av riksintresse.

9. Miljö- och riskfaktorer

Kommunen måste ha översyn över och planera för de olika risker som finns i samhället. Vissa risker är kända sedan tidigare medan andra risker som exempelvis klimatförändringar är nya, och kräver en ny sorts planering.

Miljö- och riskfaktorer

Miljökvalitetsnormer

Buller

Buller definieras som oönskat ljud och uppfattas olika från person till person samt varierar med tiden på dygnet. Buller som är skadligt för människors hälsa och som inte är tillfälligt anses som en olägenhet enligt miljöbalken. För att bedöma om buller är en olägenhet eller inte, finns framtagna riktvärden. Att människor upplever att de blir störda innebär dock inte nödvändigtvis att bullernivåerna överstiger de riktvärden för trafikbuller som finns.

Trafiken på våra vägar och järnvägar är en stor bullerkälla. De största trafikbullerkällorna i kommunen är E6 och järnvägen.

Det förekommer även bullerproblem omkring mindre vägar. Företrädesvis finns dessa problem inne i Lomma och Bjärred samt utmed Västkustvägen mellan tätorterna. Vid vissa tillfällen påverkas kommunen även av flygbuller kopplat till flygningar till och från Kastrup.

Lomma kommun ska verka för att begränsa och åtgärda problem med buller från väg- och spår- och flygtrafik så att gällande riktvärden för buller inte överskrids. Buller från järnvägen kan komma att öka vid införande av persontrafik och ökad godstrafik. Förutsättningar för att hålla buller inom gällande riktlinjer ska särskilt belysas vid planläggning av utpekade utredningsområden för bostäder intill järnvägen.

Buller från verksamheter, som bedrivs på verksamhetsområden i kommunen kan, liksom trafiken föranleda att gällande riktvärden överskrids. För minskad störning av planerad och befintlig bebyggelse föreslås ett verksamhetsområde att upphöra, och två områden ändras till lättare industri.

Bullerpåverkan från E6 ska minskas genom anläggande av ett verksamhetsområde mellan bostadsbebyggelsen vid Malmövägen och E6. För att bullernivåerna för de boende ska minska bör därför verksamheterna i sig inte alstra för höga ljudnivåer.

Inför byggnation av bostäder på Lervik i närheten av E6 gjordes en bullerundersökning år 2002. För att hålla trafikbullret inom gällande riktvärden för nybyggnation av bostäder föreslogs och genomfördes ett antal skyddsåtgärder. Trots vidtagna skyddsåtgärder har klagomål från boende i området inkommit till Miljökontoret. En trolig orsak till detta är att trafiken på E6:an har ökat mer än förväntat. Riktvärdena beräknas dock inte överstigas.

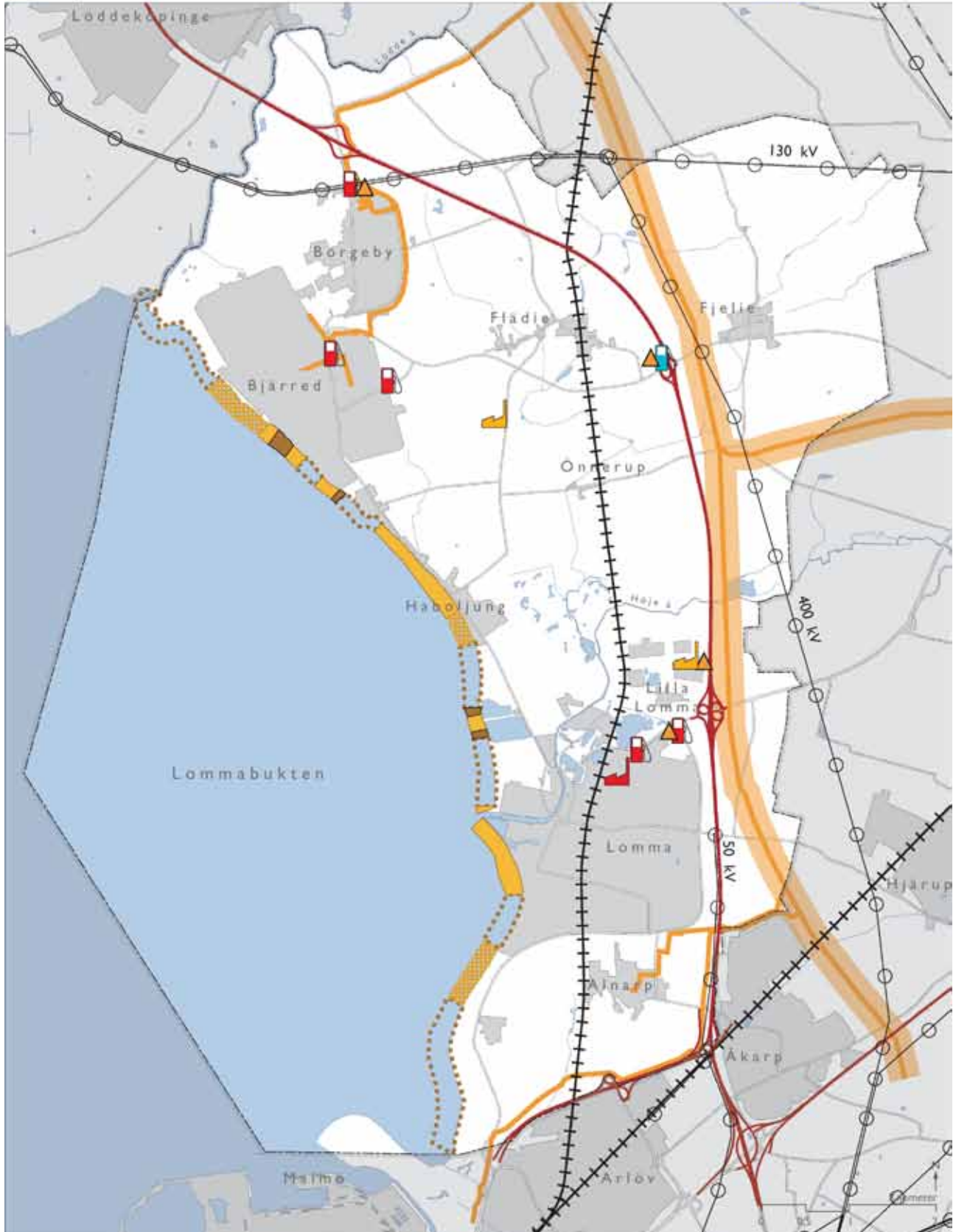
Utredningen vid Lervik baseras på 1998 års trafikmängd som för E6 då var 29 500 fordon per dygn. Skyddsåtgärderna dimensionerades för 41 000 fordon per dygn med hänsyn till en förväntad trafikökning fram till 2015. Det förväntade antalet fordon för år 2015 överskreds redan år 2006 då vägverkets trafikräkning visade 41 780 fordon per dygn. Den snabba trafikökningen och inkomna klagomål motiverar ytterligare skyddsåtgärder i form av det föreslagna verksamhetsområdet mellan bostadsbebyggelse och E6 i höjd med Malmövägen.

Gällande riktvärden vid nybyggnation

Ekvivalentnivå inomhus	30 db
Maximalnivå inomhus nattetid	45 db
Ekvivalentnivå utomhus (vid fasad)	55 db
Maximal nivå vid uteplats i anslutning till bostad	70 db

Gällande riktvärden vid nybyggnation av bostadsbebyggelse (Naturvårdsverket 2009).

Miljö- och riskfaktorer

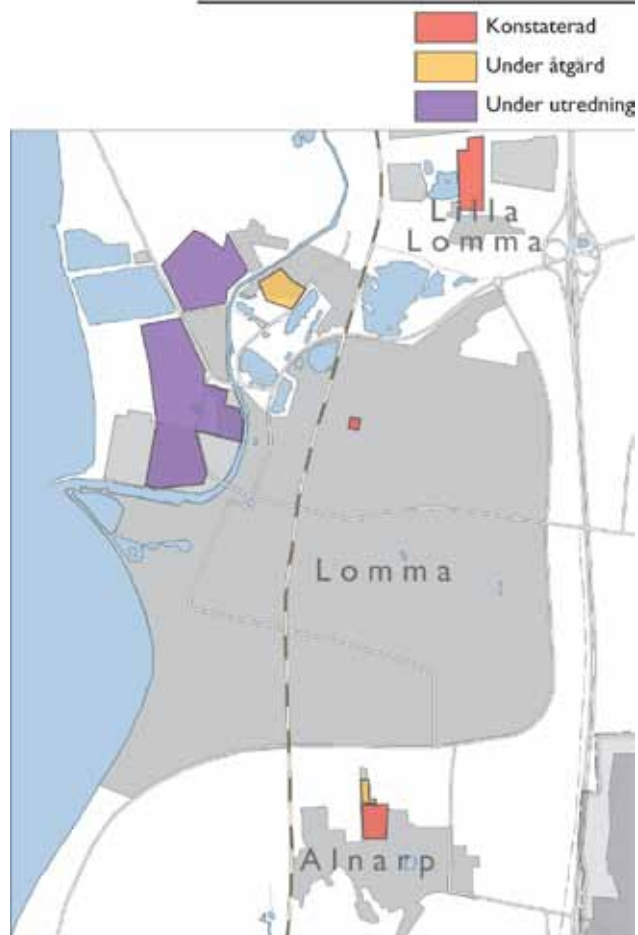
Kommunen arbetar aktivt med att utreda och förebygga olägenheter från buller genom tillsyn av miljöfarliga verksamheter, uppföljning av inkomna klagomål och genom strategisk samhällsplanering. För att få mer kunskap om bullerförhållandena i kommunen görs även en bullerinventering.

För befintlig bebyggelse gäller socialstyrelsens allmänna råd om buller inomhus. De allmänna råden gäller för bostadsrum i permanentbostäder och fritidshus samt för lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande och sovrum i tillfälligt boende.

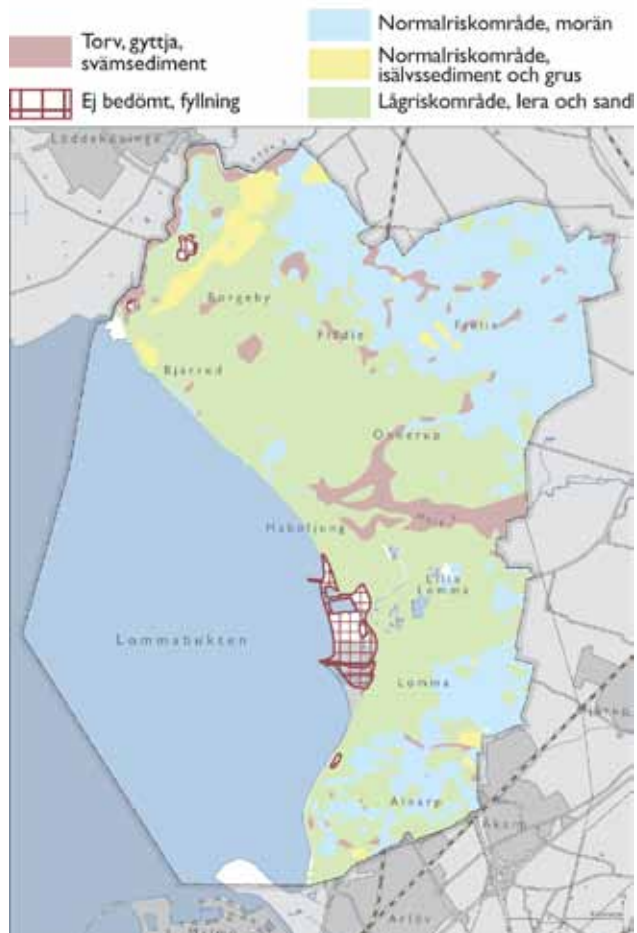
Utsläpp till luft

Försämrad luftkvalitet beror på föroreningar och partiklar omkring oss, vilka bland annat härstammar från trafik- och transportsektorn, uppvärmning och industriprocesser. Exponering av många föroreningar och partiklar är förenade med hälsoeffekter och har visat sig vara sjukdoms- och cancerframkallande.

Förorenad mark

Radonrisk

I Lomma kommun, finns idag, ytterst få punktutsläpp av luftföroreningar. De källor som främst inverkar på luftkvaliteten är vägtrafiken och olika uppvärmningsanläggningar. I likhet med resten av sydvästra Skåne, berörs dock kommunen av utsläpp från exempelvis Malmö och Köpenhamn.

Vägtrafik ger upphov till luftföroreningar i form av partiklar och diverse ämnen, till exempel kväveoxider. Höga halter av marknära ozon kan uppstå under inverkan av solljus, då kväveoxider från fordonstrafiken och flyktiga organiska ämnen (VOC) bildar marknära ozon. Flyktiga organiska ämnen kan komma från flera olika källor. Källor till utsläpp av VOC finns exempelvis inom industrin, bensindrivna fordon och vid användningen av organiska lösningsmedel.

I områden med villabebyggelse i Lomma kommun förekommer vedeldning i relativt stor omfattning. Röken från vedeldning innehåller partiklar, vilka kan bidra till problem för omgivningen. Utsläppen från vedeldning, från kami-

ner och andra så kallade lokaleldstäder, beror i stor utsträckning på eldningsanordning, kvalitet på veden samt eldningstekniken. Störningar till följd av vedeldning hanteras av kommunens miljökontor. Vedeldning får endast ske som trivseleldning inom detaljplanlagt område.

Miljöövervakning i Skåne följer i stort de nationella riktlinjer som tagits fram av Naturvårdsverket. Mätvärden samlas in från ett antal mätstationer i länet och sammanställs i en emissionsdatabas. Med hjälp av information från denna kan modelleringar göras för att bedöma behovet av mätningar i en specifik tätort. Uppföljning av miljökvalitetsnormer i tätorter är kommunens ansvar.

För att miljökvalitetsnormer för utomhusluft ska överskridas krävs ofta en kombination av flera företeelser. Det kan till exempel vara intensiv fordonstrafik eller punktutsläpp i anslutning till hög bebyggelse som ger slutna gaturum med dålig luftgenomströmning. I Lomma är intensiv fordonstrafik koncentrerad till E6. Bebyggelsen är relativt låg och närheten till kust och öppna fält ger god luftgenomströmning.

Det finns idag inga utförda mätningar av luftkvaliteten i kommunen, och därmed ingen kunskap om huruvida några av de miljökvalitetsnormer som finns för utsläpp till luft överskrids.

Utsläpp till vatten

I december 2009 fattade vattenmyndigheterna beslut om miljökvalitetsnormer för vatten i enlighet med EU:s ramdirektiv för vatten. Dessa normer infogas i Miljöbalkens kapitel 5 och har samma status som övriga normer i Miljöbalken. Det innebär att kommunen har skyldighet att säkerställa att dessa normer uppfylls och att normerna ska iakttas vid planering och planläggning. Miljökvalitetsnormerna gäller för de vattenförekomster som kartlagts och klassificerats sedan 2006. I Lomma kommun finns sammanlagt 14 stycken vattenförekomster. Hela Lommabukten består av två stycken, hela Höje å med Önnerupsbäcken består av fyra stycken, Kävlingeån av en och Alnarpsån av en. I kommunen finns också sex stycken grundvattenförekomster. Alla vattenförekomsterna har statusklassificerats och fått kvalitetskraven för miljökvalitetsnormerna satta och

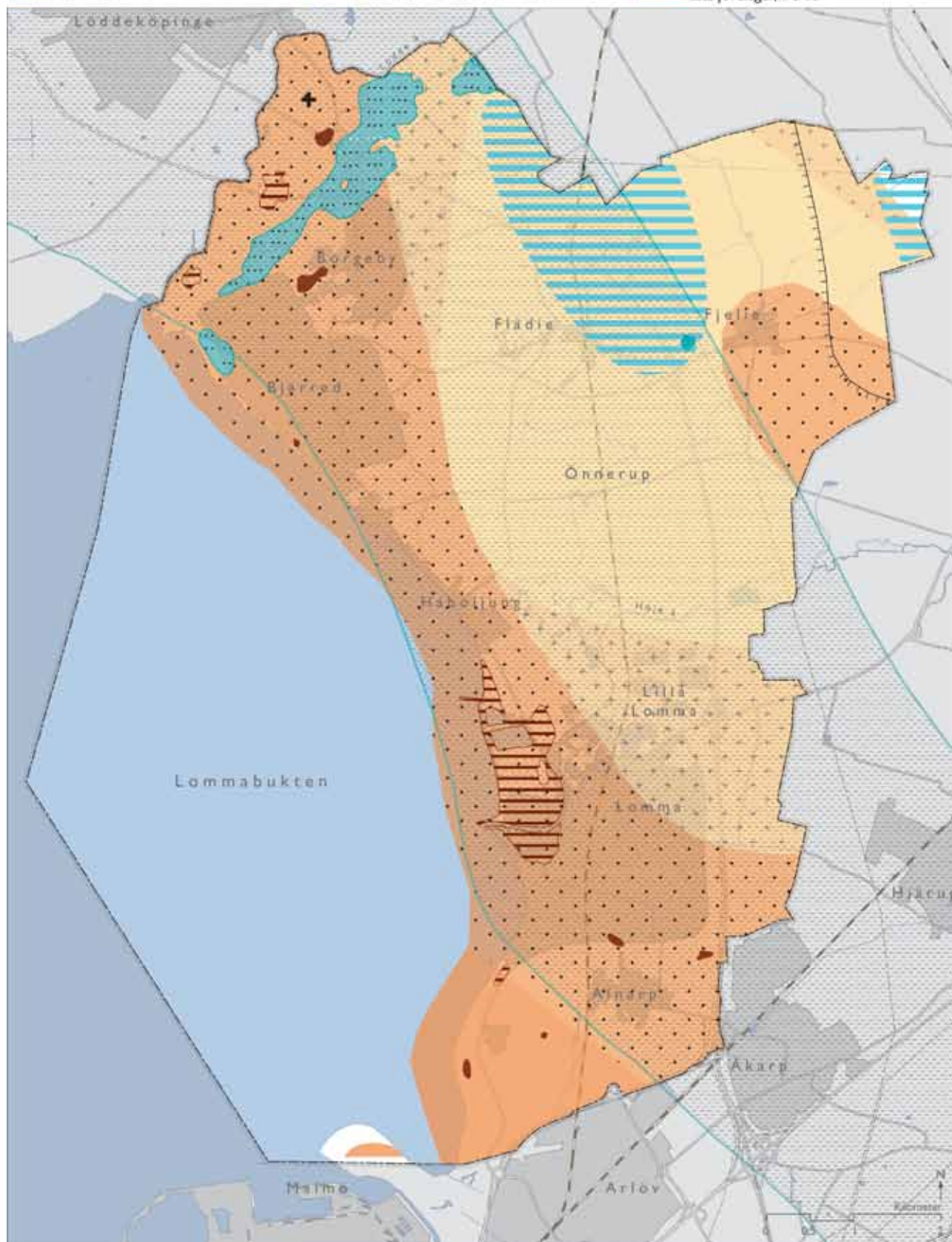
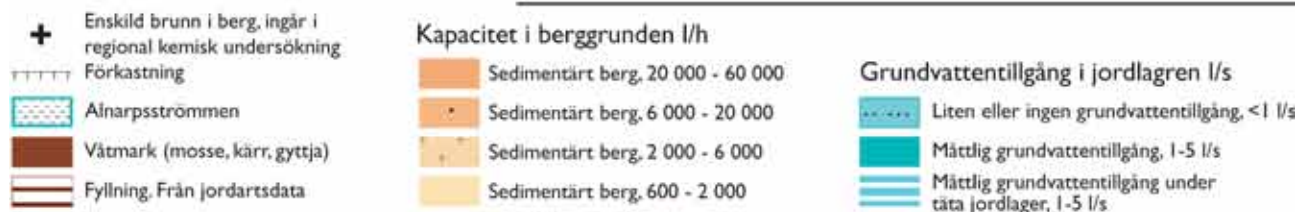
tidsfristerna bestämda, för statusklassificeringen se karta ”Statusklassning vatten”. Som exempel kan nämnas Lommabukten som är statusklassificerad som måttlig ekologisk status och kvalitetskravet är att större delen av bukten ska uppnå god ekologisk status innan 2021. För ytterligare bakgrund om vattendirektivet se kapitel 8 ”Natur, vatten och övriga naturresurser”.

Utsläpp av föroreningar till vatten sker från många olika källor. Enskilda avlopp, lantbruk, dagvatten från industri eller bebyggelse är några exempel.

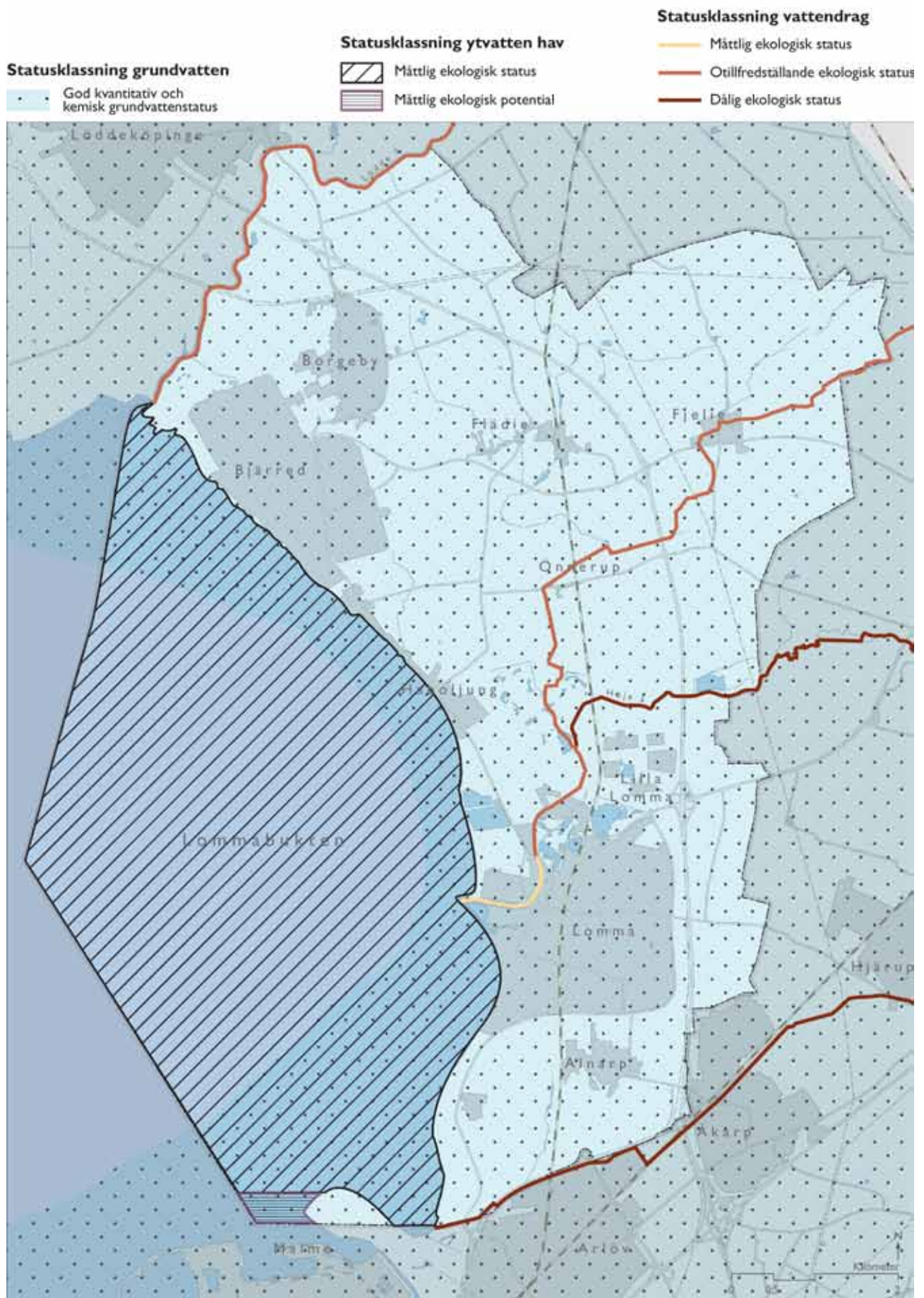
Avloppsvatten från hushåll och enskilda avloppsanläggningar innehåller bland annat bakterier och näringsämnen. Enligt 9 kap 7 § miljöbalken ska avloppsvatten renas eller tas omhand så det inte uppstår olägenhet för människors hälsa eller miljön. Enligt 12 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) är det förbjudet att släppa ut avloppsvatten som inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljare.

Kraven på en reningsanläggning ställs i relation till vad mottagande recipient förväntas klara av, vilket benämns som skydds nivåer. Ett områdes skyddsbehov varierar ur både hälso- och miljöskyddsperspektiv bland annat på grund av störningskänslighet och ekologisk status. Normal skydds nivå är grundkravet för vad alla avloppssystem ska klara av. I känsligare och/eller mer påverkade områden ställs hårdare reningskrav, området placeras då i hög skydds nivå.

Under 2003 utfördes en inventering i Lomma kommun gällande andelen enskilda avlopp och dess utformningar. Sedan dess har kommunens VA-verk byggt ut det kommunala avloppsnätet och på så sätt gett möjlighet till fler att koppla upp sig. I Lomma kommun finns runt 150 enskilda avlopp vilket är relativt få i jämförelse med andra kommuner med jämförbart invånarantal. Flera av de enskilda avloppen uppfyller dock inte kraven i gällande lagstiftning. Enskilda avloppsanläggningar hanteras som tillsynsobjekt av miljöförvaltningen. Arbete pågår med att ansluta nästan privata fastigheter till det kommunala avloppsnätet och att övriga ska uppfylla kraven i gällande lagstiftning.

Statusklassning vatten

Det finns ett 40-tal lantbruk i kommunen som genom utsläpp av näringsämnen och bekämpningsmedel kan förorena yt- och grundvatten. Utsläppen härrör från djurhållning och jordbruk. Från djurhållningen uppkommer gödsel som vid felaktig hantering bidrar till utsläpp av näringsämnen till vatten. Inom jordbruket används gödsel och andra näringsämnen som jordförbättringsmedel och bekämpningsmedel används för att bekämpa svamp, ogräs och skadedjur. Bekämpningsmedel och näringsämnen sprids till omgivande vattendrag och grundvattnet på flera sätt. Det kan till exempel ske genom ytavrinning eller med vinden. Bekämpningsmedel och näringsämnen verkar på samma sätt i vattnet som på åkrarna och kan orsaka skador på växt och djurliv. Tillförsel av näringsämnen leder till övergödning med algblomning och andra olägenheter som följd. För att minska dess negativa miljöpåverkan finns föreskrifter gällande yrkesmässigt hantering och spridning av såväl näringsämnen och bekämpningsmedel.

Genom ett aktivt tillsynsarbete ska kommunen verka för att gällande föreskrifter följs och att miljö kvalitetsnormerna uppfylls. Kommunen är också medlem i flera vattenråd och andra vattensamarbeten för att bidra till åtgärder som minskar de diffusa utsläppen via dagvattenutsläpp och annan ytavrinning (se mer om detta i kapitel 8, "Natur, vatten och övriga naturresurser).

Oaktsamhet och olyckor är bidragande orsak till att yt- och grundvatten förorenas. Det kan handla om felaktig hantering eller förvaring av kemikalier vid en industri eller en olycka vid transport av farligt gods. Kommunen arbetar förebyggande genom tillsyn för att olyckor med förorening av yt- och grundvatten ska undvikas. Om olyckan ändå är framme är det viktigt att miljökontoret samarbetar med räddningstjänst och kustbevakning för att minimera skadeverkningarna på miljön vid en eventuell olycka.

Radon

Radon är en osynlig och luktfri radioaktiv gas, som bildas när det radioaktiva grundämnet radium sönderfaller. När gasen i sin tur sönderfaller bildas radondöttrar som är radioaktiva metallatomer. Radon finns överallt i mark, luft och vatten.

Marken är den vanligaste radonkällan och i vissa marktyper i jorden, särskilt alunskiffer, förekommer radon.

Under 2008 uppdrog kommunen åt SGU att utföra en geologisk undersökning gällande radonrisken i marken i kommun. Undersökningen visar att kommunen ligger i ett låg- till normalriskområde och därmed är risken låg för att markradon ska kunna ge upphov till förhöjda radonhalter i hus. Några analyser som visar på höga radonhalter i dricksvatten har inte påträffats. Huvuddelen av kommunens leror och svallsediment bedöms som lågriskområden, medan moräner bedöms som normal- till eventuellt lågriskområden. Isälvsediment, intermoräna och andra grovkorniga sediment bedöms som normalriskområden. Inget område har nu bedömts som högriskområde. Om det vid grävnings- och schaktarbetet påträffas alunskiffer i mer betydande mängd i jordlagren utgör dock detta ett högriskområde.

Då många byggnadsmaterial är baserade på sten (till exempel betong, tegel, lättbetong) kan radon även avges från husens material. Normalt är radiumhalten så liten att radonavgången är betydelselös, men det finns undantag. Ett sådant är alunskifferbaserad lättbetong, så kallad blåbetong med blåaktig färg, som användes mellan 1929-1974.

Förorenad mark

Lomma har en lång historia som industrikommun och marken är på sina håll förorenad av både befintliga och nedlagda verksamheter. Förorenad mark kan vara en fara för människors hälsa eller miljön och ibland vara ett hinder för samhällsutvecklingen. Ett antal förorenade områden har efterbehandlats och andra är under utredning. Efterbehandling av förorenad mark kan ske genom att förorenade massor förs bort, täckts över eller på annat sätt behandlas. Ansvar för avhjälpande av föroreningsskada regleras i miljöbalkens 10:e kapitel.

Länsstyrelsen arbetar med att kartlägga mark i länet som befarsas vara förorenad av både befintliga och nedlagda verksamheter. I Länsstyrelsens så kallade MIFO-databas finns 85 fastigheter i kommunen registrerade. I databasen finns upp-

gifter om vilka verksamheter som bedrivits eller bedrivs på respektive fastighet.

I samband med planläggning för nya bostäder krävs en utredning om eventuell förekomst av föroreningar i marken, samt om det tidigare funnits någon form av miljöfarlig verksamhet på platsen. Omfattningen av en sådan utredning beror på den tidigare verksamhetens omfattning och användningsområde.

På flera platser i kommunen har avfall deponerats. Till exempel i lertäkter som härrör från tegelbruken. När lera tagits ur marken för tegeltillverkning återstår en grop. Flera av dessa gropar har fyllts igen med avfall. Avfallet består bland annat av organiskt material som när det bryts ned bildar metangas. Det är en explosiv gas som spontant läcker ut i luften och som under vissa omständigheter kan utgöra en risk för människors hälsa och säkerhet. Innan marken kan användas för annat ändamål behöver därför mätningar och utredningar genomföras. SYSAVs deponi på Spillepeng har byggts ut i omgångar och riskerna har hanterats i miljöprövningen för denna verksamhet.

Miljöstörande verksamheter

Miljöstörande verksamhet förknippas oftast med stora industrier. Lomma har idag endast ett fåtal sådana. Även mindre verksamheter kan dock medföra olägenheter för människors hälsa eller skador på miljön och räknas därför som miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken. En verksamhet kan vara störande på flera olika sätt. Det kan handla om utsläpp av föroreningar till luft och vatten eller om störande buller, skakningar, ljus och strålning.

Miljöfarliga verksamheter delas in i A-, B-, C- eller U-verksamheter beroende på storlek och typ av verksamhet. För en A-verksamhet måste tillstånd sökas hos miljödomstol, medan för en B-verksamhet söks tillstånd hos länsstyrelsen. För en C-verksamhet krävs en anmälan till den kommunala miljönämnden. Övriga verksamheter som är undantagna tillstånds- eller anmälningsplikt benämns som U- verksamheter.

Alla som bedriver miljöfarlig verksamhet, är skyldiga att vidta åtgärder för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Åtgärderna som myndigheterna kan kräva måste dock vara rimliga. Vid rimlighetsbedömningen skall beaktas nyttan med skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. Rimlighetsbedömningen får aldrig leda till att en miljö kvalitetsnorm överskrids. Placeringen av nya verksamheter skall ske så att inte störningar eller risk för hälsa och miljö uppkommer. Vid lokaliseringsprövningen tas även transporter till och från verksamheten med i bedömningen.

I Lomma kommun finns inga verksamheter i klass A. Det finns dock två stycken B-verksamheter, cirka 20 C- verksamheter och runt 50 övriga verksamheter. De två B- verksamheterna är Lomma Hårdkrom AB på Norr Vinstorps industriområde och kraftvärmeverket på Fäladsmarkens industriområde. Lomma Hårdkrom AB är klassat som Sevesoanläggning enligt lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckshändelser (SFS 1999:381) med tillhörande förordning (SFS 1999:382). Lagstiftningen gäller för verksamheter där farliga ämnen förekommer i mängder som motsvarar eller överstiger gränser som anges i förordningen.

Bensinstationer

Av riskhänsyn ska bensinstationer inte ligga i närheten av annan bebyggelse utan lokaliseras i anslutning till större vägar och vid infarterna till kommunens samhällen. I Lomma tätort har de tidigare stationerna inne i samhället lagts ner eller omlokiserats. I Bjärred finns fortfarande två stationer inne bland bebyggelsen. Dessa ska på sikt avvecklas.

Nya lägen för bensinstationsanläggningar bör studeras i den norra kommundelen. Dessa lägen är i första hand i anslutning till trafikplats Flädie, vid Flädie by och i området mellan Bjärred och Borgeby samhälle. Vägverket planerar att inom en nära framtid bygga om trafikplats Flädie med pendlarparkering, och vägen mellan trafikplatsen och Lunds västra infart. Diskussioner förs med Vägverket om en eventuell placering av en bensinstation vid den nya pendlarparkeringen.

Vid Flädie by kommer ombyggnad, till bland annat plankorsning med järnvägen, att ske av väg 913 mellan trafikplats Flädie och Bjärred. Vid rondellen där väg 913 möter Västanvägen och Västkustvägen har olika lägen för en bensinstationsanläggning prövats i särskild utredning.

Risikfaktorer

Erosion

Erosion av sand vid våra kuster är en naturlig process. Erosionen i Lommabukten har dock förändrats på grund av utbyggnaden av Malmö hamn och Spillepeng. En höjning av havsnivån på grund av klimatförändringar kommer sannolikt att ytterligare öka problemen med stranderosion längs kustzonen i Lomma. Stranderosion i Lommabukten sker inte kontinuerligt utan den största skadan sker under höst- och vinterstormarna då höga vågor i kombination med högt vattentillstånd eroderar strandbrinken och förflyttar sand vid kusten. De södra och norra delarna av kommunen har mera långgrunda och flacka stränder vilket medför att erosionen inte är lika stor som i den mellersta kommundelen.

Lomma kommun utarbetade i november 2001 ”Rapport över erosionssituationen längs kusten i Lomma kommun” syftet med rapporten var att:

- redovisa den befintliga situationen där erosion förekommer
- kartlägga behov av erosionsskydd
- visa exempel på olika typer av erosionsskydd
- skapa underlag för beslut om investeringar för nya erosionsskydd

Rapporten är fortfarande aktuell för fortsatta åtgärder.

Idag är cirka 3,3 kilometer (varav ca 700 meter på privatägd mark) av kommunens 13 kilometer långa kuststräcka erosionsskyddad. Områden där behovet av erosionsskydd är som störst är bland annat vid:

1. Trekants- och Fyrkantsdammen. Om erosionsgenombrott sker mellan Öresund

och dammarna kommer saltvatten att tränga in i dammarna som har sötvatten. Befintlig vattennivå i dammarna, ca en meter under normalvattenhöjd bibehålls genom pumpning. Vid högre vattennivå hotas Västkustvägens vägbank.

2. Strandvägen i Bjärred. Erosion hotar befintlig strandvegetation, promenadstig, ledningar, båtuppläggningsplatser mm.
3. Söder om Bjersund. Erosion i strandbrink. För tillfället är det svårt att promenera utmed denna kuststräcka.
4. Badstränderna vid Haboljung och Långa Bryggan. Sand följer med vågorna ut i havet ger sämre möjligheter för strandbad. Påfyllning av sand sker periodvis.
5. Hamnhusen i Lomma. Befintliga erosionsskydd av sten behöver förstärkas.

På kommunägd mark finns i huvudsak tre typer av erosionsskydd; nätkorgar med sten, kullersten och betonghålsten. På privat mark förekommer erosionsskydd med olika typer av murar och kullersten.

Strandfodring, där ny sand förs på, är en teknik som i övriga Europa används alltmer som ett alternativ till hårda erosionsskydd av sten och betong. Tillsammans med etablering av strandvegetation som ger ett skydd mot vinderosion kan strandfodring skydda och reparera badstränder som är påverkade av kusterosion.

Vid strandfodring i Lommabukten är det viktigt att sand inte hämtas från vattenområden med revlar i bukten (se även ”Plankarta kustvatten”) eftersom det då finns risk att sandrevlar försvinner. Detta skulle medföra att erosionen ökar då revlarnas funktion som vågdämpare försvinner. Det skulle även ha en stor påverkan på de marina ekosystemen. För tillfället finns inga tillstånd för sandtäkt till havs i Sverige.

Erosionen vid Lomma kommuns badstränder har medfört att sandpåfyllnad har utförts de senaste åren genom inköp av sand från olika platser i Skåne. Hövder med flera andra åtgärder ute i havet har hittills inte visat sig som lämpliga för att hindra erosion. Vilken typ av erosionsskydd som kommer att byggas framöver får utredas och prövas i enlighet med bestämmelserna i miljö-

balken. För tillfället gäller att erosionsskydd som uppförs inom vattenområde är vattenverksamhet enligt MB 11 kap samt att erosionsskydd även utgör sådana anläggningar som kräver dispens i enlighet med bestämmelserna i 7 kap § 13 miljöbalken.

Transporter av farligt gods

E6 är klassificerad som en primär led för transporter med farligt gods. Trafiken ökar generellt på hela vägnätet, men i regionen är utvecklingen speciellt kraftig på E6 mellan Malmö och Löddeköpinge och E22 mellan Malmö och Gårdstånga. Lastbilstrafiken på E6 vid Lomma har mer än fördubblats på drygt 10 år och är nu av en sådan omfattning att lastbilarna i princip tar i anspråk ett eget körfält under maxtimmen. Andelen lastbilstransporter är enligt Vägverket cirka 14 procent av den totala trafikmängden och av dessa uppskattas andelen fordon med farligt gods till cirka 20-30 procent.

E6:an korsar förutom känsliga friluftsområden och värdefulla vattendrag ett stort grundvattenmagasin, Alnarpsströmmen. Dessa bör skyddas mot föroreningar. Farligt gods transporteras även på Lommabanan. I dag trafikeras banan av cirka 15 godståg per dygn.

Öresund är ett kraftigt trafikerat sund med en stor del transporter av farligt gods. Miljöriskerna i samband med en olycka till havs är stora. Oljeutsläpp är exempelvis ett av de största hoten mot det marina livet i Öresund. En tredjedel av alla oljetransporter i Östersjön sker med enkelskroviga fartyg, vilka innebär en mycket större risk för oljeutsläpp vid kollisioner, grundstötningar och andra olyckor. Vid en fartygsolycka i Öresund kan oljeutsläpp komma att driva in till kommunens kust och hota bland annat det rika fågellivet.

Kustbevakningen ansvarar för beredskap och åtgärder vid eventuella olyckor till havs. Vid oljeutsläpp ansvarar räddningstjänsten för saneringsåtgärder för den olja som kan ha flutit i land längs kusten.

Naturgasledning

I nord-sydlig riktning går, genom hela kommunen, strax öster om E6 en huvudledning för naturgas. Denna medför en risk för gasläckage och explosionsrisk vid exempelvis brott på ledningssystemet. Från ledningen gäller därför ett säkerhetsavstånd av 200 meter på vardera sidan av ledningen. Se även avsnittet ”Teknisk försörjning” i kapitlet Allmänna intressen.

Kraftledningsnät

Två stora kraftledningar passerar genom kommunen. I norr löper de parallellt från Barsebäck in i kommunen i norra kanten av Borgeby. Den mindre ledningen, 130 kV, fortsätter rakt österut in i Lunds kommun, medan den större, 400 kV, viker av söderut och passerar mellan Hjärup och Åkarp med fortsättning mot Malmö. Lomma kommun är positiv till Kävlinge kommuns förslag om markförläggning av dessa ledningar samt omläggning i norra delen av kommunen så att Borgeby samhälle inte längre ska beröras av ledningarna.

Kommunens ställningstaganden

- Lomma kommuns alla verksamheter ska främja hälsa och förebygga sjukdomar.
- För placering av exempelvis bostäder, lekplatser eller arbetsplatser i närheten till kraftledningar ska kommunen följa kunskapsläget och de rekommendationer som följer med detta.
- Verksamheter som är olämpliga ur miljö- eller säkerhetssynpunkt ska flyttas från tätbebyggda områden.
- Hänsyn ska tas till ekologiska och rekreativa samt skyddsaspekter vid placering av erosionsskydd.

Klimatförändringar

Utmaningar väntar

Människans utsläpp av växthusgaser håller på att förändra jordens klimat. Den årliga medeltemperaturen i Europa har stigit med 0,8 grader sedan slutet av 1800-talet. I de norra delarna har nederbörden ökat, medan delar av södra Europa har blivit torrare. Temperaturen stiger för närvarande med 0,1-0,4 grader per årtionde. De två senaste årtiondena har varit de varmaste under de senaste hundra åren. De tre varmaste åren det senaste århundradet har alla inträffat efter 1990 och de tolv varmaste åren har alla inträffat sedan 1983.

Enligt IPCC (FN:s internationella expertpanel för klimatfrågor) kan vi vänta en fortsatt global temperaturstegring med 1,1-6,4 grader de närmaste 100 åren. Detta kommer att innebära stora negativa effekter på ekosystem, samhällsbyggande, jordbruk, kultur och ekonomi både globalt och lokalt. Redan nu syns effekter av klimatförändringen i samhälle och natur. I Energiplan med energistrategi för Lomma kommun behandlas hur kommunen ska bidra till att utsläppen av växthusgaser minskar. Samtidigt som vi minskar våra utsläpp måste vi också börja anpassa oss till de förändringar vi vet kommer.

Scenarier för kommande klimat

För Lomma kommuns del bedöms klimatförändringen innebära både ökade nederbörds mängder och mer extremt väder med ökade översvänningsrisker som följd. De klimatscenarier som redovisas har tagits fram av SMHI vid Rossby Centre.

Beräkningarna visar att för Öresunds del kommer havsnivån att kunna stiga med upp till 66 centimeter mellan åren 2070-2100 jämfört med dagens medelvattenyta. Samtidigt blir också högvattenstånden högre och oftare förekommande. Se tabellen i högra spalten.

Temperaturen förväntas öka under perioden med cirka 5 grader Celcius och årsmedelnederbörden med cirka 15 procent i södra Sverige. Antalet dagar med nederbörd liksom antalet kraftiga skyfall blir fler, framförallt under vinterhalvåret. Därmed ökar också avrinningen i vattendragen och höga flöden blir mycket vanligare. Samtidigt som nederbörden ökar så ökar även avdunstningen på grund av högre temperaturer vilket kan leda till ökad sommartorka i södra Sverige.

Barsebäckshamn (1930-1970, 1991-2006)

Återkomsttid	2 år	10 år	50 år	100 år
Vattennivå (cm relativt RH 70)	80	107	125	125

Barsebäckshamn (prognos 2070-2100)

Återkomsttid	2 år	10 år	50 år	100 år
Vattennivå (cm relativt RH 70)	143	170	185	189

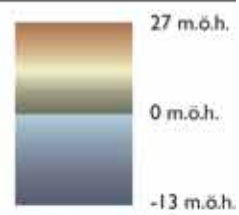
Nuvarande karakteristiska vattenstånd och förväntade högvattenstånd i Barsebäckshamn.

Konsekvenser

Stora delar av Lomma kommun är belägna i låglänt landskap (se höjdkarta). Samtidigt finns det en lång kuststräcka och två stora vattendrag vars avrinningsområden avvattnar stora delar av Skåne. De konsekvenser av klimatförändringen som kan förväntas är därför framförallt översvänningsrelaterade och kan påverka samhällsstrukturer i kommunen som bebyggelse, infrastruktur och kommunikation, vattenförsörjning och avloppshantering samt energiförsörjning. Men i ett längre perspektiv finns även aspekter att beakta som hälsofrågor och effekter på naturmiljö och ekosystem.

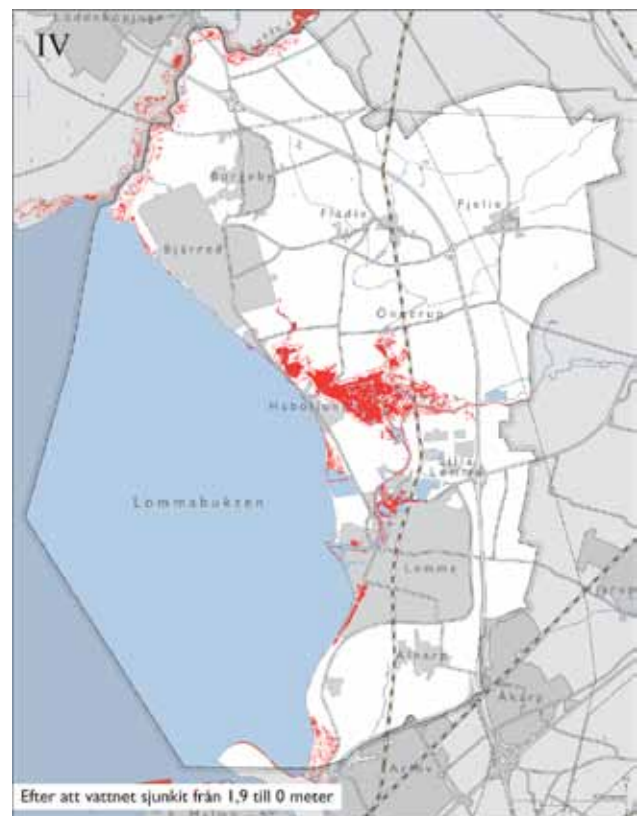
Förutom den tekniska infrastrukturen finns framförallt ett avloppsreningsverk, flera kustnära avloppspumpstationer och en reservvattentäkt, för övrigt finns inga sjukhus eller andra samhällsviktiga funktioner i kommunen.

Höjdkarta

Översvämningsscenarion

■ Översvämningssområde

Åtgärder för klimatanpassning

- Befintlig ekologisk korridor
- ..... Tillkommande ekologisk korridor
- Reserverat för skyddsvall
- Översvämningsområde
- Skyddsområde avloppsreningsverk
- Fördröjningsdammar för dagvatten

Lödde å/Kävlingeån, som är Skånes näst största vattendrag, utgör ingen större risk i kommunen. Detta beror på att det inte finns så mycket bebyggelse i ådalen. Ådalen har mer naturlig karaktär och de dagvattenutsläpp som sker är i dimension för vad vattendraget kan ta emot.

Höje å, som rinner genom Lomma tätort, är en mindre å, men är i princip ensam recipient för Staffanstorps och Lunds kommuners dag- och spillvatten. Den ligger dessutom i ett flackare landskap och har historiskt rätats och fysiskt förändrats för att avvattna det bördiga jordbrukslandskapet. Detta gör att vid höga nederbörds mängder kan ån på kort tid få mycket höga flöden.

Lommabukten och Öresund är dessutom kustvatten med speciella förutsättningar. En stor del av Östersjöns vatten passerar här, och vid vissa väderlekar kan havsvattennivån stiga mycket snabbt. Havets nivå ger även en dämningseffekt uppströms i åarna.

Det är inte enbart vattennivåerna som kan orsaka problem vid översvämningar. Det finns också risk för markförändringar, med exempelvis större sättningsrisk för byggnader och andra konstruktioner.

Översvämningsskartering av Lomma kommun

Lomma kommun har låtit genomföra en detaljerad översvämningsskartering av Höje å med Önnerupsbäcken, kusten, samt delar av Kävlingeåns dalgång. Syftet har varit att få bättre kunskap om vilka områden i kommunen som sannolikt kommer att drabbas av stigande havsnivåer och ökande flöden i framförallt Höje ås avrinningsområde inom kommunen. Även en kombination av ökat flöde och höjd havsnivå har modellerats. Till detta har även modellerats vilka områden som översvämmas vid vissa nivåer och flöden och där vattnet sedan inte rinner undan efter att havet drar sig tillbaka (instängda

---

* 100-årsflöde är det flöde som har sannolikheten 1/100 att inträffa under ett givet år eller med andra ord i genomsnitt inträffar en gång på hundra år. Det kan dock inträffa flera gånger kort efter varandra och är inte det högsta flöde som kan inträffa.

områden).

Vid ett 100-årsflöde* i Höje å i kombination dels med dagens normalvattenstånd och dels med ett framtida högvattenstånd (1,89 meter) i Lommabukten översvämmas ett mellan en och två kvadratkilometer stort område norr om Lomma tätort (se översvämningsscenario I respektive II).

Resultaten från simuleringen av högvattenstånd i havet kan ses i översvämningsscenario III. Modelleringsarna visar att vattnet till stor del tränger in via Höje å och översvämmar låglänta områden utmed ån. Även låglänta områden utmed Kävlingeån blir översvämmade vid högvatten.

Översvämningsscenario IV visar att utbredningen av vatten i instängda områden efter att havsnivån sjunkit från 1,89 meter över medelvattennivå till 0 meter över medelvattennivå är betydande, framförallt norr om Lomma tätort. Hänsyn i modellen har inte tagits till eventuell dränering som redan finns i dessa områden.

I modellen har inte hänsyn tagits till våg- och vindeffekter på havsnivån.

Åtgärder

Lägsta bygghöjd

För nybyggnation i kommunen gäller tre meter som lägsta höjd från havets medelvattenstånd till golv.

Skydd

Som beskrivits ovan ligger hela Lomma kommun långt ner i avrinningsområdenas vattensystem. Problemen med översvämningar som inte beror på högt havsvattenstånd kan bero på att stora mängder vatten kommer på kort tid, men även på att marken inte kan ta emot och infiltrera vatten. Kommunens lerjordar uppvisar samma vattenhållande förmåga som en asfaltsyta efter långa perioder med regn eller vid snösmältning efter tjäle. För att öka landskapets vattenhållande förmåga behövs fler ytor för vatten. Detta kan ske antingen genom att nyskapa översvämningssytor, meandringar i åarna, dammar eller öka mängden beväxta ytor (se karta ”Åtgärder för

klimateanpassning”). För att nyskapa beväxta ytor i landskapet och öka den vattenhållande förmågan utan att göra avkall på produktionskapaciteten i jordbruket kan man utöka de ytor som kan ges flera funktioner i slättlandskapet. Dessa obrukade småytor i jordbrukslandskapet kan vara exempelvis våtmarker, kantzoner, buskiga ägo­gränser och bryn, bioträdor, åkerholmar, träd, märke­lgravar, beväxta vägrenar, markvägar och gröna obrukade stråk.

I södra Lomma tätort förslås också ett reservat för en skyddsvall mot havet. I Borgeby reserveras mark för ett skyddsområde runt avloppsreningsverket.

Dagvattenhantering

Kommunen samarbetar i en tvärkommunal dagvattengrupp med Staffanstorps kommun och Lunds kommun (genom VA-syd) kring de frågor som rör utsläppen av dagvatten till Höje å. Såväl åtgärder som syftar till att reducera de mängder som släpps ut idag, som åtgärder för att fördröja vattnet i å-fåran behandlas här i nära samarbete med Höje å vattenråd. För att skapa en helhetssyn på vattenfrågorna i Höje å och för att få ett fullgott planeringsunderlag borde avrinningsområdet omfattas av en tvärkommunal vattenplan som hanterar alla vattenfrågorna.

Klimatanpassningsplan

En klimatanpassningsplan håller på att tas fram för Lomma kommun och beräknas vara färdig under 2011. Den innehåller analyser över konsekvenser för Lomma kommun av klimatförändringen. Åtgärderna är uppdelade sektorsvis och med ansvarsfördelning för varje förvaltning. De sektorer som behandlas är kommunikationer, tekniska försörjningssystem, bebyggelse, areella näringar och turism, naturmiljön och människors hälsa. Endast de åtgärder som tar mark i anspråk redovisas här i Översiktsplanen på karta ”Åtgärder för klimatanpassning”.

Kommunens ställningstaganden

- Kommunen ska arbeta för att minimera konsekvenserna av klimatförändringen.
- Nöd­vändiga klimatanpassningsåtgärder ska vidtas för att undvika skador på människors hälsa och egendom. Detta ska i möjligaste mån ske utan negativ påverkan på natur- och kulturvärden.

Beredskap och säkerhet

Räddningstjänsten

Räddningstjänsten har ett ansvar för att ingripa vid olyckor som berör människor, egendom eller miljö samt att förebygga bränder och andra olyckor. Förutom detta så ska räddningstjänsten verka för att förebygga andra typer av olyckor än bränder.

Ur samhällsbyggnadssynpunkt så utgör räddningstjänstens stegar och hävare nödutrymningen för en del byggnader. Exempel på detta är lokaler som normalt rymmer färre än 15 personer och som har fönsterutrymning mer än två meter över marken. Enligt Boverkets byggregler så är normal insatstid för utrymning 10 minuter för flerfamiljshus över tre våningar, 20 minuter är godtagbart för lägre byggnader. I dag gäller 10 minuters insatstid i Lomma med egen brandstation. Detsamma gäller i Bjärred genom avtal med Lödde brandstation.

Riskavstånd för vägar och järnvägar som transporterar farligt gods bör beaktas vid samhällsplaneringen. Likaså om det är någon verksamhet som innebär fara för omgivningen. Detta gäller speciellt de verksamheter som av Länsstyrelsen klassificeras som farliga.

Det är viktigt att man tar hänsyn till de risker som finns beskrivna i de aktuella riskanalyser och inventeringar som finns. Ett exempel på detta som har stor aktualitet är översvämningsrisken som en stigande havsvattennivå kan leda till.

Generellt så bör en riskanalys göras som en del i processen när nya detaljplaner tas fram.

Krisberedskap

Lomma kommun har ett ansvar att upprätthålla sina verksamheter och att skydda dessa mot störningar. Ett systematiskt säkerhetsarbete på alla nivåer är en förutsättning för att kunna trygga

god beredskap, krishantering och säkerhet för människor som bor, verkar eller vistas i kommunen.

Säkerhet

I alla kommunala verksamheter ska det vid behov eller förändringar i verksamheten utföras en riskidentifiering på samtliga kommunala arbetsställen. En sådan identifiering är en kartläggning av de säkerhetsbrister och risker som finns inom verksamheten, och den utgör ett underlag för prioritering och planering av åtgärder. Riskidentifieringen utgör också grunden för det systematiska säkerhetsarbetet samt visar på behovet av och utgör underlag för vidare riskanalys.

Trygghet

Kommunen ska verka för att skapa en trygg och säker miljö för kommuninvånare, anställda och andra som berörs av kommunens verksamheter. Detta ska uppnås genom att:

- beakta säkerheten i all planering och samhällsutveckling.
- vid all planering av bebyggelse, ska målet vara att skapa miljöer som motverkar otrygghet.
- alla miljöer där barn vistas, i våra bostadsområden, förskole-, skol-, trafik- och fritidsmiljöer, ska vara utformade så att de bidrar till social trygghet.
- planera för en god trafikmiljö.

Sårbarhetsanalyser

Händelser som kan leda till snabba försämringar i samhällets funktionsförmåga där medborgarnas liv och hälsa riskeras eller då stora miljömässiga och ekonomiska värden äventyras kan komma plötsligt. Det är därför av stor vikt att det finns kunskap och att rutiner för agerande finns utarbetade då en störning drabbar kommunen. Viktiga funktioner vid en samhällsstörning är in-

formation och kommunikation. Kommunens invånare, anställda, besökare, myndigheter, organisationer med flera har behov av snabb, relevant och korrekt information för att kunna göra en egen bedömning av hur situationen ska hanteras.

Genom att utföra sårbarhetsanalyser utvecklar kommunen en bättre förmåga att hantera kriser och minskar på så sätt den totala sårbarheten. Frågeställningarna är komplexa och har bäring på såväl konkreta fysiska frågor som tillgång till energi, värme, transporter, vatten, avlopp, livsmedel, sjukvård mm men också frågor om grundläggande värdegemenskap, rätts- och demokratifrågor mm.

Lomma kommun har startat sitt arbete med risk- och sårbarhetsanalyser och dessa kommer att genomföras kontinuerligt och en ny handlingsplan ska utarbetas för varje ny mandatperiod.

10. Konsekvenser

Allt det som översiktsplanen planerar för har konsekvenser, både om kommunen väljer att genomföra ett projekt eller om man väljer att inte göra det. Olika beslut leder till konsekvenser för miljön, för sociala förhållanden men också för samhällsekonomin i stort. Vissa frågor kan även ha en större miljöpåverkan än andra.

Konsekvenser och miljöbedömning

Konsekvenserna av en översiktsplan ska vara lätta att utläsa enligt kraven i plan- och bygglagen (PBL). En tydlig konsekvensbeskrivning gör det lättare för kommuninvånare och myndigheter att förstå innebörden av planen. Kommunen väljer vad som tas upp i konsekvensbeskrivningen, men såväl miljö, hälso- och hushållningsaspekter bör beskrivas liksom sociala och ekonomiska aspekter.

Miljöbalken (MB) innehåller sedan 2004 dessutom krav på att översiktsplaner ska miljöbedömas med syftet att miljöaspekter ska integreras tidigt i planen så att en hållbar utveckling främjas.

Miljöbalken ställer särskilda krav på hur miljöbedömningen går till. Samtidigt är det viktigt att både PBL:s konsekvensbeskrivning och MB:s MKB (miljökonsekvensbeskrivning) är tydliga och lättillgängliga. Både MKB och konsekvens-

beskrivningen ska ta upp miljöaspekter vilket leder till upprepningar och en otydlighet kring dokumentens syfte. Lomma kommun väljer därför att integrera de båda dokumenten. Syftet med integreringen är att tydliggöra planförslagets alla konsekvenser. Det är dock viktigt att kraven på miljöbedömningsprocessen trots detta följs.

Miljöbedömningen innebär vissa skillnader mot PBL:s konsekvensbeskrivning. Bland annat har kraven på redovisning av rimliga alternativ och hur miljöaspekterna integreras i planen stärkts. Kommunen måste också motivera varför planförslaget valts i stället för andra behandlade alternativ. En särskild sammanställning ska redogöra för hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samrådet beaktats. Kommunen måste också skaffa sig kunskap om den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen faktiskt medför.

Avgränsning av frågor

Lomma kommun har avgränsat de frågor som bör ingå i miljöbedömningen av översiktsplanen. Samråd om avgränsningen har skett med Länsstyrelsen i oktober 2009.

De frågor som inledningsvis bedöms som betydande och som därför lyfts särskilt i kommande konsekvensbeskrivning är:

- Ökad trafik på Lommabanan vilket dels kan innebära minskad biltrafik, dels ökade bullerstörningar för boende utmed järnvägen.
- Klimatförändringarnas påverkan på Lomma kommun.
- Hushållning med jordbruksmark.

Utöver dessa frågor bör även andra miljöaspekter belysas tillsammans med sociala och ekonomiska aspekter, dock utan krav på uppföljning vid genomförande av översiktsplanen.

Tänkbara konsekvenser som bör belysas:

- Ökande biltrafik.
- Effekter av zonerings/intresseprioritering av det kustnära vattnet.
- Ökad tillgänglighet till naturområden i kommunen och utvecklandet av en del rekreationsområden.
- Påverkan på befintliga kulturmiljöer och landskaps- och stadsbild.
- Trafikbelastningen genom kommunen.
- Förekomsten av förorenade områden.
- Vattenkvalitet.

Alternativa scenarier

I samtliga alternativ förutsätts pågående bostadsutbyggnad inom antagna detaljplaner att genomföras vilket innebär en utbyggnad av ca 500 lägenheter under åren 2009-2010 och att befolkningen ökar till 22 000 invånare 31 december 2010.

Nollalternativ

Ett nollalternativ redovisar konsekvenserna av en icke genomförd översiktsplan.

Andelen arbetspendlare med bil kommer att minska på grund av en successivt åldrande befolkning. Detta tillsammans med teknikutveckling av bilmotorerna förväntas innebära att koldioxidutsläppen i kommunen minskar till år 2030. En del infrastrukturprojekt som persontrafik på Lommabanan och förverkligandet av ett yttre godsspår kommer i nollalternativet inte att genomföras. Övriga fördelar med ett utbyggt kollektivtrafiknät som ungdomars rörlighet, möjligheten att klara sig med en bil i ett hushåll och mindre platsbehov för bilar i tätorterna kommer att utebli.

Nollalternativet innebär att inga nya verksamhetsområden pekas ut. Den potential som finns att utvecklas till en attraktiv företagskommun, bland annat genom universitetsmiljön vid Alnarp, kommer inte att utnyttjas fullt ut. Vad gäller bostadsutbyggnad innebär nollalternativet att enbart redan detaljplanelagda bostäder kommer att genomföras. Konsekvenserna av detta blir relativt lika de i redovisade alternativ 1.

Kommunen har tagit fram och antagit en kustvattenplan. Åtgärderna i denna förutsätts genomföras även utan en ny översiktsplan. Däremot kommer det att saknas en överblick över andra miljöproblem som till exempel behovet av klimatanpassningsåtgärder. Detta kan leda till slumpvisa åtgärder utan en övergripande plan över vilka åtgärder som är kostnadseffektiva.

Alternativt utbyggnadsförslag

Kommunen har som grund för översiktsplanen studerat fyra olika scenarier under åren 2010 – 2030 om befolkningstillväxt och koppling till markbehov för olika ändamål som bostadsbebyggelse, offentlig service och allemansrättslig mark.

Här beskrivs konsekvenserna av tre av dem:

1) Från 22 000 till 22 000 invånare, ca 500 lgh under 20 år

Alternativet innebär en åldrande befolkning där andelen över 65 år ökar och andelen yngre än 18 år minskar. Kommunen närmar sig därmed länets åldersfördelning. En åldrande befolkning innebär att skatteintäkterna minskar och att mer resurser behöver läggas på äldreomsorg, samtidigt som behovet av ökad skolomsorg minskar. Kommunens identitet som bra boendeort för barnfamiljer kan komma att förändras, då skolan kan få minskade resurser som följd. Genom att förtäta befintliga tätorter kan merparten av dessa bostäder bebyggas utan att ianspråkta värdefull jordbruksmark.

2) Från 22 000 till 26 000 invånare, ca 2 000 lgh under 20 år (valt alternativ)

Alternativet bibehåller dagens åldersfördelning och såväl skola som äldreomsorg kommer att behöva byggas ut. Utbyggnaden sker huvudsakligen genom förtätning men viss jordbruksmark behöver ianspråkta. Befolkningsökningen på drygt 30 % är relativt måttlig och bör kunna ske utan att de olika tätorternas identitet går förlorad genom en alltför snabb förändringsprocess.

3) Från 22 000 till 34 000 invånare, ca 5 300 lgh under 20 år

Befolkningsökningen är kraftig och främst andelen yngre ökar. Andelen i arbetsför ålder kommer att vara betydligt högre idag, vilket ger ökande skatteintäkter. En kraftig bostadsutbyggnad stäl-

ler höga krav på att annan offentlig service hin-
ner utvecklas i samma takt. Den ökande andelen
barnfamiljer leder troligen till ökande efterfrå-
gan på enbostadshus, med större markbehov som
följd. Förtätning inom nuvarande tätortsgränser
kommer inte att räcka till och oexploaterad och
högvärdig jordbruksmark kommer att behöva tas
i anspråk. Den kraftigt ökande befolkningen ger
ett större resandeunderlag för kollektivtrafiken
och därmed bättre finansieringsmöjlighet att för-
bättra kollektivtrafiken. En omfattande bostads-
och serviceutbyggnad medför en risk för att an-
dra åtgärder som säkerställande av natur- och
kulturmiljöer, åtgärdandet av miljöproblem samt
utvecklande av en grönstruktur inte prioriteras.

Konsekvenser

Strukturella förändringar

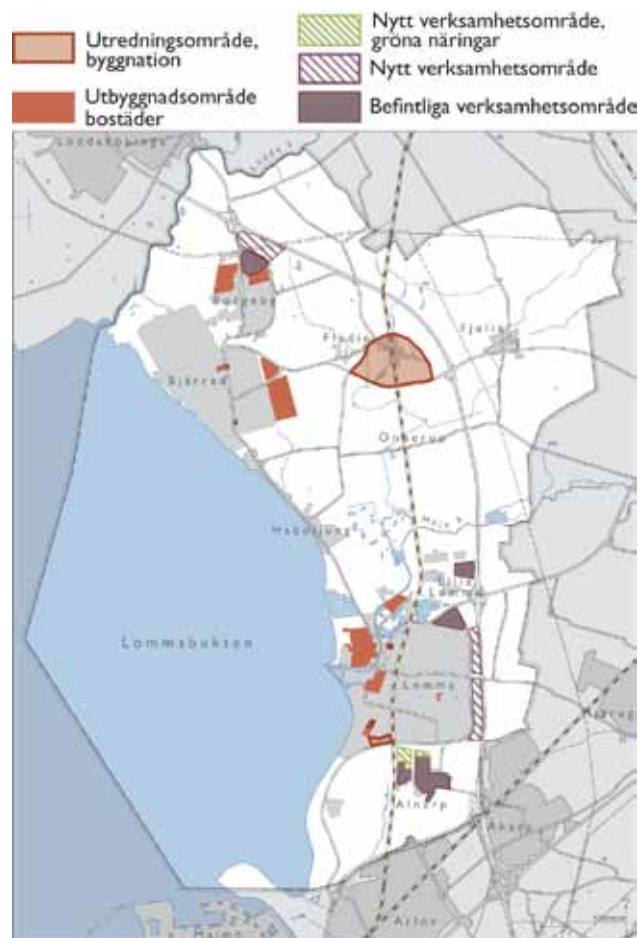
Bostäder och verksamhetsområden

Föreslagen bebyggelseutveckling följer i stora drag den tidigare översiktsplanen. Ingen bebyggelse föreslås öster om E6. I Lomma tätort och Borgeby föreslås verksamhetsområden intill motorvägen. Bostadsbyggandet planeras främst ske genom förtätningar i Lomma tätort samt på åkermark öster om Bjärred och kring de norra delarna av Borgeby. Av de cirka 2 000 bostäder som planeras byggas mellan år 2010 och 2030 ska enligt översiktsplanen 70 % byggas i Lomma tätort. Utbyggnadsområdet Lomma Hamn står för nästan hälften av bostadsutbyggnaden. Genom koncentrationen till befintliga tätorter prioriterar kommunen utbyggnad i framtida goda kollektivtrafiklägen. Trots detta finns risk att den tillkommande bebyggelsen innebär ökande biltrafik. För att minska den nuvarande trenden med ständigt ökande biltrafik är det viktigt att kollektivtrafikförsörjningen utgör ett attraktivare alternativ än bilen.

Endast sex procent av kommunens befolkning bor på landsbygden. Översiktsplanen är restriktiv mot ny bebyggelse på landsbygden för att bevara det öppna landskapets karaktär. Ingen ny bebyggelse planeras mellan Bjärred och Lomma, vilket innebär att det fria landskapsstråket där emellan bibehålls. Genom att ny bebyggelse koncentreras till tätorterna kan även utbyggnaden av infrastruktur och samhällsservice som VA-nät, skolskjutsar och energiförsörjning effektiviseras, vilket är positivt för samhällsekonomin.

Föreslagen utbyggnad i Alnarp ingår i ett riksintresseområde för kulturmiljövården. Det är viktigt att denna utbyggnad sker med utgångspunkt i den befintliga bebyggelsekaraktären och inte på ett negativt sätt påverkar kulturmiljövårderna. I övrigt görs inga intrång i riksintresseområdena.

Det viktigaste målet för Lomma kommun är att skapa en god livsmiljö för invånarna. En åtgärd

som översiktsplanen nämner för att nå detta är att stärka centrummiljöerna så att dessa utgör fungerande platser där människor med olika behov kan mötas. Centrummiljöerna planeras för en ökad trygghet genom ett blanda dagliga verksamheter som service och handel med boende, vilket medför att utemiljöerna är befolkade större delar av dygnet. Arbetet med att stärka Lomma centrum pågår redan. Möjligheten att omvandla Bjärreds centrum beror delvis på en framtida flytt av den centralt belägna bensinmacken.

Ett av verksamhetsområdena i kommunen föreslås på sikt att upphöra för att minska störning av befintlig och planerad bostadsbebyggelse. Likaså ska bullerpåverkan från motorvägen minska genom att ett verksamhetsområde etableras mellan bostadsbebyggelsen och motorvägen. För att bullernivåerna för boende ska minska bör därför verksamheterna i sig inte alstra höga ljudnivåer.

Infrastruktur

Lommas attraktion som en bra boendekommun ligger bland annat i närheten till attraktiva arbetsplatser i regionen. Detta ställer krav på god kollektivtrafikförsörjning för att bibehålla attraktionskraften. Översiktsplanen inriktar sig på att minska biltrafiken. Dels föreslås Lommabanan öppnas för persontrafik. Dels vill kommunen få till stånd ett högklassigt busstråk från Löddeköpinge via Bjärred och Lomma till Malmö som senare kan utvecklas till ett spårburet trafiksystem. Den föreslagna trafikplatsen på E6:an möjliggör snabbare bussförbindelser. Trafikplatsen kommer samtidigt att underlätta för biltrafiken att enklare ta sig ut på motorvägen och därmed avlasta Lomma tätort från en del genomfartstrafik. Samtidigt finns en risk då trafiken underlättas att det blir ännu attraktivare att ta bilen. Det är därför viktigt att satsningar samtidigt görs i kollektivtrafiksystemet. Genom att utveckla stationen i Lomma till ett välbesökt resecentrum ökar kollektivtrafikens attraktivitet ytterligare. Förbättrad kollektivtrafik kan minska bilanvändandet och därmed även luftförorenande utsläpp och kommunens klimatpåverkan. Samtidigt innebär ett nytt spår ännu en barriär i landskapet som hindrar rörligheten för växter, djur och människor. Vid utformning av nya spårssystem utmed kusten bör stor vikt läggas vid att minimera dess barriärverkan. Konsekvenserna av nya spårvägar kommer att belysas i förstudie och järnvägsutredning.

Översiktsplanen redovisar även en ambition att bygga ut cykelvägnätet för förbättrad tillgänglighet. Detta förstärker dels rekreativsmöjligheterna, dels möjligheten att cykelpendla till arbetsplatser i till exempel Lund och Malmö. Ett väl utbyggt cykelnät ger miljövinster genom minskad biltrafik, samhällsekonomiska och sociala vinster genom förbättrad folkhälsa, ökad tillgänglighet och rörlighet för alla i samhället.

De föreslagna infrastruktursatsningarna för med sig flera sociala positiva effekter. Med en förstärkt kollektivtrafik ökar ungdomars rörlighet och möjlighet att kunna bo kvar i Lomma, men studera eller arbeta i Malmö och Lund samt att ta del av ett större fritidsutbud. Förstärkt kollektiv-

trafik med ökade turtätheter har även jämställdhets fördelar, då rörligheten ökar för till exempel deltidsarbetande med andra arbetstider än 8-17. Ett utbyggt säkert cykelvägnät inom tätorterna kan även ge barn och ungdomar ett tryggare rörelsenät, som möjliggör egna upptäckter på för åldern lagom avstånd till boendemiljön.

Kommunen är idag kraftigt belastad av transittrafik. E6 är hårt trafikerad och en stor andel av trafiken utgör av tunga fordon. Motorvägen utgör en kraftig barriär och skapar buller- och luftkvalitetsproblem. Trafikverket diskuterar en möjlig utbyggnad av motorvägen, vilket ytterligare skulle förstärka dess barriärverkan. Stora mängder gods transporteras även på Lommabanan genom Lomma tätort, vilket medför bullerstörningar och säkerhetsrisker. För att avlasta kommunen från dessa transporter arbetar Lomma kommun för förverkligandet av ett yttre godsspår, som dels skulle avlasta Lomma tätort från befintliga godstransporter och som dels skulle kunna överföra lastbilstransporter till godståg och därmed minska trafiken på motorvägen.

Grönstruktur

En stor del av kommunens attraktivitet ligger i närheten till havet och det öppna landskapet. Den allemansrättsligt tillgängliga naturen är dock liten i kommunen. Åkerlandskapet erbjuder få möjligheter till rekreation. En stor del av kommunens kuststräcka är bebyggd och tillgängligheten till kusten är begränsad utmed flera sträckor. En viktig fråga för översiktsplanen är därför att öka tillgängligheten till kusten och vattendragen i kommunen. Landskapet däremellan kan göras tillgängligt och grönstrukturen bindas samman genom beträddor. Rekreativsmöjligheterna i kommunen stärks om översiktsplanens intentioner genomförs. Översiktsplanen föreslår sammanhängande grönstråk som förbättrar spridningsmöjligheten och därmed överlevnaden för växter och djur. Dessa stråk utgör även viktiga förbindelse-länkar mellan byar och tätorter, vilka kan nyttjas av kommuninvånarna. Vid bebyggelseutveckling intill dessa stråk, till exempel i östra Bjärred, är det viktigt att grönstråket ges en tillräcklig bredd och kvalitet för att fungera som spridningskorridor. Genom att samordna arbetet med att stärka grönstrukturen med åtgärder för att motverka framtida översvämningar och vattenkvalitetshöjande åtgärder kan kostnadseffektiva lösningar genomföras.

Översiktsplanen pekar även ut områden för balanseringsåtgärder. I dessa områden kan nya värdefulla biotoper utvecklas med värden även för rekreation.

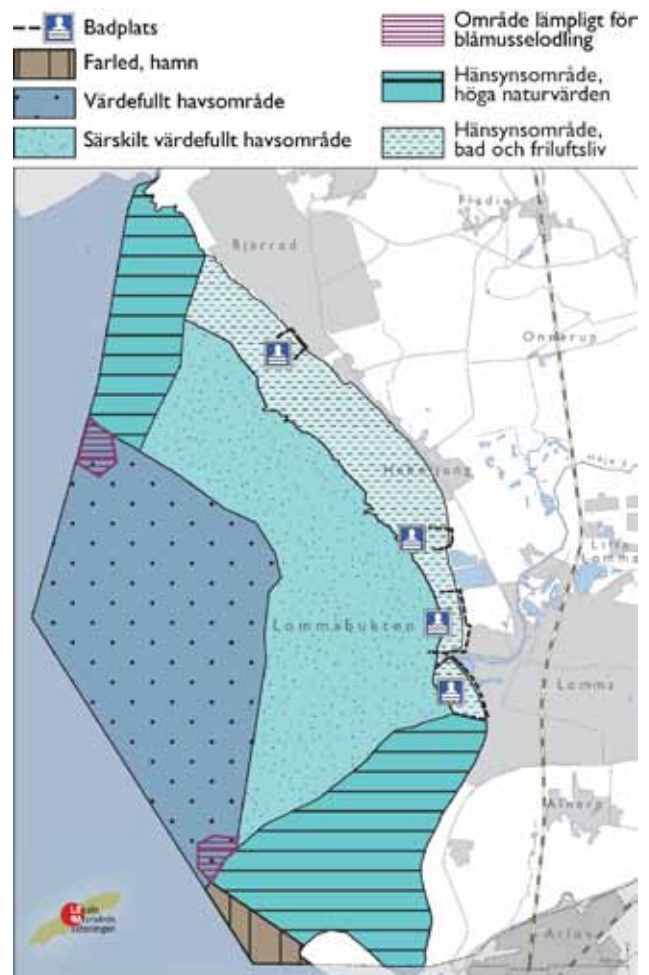

Kustvattnet

Kustmiljön är en av de särskilt känsliga miljöerna i kommunen och den klassas som ekologiskt känslig. Kommunen har därför tagit fram ett marint naturmiljöprogram som ger riktlinjer för kustvattenplaneringen. I översiktsplanen föreslås en zoneringsplan av vattenområdet, där det tydliggörs vilket intresse som ska ha företräde inom respektive zon. I större delen av strandzonen, med undantag från norr och söder, prioriteras friluftslivet. I övriga områden prioriteras naturvärden på olika sätt, för att t.ex. skydda ålgräsbestånden på havsbotten. Prioriteringen för friluftsliv utmed stora delar av strandzonen innebär att potentialen för turismutveckling knutet till badplatserna kan utnyttjas. Likaså medför prioriteringen av naturvärden och frånvaro av bullrande aktiviteter vid åmynningarna en potential för utveckling av turism med anknytning till fritidsfiske.

För att minska övergödningsproblemen föreslås i två områden musselodlingar. Musselodlingar filtrerar bort näringsämnen ur vattnet och ökar siktdjupet. Klarare vatten leder till ökad möjlighet för bottenvegetation att utvecklas, vilket i sin tur leder till ökad syresättning. Musselodlingarna innebär dock en försämrad miljö direkt under odlingen genom ökad sedimentation och risk för syrebrist samt minskad biologisk mångfald. De positiva konsekvenserna för Lommabukten i stort överväger dock dessa lokala negativa miljökonsekvenser. Musselodlingarna utgör en ny kompletterande areell näring i kommunen, vilken bringar inkomster genom försäljning av matmusslor och möjligen även gödslingsprodukter och djurfoder.

Delar av kuststräckan är utsatt för erosionsproblem, och med förväntade klimatförändringar kan dessa komma att öka. Förslag till skydd mot erosion ges i översiktsplanen. Fortsatt utredning behövs för att prioritera långsiktigt hållbara och kostnadseffektiva åtgärder samt vilka konsekvenser dessa kan medföra.

Hela kustzonen omfattas av riksintresse för kustzonen. Översiktsplanen syftar till att skydda och utveckla de värden som kustzonen har. Genom kustvattenplaneringen och fördjupningen av översiktsplanen för kustzonen mellan Lomma och Bjärred säkerställer kommunen dessa värden. Ingen omfattande exploatering planeras i kustzonen, med undantag för tätortsutveckling i Lomma och Bjärred. Ett reservat för spårväg anges dock längs kusten och detta kan innebära en ökad barriär mellan kust och inland. Vid planeringen av detta spår är det därför viktigt att utforma anläggningen för minsta barriärverkan.

Så förändras våra livsvillkor

Det övergripande målet för svenska folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Det handlar om allt från individens egna val och vanor till strukturella faktorer som yttre miljöer och demokratiska rättigheter i samhället. Av de 11 målområden som formulerats för arbetet med en förbättrad folkhälsa är de sex nedanstående av särskild relevans för Lomma översiktsplan. Utöver dessa målområden redovisas även översiktsplanens konsekvenser för förutsättningarna till hälsosamt åldrande.

Delaktighet och inflytande i samhället är en grundläggande förutsättning för folkhälsan. Faktorer som är relevanta för målet är bl.a. valdeltagande, integration, diskriminering, jämställdhet och förutsättningar för funktionshindrade. Valdeltagandet i Lomma kommun ligger betydligt högre än riksgenomsnittet (år 2006 högst i landet). Lomma hamnar på plats 85 i riket vad gäller jämställdhetsindex.

Konsekvenser av översiktsplanen: Översiktsplanen rekommenderar att boende bör ges möjlighet att aktivt delta i detaljplaneringsprocessen, vilket ger en större möjlighet att kunna påverka sin boendemiljö. Översiktsplanen poängterar även vikten av att alla fritids-, idrotts- och rekreationsanläggningar ska vara tillgängliga för alla oavsett ålder och funktionshinder. Detta synsätt bör även genomsyra alla offentliga miljöer i kommunen. Betydelsen av att arbeta med jämställdhetsfrågor i planeringen lyfts där utvecklingen av kollektivtrafiken kan ses som ett konkret exempel.

Ekonomiska och sociala förutsättningar

Ekonomisk och social trygghet är en av de mest grundläggande förutsättningarna för folkhälsan. Det finns ett samband mellan god folkhälsa och ett samhälle präglad av ekonomisk och social trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor, jämställdhet och rättvisa. Faktorer som är relevanta för målet är bl.a. arbetstillfällen, utbildningsnivå, integration,

Källa: Folkhälsainstitutet

tillgång till bostad och trygghet. Arbetslösheten i kommunen är låg. De kvinnor och män som idag bor i Lomma är generellt sett högutbildade och välbetalda jämfört med genomsnittet i länet och riket. Andelen anmälda brott är också lågt jämfört med Skåne och riket. Bostadsbeståndet består idag till större delen av småhus (ca 3/4) och det råder brist på hyreslägenheter. År 2007 var 9 600 kommuninvånare sysselsatta med arbete. Av dessa reste dagligen 7 400 personer till arbetsplatser utanför den egna kommunen. Antalet arbetstillfällen i kommunen var ungefär 4 800 och antalet inpendlare cirka 2 600. De areella näringarna är viktiga för kommunens identitet med levande jordbruk och aktiv fiskeri. De innebär dessutom relativt många arbetstillfällen. Ca 16 % av alla som arbetar i kommunen arbetar direkt eller indirekt i produktion av livsmedel.

Konsekvenser av översiktsplanen: Översiktsplanen slår inte fast upplåtelseformerna för planerade bostäder, men lyfter behovet av att bygga hyreslägenheter. Hälften av bostadsbyggandet kommer troligen att bestå av lägenheter i flerbostadshus. Ökad tillgång till hyreslägenheter kan skapa en flyttkedja då äldre flyttar till lägenheter i flerbostadshus och småhus frigörs till barnfamiljer.

Kommunen vill verka för ökad trygghet genom att ny bebyggelse planeras så att öppna miljöer skapas. Redan idag pågår arbete med att omvandla Lomma centrum så att boende integreras med handel och serviceverksamhet. På detta sätt ska ett levande centrum skapas

med människor i rörelse stora delar av dygnet. Attraktiva offentliga platser ska stimulera människor att mötas, vilket i sig oftast ökar känslan av trygghet och tillhörighet i samhället. Gemensamma utrymmen som samlingslokaler eller grönytor kan underlätta att en gemenskap skapas i ett område, och bör därför beaktas vid planläggningen av nya bostadsområden enligt översiktsplanen. Kommunen har haft svårt att hinna med utbyggnaden av offentlig service. En långsiktig planering av serviceutbyggnaden kommer att bli än viktigare framöver med tanke på den snabba befolkningsutvecklingen. Översiktsplanen redovisar ett antal platser där förskolor och skolor kan uppföras. Behovet av vård och omsorg för äldre och andra särskilt behövande lyfts i översiktsplanen. Även tillgången till kommersiell service i närområdet är viktig, kanske särskilt för äldre, barnlediga och ungdomar som inte är lika rörliga eller tillbringar större tid i sin närmiljö. Utvecklingen av centrummiljöerna till attraktivare mötesplatser och en blandning av handel och service, kontor och boende är därför viktig för en god livsmiljö. Kommunen ska arbeta aktivt med näringslivsutvecklingen, bland annat genom att tillsammans med näringslivet ta fram ett program för utveckling av näringslivsmöjligheterna i kommunen. Ett antal områden lämpliga för mindre störande verksamheter redovisas i översiktsplanen. Kommunen uppmanar även privata att ta initiativ till skapandet av kontorshotell. Soloföretagandet utgör den största företagsgruppen i kommunen.

Barn och ungas uppväxtvillkor

Trygga och goda uppväxtvillkor är avgörande för barns och ungdomars hälsa och för folkhälsan på lång sikt. Faktorer som är relevanta för målet är bl.a. förhållanden i barnets familj, miljön i bostads- och närområdet, skolan, förskolan och fritiden. Utbildningsnivån för förskoleanställda i Lomma kommun ligger på riksgenomsnittet, liksom antalet barn per årsarbetare i förskolan. Andelen behöriga till gymnasiet ligger högre än riksgenomsnittet för såväl flickor som pojkar.

Konsekvenser av översiktsplanen: Översiktsplanen möjliggör en fortsatt hög kommunal satsning på bra förskole- och skolmiljöer. Planen slår fast att alla miljöer där

barn vistas ska vara utformade så att de bidrar till social trygghet. Kommunikationsytorna mellan olika aktivitetsytor ska vara säkra. Kommunen har en hög ambition att på de områden där kommunen kan påverka erbjuda bra uppväxtvillkor för barn.

Miljöer och produkter

Målet omfattar en mängd olika typer av miljöer och produkter. Planeringsaspekter som är relevanta för målet är bl.a. utomhusluft, närmiljö, buller och säkra miljöer ur ett skadeperspektiv.

Konsekvenser av översiktsplanen: För två befintliga verksamhetsområden föreslås en översyn av detaljplanen för att minska risken för etablering av miljöstörande industri. Inom nya verksamhetsområden föreslås enbart lättare industri av ickestörande karaktär. Vidare föreslås ett verksamhetsområde i östra Lomma som kan avskärma bullret från motorvägen för de innanförliggande bostäderna. Utbyggnaden av Lomma hamn innebär att den förorenade marken renas. Förslaget om ett yttre godsspår minskar riskerna i samband med farligt godstransporter genom Lomma tätort och minskar även risken för bullerstörningar. Totalt sett innebär översiktsplanen en säkrare och sundare miljö.

Fysisk aktivitet är en förutsättning för en god folkhälsa och samhället bör därför utformas så att det ger förutsättningar för en ökad fysisk aktivitet för hela befolkningen. Faktorer som är relevanta för målet är exempelvis attraktiva gång- och cykelvägar, tillgång till natur- och grönområden samt idrottsplatser.

Konsekvenser av översiktsplanen: Kommunen har ur ett regionalt perspektiv lite allemansrättsligt tillgänglig mark. Samtidigt utgör möjligheten till en aktiv fritid en av kommunens konkurrensfördelar. Kustzonen och området kring Alnarp är mycket värdefulla rekreatiomsområden av stor betydelse för såväl Lomma som angränsande kommuner. Därutöver finns fritidsområdena Borgeby och Habo. Dessa har en stor social betydelse utöver de fysiska hälsoeffekterna. Haboområdet föreslås att utvecklas med en möjlig ny idrottsanläggning. Om detta genomförs föreslås Lomma idrottsplats exploateras för andra ändamål. Översiktsplanen redovisar höga ambitioner att utveckla rekreatiomsområdena. Tillgängligheten till

kusten och vattendragen ska öka, bl.a. genom en strandpromenad och Skåneledens dragning genom kommunen. Gång- och cykelvägnätet ska utvecklas, liksom ridvägnätet. Fritids- och rekreationsanläggningarna ska vara tillgängliga för alla. Den ökande befolkningen ökar ytterligare behovet av att stärka utbudet av rekreationsområden i kommunen.

Med **hälsosamt åldrande** ur ett folkhälsoperspektiv avses att möjligheterna till fysisk, social och psykisk hälsa ska optimeras så att äldre människor kan ta aktiv del i samhället och leva ett självständigt liv med god livskvalitet utan att diskrimineras på grund av ålder. Särskilt viktigt bedöms social gemenskap, delaktighet och meningsfullhet, fysisk aktivitet samt bra matvanor vara.

För att förbättra äldres hälsa krävs insatser på bred front. Samhällsplaneringen kan skapa fysiska strukturer som underlättar för äldre att vara aktiva och självständiga. Miljön måste vara trygg, säker och tillgänglig för att äldre med olika behov ska kunna vara fysiskt aktiva. Genom blandade funktioner i staden som boende, handel och service underlättas det dagliga livet för äldre. Särskilt viktigt är det med livsmedelsaffär med hälsosamma och prisvärda livsmedel i närområdet. Tillgång till kollektivtrafik och trygga och säkra gång- och cykelvägar är viktigt för många äldre som saknar tillgång till bil. Det har stor betydelse för såväl den fysiska hälsan som det sociala välbefinnandet.

Möjligheten till ett socialt liv på äldre dagar är mycket viktiga och starka nätverk bidrar till ökad livslust. Sociala relationer och gemenskap är en kärnfråga för god hälsa och välbefinnande. Här har de sociala mötesplatserna en mycket central roll. Ett brett utbud av boendeformer är viktig för att möjliggöra kvarboende i orten då behoven i boendet ändras.

Då folk lever allt längre blir det allt viktigare att samhället ger möjligheter till en hög livskvalitet även efter pensionen. Med ökat antal äldre i samhället kommer behovet av hälsorelaterade insatser att öka framöver. Inte bara ur ett etiskt, utan även ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, är det långsiktigt lönsamt med hälsofrämjande

insatser bland äldre för att minska behovet av vård.

Konsekvenser av översiktsplanen:

Översiktsplanen anger en ambition om att skapa attraktiva mötesplatser i Lomma kommun. Lomma centrum omvandlas redan och även Bjärreds centrum föreslås omvandlas. Det är viktigt att stor vikt läggs vid tillgänglighet och trygghet för alla grupper i samhället, däribland äldre med olika behov. Enligt översiktsplanen ska handels- och servicenäringar framför allt utvecklas i de centrala delarna av Lomma och Bjärred. I översiktsplanen ges utrymme för mindre handelsetableringar i anslutning till verksamhetsområdena. Så länge dessa inte ges samma innehåll som centrumhandeln, så att denna utkonkurreras, bör det inte påverka tillgängligheten för äldre negativt.

Översiktsplanen anger mål av blandade boendeformer i kommunen och planen reserverar även mark för olika typer av äldreboende. Kring nya centrumtorget i Lomma planeras t.ex. seniorbostäder. Översiktsplanen har höga ambitioner att skapa livsmiljöer med kvaliteter för alla grupper. Bostadsområden ska t.ex. utformas så att den sociala gemenskapen stärks och att miljöerna är trygga, säkra och hälsosamma. Det är viktigt att dessa ambitioner fullföljs vid kommande planläggning och projektering. För äldre är det t.ex. viktigt med sittplatser, träd, buskar och blommor för att skapa hög trivsel.

Översiktsplanen anger att gång- och cykelvägnätet successivt ska byggas ut för att öka säkerheten och förbättra tillgängligheten för alla grupper. Det kan då vara bra att beakta att äldre värdesätter övergångsställen, trafikljus och cykelbanor eftersom detta uppfattas som säkert. Det är viktigt att hela förbindelsen från boendet till målpunkten uppfattas som trygg och attraktiv.

Så påverkas miljön

Dagens miljöproblem ska vara lösta till nästa generation. Därför har riksdagen antagit 16 miljö kvalitetsmål. Länsstyrelserna anpassar dessa mål till regionala förhållanden och följer utvecklingen. Lomma kommun arbetar med att ta fram lokala miljömål med de regionala och nationella miljömålen som grund. De lokala miljömålen ska visa hur långt vi behöver nå för att säkerställa en långsiktig god miljö i Lomma kommun. Av de 16 miljömålen bedöms följande 9 mål som särskilt relevanta för Lomma översiktsplan:

Begränsad klimatpåverkan

Halten av växthusgaser i atmosfären ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig.

Nuläget i Skåne: De globala utsläppen av växthusgaser ökar och halten i atmosfären stiger i snabb takt. De skånska utsläppen av växthusgaser har dock minskat trots ökning från transporter och arbetsmaskiner. Även delmålen om minskad energianvändning och ökad el producerad från förnybara energikällor bedömer länsstyrelsen kan nås.

Bidrar översiktsplanen till målet: Bostadsutbyggnaden ska koncentreras till befintliga tätorter, där kommunen även verkar för en förbättrad kollektivtrafikförsörjning. Persontrafik på Lommabanan och ett högklassigt busstråk utmed kusten är avgörande för att minska bilanvändandet, då stor del av kommuninvånarna arbetar på andra orter. *Översiktsplanen stödjer kommunens energiplan och dess mål om minskad energianvändning och ökad användning av förnybara energikällor.*

Giftfri miljö

Miljön ska vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Nuläget i Skåne: Målet kommer sannolikt inte att kunna nås till år 2020. Användningen av kemikalier har ökat dramatiskt och väntas öka ytterligare. En stor mängd gifter är redan lagrade i miljön.

Bidrar översiktsplanen till målet: I kommunen finns nedlagda deponier och gamla industrimil-

Källa: Naturvårdsverket, Tobias Flygar

jöer som är förorenade på olika sätt. Översiktsplanen redovisar de förorenade områden som finns i anslutning till Lomma och Alnarp. Arbetet pågår redan med att sanera flera av dessa i samband med utbyggnaden av stadsdelen Lomma Hamn. Översiktsplanen anger att vid nyetableringar av bostadsområden ska bästa möjliga miljövänliga teknik väljas i alla avseenden. Detta kan t.ex. innebära att endast miljövänliga material används vid byggnation och drift för att minska spridningen av farliga ämnen och metaller. *Planen bidrar till uppfyllandet av miljömålet.*

Ingen övergödning

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, på biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

Nuläget i Skåne: Målet bedöms inte uppnås till år 2020. Tillförseln av en del näringsämnen har minskat, men ändå syns inte någon tydlig förbättring av miljötillståndet.

Bidrar översiktsplanen till målet: Planen möjliggör musselodling till havs som en effektiv upptagare av kväve och fosfor i kustvattnet. Kommunen ska aktivt verka för anläggandet av skyddszoner och nya våtmarker för att minska övergödningens problemen i vattendragen och havet. Dock pekas i översiktsplanen inte ut områden för denna typ av åtgärder, utan det arbetet sker innanför ramen för vattenförbunden. I översiktsplanen nämns även behovet av beredskap för att bygga ut reningsverket i norra delarna av kommunen till följd av den bostadsutbyggnad som planeras. *Planen bidrar till uppfyllandet av miljömålet.*

Levande sjöar och vattendrag

Sjöarnas och vattendragens biologiska mångfald, vattenhushållande och ekologiska funktion samt deras kulturmiljövärden ska bevaras samtidigt som förutsättningarna för friluftsliv ska värnas.

Nuläget i Skåne: Med kraftfulla åtgärder kan målet nås år 2020. Utvecklingen går dock åt fel håll just nu. Fortfarande rensas vattendrag på ett sätt som förstör livsmiljöer för vattenlevande växter och djur. För få värdefulla vattendrag skyddas och potentiellt värdefulla vattendrag restaureras inte i tillräcklig utsträckning. Pågående klimatförändring kommer att medföra högre flöden såväl som extremare torrperioder. Vattendrag och sjöar behöver därför utrymme att kunna svämma över och strandområden behöver undantas från exploatering.

Bidrar översiktsplanen till målet: Översiktsplanen föreslår att ålandskapen utvecklas för rekreation och miljöintressen. Kommunen ingår i vattenråden, tidigare vattendragsförbunden, för Höje å och Kävlingeån. Inom ramen för dessa har landskapsvårdsplaner tagits fram för de båda vattendragen och översiktsplanen stödjer genomförandet av dessa. Lomma kommun har genomfört en översvämningskartering för Höje å, vilken bör kompletteras med en studie av dagvattensystemet. Översiktsplanen konstaterar att lämpliga tillfälliga översvämningszoner kommer att behöva utvecklas för att avlasta dagvattensystemet och undvika översvämningsrisker i bebyggelsen. Planen innehåller inga markanvändningsförslag med tydliga negativa konsekvenser för vattendragen. *Översiktsplanen bedöms totalt sett som positiv för miljömålet Levande sjöar och vattendrag.*

Grundvatten av god kvalitet

Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

Nuläget i Skåne: Det är tveksamt om målet kan nås till år 2020. Ungefär 1/3 av Skånes dricksvattentäkter saknar helt skydd. Hälften av de föreskrifter som finns är föråldrade. De geologiska förhållandena gör att sårbarheten är hög på många platser i Skåne, även om tillgången på

grundvatten är god. Risk finns att föroreningar tränger ner i grundvattnet.

Bidrar översiktsplanen till målet: Den stora grundvattenresursen Alnarpsströmmen sträcker sig genom de västra kommundelarna. Här består marken huvudsakligen av lerjordar eller blockfattiga moränjordar med liten infiltrationsrisk. Det är främst kring Borgeby som bebyggelse planeras på infiltrationskänsliga sandjordar. Området ligger inte direkt ovan Alnarpsströmmen, men försiktighet kan ändå behövas för att undvika att förorenande ämnen kan nå grundvattnet. *Översiktsplanen bedöms inte negativt påverka uppfyllandet av miljömålet.*

Hav i balans samt levande kust och skärgård

Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden.

Nuläget i Skåne: Havens återhämtningstid är avgörande för när miljökvalitetsmålet kan uppnås i sin helhet. Kunskapen om marina miljöer är fortfarande otillräcklig. Nya reservat inrättas och oljeutsläppen minskar, vilket är positivt. Dock behöver ytterligare värdefulla miljöer skyddas och kunskapen om t.ex. populationsstorlekar och var buller utgör ett problem för djurlivet, boende och friluftsliv förbättras. Delmålen om bifångster och fiskeuttag bedöms kunna nås med kraftfulla åtgärder.

Bidrar översiktsplanen till målet: Lomma kommun har tagit fram ett marint naturvårdsprogram, vilken ger riktlinjer för kustvattenplaneringen och miljöövervakningen. Översiktsplanen redovisar en zoneringsplan för kustvattnet, med syfte att tydligt redovisa vilket allmänt intresse som ska få företräde. I stora delar av det kustnära vattnet går naturvårdsintressen före eventuell exploatering som täktverksamhet. I södra och norra delarna av kustzonen bedöms tystnaden och den naturliga strandmiljön vara viktig att prioritera. Två områden för musselodling föreslås för att minska belastningen av näringsämnen i vattnet. *Översiktsplanen innebär att kommunen bidrar till att miljömålet om en levande kust och ett hav i balans ska kunna nås.*

Myllrande våtmarker

Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

Nuläget i Skåne: Målet är möjligt att nå till år 2020. Det krävs dock ytterligare nyanläggning och restaurering av våtmarker, information och ekonomiska styrmedel.

Bidrar översiktsplanen till målet: Översiktsplanen slår fast att kommunen aktivt ska verka för att arealen våtmarker utmed vattendragen utökas. Kommunens naturvårdsprogram ska ligga till grund för den fysiska planeringen. *Översiktsplanen bidrar till att målet kan nås.*

Ett rikt odlingslandskap

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks. Jordbrukspolitikens reformer, bebyggelse- och infrastrukturbyggnaden och miljöersättningen påverkar i hög grad mängden småbiotoper och deras ekologiska funktion i landskapet. Regleringar av bebyggelsen utanför samlad bebyggelse saknas i stort sett, samtidigt som det pågår en strukturomvandling där allt fler jordbruksföretag tas ur drift. Om odlingslandskapets kulturhistoria ska kunna upplevas och förstås krävs omfattande åtgärder, bland annat informationsinsatser.

Nuläget i Skåne: Det skånska odlingslandskapet representerar stora värden för livsmedelsproduktion, biologisk mångfald och kulturmiljö. Värdena påverkas både av intensifiering i slättbygd och upphörd hävd i skogs- och mellanbygd. Bedömningen är att målet ej kommer att kunna nås.

Bidrar översiktsplanen till målet: Det öppna landskapets karaktär är viktig för kommunens identitet och attraktion. Denna ska bevaras och nya byggnader och anläggningar på landsbygden ska prövas restriktivt och endast medges om de kan anpassas till landskapets karaktär. Kommunen avser informera om byggnadsvård och om gårdsmiljöernas värde för kulturlandskapet. Kommunens arbete med att uppnå miljömålet sker genom informationsinsatser, diskussioner

med markägare om inrättande av beträdnar etc och genom att vid bygglovsgivning och detaljplanering efterleva de rekommendationer som ges i kulturmiljöprogrammet och naturvårdsprogrammet. Jordbruksmark kan komma att tas i anspråk för bebyggelse, men endast i anslutning till befintlig tätort och i så liten utsträckning som möjligt. *Översiktsplanen har en huvudsaklig inriktning som stödjer uppfyllandet av målet.*

God bebyggd miljö

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas.

Nuläget i Skåne: Skånes tillväxt, högt exploateringsstryck, ökad trafik och handelns omstrukturering gör det mycket svårt att nå målet, även om det finns många positiva delar i utvecklingen av den byggda miljön. Kollektivtrafiken i Skåne ökar kraftigt.

Bidrar översiktsplanen till målet: Kommunen ska utvecklas till Öresundskustens attraktivaste kommun för boende och företagande. Detta föreslås uppnås genom att koncentrera bebyggelsen till befintliga tätorter och bevara det öppna landskapet. Centrum i Lomma och Bjärred ska omvandlas till attraktiva mötesplatser för företagande, handel, resande, boende och möten mellan människor. Kollektivtrafikförsörjningen ska förbättras och bilanvändandet därigenom minska. Kommunen arbetar aktivt för att bevara natur- och kulturmiljövärdena genom att all planering ska utgå från kulturmiljöprogrammet och naturvårdsprogrammet. T.ex. ska riksintresseområdena Alnarp och Borgeby säkerställas via detaljplaner alternativt områdesbestämmelser. Tillgängligheten till rekreationsområden ska förbättras och nya stråk utvecklas. Kommunen arbetar exempelvis med att förverkliga att en strandpromenad längs kusten. Genomförandet av översiktsplanen medför minskade säkerhetsrisker för invånarna genom att godstransporter förläggs på ett yttre godsspår. Användandet av förnybara energikällor ska öka. Då kommunen äger marken eller säljer den till annan part ska krav ställas på miljöanpassade värmesystem. *Översiktsplanen bedöms som helhet bidra till att målet kan uppnås.*

Miljökvalitetsnormer (MKN)

Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett styrmedel som syftar till att förebygga eller åtgärda ett miljöproblem. Alla verksamheter ska bedrivas så att MKN uppfylls. På Naturvårdsverkets hemsida finns mer information om aktuella normer, www.naturvardsverket.se.

Buller

Miljökvalitetsnormen för buller syftar till att omgivningsbullret inte ska medföra skadliga effekter på människors hälsa. Normen omfattar dock bara tätorter med mer än 100 000 invånare.

Luft

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft syftar till att skydda människors hälsa och miljön. Det finns normer för bl.a. kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid och partiklar (PM10). Det finns förslag om att införa en norm även för fina partiklar (PM2,5).

I Lomma kommun utförs inga luftkvalitetsmätningar då risken för att överskrida miljökvalitetsnormerna bedöms som liten. Trafiknivåerna i tätbebyggda områden är förhållandevis låga och bedöms inte ge höga halter av luftföroreningar. Däremot kan en bostadsutbyggnad i kommunen utan samtidiga satsningar på förbättrad kollektivtrafik medföra ökad bilpendling till Malmö, som redan idag på vissa gator överskrider luftkvalitetsnormerna.

Vatten

Lomma kommun omfattas inte av miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten.

Vid årsskiftet 2009/2010 antogs miljökvalitetsnormer för ytvatten, grundvatten och skyddade områden. Syftet med dessa normer är att tillståndet i våra vatten inte ska försämrats och att alla vatten ska uppnå en bestämd miljökvalitet. I översiktsplanen anges att Lomma kommun ska aktivt verka för att vattenkvaliteten håller god ekologisk och kemisk status.

MKN Öresunds kustvatten

Lommabuktens vatten bedöms av Vattenmyndigheten inte klara normen god ekologisk vattenstatus år 2015, om inga åtgärder vidtas. Orsaken är främst övergödningssproblemen, men även tungmetaller, industriella föroreningar och förekomsten av bekämpningsmedel utgör ett problem enligt åtgärdsprogrammet för området. Den kemiska vattenstatusen i ytvattnet samt kemisk och kvantitativ status för grundvatten bedöms som god.

Översiktsplanen redovisar möjligheten till musselodlingar på två platser i Lommabukten. Ett syfte med dessa är att minska övergödningssproblemen då musslorna leder till ett nettouttag av näringsämnen.

MKN Höje ås avrinningsområde

Ytvattenförekomsterna bedöms ha otillfredsställande ekologisk status. Detta beror till största delen på övergödning men även på fysisk påverkan på vattendragets naturliga form och flöde. Vattendraget är kraftigt rätat och utdikad och flera bäckar kulverterade. Det har givits en tidsfrist för att uppnå god ekologisk status till år 2027. Den kemiska statusen bedöms som god och kvalitetskravet för år 2015 är god kemisk status.

Kommunen ska aktivt verka för att antalet våtmarker och skyddszoner utmed vattendragen ökar, vilket bör bidra till att övergödningssproblemen minskar i Höje å. De ökande översvämningsriskerna kommer också att ställa krav på översvämningsbara ytor för att minska höga flöden i vattendragen. Ny bebyggelse föreslås inom avrinningsområdet. Planen är dock restriktiv till ny spridd bebyggelse på landsbygden, vilket innebär att näringsbelastningen pga enskilda avlopp inte ökar. Kommunen arbetar med utbyggnaden av avloppsförsörjningen på landsbygden, vilket innebär att antalet enskilda avlopp minskar.

MKN Kävlingeåns avrinningsområde

De ytvattenförekomster som finns inom Lomma kommun bedöms ha en otillfredsställande

ekologisk status men en god kemisk status. Den dåliga ekologiska statusen beror till största delen på övergödningsproblem, men även miljögifter samt att vattendragets naturliga flöde och form påverkats (fysisk påverkan) enligt åtgärdsprogrammet för avrinningsområdet. Vattenmyndigheten bedömer även att det finns en risk att ytvattenförekomsterna inte når en god kemisk status år 2015. Grundvattnet inom detta avrinningsområde bedöms ha god status såväl kvantitativt som kemiskt. Dock riskerar grundvattnet inte nå god status år 2015.

Kommunens kaaktivtverkförattantalet våtmarker och skyddszoner utmed vattendragen ökar, vilket bör bidra till att övergödningsproblemen i Kävlungeån minskar. Ingen ny bebyggelse planeras inom avrinningsområdet.

MKN Alnarpsån

Den ekologiska statusen bedöms som otillfredsställande, medan den kemiska statusen bedöms som god. Kvalitetskraven för den kemiska ska vara god även år 2015, medan den ekologiska statusen ska vara god senast år 2027 enligt miljökvalitetsnormen. Flödesregleringar, morfologiska förändringar och övergödningsproblem ges som skäl till tidsfristen vad gäller god ekologisk status. Det har bedömts som tekniskt svårt att åtgärda problemen tidigare än så.

Lommas södra kommungräns följer Alnarpsån och Västkustvägen. Just väster om Lommabanan föreslår översiktsplanen en ekologisk korridor utmed Alnarpsån. Denna ekologiska korridor bör utformas så att den gynnar vattenkvaliteten i Alnarpsån. Översiktsplanen redovisar även förslag till ny vägförbindelse mellan E6 och E22 som skulle komma att beröra Alnarpsån. Även korridoren för en framtida yttre gods bana korsar Alnarpsån. Dessa båda projekt kan medföra risk för störningar på Alnarpsån vad gäller såväl ekologisk som kemisk kvalitet. Konsekvenser för vattendraget behöver utredas i samband med vidare planering av dessa projekt. I övrigt finns inga förslag till förändringar av markanvändningen i närheten av Alnarpsån.

MKN Alnarpsströmmen

Betydande grundvattentillgångar finns i

Alnarpsån – en sänka bestående av sandiga isälvsmaterial i den sedimentära berggrunden. Stora delar av området täcks av leror, vilket minskar risken för att föroreningar ska nå grundvatten. Enligt Vatteninformationssystem Sverige finns med största sannolikhet infiltrationsområden och utströmningsområden i anslutning till ytvattenförekomster inom Alnarpsströmmens utbredningsområde.

Alnarpsströmmen omfattas av krav enligt dricksvattenföreskrifterna. Såväl den kvantitativa som kemiska statusen är god och kvalitetskraven enligt MKN är god kvantitativ och kemisk status år 2015. Det finns dock en risk för att framförallt riktvärdena för bekämpningsmedel, ammonium och klorid kommer att överskridas 2015.

Större delen av Lomma kommun omfattas av Alnarpsströmmen. Särskilt inom områden med infiltrationsbenägna jordarter bör därför säkerställas att exploatering inte leder till en ökad risk för förorening av grundvattnet. Särskilt viktigt är detta vid planeringen av ny infrastruktur och nya verksamhetsområden.

MKN Skånes kalkstenar

Grundvattenmagasinet är beläget i sedimentärt berggrundsområde. Det finns en mängd uttag av vatten inom vattenförekomsten. Lokalt finns kvantitetsproblem och på en del håll har saltvatten trängt in. Huvudsakligen bedöms dock vattenkvantiteten som god. Såväl den kvantitativa som kemiska statusen är god och kvalitetskraven enligt MKN är god kvantitativ och kemisk status år 2015. Det finns dock risk för att god status inte kommer uppnås år 2015. Grundvattnet omfattas av krav enligt dricksvattenföreskrifterna.

Grundvattenförekomsten omfattar större delen av Lomma kommun. Särskilt inom områden med infiltrationsbenägna jordarter bör säkerställas att exploatering inte leder till en ökad risk för förorening av grundvattnet. Särskilt viktigt är detta vid planeringen av ny infrastruktur och verksamhetsområden.

MKN Skrivkritan

Grundvattenmagasinet är beläget i sedimentärt berggrundsområde. Såväl den kvantitativa som kemiska statusen är god och kvalitetskraven

enligt MKN är god kvantitativ och kemisk status år 2015. En vattenbalans behöver dock upprättas för att verifiera statusen.

Lomma kommun omfattas endast marginellt av grundvattenförekomsten. Översiktsplanen redovisar endast förslag på ekologiska korridorer vid grundvattenförekomsten och bör därför inte riskera medföra att miljökvalitetsnormen inte kan uppnås.

MKN Furulund

Grundvattenförekomsten ligger i ett sand- och grusområde. Det finns inga uppgifter om vattenuttag i området. Därmed bedöms den kvantitativa statusen som god och bedöms också klara nivån god status år 2015. Den kemiska statusen bedöms också vara god och kvalitetskravet är att nå god status även år 2015. Det finns dock enligt Vatteninformationssystem Sverige en mycket stor potentiell risk för förorening och området är belastat från åkermark och infrastruktur. Det finns därför en risk för att grundvattenförekomsten inte når god kemisk status år 2015.

Översiktsplanen föreslår utredningsområde för bostäder och en pågatågstation inom området. Vid fortsatt planering av området bör säkerställas att tillkommande bebyggelse inte riskerar belasta grundvattnet med ytterligare föroreningar och om möjligt även minska föroreningsrisken.

MKN FFZ

Grundvattenförekomsten ligger i sedimentärt berggrundområde. Såväl den kemiska som kvantitativa statusen är god och kvalitetskravet är att nå god status även år 2015. Det finns dock en risk för att den kvantitativa statusen inte kan nås år 2015, då det behövs en vattenbalans för att kunna verifiera statusen. Det finns risk för att vattenuttag drar saltvatten till förekomsten.

Lomma kommun berörs endast perifert av grundvattenförekomsten. Översiktsplanen föreslår ingen förändrad markanvändning i anslutning till förekomsten och bedöms därmed inte påverka grundvattenkvaliteten.

Betydande miljöpåverkan

Redan tidigt i planprocessen bedömdes en del frågor vara särskilt viktiga att lyfta i konsekvensbeskrivningen, då deras effekter på miljön kan vara betydande:

Ökad trafik på Lommabanan

Översiktsplanen förutsätter att persontrafik införs på Lommabanan. Detta är avgörande för att bilanvändandet ska kunna minska i kommunen och därmed även kommunens klimatbelastning. En förbättrad kollektivtrafik är extra viktig för en ökad rörlighet hos kommuninvånare utan bil.

Minskad bilanvändning innebär, förutom förbättrad luftkvalitet, även att bullernivåerna inne i Lomma tätort skulle minska. Samtidigt leder ökad trafik på Lommabanan till ytterligare bullerstörningar för dem som bor utmed spåret. Redan idag utgör godstransporterna en stor belastning för närboende vad gäller buller och risker till följd av farligt godstransporter. Trenden är att mängden godståg ökar och ett tillägg med persontåg kan komma att upplevas som väldigt störande, även om persontåg i allmänhet ger lägre ljudnivåer än godståg. Genom förslaget om en yttre gods bana kan Lomma tätort avlastas från godstransporterna vilket skulle minska dessa hälso- och säkerhetsrisker.

Klimatförändringar och klimatanpassning

Kommunen kommer på grund av klimatförändringarna i allt högre grad att påverkas av översvämningar dels till följd av stigande havs- och grundvattennivåer, dels genom högre flöden i vattendragen. Detta kommer att medföra behov av åtgärder för att skydda befintlig bebyggelse och infrastruktur. Dessutom behöver planeringen av ny bebyggelse beakta de förändrade förutsättningarna.

Kommunen har i samband med utarbetandet av denna översiktsplan genomfört en studie om framtida översvänningsrisker. Den redovisar såväl effekterna av stigande havsnivåer som högre vattenflöden i vattendragen. Studie visar att befintlig bebyggelse i kommunen inte i så stor omfattning påverkas av den idag förväntade

havsnivån. Då både högvattenstånd och ett högt vattenflöde i vattendragen inträffar kommer dock bebyggelse i södra Lomma tätort samt ett fåtal fastigheter i Haboljung att översvämmas. Bjärred drabbas inte. Ett av kommunens planerade utbyggnadsområden riskerar översvämmas, nämligen området utmed Höjeå i norra Lomma. Studien har inte inkluderat eventuella översvänningsrisker från dagvattensystemet, vilket med stor sannolikhet kommer att inträffa vid höga vattenflöden. Resultatet ger därför inte en komplett bild över vilka områden som kan drabbas.

Förslag till åtgärd: En utredning av dagvattensystemets kapacitet och risken för översvämningar bör tas fram. Utifrån denna kan sedan kostnadseffektiva klimatanpassningsåtgärder genomföras, exempelvis utjämningsmagasin utmed vattendragen för att hindra att åvatten vid höga flöden tränger in i dagvattensystemet.

Hushållning med jordbruksmark

Översiktsplanen värnar om det öppna jordbrukslandskapet och kommunen är mycket restriktiv till ny bebyggelse på landsbygden. Ny bebyggelse ska huvudsakligen ske genom förtätningar och utbyggnaden av Lomma Hamn står för cirka hälften av de bostäder som ska byggas fram till år 2030. Befintlig tätortsmark räcker dock inte till för utbyggnadsmålet och högklassig jordbruksmark tas därför i anspråk. Redovisade utbyggnadsområden för bostäder på nuvarande jordbruksmark utgör 85,9 ha och verksamhetsområdena 50,8 ha. Detta utgör 3,8 % av kommunens totala åkerareal på drygt 3 600 ha.

För att hushålla med åkerjorden bör en hög bebyggelsetäthet eftersträvas då utbyggnad sker på jordbruksmark. Översiktsplanen slår inte fast bebyggelsetäthet utan detta görs först i samband med detaljplanläggningen. Översiktsplanen eftersträvar dock en hög täthet i de centralare delarna av tätorterna, medan tomter för enskilt byggande bör erbjudas i mer perifera lägen. Efterfrågan på sådana egna tomter är hög i

kommunen. Samtidigt motverkar de hushållandet med jordbruksmarken då det är en arealkrävande bostadsform. Vad gäller verksamhetsområdena anges inte någon eftersträvd exploateringsgrad. Dock anger översiktsplanen att lagerverksamheter inte är de mest angelägna i kommunen. Denna typ av verksamheter brukar, förutom att de alstrar mycket trafik, vara arealkrävande. Genom att eftersträva en hög exploateringsgrad i verksamhetsområdena kan kommunen hushålla med jordbruksmarken.

Översiktsplanen föreslår en del infrastrukturbyggnad. Ett reservat för framtida yttre godsspår redovisas, likaså ett reservat för kustnära spårtrafik. En del trafikförbättrande vägombyggnader föreslås också i planen. Dessa infrastrukturprojekt innebär en ökad fragmentering av landskapet och att jordbruksmark tas i anspråk. Det är viktigt att utformningen av dessa väg- och järnvägsprojekt tar hänsyn till att ett fortsatt rationellt brukande av intilliggande jordbruksmark ska kunna ske.

Behov av uppföljning

- Ljudnivåerna utmed Lommabanan bör följas upp före och efter införandet av persontrafik på Lommabanan. Vid för höga ljudnivåer bör lämpliga åtgärder sättas in för att minska bullerstörningarna.
- Utred översvämningsrisker från dagvattensystemet.
- Följ upp om föreslagna åtgärder för att minska översvämningsproblemen genomförts.
- Följ upp hur mycket jordbruksmark som tas i anspråk för ny bebyggelse.

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

GRANSKNINGSYTTRANDE

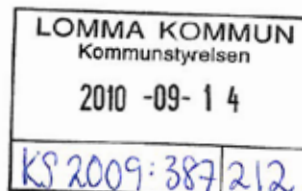
2010-09-14

401-9125-10
62-A-0012137
I(2)

Vår referens

Samhällsbyggnadsavdelningen
Enheten för samhällsplanering
Karin Kallioniemi
040/044-25 21 47

Kommunstyrelsen
Lomma kommun
234 81 Lomma

Utställning av Översiktsplan 2010 för Lomma kommun

Lomma kommun har till Länsstyrelsen översänt ett förslag till översiktsplan i samband med utställning enligt 4 kap 6 § plan- och bygglagen (PBL). Under utställningstiden skall Länsstyrelsen avge ett granskningsyttrande. Av yttrandet skall enligt 4 kap 9 § PBL framgå om:

- förslaget inte tillgodoser riksintressen enligt 3 eller 4 kap miljöbalken (MB),
- förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap MB inte följs,
- redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap 18 e § första stycket MB,
- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt och
- bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

I granskningsyttrandet får kommunen en bekräftelse på om de synpunkter som framförts i samrådsskedet tillgodosetts eller om Länsstyrelsen har invändningar som kvarstår, främst när det gäller de ovan nämnda statliga ingripandegrunderna. Granskningsyttrandet skall i enlighet med bestämmelserna i 4 kap 2 § PBL fogas till översiktsplanen. Den antagna översiktsplanen skall sedan spridas till sådana myndigheter och övriga som har väsentligt intresse av den eller som använder översiktsplanen som beslutsunderlag.

Länsstyrelsens synpunkter

Utställningshandlingen av Översiktsplan 2010 för Lomma kommun ger en utmärkt bild av planeringsförutsättningarna i kommunen och av kommunens syn på önskvärd utveckling. Förslaget kan genom sin inriktning bidra till en hållbar utveckling genom att det stärker möjligheten att kollektivtrafikförsörja bostäder och verksamheter i kommunen samtidigt som det innebär en god hushållning med åkermark. Planförslaget redovisar förutom markanvändning ur ett långsiktigt perspektiv även riktlinjer inför kommande prövning enligt PBL och MB.

10-9125 (u) Översiktsplan 2010.doc

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Plusgiro/Bankgiro	E-post
205 15 Malmö	Kungsgatan 13	040-25 20 00 vx	040-25 23 25	6 88 11-9	skane@lansstyrelsen.se
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A	044-25 20 00 vx	044-25 23 25	5050-3739	

2010-09-14

401-9125-10
62-A-0012

Länsstyrelsen har inga invändningar utifrån ovan nämnda statliga ingripandegrunder. Ny kunskap och lagstiftning kring vattenfrågor och klimatförändringar har integrerats i översiktsplaneringen på ett föredömligt sätt. Redovisningen av kustvattenanvändning är berömvärd. Riskerna kopplade till översvämning och erosion är väl belysta och planeringen för åtgärder är inledd. Redan i samrådshandlingarna fanns förslag till fördröjningsdammar för dagvatten. Därefter har handlingarna kompletterats med klimatåtgärder i form av bland annat skyddsvall och översvämningsområden.

Handlingarna innehåller en miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med MB 6 kap 11-18 §. De åtgärder som beskrivs i Översiktsplan 2010 för Lomma kommun förutsätter dock en fortsatt miljöbedömning och konsekvensbeskrivning i samband med kommande prövningar.

I detta ärende har t.f. länsöverdirektör Bo Strömngren beslutat. Karin Kallioniemi, enheten för samhällsplanering, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också samhällsbyggnadsdirektör Kajsa Palo, t.f. länsarkitekt Åsa Björn, vattenstrateg Pär Persson, infrastrukturstrateg Camilla Burén, Therése Ehrnstén, klimatanpassningssektariatet, Monika Nordvall, naturvårdsenheten, Peter Malmquist, miljöskydds-enheten industri, Thomas Romberg, kulturmiljöenheten samt Ronny Andersson, enheten för samhällsskydd och beredskap deltagit.

Bo Strömngren

Karin Kallioniemi

Kopia till deltagande samt:

Trafikverket, Försvarsmakten, Fiskeriverket, Sveriges geotekniska institut – SGI, Sveriges geologiska undersökning – SGU, Burlövs kommun, Eslövs kommun, Höörs kommun, Kävlinge kommun, Lunds kommun, Malmö stad, Staffanstorps kommun, Svedala kommun, Trelleborgs kommun, Vellinge kommun

redigering och layout

Gladys Fuentes
Ulrika Ström

kartproduktion

Gladys Fuentes
Magnus Juhlin
Sofia Yassin

fotografer

Max Kjelstrup
Perry Nordeng

Bildarkivet.se
Anne Dillner
Bodil Johansson
Gert Olsson

Lomma kommun
Christian Almström
Gladys Fuentes
Karolina Edgren
Teddy Lindén
Åse Andréasson

Skånetrafiken
Kasper Dudzik

SLU Alnarp
Anette Neldestam
Peter Ozberg
Sticky Fingers

Malmö Kulturmiljö
Kustbevakningen

illustrationer

Statens Folkhälsoinstitut
illustrationer folkhälsans
elva målområden

Tobias Flygar
miljömålsillustrationer

Lomma kommun
Elvira Grandin
Åse Andréasson

Lomma kommun år 2030

Vad skulle de sjuåringar som just börjat skolan i Lomma kommun säga om de återvände i 30-årsåldern till kommunen för att sätta bo. Skulle de bli besvikna på de förändringar som skett eller skulle Lomma kommun ha lyckats i den känsliga balansakten mellan att bevara och att utveckla?

En stor skillnad från idag är att år 2030 är man inte längre lika beroende av bilen. Man kan ta tåget eller spårvagnen som stannar i Lomma och Bjärred. Kustlinjen har just invigts och linjen mot Löddeköpinge är snart klar. Busstrafiken med många, snabba direktbussar till Lund har varit så framgångsrik att man börjat diskutera om det inte ska byggas ut spårtrafik även till Lund. Möjligheterna att arbeta i kommunen har också ökat, längs E6 ligger nu områden där företag i många olika branscher har etablerat sig.

När man klivit av bussen eller tåget vid det nybyggda resecentret vid Lomma station kan man vandra ned till hamnen, genom Lomma centrum och ut till ett spännande, livligt stadsområde i Lomma hamn. Här blandas bostäder med affärer och restauranger. Trädgårdarna runt husen i hamnområdet har växt upp och stranden i Lomma ligger lika lång och inbjudande som den gjorde under barndomens somrar. Havet mår bättre tack vare insatser som gjorts både på land och till havs.

Om man sedan följer Höje å upp mot Habo, kommer man till ett område som sjuder av liv. Här finns fantastiska möjligheter till sport och friluftsliv; ridning, scouting, fotboll, höjdhoppning, golf eller hundträning, det är bara att välja. Haboområdet har blivit samlingsplatsen för sport och rekreation i kommunen.

I Bjärred har centrumområdet utvecklats efter modell i Lomma, men i mindre skala. Efter utbyggnaden av hamnområdet i Lomma har byggandet de allra senaste åren skett alltmer i den norra kommundelen. Diskussioner förs om Bjärred och Borgeby ska fortsätta att växa eller om kommunen ska göra en storsatsning på Flädie by.

Trots att kommunen är liten finns här fortfarande en levande landsbygd. Lomma, Bjärred och Flädie har blivit lite större men däremellan ligger fortfarande jordbruksmark med solgula rapsfält, beteshagar och slingrande åar. Och möjligheterna att komma ut och upptäcka kommunens naturområden har förbättrats. Nu kan man vandra längs Höje å ändå upp till åns källa eller välja att ta Skåneleden som slingrar sig från norr till söder genom jordbrukslandskapet. Strandstråket har blivit en mötesplats för alla åldrar. Lomma kommun har skapat en väv av grönskande natur som kan utnyttjas av både växter, djur och människor.

Borgeby och Alnarp har förvandlats till levande kulturpunkter i kommunen. Här kan både besökare och kommunens invånare uppleva god mat, kultur och rekreation. Ta cykeln till Alnarp en solig vårdag för att njuta av blomsterprakten under träden eller av en konsert i Borgeby en ljummen sensommarkväll.

Visionen som genomsyrar översiktsplanen vill bevara och utveckla det som gör Lomma kommun unikt. Kommunens kvaliteter ska förvaltas så att vi får ett samhälle med ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.